

ممالك عثمانیه جغرافیاسی

مكتب ملكیهٔ شاهانه ومكتب اعدادیٔ ملكی اوچنجی
سنه‌لری شاكردانه مخصوصدر

اثر

مكتب اعدادی تاریخ ومكتب ملكیهٔ شاهانه
جغرافیا معلمی قائممقام

علی توفیق

جغرافیای عمومینك اوچنجی جلدیدر .

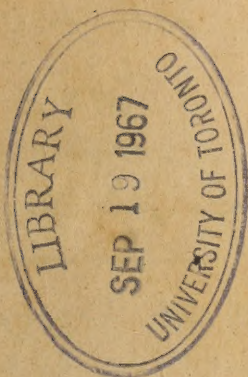
معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتی اوزرینه
ایكنجی دفعه اوله‌رق طبع اولنمشدر

استانبول

(قصبار مطبعه‌سی) باب عالی جاده‌سنده

ناشری : كتابجی قصبار

١٣١٨

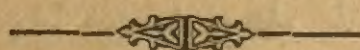

LIBRARY
SEP 19 1967
UNIVERSITY OF TORONTO

بسم الله الرحمن الرحيم

خالق کائنات و محدث موجودات تعالی و تقدس حضرتلرینه حمد و ثنا و نور نبوتی باعث ایجاد عالم صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلرینه صلوات بی انتها ایفا و اصحاب کرامی حضراتنه دخی ترضیات وافره و فریضهٔ ذمت عبودیت اولان دعای تمادیٔ عافیت حضرت خلافتپناهی ادا اولنور. السلطان ظل الله فی الارض سر جلیلنك مظهری اولان پیرایهٔ اورنك و خلافت و سلطنت و واضع مبانیٔ عمران و معرفت شوکتلو قدرتلو پادشاهمز السلطان العادل ﴿ محمد رشاد خان خامس ﴾ افندیمز حضرتلرینك تشویقات و ترغیبات قدر شناسانه‌لری کالای هنر و عرفانك رواجنی آرتدیرمقده و آثار موفقیات همایونلری کل یوم عیون آرای ابتهاج اولمقده‌در. عهد مسعد توفد شهنشاهیلرنده ساحه زیب بروز اولان تأسیسات خیریه میاننده بر موقع مهم اشغال ایدن مکتب ملکیهٔ شاهانه‌نك جغرافیای عثمانی معلملکی اوته‌دنبری عهدهٔ عاجزانه‌مه محول اولوب اثنای تدریسده مخاطبینه تقریر ایدیلن

درسلرك جمع و تدوين اولنمسى اليوم مكتب سلطانى مديريتنـه شرفبخش عطوفتلو عبـدالرحمن افندى حضرتلرى ايكى جلد اولەرق تأليف بيوردقلرى جغرافيـاى عمومى نامندەكى اثر عاليلرينك اوچنجى جلدى اولمق اوزره آثار عاليلرى صرەسنه ادخال صورتيله مكتب ملكيهٔ شاهانه مديرلكى هنكامنده تشويق و تنسيت بيوردقلرندن (ممالك عثمانيه جغرافياسى) ناميله اشبو اثر ناچيزانه حصوله كلمش و بعناية الله تعالى طبع و تمثيلنه موفق اولنمشدر .

قلت بضاعه وندرت مآخذ درون كتابده كوريلەجك سهو وخطالرك طالب عفوى اولەجغى كبى مقصد اصلى اولان تزييد استفادهٔ طلاب ايچون برده خريطه مجموعەسى ترتيب ايدلمكده اولديغنى عرض و بيان ايدرم. همان جناب رب ذوالجلال مجمع كمالات ومنبع ترقيات اولان پادشاه مكارمسمات افنديمز حضرتلرينى دنيـالر طوردقچه باكمال عافيت سرير آراى شـان و شـوكت بيورسون آمين

ممالك عثمانيه جغرافياسى

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك زير اداره‌سنده بولنان ممالكُ و بلدان (اوروپا) قطعه‌سنك جنوب شرقيسنده و (آسيا) قطعه‌سنك جانب غربى و (آفريقا) قطعه‌سنك سمت شمال شرقيسنده آيريجه اوچ پارچه‌دن عبارت ايسه‌ده حقيقت حالده قطعهٔ واحده شكل وهيئتنده اوله‌رق شمالاً (بحر سياه) و (رومانيا)، (صرب)، (آوستريا) مملكتلرى ايله محاط و غرباً آوستريانك (دالماچيا) ايالتى و (آدرياتيق) و (يونان) دكزلرى و (بحر سفيد) و(جزاير) مملكتى وجنوباً (صحراى كبير)، (سودان)، (حبش)، و (صومال) مملكتلرى و (عدن) اراضيسى و (بحر عمان) (مسقط) اماملغى و شرقاً (بصره كورفزى) و (ايران) مملكتى و (قافقاسيه) قطعه‌سيله محدوددر. قطعهٔ وسيعهٔ مذكوره بروجه مشروح قطعات ثلثه‌ده بولنديغى جهتله (اوروپاى عثمانى) ويا (روم ايلىٔ شاهانه)، (آسياى عثمانى)، (آفريقاى عثمانى)ناملريله اوچه منقسمدر.

اوروپای عثمانی

— حدود ، مساحه ، نفوس ، اجناس —

حدود — اوروپای عثمانی شمالاً (رومانیا) ، (صرب) ، (آوستریا ، مجارستان) حکومتلری ایله محاط اوله‌رق شرقی (بحر سیاه) ایله (استانبول) بوغازینه و جنوبی (مرمره دکزی) ایله (قلعهٔ سلطانیه بوغازی) و (آطه‌لر) دکزینه ساحل و منتهای جنوب غربیسی (یونانستان) ه متصلدر .

اوروپای عثمانینک غرباً اولان حدودینی (یونان دکزی) ، (وندیك کورفزی = آدریاتیق دکزی) ، (قره طاغ) مملکتی و آوستریانك (دالماجیا) ایالتی تشکیل ایدر . [*]

[*] اوروپای عثمانینك (رومانیا) حدودی — دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (رومانیا) ایله اولان حدودی « بحر سیاه » ساحلنده واقع (مانغالیا Mangalia) اسکله‌سنك جنوبنده کائن (ییلانلق) قریه‌سنك براز جنوبندن بدأ ایده‌رك (سلستره) قصبه‌سنك شرق جهتی یقیننده (طونه) نهری ساحلنه قدر بر خط مشروط ایله واریر اورادن (تیموق Timok) صوینك (طونه) نهرینه قاریشدیغی محله قدر نهر مذکور حدودك قسمنی تشکیل و (رومانیا) یی ایالات عثمانیه‌دن اولان (بلغارستان) ایالتندن تفریق ایدر .

اوروپای عثمانیه‌نك صرب حدودی — صربستان حدودی (تیموق) نهری محل انصبابندن باشلایه‌رق (درین) صوینك (صاوه) نهرینه منصب اولدیغی محله قدر امتداد ایدر .

مذکور الاسم (تیموق) نهری (ایزوور Ysvor) موقعی یقیننه‌قدر حدودك برقسمنی تعیین ایتدیکی کبی آندن صوکره برخط مشروط (عدلیه)

مساحه و نفوس — اوروپای عثمانینك مسافهٔ طولی (آستانهٔ علیه) دن (بوسنه) نك منتهای شمالیسنه قدر ١٢٥٠ و عرضی (بلغارستان) ك شمالندن (یونان دكزی) ساحلنده كائن (پروزه Prévésa) قصبه‌سنه دكین ٩٢٠ كیلومترودر . مساحهٔ سطحیه‌سی دخی ٣٢٦,٠٠٠ كیلومترو مربعی اولوب مقدار سكنه‌سی تقریباً (١٠,٠٠٠,٠٠٠) نفوسه بالغدر.

﴿ سواحل ﴾

اوروپای عثمانی حدود بحثنده ذكر اولندیغی مثللو (بحر سیاه) ، (مرمره دكزی) ، (آطه‌لر دكزی) ایله (یونان) و (آدریاتیق) دكزلرینه ساحل بولندیغندن سواحل مذكوره‌یه دائر ایضاحات بروجه آتی بیان اولنور .

ایله (زاپچار) بیننده (استارا Stara) پلانینا دیدكلری (قوجه بالقان) نامنده‌كی سلسلهٔ جبالك خط تقسیم میاهندن مرور ایده‌رك سمت جنوبه متواجه اولور. بعده خط مذكور (قوجه بالقان)ی ترك و(صوفیه)دن (صربستان) ده كائن (شاركوی) یعنی (پیروت Pirot) • كیدن طریقی قطع ایدوب بر خط منكسر ایله (استوال Istal) ، (پاتاریچه) تپه‌لرینه واصل اولوركه بو خط (صربستان) حكومتی ایله (بلغارستان) ایالتی بیننده‌كی حدودی تشكیل ایدر .

(پاتاریچه) تپه‌سندن صوكره‌حدود غربه دونه‌رك (ایسوتی ایلیا = سن ایلیا) مناسترینه اوغرادقدن و (اورانیه)نك ایكی ساعت قدر طرف جنوبیسنده (موراوا) نهرینی‌قطع‌ایلدكدن صوكره (قوپه‌نك kopannik) طاغی خط تقسیم میاهندن بالمرور (یكی پازار) ك جهت شرقیه‌سنده (موراوا) نهری توابعندن (ابره) دینلن (ایبار Ibar) صوینی قطع ایدر . بعده (یكی پازار) ك طرف شمالیسی یقینلرندن و (غولیا) ، (یاوور Yavor) طاغلری ذروه‌سندن كچه‌رك (اوواج)

بحر سیاه ساحلی — اوروپای عثمانینك بحر سیاه ساحلی (رومانیا) ایله حد فاصل اولان (مانغالیه) قریه‌سنك جنوبندن بدأ ایله (کلیوس) طابیه‌سنه دکین امتداد ایدر .

مذکور ساحل (مانغالیه)دن جنوبه طوغری طولاشلدیغی حالده (کیلاری)دینان(چلغره Tchelgra) ویا(کلغراد Cylgrad) بورننه قدر بر محدبلك و آندن صوکره بر مقعرلك مشاهده اولنور که ساحلنده (قوارنه kavarna) ، (بالچیق baltchik) لیمانلری واردر . [بو لیمانلر هر نه قدر مهم دکل ایسه‌ده کوزل هوالرده کمیلر اوغرایوب اشیا اخذ و اخرج ایدرلر] .

(بالچیق) لیماننده‌ن صوکره (غورغوس) بورنی طولاشیله‌رق

صوینه و (درین) نهرینه منتهی اولور . (صاوه) نهرینه منصب اولان مذکور (درینا Drina) نهری دخی صربستانك (بوسنه) قطعه‌سیله حدودینی تشکیل ایدر .

اوروپای عثمانینك آوستریا حدودی — آوستریا ایله اولان حدودی (درین) صوینك (صاوا) نهرینه قاریشدیغی محلدن بدأ ایده‌رك (قطارو) کورفزلرینه قدر وارر . مذکورالاسم (صاوا) نهری ایله (نووی Novi) موقعی جنوب غربیسنده کائن (توپولا Topola) قریه‌سنه قدر نهر مذکوره منصب اولان (اونا Una) صوبی آوستریا حدودینك برقسمنی حاصل ایتدیکی کبی مذکور قریه‌دن اعتباراً حدود قره‌غول خطلری و حدود قله‌لری واسطه‌سیله غرب شمالی‌یه طوغری (دالماچیا) طاغلرینه واصل اوله‌جق صورتده بر دیرسك پیدا وکذا (اونا) نهرینی قطع و (دالماچیا) جبال متسلسله‌سنك باشلیجه تپه‌لرینی تعقیب ایده‌رك (نرتوا Nènètva) ویا (نارانتا Narenta) صوینی

(وارنه) ليمانه تصادف اولنوركه بلغارستانك ادخالات واخراجات مركزى اولان (وارنه) شهرى ساحلنده كائندر . (پراوادى) نهرى دخى (وارنه) ده (دونو Dévno) كولنك صوينى دكزه آقيدر . [اشبو وارنه ليمانى سفائنك بارنمسنه اولقدر مساعد دكل ايسه ده حسب الموقع تجارته الويرشليدر .]

(وارنه) ليماندن چيقيلير ايكن (غلطه) موقعى و (يالانجق) قريه سى وبرونى طولاشيله رق (قامچى) ويا (قامچيق) نهرى محل انصبابنه و (آق برون) . (قره برون) چكيله رك (قزاق Kazak) دره سى منصبنده بولنان (قزاق) كوينه واريلير .

(متقويچ Metkovich) موقعى بقيننده قطع ايتدكدن و (قلبق) ليمانى دولت عليه يه براقدقدن صوكره ساحله موازى برطاقم تپه لردن بالمرور (قطارو) كورفزنده كائن (استورينا Storina) ليمانى تعقيب ايده رك قره طاغك شمال غربى حدودى ايله حدود مشروحه برلشيركه بوحدود (آوستريا) مملكتى ايله (بوسنه ، هرسك) قطعه سى بينلرينى تفريق ايدر .

اوروپاى عثمانينك قره طاغ حدودى — دولت عليهٔ عثمانيه نك (قره طاغ) ايله اولان حدودى (دالماچيا) قطعه سنك (قطارو) كورفزى شمالنده وقره طاغ اداره سنده بولنان (غره حوه Grehova) ويا (قريووس) ناحيه سى غربندن حدود مشروطه ايله شماله طوغرى امتداد و (درينا) نهرينك قوللرندن اولان (پيوه Piva) و (تارا) صولرينى قطع وهرسك قطعه سنك (تربين) (بيله كه) (غاجقه) قضالرينى قره طاغ اراضيسندن تفريق ودولت عليه نك قره طاغ ايله اولان حدودينك برقسمنى بوخط تشكيل ايدر .

مذكور كوبدن صوكره روم ايلیٔ شاهانه ساحلی جنوبه طوغری تعقيب اولنديغی حالده قره دكز ساحلنده باشليجه چيقندی حاصل ايدن (امينه Eminé) برونه تصادف اولنور، (آجی صو) دنيلن دره آلت طرفنده دكزه منصب اولور . بونك جنوبنده (ميسوری Missivri) قصبه‌سی وكمی تعميری ايچون دستكاهی حاوی (راواده Ravada) كوچك ليمانی ودها جنوبنده بر برون اوزرنده (آخيولی Ahiolou) قصبه‌سی كائن وبيوك كميلرينك دخولنه مساعد اولان وعرضا ٤ وطولاً ٥ ساعت امتداد ايدن (برغوس Bourgas)ليمانی دخی مذكور قصبه‌سنك جنوبنده واقعدر [١] .

آندن صوكره اوروپای عثمانينك حدود غربيه‌سندن برقسمنی دخی (تارا)نهری و (ليم)صويی توابعی حصوله كتيردكدن صوكره حدود دولت عليه اداره‌سنده بولنان(پلاوه Plava) ناحيه‌سی و (غوسينه Cosinya) قضاسی شمالنده وقره طاغ اداره‌سنده بولنان(پودغوريچه Poddgoritza) موقعی جنوبنده و (اشقودره) كولنك نصفنه قريب برمحلدن بالمرور (اولكون) نام ديكرله (دولسينيو Dulcignio) شهری جنوبندن آدرياتيق دكزينه واصل اولور .

اوروپای عثمانينك يونان حدودی — اوروپای عثمانينك يونانستان ايله اولان حدودی مذكورالاسم (پلاتامونا) قلعه‌سی جنوبنده بدا ايله (سالاموریاس) ديدكلری (سالامبريا Salambria) ونام ديكر كوستم نهرينك واديسنی تعقيب ايده‌رك (پرستری Pristéri) تپه‌سی طرف جنوبيسندن بعدالمرور (نارده) نهرينه ملاقی اولور، بعده حدود نهر مذكوری تعقيب ايده‌رك (نارده) ليماننه واصل اولور.

[١] مذكور ليمان شمال زوزكارلرندن امين اوله‌مديغی جهتله سفائن تجاريه فورطنه‌زماننده كميلرك بارينه بيلمسنه مساعد و (چنكانه) اسكله‌سی دينلن كوچك ليمانه چكلمكه مجبور اولورلر.

روم ایلی شرقی ولایتنك اهمیتلی تجارت اسکله‌سی اولان و (آخیولی برغوسی) دخی دینلن (برغوس = بورغاز) قصبه‌سی مذکور لیمانك ساحلنده کائندر. قصبه‌نك جنوبنده (آقریانو Acriano) کولی واردر . (برغوس) لیمانك منتهای جنوبیسنی تشکیل ایدن (باغلر آلتی) برونی یقیننده شمال روزکارلرینك تحت تأثیرنده اولوب کوچك بر لیمانی مشتمل اولان (سیزه بولی Sizéboli) قصبه‌سی موجوددر . آندن صوکره (زیتون) برونی دخی طولاشیله‌رق (کوپری آلتی) ، (آت لیمانی At liman) موقعلرینه کلنیر و آلت طرفنده (آهلی دره Ahly déré) منصبی واردر .

(آت لیمانی) موقعندن صوکره جنوبه طوغری ساحل طولاشیلیر ایکن (وارداویچه Vardavitza) ، (رسوه Résova) دره‌لری منصبلری و آرالرنده (واسیلیقو) دره‌سی منصبی ایله (واسیلیقو Vasilico) ، (اخته بولی Ahteboli) قصبه‌لری کورینیر ، (قوری kory) برونی دخی طولاشیله‌رق (ایناده = ایکنه آطه) لیمانه کیریلیر . منتهاسنده (ایناده) موقعی واردر . [بولیمان قابل تطهیردر] آندن صوکره (سروی Servi) برونی طولاشیله‌رق تطهیره محتاج اولان (میدیا) لیمانه کیریلیر که ساحلنده (میدیا) قصبه‌سی واردر . بعده (قره‌برون) تچیله‌رك کار قدیم کارکیر برقلعه ایله چند قطعه اسکی طوپلری حاوی (کلیوس) طابیه‌سنه (استانبول بوغازی) نه دخول اولنور .

استانبول بوغازی — مذکور بوغاز آشاغیده مفصلاً بیان اولنه‌جغی وجه ایله شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اوله‌رق روم‌ایلی جهتی (کلیوس) طابیه‌سندن بدأ ایله (غلطه) موقعنه و (استانبول) شهر لطیفنه قدر وارر. استانبولك صیفیه‌لرینی حاوی اولان (بیوك دره)، (طرابیه)، (میرکون)، (روم ایلی حصاری) کبی لطیف قریه‌لر ساحلنی تزیین ایتمشدر. قره‌دکز جهتی دخی استحکامات مهمه ایله محفوظدر.

مرمره دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك مرمره دکزی ساحلی کیرندیلی وچیقندیلی اولوب درعلیه‌دن وسرای بروننده‌ن حرکت اولندیغی حالده (استانبول) شهرینه برتیمور یول خطی واسطه‌سیله اتصال کسب ایدن وواسع بر لیمانی حاوی اولان (کوچك چکمجه) قصبه‌سی کورینیرکه آره‌لرنده (مقری کوی) (آیاستفانوس) قریه‌لری واردر. بعده (بیوك چکمجه) قصبه ولیمانه واریلیر. بونك ایلریسنده (سلوری) قصبه‌سی ولیمانی واردر. بعده (ارکلی) قصبه‌سی ولیمانی مشاهده اولنور. دها ایلری کیدلدکده لیمانی خلیجه واسع اولان (تکفور طاغی Rodosto) اسکله‌سنه کلینیر، [بورایه قدر ساحل دوز وقومسالدر] دها ایلری‌ده (مرفته Myrafta)، (شارکوی Charkoï) نامنده‌کی قصبه‌لره و (کلیبولی) شبه جزیره‌سنك دیلی اوزرنده بولنان (بولایر) قریه‌سنی اوزاقدن بالمشاهده (قلعهٔ سلطانیه) بوغازندن مرور ایدن سفائنك ممری اولان (کلیبولی) اسکله‌سنه مواصلت اولندقدن صوکره اوروپای

عثمانیه‌نك مرمره دکزی ساحلنه نهایت ویریله‌رك (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینه کیریلیر .

قلعهٔ سلطانیه بوغازی — بو بوغاز دخی آشاغیده مفصلاً بیان اولنه‌جنی وجه‌ایله شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری (کلیبولی) اسکله‌سندن (سدالبحر) نامنده‌کی قلعه‌یه دکین متین واستوار قلعه وطابیه‌لر ایله محافظه واحکام قلنمشدر.

آطه‌لر دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك آطه‌لر دکزی ساحلی (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینك منتهای جنوبیسنده کائن (اللس Ellés) نام دیکرله (الینور) بورنندن بدأ ایدرك (بالاتامونا) قلعه‌سی جنوبنه قدر امتداد ایدر. [مذکور (اللس) بورننده دقیقه‌ده برکره شعله ویرر برعدد فنار واردر] .

مذکور ساحلده (اللس) بورنی طولاشیله‌رق (کلیبولی) شبه جزیره‌سی ساحلی تعقیب اولنور ایکن (سوفله Sufla) ، بورنه بالتصادف (ساروس Saros) نام دیکرله (معارض) کورفزینه واریلیرکه داخلنده (پنایا) ویا (ساروس) کوجك آطه‌سی کائندر .

(ساروس) کورفزی طولاشیلدقدن و (باقسی) دخی دینلن (کرمیا Grémia) بورنی کچلدکدن صوکره (انز=اینوز Enos) لیماننه کیریلیر ، ایچریسنده (اینوز) قصبه‌سی و(مریچ) نهرینك بر آغزی کورینیر . [انز لیماننه قوم طولمشدر] (اینوز)

کورفزندن صوکره (مریچ) نهرینك دیکر منصبنه و (دده آغاج) لیماننه و (مقری Mekri) قصبه‌سی و برونه واریلیر .

(مقری) لیمانندن صوکره (مارونیا Maronia) قریه‌سی و (یاردملی دره) منصبی کورینه‌رك و (فنار برونی) طولاشیله‌رق (لاغوس) دخی دینلن (قره آغاج) لیماننه کیریلیر . (قره اغاج) موقعی دخی ساحلنده کورینور . (بورو Buru) کولیده مذکور لیمانك منتهای شمالیسیدر .

(قره آغاج) لیمانندن صوکره ساحل تعقیب اولندیغی صورتده (یکیجه قره‌صو = مستا Mesta) نهری منصبی اولان (صاری شعبان) برونی ایله (طاشوس) آطه‌سی بیننده یعنی (طاشوس بوغازی) دینلن محلدن کچیله‌رك جنوب روزکارلرندن محفوظ و سفائن متنوعه‌نك دخولنه مساعد اولان (قواله) لیماننه کیریلیرکه (قواله) قصبه‌سی مذکور لیمان ساحلنده و قیالق بر برون اوزرنده مبنیدر . بعده (اورفانو Orphano) نام دیکرله (چای آغزی) کورفزینه تصادف اولنه‌رق شمال شرقیسی ساحلنده (اورفانو) قصبه‌سی کورینیر . (سیروز قره‌صویی) دینلن (استروما Strouma) نهری دخی (تاکینوس Takinos) کولی واسطه‌سیله مذکور کورفزه دوکیلور .

(اورفانو) کورفزینك غربنده و (سلانیك) کورفزی ایله آرالرنده (خالکیدیکیا) شبه جزیره‌سی واقع اولوب اشبو نیم

جزیره (ایا یورکی) ، (درەپانو Drépano) ، (پالیوری Paliuri) برونلریله نهـایت بولان (آینوروز Aïnoros) نام دیکرله (آتوس) و (لونغوز Longos) ؛ (کسـندره Cassandra) اسملرنده اوچ عدد کوچك شبه جزیره تشکیل ایلمشدرکه بینلرنده (آینوروز) ، (کسندره) کورفزلری حاصل اولمشدر .

شبه جزیرهٔ مذکورەنك شرقنـده (استلاریه Stellaria) کورفزی وضربنده (قرەبرون) واردر .

(سلانیك) کورفزی ایسه اوروپای عثمانینك (آطەلر دکزی) ساحلنده اك مشهور وجسیم برلیمان اولوب اوچ یوزقدر سفینەنك بارینەبیلمسنه مساعددر. منتهای شمالیسنده بغایت تجارتکاه اولان (سلانیك) شهری واقعدر .

مذکور کورفزك غرب سـاحلی تعقیب اولنـدیغی حالده (واردار) نهری و (اینجه قرەصو) مصبلرینه و دها ایلریده (کیتروس kitros) ، (قاترینه) قصبەلرینـه وبعده (اولیمپ) نامنده کی جبلك صرپ بر بایری اوزرنده بولنـان (پلاتامونا) قلعەسنه تصادف اولنور. بعده ترحاله اراضیسنه کیریلیر .

یونانه دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك یونان دکزی ساحلی صرپ وقیالق اولوب (نارده Arta) کورفزی مدخلنده بولنان (پرەوزه) برونی و قصبەسـندن باشلایەرق (اوطرانت Otrante) بوغازی سـاحلنده کائن (غلوسا Clossa) برونـه

دکین امتد اادیدر. (پروزه) قصبه‌سی طولی ١٢ وعرضی ٤ الی ٥ ساعت چکن وشمال وشرق روزکارلرندن امین اولان (نارده) لیماننك آغزنده وبردیل اوزرنده‌در. (نارده) نهری و (لوروس Loros) صوبی اشبو کورفزه منصب اولور.

مذکور قصبه‌دن اعتباراً شماله طوغری ساحل تعقیب اولندیغی صورتده (پارغه Parga) اسکله‌سنه تصادف اولنورکه ساحلده برقیا اتکنده مبنی واطرافی سور ایله چورلمش اولان (پارغه) موقعی وقارشوسنده (پاقسو Paxo) آطه‌سی واردر. بعده (قورفو) آطه‌سی ایله ساحل بیننده‌ن یعنی (قورفو) بوغازندن چکیلیر.

بو بوغاز ساحلنده (غومنیچه) ، (صیاده) کوچك اسکله‌لری و (بوترینتو Butrinto) لیمانی وقریه‌سی واردر.

مذکور بوغازدن چیقلدقده اسکله موقعی اولان (ایاسارانده St. Saranda) قصبه‌سنه ، (کفالی képholi) بورننه ، (خیمارا Chimara) موقعنه تصادف اولنور . آندن صوکره (غلوسا Glossa) دخی دینلن (لینکتا Lingétta) بورننه واریله‌رق روم ایلیٔ شاهانه‌نك یونان دکزی ساحلنه نهایت ویریلیر. [(غلوسا) برونی دکز سطحیله بر تسویه‌ده بولنان آلچق قیالر ایله محاط اولدیغندن آره صره سفائنجه قضا وقوعنه بادی اولمقده‌در.]

آدریاتیك دکزی ساحلی — اوروپای عثمانینك آدریاتیق دکزی ساحلی (غلوسا) بورننده‌ن بدأ ایله (دولسینیو ،

Dulcingo) دخی دینلن (اولکون) موقعی جنوبنه قدر امتداد ایدر .

اشبو (غلوسا) برونی واسطه‌سیله (غلوسا) یعنی (دل برونی) شبه جزیره‌سی طولاشلدقدن صوکره محافظه‌لی وامین اولان و یرلولر بیننده (والونه Valona) دینلن (آولونیا) لیماننه کیریلیرکه مدخلنده (سزان = ساسنو Saceno) آطه‌سی و ساحلدن ١٦٠ مترو اوزاق اولوب « آولونیا » کولنك جنوبنده کائن (آولونیا) قصبه‌سی کورینور . مذکور کول دخی طبیعی بر قنال واسطه‌سیله (آدریاتیق) دکزینه آقار . (آولونیا) لیمانی چیقلدقده (ویوسا) ، (سومونی Semeni) صولرینك منصبلر - ینه و آره‌لرنده (لیما Lema) برونه و دها ایلری‌ده (قراوستا karavasta) کولنه تصادف اولنور . [مذکور الاسامی (قراوستا) ، (آولونیا) کوللری بالقجیلره دالیان اتخاذ اولنمشدر .] مذکور کولدن صوکره ینه ساحل تعقیب اولندیغی صورتده (اشقومین) [اشقومین کوپوك دیمکدر] نهری منصبی اوکندن کچیلوب (لاکی Laqui) برونی دخی طولاشلدقده (دراج) لیماننه کیریلیرکه ساحلنده قیالقدن عبارت بر برون اوزرینه مبنی وکار قدیم بر قلعه‌یی محتوی (دراج) قصبه‌سی واردر . [دراج لیماننده موسم شتاده آنجق اوچ طونیلاطودن اللی طونیلاطویه قدر جسامتده سفینه بارینه بیلیر .]

(دراج) لیماننذن چیقلدقدن صوکره (پالی Pali)، (رودونی

Rodoni) برونلری طولاشیله‌رق (درین Drin) لیمانته کیریلیر، اوراده (درین) نهری مصبی گورینور، (لش Lesch) موقعی دخی (درین) نهری اوزرنده کائندر. آندن صوکره (دراج) دن درت ساعت مسافه‌ده واقع واشقودره‌نك اسکله‌سی اولان (شنکین) قصبه‌سنه و بعده (بویانه) نهری مصبنه تصادف اولنور. آندن ایلری‌ده (قره‌طاغ) اداره‌سنده بولنان (اولکون) موقعنه واریله‌رق اوروپای عثمانینك (آدریاتیق دکزی) ساحلنه نهایت ویریلیر. (هرسك) قطعه‌سنك اسکله‌سی اولان (قلیق) لیمانی دخی دولت علیهٔ عثمانیه‌یه عائددر .

قره دکز بوغازینه دائر تفصیلات

(بوغاز ایچی ، بوسفور Bosphore) نامیله معروف اولان (استانبول) نام آخرله (قره دکز) بوغازی شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اوله‌رق ممالك دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (اوروپا) و (آسیا) قطعه‌لرنده‌کی ملکنی یکدیکرندن فصل وتفریق وبحر سیاهی مرمره دکزینه ایصال ایدر .

مذکور بوغازك امر محافظه‌سیچون یکدیکرینی مدافعه ایدر صورتده طرفین سواحلی قلاع عدیده واستحکامات متینه ایله احکام وترصین ایدلمشدرکه: روم ایلی جهتنده (کلیوس) و (روم ایلی فناری) ، (پاپاس برونی) ، (غریجه) ، (بیوك لیمان) ، (صره طاش) ، (روم ایلی قواغی) ، (تللی طابیه) ، (کیرج برونی) نامنده‌کی طابیه‌لر وآناطولی سواحلنده (ایروه)

قلعه‌سی ویا (الماس) طابیه‌سی و (آناطولی فناری) ، (پویراز) قلعه‌سی ، (فیل برونی Fil) ، (آناطولی قواغی) طابیه‌لری و(یوشع) طاغینك چیقندیسی اوزرنده (مجار) قلعه‌سی واردر. بونلری متعاقب بوغازك ایکی طرفنده‌ری برینه متناظر (روم‌ایلی) و (آناطولی) حصارلری نامیله معروف قدیم ایکی حصار دها موجوددرکه : مذکور حصارلردن (بوغاز کسن) دخی دینلن (روم ایلی) حصارینی فاتح سلطان محمد خان و (آناطولی) حصارینی ییلدیرم بایزید خان حضرتلری بنا و انشا و اولوقتلر قسطنطینیه روم حکومتنه قارشی سطوت قاهرۀ عثمانیه‌یی تشهیر و اعلا ایتدیلر .

اشبو (قره دکز بوغازی) لطافت هوا جهتیله استانبولك صیفیه‌لرینی حاوی‌اولمغله سواحلی لطیف قریه‌لر ومسیره‌لر تزیین ایلمشدرکه : روم ایلی طرفنده (روم ایلی قواغی) دنیلن محلدن بدأ ایله (ینی محله) ، (مسار برونی) ، (بیوك دره) ، (طرابیه)، (ینی کوی)، (استنیه) ، (میرکون) ، (بویاجی کویی) ، (بالطه لیمانی) ، (روم ایلی حصاری) ، (ببك) ، (آرنبود کویی) ، (قوری چشمه) ، (اورته کوی) ، (بشکطاش) ، (طولمه باغچه)، (قبا طاش) ، (فندقلی) ، (طوپخانه) ، (غلطه) موقعلری کائندر .

آناطولی جهتنده (آناطولی قواغی) نامنده‌کی محلدن باشلایه‌رق (سروی‌برونی)، (سلطانیه)، (بکقوز)، (انجیرکویی)،

(پاشا باغچه‌سی) ، (چبوقلی) ، (قاكليجه) ، (آناطولی حصاری) ، (كوكصو) ، (قنديللی) ، (وانی كوی)، (چنكل كويی) ، (بكلر بكی) ، (استاوروز) ، (قوزغنجق) ، (اسكدار) قصبه و قریه‌لری و (قاضی كوی) ، (موده برونی) مواقعی واقعدر .

استانبول بوغازينك روم ايلی طرفنده طولی ٢٧ الی ٣١ و آناطولی جهتنده ٢٨ و وسط بحرده ٢٢ كيلومترو اولوب آقنديسنك سرعتی ساعتده ٣ الی ٨ و يا وسطی اوله‌رق ½ ٥ الی ٦ كيلومترو چكر و عمقی ٣٠ الی ٦٠ مترو بولنور. بروجه مشروح بوغازك فنارلردن (بكقوز)ه قدر اولان محلی اك كنيش يری اولوب (قره دكز)دن كلن روزكارلره آچيقدر. (بكقوز)دن حصارلره قدر اولان محلی شمال وجنوب روزكارلرندن محفوظ و حصارلردن قيز قله‌سنه قدر اولان يرلری ايسه قبله و لدوس روزكارلرينه مفتوحدر.

قره‌دكز بوغازينك منتهاسنده ملل اجنبيه‌نك (قورن دور Corne d'or) يعنی (آلتون بوينوز) تسميه ايتدكاری (خليج قسطنطينيه) واقعدركه ايكی ساعت طولی چكن لطيف برليماندن عبارت اولوب داخلنده (قاسم پاشا) (ترسانهٔ عامره)، (كاغدخانه)، (علی بك كوی)، (ايوب) مثللو مواقع واقع و (علی‌بك) دره‌سی ايله (كاغدخانه) صويی خليج مذكوره‌يه جاری و شمال طرفنده (بك اوغلی) ، (خاصكوی) و مقابلنده (ايوب) تپه‌لری كائندر.

قلعهٔ سلطانیه بوغازینه دائر تفصیلات

(قلعهٔ سلطانیه) نام آخرله (چناق قلعه) بوغازی كه : (بحر سفید) بوغازی اسمیله دخی یاد اولنور.

اشبو بوغاز (مرمره دکزی) ایله (آطه‌لر دکزی) بیننده واقع وطرف غربیه‌سی (کلیبولی) شبه جزیره‌سنه وجهت شرقیه‌سی آناطولینك بر قسم اراضیسنه ساحل واوروپای عثمانی‌یی آسیای عثمانیه‌دن فاصلدر.

مذکور بوغازك طولی ٥٠ الی ٦٧ و آقندیسنك سرعتی ساعتده ٥ کیلومترو اولوب عمقی دخی ٥٠ الی ٦٠ مترویه بالغ اولور.

روم ایلی طرفنده (کلیبولی) و آناطولی جهتنده (چارداق) نامنده‌کی موقعدن بدأ ایده‌رك (سدالبحر) و(قوم قلعه) اسمنده‌کی قلعه‌لر ایله نهایت بولان اشبو بوغازك (آطه‌لر دکزی) جهتنده (سنیچه) و (اللس) برونلری کائن اولوب مذکور برونلرده بوغازك مدافعه ومحافظه‌سیچون فاتح سلطان محمد خان حضرتلرینك تأسیس کرده‌لری اولان روم ایلی سمتنده (سدالبحر) و آناطولی جانبنده (قوم قلعه) اسملری ایله یاد اولنان قلاع متینه واقعدر. بو جهتدن بوغازه کیریلیر ایکن آناطولی طرفنده (قرانلق لیمان) ویا (کلاس Quélès) لیمانی نامیله برقوی مشاهده اولنور که : بعضاً عکسی اسن روزکار ایله بوغازدن مرور ایده‌مین سفائن تجاریه بوراده بارینه‌بیلیر ، مذکور قویده بوغاز خیلی وسعت

پیدا ایتمش وفقط بونك ایلریسنده تدریجی طارلشمغه باشلایه‌رق (نغرو Négro) بروننده بوغازك عرضی تقریباً ۲۰۰۰ مترو بولنمشدر. [بورایه قدر بوغازك سرعت جریانی ساعتده ۲ الی ۳ میلدر] .

(سدالبحر) و (قوم قلعه) دن صوکره آناطولی جهتنده (قفس برونی) دینلن برچیقندی و روم ایلی طرفنده (نمازکاه) طابیه‌سی و بونك ایلریسنده (کلیدالبحر) و آناطولی ساحلنده (قلعهٔ سلطانیه) نامنده‌کی قلعه‌لر واقعدر . (چمنلك) قریه‌سی ایله (چناق قلعه) دینلن مشهور بلده (قلعهٔ سلطانیه) نك قربنده در. [(نمازکاه طابیه‌سی) ایله (کلیدالبحر) آره‌سنده ایکی یشیل فنار بولندیغی کبی قارشوسنده و (قلعهٔ سلطانیه) نك اوکنده ایکی قرمزی فنار واردر.]

(قلعهٔ سلطانیه) نك براز شمالنده اصول جدیده اوزره انشا اولنمش اولان (مجیدیه) و مقابلنده (دکرمن برونی) طابیه‌لری وآنلری متعاقب آناطولی ساحلنده طرز جدید اوزره انشا اولنمش و امر محافظه‌ده بوغازك الك اهمیتلی نقطه‌لری بولنمش اولان (نغرو برونی) و مقابلنده (بیغالی) طابیه‌لری واردرکه : اشبو ایکی طابیه بوغازك امنیتنی اکمال ایدرلر . (چام برونی) و (بیغالی) طابیه‌لری آره‌سنده پاموق تجارتیله کسب شهرت ایدن (مایدوس Maïdos) اسمنده‌کی روم کویی موجوددر. [(بیغالی) طابیه‌سنك اوکنده ایکی یشیل فنار واردر . (نغرو برونی) ایله (قلعهٔ سلطانیه) اوکنده بوغازك سرعت جریانی درت میلدر .

الحاصل (نغرو) برونی متعاقب بوغاز شرقه دونوب توسع ایلدکده آناطولی جهتنده (لاپسکی) ، (چارداق) مواقعنه ومقابلنده (کلیبولی) قصبه‌سنه بالتصادف بوغاز نهایت بولور ، [چارداق قصبه‌سی جوارنده ایکی قرمزی فناری واردر.] (چارداق) ایله (کلیبولی) آراسنده بوغازك سرعت جریانی ایکی میلدر.

اشبو قلعهٔ سلطانیه بوغازی (مرمره دکزی) جهتندن (نغرو) برونینه قدر یوراز وکون طوغیسی و (نغرو) برونندن (سد البحر) و (قوم‌قلعه) یه قدر اولان محلی دخی باطی ولدوس روزکارلرینه آچیقدر .

احوال جبال

اوروپای عثمانینك طاغلرینی ایتالیانك سرحد شمالیسنی تحدید ایدن (شرقی آلپ) جبال متسلسله‌سنك (آلپ دیناریك) شعبه‌سی حصوله کتیرمشدر .

اشبو شعبهٔ جبال (اونا) صویی منبعی جوارنده دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (بوسنه،هرسك) قطعه‌سنه (دینارا Dinara) [١٨١٠ مترو ارتفاع] اسمیله داخل و(آلپ دالماچیا) یعنی (دالماچیا) طاغلری و (بوسنه) طاغلری نامل‌ریله ایکی فرعه منقسم اولور.

غایت صرب قیالقدن عبارت اولان (دالماچیا) طاغلری (قره‌طاغ) اراضیسنه دکین غرب شمالیدن شرق جنوبی‌یه

طوغری (آدریاتیك) دکزی ساحلنه یقین ممتد اوله‌رق (هرسك) قطعه‌سنی (نرتوه) نهرینك محل انصبابنه قدر قاپلامش و آوستریانك (دالماچیا) ایالتنی دولت علیهٔ عثمانیه اراضیسندن فصل وتفریق ایلمشدر .

(بوسنه) ویا (بوشناق) سلسله‌سی ایسه (آلپ دیناریك) دن آیریله‌رق غرب شمالیدن شرق جنوبی‌یه طوغری امتداد ایدر. حین امتدادنده (بوسنه) قطعه‌سنده یکدیکرینه موازی وارتفاع وسطیسی ۱۱۰۰ دن ۲۰۰۰ مترویه قدراولان برچوق جبال حاصل ایتدکدن وکیتدکجه کسب ترفع ایده‌رك (قره‌طاغ) و (آرناودلق علیا) طاغلرینی تشکیل ایلدکدن صوکره ۳۲۰۰ مترو ارتفاعنده و (پرزرین) ایله (اسکوب) قصبه‌لری بیننده (چار طاغ Tchar dagh) دینلن ییغینی حصوله کتیرمشدر . [۱]

مذکور الاسم چار طاغندن بری شرقه و دیکری جنوبه طوغری ایکی سلسلهٔ جبال تفرع ایدرکه شرقه کیدن شعبه‌سی (امینه) برونده دکین منتهی اولان (بالقان) سلسله‌سی وجنوب شعبه‌سی یونانستانده کائن (ماتاپان) برونده نهایت بولان (الهنیك Hélléniqes) طاغلرینی تشکیل ایدر .

(بالقان) طاغلری چار طاغنك (لیوباترن Lyubatrn)

---

[۱] سلسلهٔ مذکوره‌نك شمال اتکاری کوزل اورمانلر ایله مستور و جنوب اتکلری نباتات و اشجاردن عاری قیالقدن و قوراق وشوره‌لردن عبارتدر .

اسمنده‌کی تپه‌سندن تفریق اولندقدن و (قچانیك katchanique) نام آخرله (قایماروز kaïmarose) بچیدنی حاصل ایتدکدن صوکره (اسکوب) ایله (کیلان) آره‌سنده (جرناغورا) دیدکاری (قره طاغ) اسمنی آلیر. بعده (ترغوویشته Tergovischté) موقعنك شمالنده (ایسوتی ایلیا = سن ایلیا) و دوات علیه ایله صرب و بلغارستانك خط حدودلرینك نقطهٔ مشترکه‌سنده (پاتاریچه) اسملریله یاد اولنه‌رق اسامیٔ مختلفه ایله بعد الامتداد صوفیه‌نك جنوبنده (ویطوش) و دها جنوبنده (ریلو) مناسترلرینی حاوی اولان (ریلو Rilo) طاغنی تشکیل ایدر .

آندن صوکره (بالقان) سلسلهٔ عظیمه‌سی (صماقو Samako) یقیننده (بانا bana) دخی دینلان (قیز دربندی) نامنده‌کی بچیدی حاصل ایدر . بعده (احتمان) موقعی جوارنده (قپولی دربند) اسمنده‌کی بچیده قدر ممتد اوله‌رق (مریج) نهری منبعنده کائن وادیده متناظر برطاقم تپه‌لر تشکیل واشبو ایکی بچید (صوفیه) ایله (فلبه) بیننده مرور وعبوری تسهیل ایدر. بعده مذکور سلسله شماله طوغری (قمارلی kamarly) موقعی شمالنه دکین امتداد ایدر .

اشبو قمارلی موقعی شمالنده بر شرقه و دیکری غربه کیتمك اوزره ایکی‌یه آیریلیر که: غربه کیدن قسمی (بابا قوناغی) بچیدنی حاصل ایتدکدن صوکره (عدلیه) جوارینه قدر کیده‌رك (تیموق) نهری حوضه‌سنی (طونه) توابعندن تفریق ایلر .

بو جهتده صربستان اراضیسنده امتداد ایدن (صرب) ویا

(ولیکی) طاغلری دخی (طونه) نهرینک (تیمور قپو) کچیدینه و (اورسووه Orsova) یه قدر واروب نصف دائره شکلنی اخذ ایلدین مشهور (قارپات) طاغلری ایله برلشیر .

قوجه بالقان سلسله‌سنک شرقه تفرق ایدن قسمی (بیوك صوفیه بالقانی) دخی دینلن (اتروپول) ، (ازلادی) ، (طوریان) ، (شبقه) بالقانلری اسملری آلتنده اولدیغی حالده (اسلمیه) بالقانه و (تیمور قپو) کچیدینه واصل اولور .

قوجه بالقان اقسامندن اولان (اتروپول Etropol) بالقانی (صوموغو Sumugu) یعنی (صوموملی) طاغی ایله برلشیر .

بالقانك بوجهتنده ایکی کچیدی اولوب بونلردن (اتروپول) کچیدی (اتروپول) دن (ازلادی) و (صوفیه) یه کیدن طریق اوزرنده واقع و (بابا قوناغی) کچیدی ایسه (اورخانیه) دن (صوفیه) یه کیدن یول اوزرنده کائندر .

(لوفچه) دن (قابه) یه کیدن یول اوزرنده (طوریان) کچیدی واردر. (شبقه) کچیدی دخی غایت منتظم شوسه اولوب (غبروه) و (شبقه) موقعلری بیننده‌در . ١٢٤٥ مترو ارتفاعنده اولان بو کچید غایت طار وایکی طرفی کسمه قیا کبیدر. مسبوق‌الاسم (تیمور قپو) کچیدی (طرنوی) دن (اسلمیه) یه کیدن شوسه اوزرنده واقعدر .

(تیمور قپو) کچیدندن صوکره بالقان سلسله‌سی (وودو Vodo) بالقانی (آیدوس) نام آخرله (کوچك بالقان) ، (امینه)

بالقانی اسملریله قره‌دکزده باشلیجه چیقندی پیدا ایدن (امینه) برونده نهایت بولور.

سلسلهٔ مذکوره اوزرنده و (اسلمیه) قصبه‌سی ایله (وچرا Veschera) قریه‌سی بیننده و (عذاب بالقانی) اوزرنده هرنوع حموله نقل اولنور (وچرا) کچیدی بولندیغی کبی (کوچك بالقان) اوزرنده (قرین آباد) و (دوبرول) موقعلری بیننده ۱۲۱٤ مترو ارتفاعنده (دوبرول) نام آخرله (قامارلی) و (پراوادی) دن (آیدوس)ه کیدن یول اوزرنده (نادر دربند) نامنده‌کی کچیدلر کائن و (امینه) قریه‌سی یقیننده ایسه (امینه) کچیدی واقعدرکه بوکچید (وارنه) دن (برغوس) ده ساحل طریقنی کشاد ایدر.

اشبو (نادر دربند) دینلن کچید ایله ایام شتاده ضررسز برحالده بولنان (دوبرول) کچیدندن دخی هرنوع حموله کچه‌بیلیر.

مذکورالاسم (بالقان) سلسلهٔ جبالنك (قپولی دربند) اسمنده‌کی کچیدی جواری وسطنه تصادف ایتدیکندن اورالره (بالقان وسطی) ومذکور دربند ایله (شبقه) کچیدی بیننده‌کی طاغلره (یوجه) ویاخود (یوکسك بالقان) ومذکور کچید ایله (تیمور قپو) کچیدی آره‌سنده‌کی صره طاغلره (بالقان شرقی) و (تیمور قپو) ایله (دوبرول) کچیدی میاننده‌کی جبال متسلسله‌یه (کوچك بالقان) و اورادن اعتباراً (امینه) برونه قدر اولان طاغلره دخی (امینه بالقانی) وجهله‌سنه بردن (قوجه بالقان) نامی ویرلمشدر.

مذکور کچیدلردن ماعدا (بالقان) سلسله‌سی اوزرنده دها بك چوق کچید وار ایسه‌ده اولقدر اهمیتی حائز اولمدقلری جهتله تعداد وذکرندن صرف‌نظر ایدلمشدر .

بالقان سلسلهٔ عظیمه‌سندن (اسلمیه) قصبه‌سی مقابلنده و (تیمور قپو) کچیدی یقینلرنده شمال شرقی‌یه متوجهاً ۶۰۰ الی ۱۰۰ مترو ارتفاع ایله امتداد ایدن سلسلهٔ جبال (عثمان بازاری) موقعی یقینلرینه قدر (اینجه‌بایر) واورادن (اسکی استانبول) جوارینه دکین (پیکار طاغی) و (شمنی) جنوبنده (درویش بالقانی و (سلستره) جنوبنده (دلی اورمان) اسمنی آلیر .

بوسلسله‌نك تپه‌لری دخی اورمان ایله محاط بولندیغندن مروروده صعوبت چکیلیر .

(قوجه بالقان) دینلن اشبو جبال متسلسله‌نك طولی ۳۰۰ وعرضی طرف غربیده ۶۰ الی ۸۰ وجهت شرقیه‌ده ۳۰ الی ۱۰۰ کیلومترودر .

(بالقان) سلسلهٔ عظیمه‌سنك شعبات جنوبیه‌سندن بری (استرانجه) طاغلریدرکه (اسلمیه) یقیننده بدأ ایله (بحر سیاه) ساحلنی تعقیب ایده‌رك استانبوله بعدالوصول صوك شعباتیله (بك اوغلی) و(بوغاز ایچی) تپه‌لرینی حاصل ایدر .

(استرانجه) جبال متسلسله‌سنك اوزری اشجار مثمره‌دن عاری وفقط منبت اولوب آغاج کموری محصولی چوقدر .

سلسلهٔ مذکوره‌نك شعبات جنوبیه‌سندن بریده (دسپوت[۱] Despote) ویا (رودوپ Rhodope) طاغلریدرکه (بالقان) سلسله‌سنك ۳۰۰۰ مترو ارتفاعنده اولان (ریلو) طاغندن آیریلوب استقامتنی بر مدت جنوبه وبعده شرقه تبدیل ایده‌رك (قارلق karlik)، (قره‌شوه)، (قوشلر بالقانی)، (قولا kola)، (قره اوغلان)، (قوجه یایلا) نامنده‌کی تپه‌لری تشکیل ایتدکدن و (مریچ) نهرینه بر کچید ویروب (اینوز) کورفزینه طوغری امتداد ایلدکدن صوکره (قوری طاغ kuru dagh) اسمنده‌کی جبله واصل واورادن (تکفورطاغی) سلسله‌سنه لاحق اولور.

عرضی ۱۵ الی ۲۰ ساعت قدر بولنان اشبو (دسپوت) جبال متسلسله‌سی (ادرنه) شهری جوارنده کوچك کوچك تپه‌لر تشکیل وساحله تقرب ایتدکجه جسیم وکوزل کوزل مرعالر ومنبت تلالر احداث ایلر. سلسلهٔ مذکوره‌نك تپه‌لری سمت شمالیسنده جیلاق و وسطنده اورمانلق وجنوبنده ایسه بایراق وباغچه‌لکدر.

مسبوق الاسم (تکفورطاغی) سلسله‌سی ایسه (ساروس) کورفزی شمال ساحلنده غربدن شرقه طوغری امتداد ایده‌رك مذکور کورفز ساحلنی طولاشدقدن (کاییولی) شبه جزیره‌سنی

[۱] اوزرنده بك چوق مناستری حاوی اولدیغندن اسم مذکور ایله یاد اولنور.

تشکیل ایلدکدن صوکره (مرمره دکزی) ساحلنده بر چوق کوچك تپه‌لر حصوله کتیرر. بعده (استرانجه) سلسلهٔ جبالی ایله برلشیر.

بالقان سلسله‌سنك جنوب شعباتندن بری دخی (پانچین) ویا (پانجه) دینلن طاغلردرکه: (دسپوت) طاغلری مثللو (ریلو) بالقاننـدن آیریله‌رق (آی کدیك)، (یل تپه Yeltépé [٢٦٨١ مترو ارتفاع]) (پرین Perin)، (بوز Boz) طاغلری اسملریله (قواله) کورفزینـه قدر جنـوب شرقی‌یه طوغری کیدر. [(برین=بریم) طاغی اوزرنده (پاپاز کولی) واردر، (یل تپه) دخی مذکور کولك شمالنـده‌در.] بعده (پیکار) طاغی اسمیله (اورفانو) کورفزینه قدر سـاحلی تعقیب ایدر، (استروما) نهرینه بر کچید ویردکدن صوکره (خالکدیك) شبه جزیره‌سنده واقع طاغلر ایله برلشیر.

بو طاغلر ایسه دکزه طوغری خروج ایتمش اولان اوچ عدد کوچك یارم آطه‌یی تشـکیل ایدر. بونلردن (آینوروز) یارم آطه‌سنده (مون‌سانتو Mt. Santo) اسـمیله دخی تسمیه قلنان (آینوروز) طاغی واردر.

سالف الذکر (چار) طاغنـدن جنوبه طوغری امتـداد ایدن (الـه‌نیك) سلسلهٔ جبالی (آرناودلق) طاغلری نامیله یاد اولنـه‌رق (مجوه) قصبه‌سی اوکـنده (مجوه) کچیدینی

تشکیل و مذکور کچید یقیننده اسمنی (غراموس Gramus) ه
و دها آشاغیده (ژیغوس)ه تبدیل ایدر .

(چار) و (غراموس) طاغلری بیننده دخی (قوراب) .
(پرستری) ، (زرچقه) ، (ویچی) طاغلری واردر .

(ژیغوس) طاغندن صوکره سلسلهٔ مذکوره (بند Pinde
[٢٥٧٥ مترو ارتفاع] طاغلر نامیله یونانستانده کائن (آغرافا
Agrapha)، (اوتریس Otris) سلسله‌سنه وارر. اوراد (یونان)
طاغلرینی حاصل ایدرك (ماتاپان) برونننده نهایت بولور.

(آولونیا) کورفزی قیسننده واقع (غلوسا) برونه منتهی
اولان (خیمارا) نام آخرله (آقروکرنیان Acrocéréniennes)
یعنی (یلدیرم) طاغلری و (غلوس) کورفزینه دکین (سلانیك)
کورفزینك ساحل غربیسنی تعقیب ایلین (اولیمپ Olympe)
ویا (اولیمپوز [٢٩٨٥ مترو ارتفاع]) واتکلرینی جسیم اورمانلر
احاطه ایتمش اولان و (کیسووه kissovo) دخی دینلن
(اوسا Ossa) طاغلری (الهنیك) جبال متسلسله‌سی شعباتیدر .
(اولیمپ) و (اوسا) طاغلری بیننده (تامپه) و یا (قورت
آغزی) اسمیله متعارف بر کچید ایله کوزل بر وادیٔ دلکشا
واردر .

سطح مائلر

بروجه بالا ذکروبیان اولنان صره طاغلر اوروپای عثمانی‌یی
درت ورسانه یعنی سطح مائله تقسیم ایدر .

برنجیسی (قره دکز) ورسانیدرکه : (بوسنه) ، (بلغارستان) وآره‌لرنده (صربستان) اراضیسنی شامل و ایکنجیسی (مرمره دکزی) ورسانیدرکه: (استانبول) وجوارینی جامع واوچنجیسی (آطه‌لر دکزی) ورسانیدرکه: (ادرنه) ، (سلانیك) حوالیسنی حاوی ودردنجیسی (آردیاتیك دکزی) ورسانیدرکه: (آرناودلق) و (هرسك) نواحیسنی محتویدر .

احوال میاه و کوللر

قره دکز ورسانننده جاری انهار

اوروپای عثمانی داخلندن بحر سیاهه جریان ایدن انهارك الك بیوك و مهمی (طونه) نهریدر .

طونه نهری — نهر مذکور جغرافیای عمومیده ذکر اولندیغی اوزره آلمانیا داخلنده کائن (قره اورمان) نامنده‌کی جبلدن نبعان و آلمانیانك متعدد حکومتلرندن وخصوصاً آوستریا مملکتنك قسم اعظمندن جریان ایتدکدن صوکره صربستانك مقر حکومتی اولان (بلغراد) ه اوغرایه‌رق (تیموق) نهری ملتقاسنده سرحد دولت علیهٔ عثمانیه‌یه داخل اولور . [محل مذکورده کنشلکی تقریباً ٨٠٠ مترویه بالغ اولمغله ایچریسنه الك بیوك کمیلر کیره‌بیلیر] بعده غربدن شرقه طوغری جریان ایده‌رك (ودین) ، (لوم) ، (راحوه) ، (نیکبولی) ، (زشتوی) ، (روسجق) بلده‌لرینی اسقا ایدر .

(روسجق)دن صوکره برچوق قولاره تقسیم اولنوب ٤ الی ٥ ساعت قدر امتداد ایتدکدن صوکره (طوتره قان) موقعنه

و (سلستره) قصبه‌سنه اوغرایه‌رق استقامتنی شماله تحویل ایله (روما‌نیا) اداره‌سنده بولنان (دوبریجه) اراضیسنه داخل اولور. آندن صوکره (راسوه)، (خرسوه)، (ابرائیل)، (قلاص)، (ایساقچی)، (طولجی) مواقعندن بالمرور (کیلیا kilia)، (سلینه Sulina) ویا (سنه Sunné)، (خضر الیاس) اسملرنده اوچ آغزدن بحر سیاهه آقار. نهر مذکورمنبعندن مصبنه قدر درتیوز ساعتدن زیاده مسافه قطع ایدر. بو آغزلرك سیر سفائنه قابل اولانی یالکز (سنه) در.

(طونه) نهرینه صاغ طرفدن (صاوا)، (تیموق)، (لوم Lom)، (ایسقر Iskir)، (ویت Vid)، (اوصما Osma)، (یانتره Yantra)، (قره‌لوم Karalom) نامنده‌کی صولر جاریدر.

(طونه) نهرندن باشقه بحر سیاهه باشلیجه (پراوادی) (قامچی) نهرلری آقمقده‌در.

پراوادی نهری — شمنی جوارنده‌کی طاغلردن ظهور و بر قاچ چای ایله برلشدکدن صوکره (دونو) کولنك صوینی (وارنه) لیماننده دکزه انصاب ایدر [نهر مذکور (دونو) کولنه وارنجه‌یه قدر بتاقلق حالنده بولنور].

اشبو (دونو) کولی بر بچق ساعت طولنده و یارم ساعت عرضنده و اون التی قولاج عمقنده اولوب اطراقی بتاقلق و اراضیسی ستمه علتنه مستعددر.

قامچی نهری — دلی، عقللی قامچی صولرینك اجتماعندن حاصل اولمشدر .

بوتلردن (عقلی قامچی) صوینی منبعی (عثمان پازاری) قضاسی داخلندن آله‌رق (اسکی استانبول) یقیننده‌ن و (شمنی) جوارنده کائن تپه‌لر آره‌سندن بالمرور (صندقلی) موقعنده (دلی قامچی) صوینی آلیر. آندن صوکره (بود باشی) موقعنك ایکی ساعت قدر سمت شرقیسنده دکزه منصب اولور.

(براوادی)، (قامچی) نهرلرندن ماعدا بحرسیاهه پك چوق چای و دره آقمده ایسه‌ده اولقدر اهمیتی حائز دکلدرلر . فقط اکثریسی (استرانجه) سلسله‌ٔ جبالی ایله بحر سیاه ساحلی میاننده بولنان اراضیدن مرور ایتدیکی جهتله بحرالری پك قیصه اولدیغندن مذکور دره‌لرك سرعت جریانلری زیاده بولنه‌جغی بدیهیدر.

(مرمره دکزی ورساننده جاری انهار)

اوروپای عثمانی داخلندن مرمره دکزینه جاری وحال وشانی نهر اطلاقنه صالح انهار یوقدر . فقط (طاشلی دره) ، (قره صو) اسملرنده برقاچ چای مذکور دکزه آقمقده‌در .

بونلردن (طاشلی دره) (ترقوس کولی) قربندن ظهور ایده‌رك (کوچك چکمجه) کولنه آقار. (قره صو) دخی (بیوك چکمجه) کولنه صو ویرر . بو کوللر محل اتصاللرنده متین کوپریلر اولدیغی حالده برر بوغاز واسطه‌سیله مرمره دکزینه

جریان ایدرلر . (ترقوس) کولنك بالق حاصلاتی ملتزمنه احاله اولور .

﴿ آطه‌لر دکزی ورساننده جاری انهار ﴾

اوروپای عثمانی داخلندن آطه‌لر دکزینه جریان ایدن انهارك اك مشهوری (مریج) [٤٠٠ کیلومترو طول] نهریدر .

نهر مذکور (صماقو) قصبه‌سنك سمت جنوبیسنده کائن (ریلو) طاغی شعباتندن (چادر تپه) اسمنده‌کی جبلدن نبعان و سائر بر قاچ قول ایله ملاقی اوله‌رق مجراسی غایت درین اولدیغی حالده جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری جریان ایدوب (بانا) موقعنی صوانه‌ترك ایتدکدن صوکره (تاتار پازارجغی) قصبه‌سی جوارنده بلغارستان داخلنده کائن (ازلادی) قصبه‌سندن مرور ایدن (قوزلی دره) دیدکلری (طپولقا Topolka) صوینی صولدن اخذ ایدر. بعده نهر مذکور کسب جسامت ایده‌رك (چلتیك) تعبیر اولنان پرنج ترلالرندن و بتاقلق وهواسی آغر اولان یرلردن بالمرور کارگیر کوپریسی بولنان (فلبه) شهرینه واصل اولور .

(فلبه)دن صوکره نهر مذکورك مجراسی کرکی کبی توسع ایده‌رك (پاپاسلی)، (چربان)،(قیالی) مواقعی آره‌سندن و(اوزونجه اووه) داخلندن بالمرور (طرنوه) ایلریسنده (قره پیکار) و(سیمنلی) یقینلرندن کچن (سازلی دره) یی صولدن و(خرمنلی) قصبه‌سنده (خاصکوی) قصبه‌سنی صولنه ترك و (اوزونجه اووه)

نهری دخی دینلان (اولو Oulu) دره‌یی صاغدن آله‌رق (حرمنلی) موقعنه کلیر. بعده (جسر مصطفی پاشا) قصبه‌سندن و (چرمن Tchirmen) موقعی یقیننده‌ن کچوب (ادرنه) شهرینك بر ساعت بعدنده کائن (قره آغاج) قریه‌سنده صاغدن (آردا) [١] چاینی و بر مقدار آشاغیده صولدن (طونجه Toundja) [٢] نهرینی اخذ ایده‌رك (ادرنه) شهرینه واصل اولور. آندن صوکره نهر مذکور اوفاق کمیلرك مرورینه مساعد صورتده جسامت کسب ایده‌رك استقامتنی جنوبه تحویل ایله (دیمتوقه Dimétoka) قصبه‌سی یقیننه کلدکده صاغ طرفدن (صاری قیز

[١] آردا صویی — دسپوت سلسله‌سی اوزرنده واقع (قروشوا kruchova)، (قوشلر بالقانی) دینلن طاغلردن ظهور و (آردا) قریه‌سندن مرور ایده‌رك (اسمیلان Smylan) موقعنده (تکردره) یی و (مستاملی) اوستنده (سکودلی) و (آطه) قریه‌سی جوارنده (بوغاز) صولرینی اخذ ایلدکدن صوکره (مریچ) نهرینه منصب اولور .

[٢] طونجه نهری — [٢٨٠ کیلومترو طول] (قالوفر kalofer) بالقانندن ظهور و بالقان سلسلهٔ اصلیه‌سنه موازی ٢٠٠ الی ٥٠٠ مترو ارتفاعی اولان بر طاقم تپه‌لر بیننده‌ن و درین بروادیدن مرور ایدوب کل تجارتیله مشهور اولان (قزانلق) وعبا وشیاق فابریقه‌لریله کسب شهرت ایدن (اسلمیه) قصبه‌لرینی صولنه براقه‌رق (قرین آباد) یقینلرندن کچن (آزماق Asmak) دره‌سنی آلوب (یانبولی) شهرینه داخل اولور، بعده استقامتنی جنوبه تحویل ایله (قیزیل آغاج) قصبه‌سندن کچوب صولدن (بیوك دربند) و (باپاس کویی) قصبه‌لرندن مرور ایدن (دربند دره) ایله طرفیننده‌ن بر طاقم صولری آله‌رق (ادرنه) ده (مریچ) نهرینه منصب اولور .

(Sarykyz) بالقانندن ظهور ایدن (قیزل دلی) چاینی وصول طرفدن (ارکنه Erkéné) [۱] صوینی آلیر . بعده (ابصاله Ibsala) ایله (فره‌جك Frédchik) بیننددن بالمرور (انز) جوارنده ایکی قول اوله‌رق بحره منصب اولور .

(مریج) نهرندن باشقه آطه‌لر دکزینه (مستا Mesta) ، (استروما Strouma) ، (واردار Vardar) ، (اینجه قره صو) نامنده‌کی نهرلر جاریدر .

مستا نهری [۱٤۰ کیلو مترو طول] — بوکا کوچك قره) ویا (یکیجه قره صوی) دینیر . نهر مذکور (ریلو) طاغی شعباتندن نبعان و (دسپوت) ، (پریم) طاغلری بیننده شمالدن جنوبه طوغری جریان ایده‌رك (رازلق Razlyk) ، (نوره قوب Nevrèkob) قصبه‌لرینی صاغده براقوب (بوز) طاغی قربندن کچه‌رك (یکیجه) ، (صاری شعبان) قضالرینی

[۱] ارکنه صوی — استرانجه طاغندن ایکی قول اوله‌رق نبعان و (ویزه) ، (سرای) آره‌سندن جریان ایدوب (چورلی) جوارینی ترتیب ایلدیکی (چورلی) دره‌سی ایله ملاقی اولدقدن ومجراسنی شمال غربی‌یه توجیه ایله صاغدن (لوله برغوسی) قصبه‌سندن کچن برتابعی ایله (استرانجه) طاغلرندن پیدا اولان و (قرق کلیسا) حوالیسنی اسقا و (اسکی بابا) قضاسنی اروا ایلدیکی (تکه Tekeh) دره‌سنی وصولدن دخی (خیره بولی) قصبه‌سندن مرور ایدن (پوجه) دره‌سنی آله‌رق استقامتنی جنوب غربی‌یه بالتحویل (جسر ارکنه) دینلن (اوزون کوپری) قصبه‌سندن کچوب (مریج) نهری ایله ملاقی اولور .

یکدیگرندن تفریق ایله صاری‌شعبان اووه‌سندن بالمرور (قواله) و (لاغوس) لیمانلری بیننده‌کی (صاری شعبان) برونده بر دلتا تشکیل ایده‌رك آطه‌لر دکزینه دوکیلور. [بو نهرك (نوره‌قوب) جوارنده عتیق بر کوپریسی اولدیغی کبی صاری شعبان اووه‌سنده دخی ٢٦ متره طولنده دیکر بر کوپریسی واردر] .

استروما نهری — بوکا (بیوك قره صو) ویا (سیروز قره صویی) اسمی ویررلر. نهر مذکور منبعنی (صوفیه) جنوبنده (ویطوش) طاغی اتکندن اخذ وغایت طار بر وادیدن مرور ایده‌رك (رادومیر Radomir) قصبه‌سی یقیننده‌ن کچدکدن و(کوستندیل)ی صاغده و (دوبنیچه Dubnitza)یی صولده براقوب (جمعهٔ بالا = سلانیك جمعه‌سی) قصبه‌سنك یارم ساعت قدر صاغ طرفی آچیغندن مرور ایلدکدن صوکره (مئلك Menlik) یقینلرینه دکین (پریم)، (مالش Malech) طاغلری آراسنده مجراسی طارلشیر. بعده کسب وسعت ایده‌رك صول طرفدن (استرومیچه Stromitza) صوینی الیرکه بوده (اشتیپ) جهتلرنده (پلاسقاویچه) طاغلرندن ظهور و (رادوویچ) موقعندن وبرچوق قابلیجه‌لری حاوی اولان (استرومیچه) . (پتریچ Petritch) قصبه‌لرندن مرور ایدر .

آندن صوکره (استروما) نهری (تیمور حصار)، (سیروز) قصبه‌لرینی صولده براقه‌رق (تاکینوس) کولنی بعدالتشکیل پیدا

ایلدیکی بر بوغاز ایله (اورفانو) کورفزینه منصب اولور. (چای آغزی) دیدکلری موقع کولك جنوب کنارنده‌در.

نهر مذکورك مجرای بالاسی سریع الاجریان اولوب منبعندن منصبنه دکین ٦٥ ساعت چکر .

(درامه)دن مرورایدن(درامه نجه) دیدکلری (آنکیسته Angista) صویی‌ده مذکور کوله آقار. بوکول اوروپای عثمانینك مشهور کوللرندن معدود در .

خالکیدیك شبه جزیره‌سنده دخی بر آیاق واسطه‌سیله (اورفانو) کورفزینه جریان ایدن (واسیلیوس wassilios) نام دیکرله (لانغازه) ، (بشیك Béchik) کوللری واقع وبو کوللرده انواع بالق موجود در.

وارداد نهری [٧٣ ساعت طول] — نهر مذکور (چار) طاغنك اك مرتفع محلی اولان (شالف) تپه‌سنك اتکنده و (قوسطووو kostovo) ناحیه‌سنك بر بچق ساعت مسافه‌سنده کائن چایراق برمحلدن متعدد قوللردن ظهور وطار بر بوغازله اطرافی ٣٠٠ مترو ارتفاعنده اولان تپه‌لر آره‌سندن و (قالقان دلن) قصبه‌سی یقیننه‌ن مرور ایده‌رك (اسکوب) شهرینه وارر. (اسکوب) شهرندن اعتباراً (واردار) نهری مجراسنی جنوب شرقی‌یه تحویل ایده‌رك (کوپریلی) قصبه‌سندن کچر. بعده صاغ طرفدن صرب طاغلر آره‌سندن جریان ایدن و (کوچك قره) ویا (زرنا Zerna) اسملریله دخی یاد اولنان (قره صو) یی

اخذ ایدرکه : بوده (مناستر) دن مرور ایدن و اوچ درت ساعت قدر مجراسی بولنان (دراخور Drahor) چاینی آلیر.

آندن صوکره (واردار) نهری محل انصبابنه قدر صال نقل اولنه بیله جك درجه ده جسامتی حائز اولدیغی حالده جنوبه طوغری جریان ایدر. حین جریاننده (عورت حصاری) قصبه سنی صولنه براقوب صاغدن ١٤ ساعت مجرانی حاوی اولان (قره آزماق = قره چای) نام دیگرله (قره ایرمق) صوینی آلیرکه : بوصو (یکیجهٔ واردار) نام آخرله (اینجه کول) دیدکاری کولی تشکیل ایدر.

بعده (واردار) نهری (سلانیك) شهرینك سمت غربیسنده سلانیك کورفزینه منصب اولور. [نهر مذکور اوزرنده یکرمیدن متجاوز دکرمن ایشلمکده وطولاب وخرق ایله برچوق اراضی ریان اولمقده‌در].

(یکیجهٔ واردار) کولی ایسه کندی اسمیله مسمی قصبه نك ایکی ساعت قدر جنوبنده واقع واوچر ساعت طول وعرضی حاویدر؛ بوکول درونده سلوك واسماك اخراج ایدیلیر.

اینجه قره صو — (ویستریچه) دخی دینیر. نهر مذکور (پند) جبال متسلسله سنك ١٠٠٠ مترو ارتفاعنده اولان (بورا) طاغندن ظهور وجنوب شرقی یه طوغری نزول ایده رك کندی یه بر آیاق ایله آقان (کسریه) کولی ایله قصبه سنی صولنده براقدقدن صوکره (بوغاز کویی)، (ناسلیچ) موقعلری آره سندن و ٨٠٠

متروارتفاعنده‌کی (سرانده پروز) یعنی (قرق کچید) اسمیله یاد اولنان بوغازك آغزنده واقع (سرفیچه) شهرینی صاغنه و(قوزانه) قصبه‌سنی صولنه ترك ایدوب (قره فریه) قصبه‌سندن کچن برتابعنی آله‌رق (سلانیك) کورفزنده آطه‌لر دکزینه منصب اولور.

مذکورالاسم (کسریه) کولی مدور برشکلده اولوب طولاً ٦ وعرض وسطیسی ٤ ودوراً ٢٤ کیلو مترو والك درین محلی ٢٤ متر‌ودر.

﴿ یونان و آدریاتیك دکزلری ورسانده جاری انهار ﴾

اوروپای عثمانی داخلندن یونان دکزینه (نارده)، (قالاما kalama)، (پاولا Pavla) و آدریاتیك دکزینه (ویوسا) (سومونی)، (اشقومبن)، (ماط)، (درین)، (بویانه) و(نارنتا Narenta) نهر وچایلری جاریدر.

نارده نهری — (زاغوری) طاغلرندن نزول و (میچوه) یقینلرندن وغایت طار وعمیق بر وادی ایله (پند)، (یانیه) طاغلری آره‌سندن و(نارده) قصبه‌سی پیشکاهندن مرور ایده‌رك مذکور قصبه‌نك درت ساعت جنوبنده (نارده) کورفزنده دکزه منصب اولور.

قالاما صویی — یانیه‌نك جانب غربیسنده کائن بر وادیدن نبعان وشمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری جریان ایده‌رك

(فیلات Philate) قصبه‌سی یقیننده کچدکدن صوکره (قورفو) جزیره‌سی قارشوسنده (یونان) دکزینه منصب اولور.

پاولا صویی — (خیمارا) طاغلرندن ظهور ومنبت بر وادیدن مرور ایده‌رك (دلوینه) قصبه‌سندن کچن برتابعی آلدقدن و(لیواری = بوترنتو) کولنه اوغرادقدن صوکره (بوترنتو) قریه‌سی قربنده بحره منصب اولور.

ویوسا نهری — (مچوه) کچیدی یقیننده (ژیغوس) دینلن (زاغوری) طاغلرندن جیقوب (زاغوری) ناحیه‌سندن و(قونیچه konitza)، (پرمد Premedi) قصبه‌لرندن بالمرور (دسنیچه Desnitza) ایرماغنی صاغدن و (درینو Drino) صوینی صولدن آلدقدن و (تپه دلن) قصبه‌سنی اسقا ایلدکدن صوکره (آولونیه) کورفزینك شمالنده (آدریاتیك) دکزینه منصب اولور.

سومونی صویی — نهر مذکور (اوزومی Usumi) (دوول Devol) صولرینك اجتماعندن حاصل اولمشدر.

بونلردن (اوزومی) صویی (الهنیك) جبال متسلسله‌سی اقسامندن (غراموس) طاغدن نبعان وغرب شماله طوغری جریان ایده‌رك (برات) شهرینه واصل اولور. بعده (کویچه) قصبه‌سی قربندن و (سویرینه Svirina)، (مالك Malik) کوللرندن مرور ایدن (دوول) یعنی (دوه‌لی) صویی ایله برلشیر. آندن صوکره (لومی) ویا (سومونی) اسمی تحتنده اولدیغی حالده

(قراوستا) کولی ایله (لیما) بروئی بیننده (آدریاتیك) دکزینه دوکیلور .

اشقومبین صویی — بو صویه (اسقوم) ویا (اسقومی) دخی دیرلر . مذکور صو (اوخری) نامنده‌کی کولك سمت غربیسنده واقع (باغوره Bagora) طاغلری اقسامندن (قامنا) طاغلرندن نبعان وغربه طوغری جریان ایده‌رك (ایلبصان) ، (پکین) قصبه‌لری قربندن بالمرور (دراج) شهرینك اوچ ساعت قدر سمت جنوبیسنده (آدریاتیك) دکزینه آقار .

ماط صویی — بو صو (باغوره) طاغلرینك شعباتندن نزول و (ماط) قضاسندن و (میردیتا) ناحیه‌سی جنوبندن مرور ایده‌رك (درین) کورفزنده بحره دوکیلور .

درین نهری — (الت درین) اسمیله دخی یاد اولنور ، نهر مذکور (قره‌درین) ، (بیاض‌درین) صولرینك اجتماعندن حاصل اولمشدر .

بونلردن (قره درین) نهری منبعی (اوستروغا Struga) قریه‌سی قربنده (اوخری) کولنك طرف شمالیسندن آلوب جنوبدن شماله طوغری جریان ایدر . حین جریاننده غایت منبت محللردن و (دبرهٔ زیر) ، (دبرهٔ بالا) یقینلرندن کچه‌رك کندیسندن مجراسی قیصه اولان (بیاض درین) نهری ایله برلشیر . اولوقت نامنی یالکز (درین) ه تبدیل و استقامتنی غربه تحویل ایدر .

(بیاض درین) نهری دخی (بوسنه) جبال متسلسله‌سی شعباتندن اولان (موقرا Mokra) طاغی جوارندن ظهور وقوصوه اووه‌سنه مشابه بعض اراضیدن مرور ایدر .

آندن صوکره (درین) نهری غایت محصولدار اولان (دوقاکین) ناحیه‌سنی احیا ایده‌رك (لش) قصبه‌سنه واصل اولور. بو قصبه‌دن اعتباراً نهر مذکور اللی طونیلاته‌لق کمیلرك مرورینه مساعد اولوب بر قاچ دلتا تشکیل ایده‌رك (آدریاتیك) دکزینه دوکیلور. [بو نهرك (بویانه) نهری ایله اتصالی واردر.]

مذکور الاسم (اوخری) کولی ٧ ساعت طولنده ٤ ساعت عرضنده و (غراموس) ، (باغوره) طاغلرینك تشکیل ایلدکلری مرتفع بر اراضیده واقعدر . مذکور کولك قعری قوملی وصویی طاتلی وبراقدر. دروننده‌ن دخی انواع اسماك صید اولنور وسنوی ٢٧,٠٠٠ غروش بدل ایله ملتزمه احاله اولنور .

(اوخری) کولنك شرقنده و (اوخری) ، (مناستر) قصبه‌لری بیننده (پرسبه Presba) وبونك جنوبنده (وانتروق Wantrok) نامنده‌کی کوللر موجوددر. بونلردن (پرسبه) کولی ١٨ کیلومترو طولنده و ١٢ کیلومترو عرضنده و ٧٠ کیلومترو دورنده مدور الشکلدر. بعض محللرنده ٦٠ مترو عمقی واردر. اشبو کولك اورته‌سنده منبت ایکی عدد آطه موجوددر. مذکور کولدن سنوی ٣٥,٠٠٠ غروش صید ماهی رسومی آلنیر .

بویانه نهری — (اشقودره) كولی داخلندن ظهور و (اشقودره) شهرندن مرور ایده‌رك (اولكون) موقعی جنوبنده بحره دوكیلور . مذكور الاسم (درین) نهری (اشقودره) شهرنده (بویانه) نهریله برلشیر . [بو نهرك مجراسی كوچك كمیلرك مرورینه مساعددر .]

(اشقودره) كولی اوروپای عثمانینك اك جسیم كولی اوله‌رق بیضی شكلنه شبیه اولوب (قره‌طاغ) جهتی صرپ قیالقدن وجهات سائره‌سی جزئی عارضه‌یی حاوی اووه‌لردن عبارتدر. مذكور كولك صویی موسم شتاده طاشمسندن حاصل اولان بتاقاقلر ایام صیفده تعفن ایلدیكندن حوالیسنك هواسنی توخیم ایدر. جوار اهالیسی دخی مذكور كولدن كلیتلی باliq صید ایده‌رك عظیم تجارت ایلر .

نارانتا نهری — (نرتوه Neretva) دخی دینیر . بو نهر بوسنه جبال متسلسله‌سی اتكلردن نبعان و (قونیچه konitza) ، (موستار Mostar) ، (غبله Gabela) قصبه‌لرندن جریان ایده‌رك آوستریانك (دالماچیا) ایالتنه داخل ودزت قول اوله‌رق (آدریاتیك) دكزینه واصل اولور .

تعریفات ملكیه

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اوروپا قطعه‌سنده واقع ممالكی (استانبول) ، (ادرنه)، (سلانیك)، (یانیه)، (اشقودره) ،

(مناستر)، (قوصوه)، (بوسنه، هرسك)، (كريد) نامنده طقوز ولايت ايله مختاريت اداره‌يی حاوی (روم ايلئ شرقی) ولايتی و (بلغارستان) ايالتی مشتملدر.

ولايات مذكوره‌دن (استانبول) ولايتی مرمره دكزينه و (ادرنه)، (سلانيك) ولايتلری آطه‌لر دكزينه و (يانيه) ولايتی يونان دكزينه و (اشقودره) ولايتی (آدرياتيق) دكزينه ساحل و (مناستر)، (قوصوه) ولايتلری وسطده و (هرسك، بوسنه) ولايتی شمال غربيده و (كريد) ولايتی (بحرسفيد) اورته‌سنده واقع و (روم ايلئ شرقی) ولايتی ايله (بلغارستان) ايالتی بحرسياه ساحلنده كائندر.

ولاياتدن هر بری جسامتنه كوره سنجاقلره وسنجاقلر قضالره وقضالردخی جسامتلرينه كوره ناحيه‌لره تقسيم اولنمشدر. ولايتلری واليلر وسنجاقلری متصرفلر وقضالری قائممقاملر وناحيه‌لری مديرلر نظامی دائره‌سنده اداره ايدرلر. مستقل سنجاقلرك متصرفلری واليلره تابع اولميوب طوغريدن طوغری‌يه داخليه نظارتيله مخابره ايدرلر.

مذكور ولايتلرك مركز اداره‌لری كندی اسملری ايله ياد اولنور شهرلردر. فقط (قوصوه) ولايتنك اداره مركزی (اسكوب) و (هرسك، بوسنه) ولايتنك (سرای بوسنه) و (كريد) ولايتنك (خانيه) و (روم ايلئ شرقی) ولايتنك (فلبه) و (بلغارستان) ايالتنك (صوفيه) شهرلريدر.

﴿ استانبول ولايتی ﴾

حدود — سکنه — تعريفات طبيعيه — محصولات — اورمان و صو بندلری — صورت اداره

استانبول ولايتی ممالك عثمانيه ولاياتنك اصغريدر . فقط سلطنت سنيه‌نك پای‌تختی اولان (استانبول) شهر لطيفنی حاوی اولمغله ولايات سائره‌دن معمور و مهمدر .

حدود — ولايت مذكوره اوروپای عثمانينك جنوب شرقيسنده و آسيای عثمانينك غربئ شماليسنده متشكل اولوب شمالاً (بحر سياه) وشرقاً (ازميد) متصرفلغی و جنوباً (مرمره دكزی) ايله محاط و غرباً (چتالجه) متصرفلغی ايله محدوددر .

سكنه — استانبول ولايتنده (١,٠٠٠,٠٠٠) قدر نفوس تخمين ايدلمكده اولوب اهالئ موجوده ميانده تبعهٔ اجنبيه دخی واردر.

تعريفات طبيعيه — بو ولايتك هواسی هر نه قدر لطيف و خفيف ايسه‌ده متلون اولوب ايلك بهارده يك چوق تبدل ايدر. ياز موسمنده استانبولك حرارتی براز شديد اولور. بوغاز ايچی سمتلرنده اشجار ايله مستور متعدد طاغلر موجود اولوب آرقه طرفلری كوزل مرعالر ايله تزيين اولنمش و الك مرتفع محللری آناطولی جهتنده و بكقوز حواليسنده (علم) طاغی

و روم ایلی طرفنده (استرانجه) طاغنك اقسام جنوبیه‌سی بولنمشدر.

ولایت مذکوره داخلنده بحر سیاهه (ایروه) دره‌سی جریان ایتدیکی کبی بوسفوره روم ایلی سمتنده (کاغد خانه) دره‌سی، (علی بك) صویی و آناطولی یقاسنده (کوکصو) مسیره‌سندن جریان ایدن (کوکصو) دره‌سی جاریدر،

بونلردن باشقه ولایت مذکوره انهاری صره‌سنده تعداد اولنان (استرانجه) دره‌سی (ترقوس) کولنه منصب اولدیغی کبی (قره صو) بیوك چکمجه کولنه آقار. (طاشلی دره) دخی کوچك چکمجه کولنه صو ویرر. [بو کوللردن بیوك چکمجه کولی بر وقتلر تطهیر ایدەرك استانبول شهرینه لیمان اتخاذ اولنمسی تصور اولنمش ایدی] (ترقوس) کولنك صویی دخی مجرای مخصوص ایله بك اوغلی، غلطه، استانبول جوارینه کتیرلمشدر. بو کولك بالق حاصلاتی ملتزمنه احاله اولنور.

محصولات ارضیه وصناعیه — استانبول ولایتنك ارضی محصولات یتشدیرمکه بك صالح اولوب زراعته سنین اخیره‌ده خیلی اعتنا ایدلمکده‌در.

باشلیجه صنایعی ایپکلی چارشف و حمام طاقملری و انواع باقر واکر طاقملری وحروفات عثمانیه و آقمشهٔ حریریه وقطنیه وفس و اعلا فانیله وقناویچه وتنتنه ومعمولات حدیدیه واسلحهٔ

جارحه و ناریه‌در. خصوصی فابریقه‌لرده مارسالیا معمولاتنه مشابه طوغله و کره‌میید اعمال ایدلمکده‌در. شیشه و کاغد فابریقه‌لری دخی واردر.

اورمان وصو بندلری — مذکورالاسم (استرانجه) جبالی اوزرند استانبول ولایتی داخلنده مختلف الجنس اشجاری حاوی (بلغراد اورمانی) نامیله بنام بر اورمان واردر.

بو اورمان داخلنده (روم ایلی) جهتلرینه صو ویرمك ایچون (طوپوزلی بند)، (یکی بند)، (والده بندی) نامیله اوچ و (استانبول) و (ایوب) سمتلرینه صو اجرا و اعطاسنه مخصوص اوله‌رق (بیوك بند)، (کرازلی بندی)، (طوپوز بندی)، (ایواد بندی) اسملریله درت عدد بند موجود و (قرق چشمه) صویی اشبو درت بنده منسوبدر.

﴿ صورت اداره ﴾

استانبول ولایتی شهر اماتی طرفندن اداره اولنق اوزره اون دوائر بلدیه‌یی و (بکقوز)، (شیله)، (قرتال)، (ککبوزه)، (آطه‌لر)، (کوچك چکمجه) قضالرینی حاویدر.

﴿ استانبول ﴾

استانبول[١] شهر مشهوری دارالخلافة الاسلامیه وپای تخت

[١] شهر لطیفك مشتمل اولدیغی ابنیهٔ عالیه ومکلفه‌نك باشلیجه‌لری هجرتدن ٣٢٤ سنه مقدم یاپلمش وبعدالفتح جامع شریفه تبدیل بیورلمش.

سلطنت سنیهٔ عثمانیه اولوب (نفس استانبول) ایله (غلطه مع بك اوغلی) و (اسکدار) سمتلری داخل اولدیغی حالده الیوم اون دائرهٔ بلدیه‌یه تقسیم اولنمش و بونلردن نفس استانبول (بایزید)، (فاتح)، (جراح پاشا) نامنده اوچ عدد دائرهٔ بلدیه‌یی حاوی بولنمشدر. (غلطه مع بك اوغلی) و (اسکدار) جهتی خارج طوتلدیغی حالده (نفس استانبول) یدی عدد تپه‌دن متشکل بر برون اوزرنده کائن مثلث الشکل بر محل اولوب برجهتی قره یعنی (یدی قله)دن (ایوان سرای) قریه‌سنه قدر ایکی ساعت امتداد ایدن بر سور عتیق ایله محاط و اوچ جهتی بحر ایله محدوددر. یعنی جنوبی

اولان (ایاصوفیه) واوائلده (اپودروم Hippodrome) اسمیله مشهور اولوب الیوم (آت میدانی) دینلکله معروف اولان میدان داخلنده التی منارەلی (سلطان احمد) ومعمارلغندن مهارت کامله مشاهده ایدیلن (سلیمانیه) و (یکی جامع) و ٨٦٧ تاریخنده (ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی) حضرتلرینك تأسیس وبنا بیوردیغی (فاتح) و (سلطان سلیم) و (بایزید) و (نورعثمانیه) و (شهزاده) و (لاله‌لی) و ایوب سمتنده ایوب [جامع حوالیسنده خالد بن زید ابی ایوب الانصاری حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌سی بولنمغله مقام مذکور زیارتگاه انامدر] ودرونده خرقهٔ سعادت بولنمق حسبیله زیارتگاه اولان (خرقهٔ شریفه) کبی واسع وصنعت انشائیه‌جه مشهور جوامع شریفه ایله ٣٦٠ دن متجاوز جوامع ومساجد شریفه‌و تکه‌لر و اکثری جوامع و مساجد جوارنده بانیلرینك تربه‌لری و علوم وفنونه متعلق کتب معتبره ایله مملو ٤٣ قدر کتبخانه و کتبخانهٔ عمومی و ١٠٠ قدر مدرسه و ٥٠ مطبعه و ٣٠٠ قدرمکاتب صبیانیه وابتدائیه ورشدیهٔ ملکیه مذکورمکتبلره معلم یتشدیرمك ایچون (دارالفنون)، (دارالمعلمین)، (دار المعلمات) ومأمورین ملکیه‌یه منشأ اولان مکتب فیض مکسب ملکیهٔ شاهانه

(مرمره) دكزینه وشرقی (قره دکز) بوغازینه وشمالی مرمره نك بر قولنه ساحلدر. (كاغدخانه) تعبیر اولنان محله قدر امتداد ایدن بو قوله (استانبول لیمانی)، (خلیج قسطنطینیه) تسمیه اولنور.

استانبول لیمانی (غلطه) و (بك اوغلی) جهتنی نفس استانبولدن تفریق ایلر، خلیج قسطنطینیه واپورلریده درونده ایشلر.

(یكی سرای) و (طوپقپو سرایی) دینان محل مثلثك رأسنه مصادف اولان یرلری اولوب بین الناس (كاغدخانه ایچی) دینمكله معروفدر.

و (ملكیهٔ شانه اعدادیسی) و وفا و اسكدار اعدادیلری و (حقوق)، (نواب)، (اورمان)، (زراعت)، (تجارت) مكتبلری ودیلسزبولنان اطفاله مخصوص (دیلسز مكتبی) ودائرهٔ حربیه اقلامنه مخصوص (منشأ كتاب) وایتام مسلمینك تربیه وتعلیمی ایچون (دارالشفقه) وهرنوع صنایع تحصیلنه مخصوص (مكتب صنایع) و اردوی همایونلره طبیب یتشدیرمك ایچون (طبیهٔ ملكیه) ومكاتب عسكریه اعدادیلرینه مخرج اولمق اوزره استانبول جهتنده درت عدد عسكری رشدیه‌سی وعمان هركوشه وسوقاق باشلرنده خیرات اوله‌رق (٤٠)ی متجاوز سبیل و ٢٠ قدر عمارت و متعدد خسته‌خانه‌لر و ٣٠٠ قدر قره‌غولخانه و طوپخانهٔ عامره‌یه منسوب (فشنكخانه) و (زیتون برونی) فابریقهٔ همایونلری، (باروتخانه)، (موزه‌خانه)، (فسخانه)، (باب عالی)، (باب سرعسكری)، (مالیه) جسیم بنالری و (سرای‌برونی) دینلن محلده متعدد كوشكلر ایله برعدد فنار و ٧٣ سوقاغی و ٧٧٠ قدر دكان و مغازه‌یی حاوی بولنان (چارشوی كبیر)، (مصر چارشوسی) مثللو چارشولر موجوددر.

استانبوله دکزدن نظر ایدلدیکی حالده بر طاقم منارهلر ایله جوامع شریفه قبهلری و الوان مختلفه ایله رنکارنك مرتفع وظریف بنالر و آرهلرنده آغاجلر ایله مستور وازهار متنوعه ایله مفروش باغچهلر نمایان اولمغله نظارت بحریه‌سی چشمه جلا و قلبه صفا ویرر. داخل شهرده دخی سایهٔ پادشاهیده اولنسان اقدامات ثمره‌سیله چوق سمتلرنده منتظم جاده ومیدانلر آچلمش و طرز جدید اوزره خیلی بنالر یاپلمشدر .

آثار عتیقه‌دن اولهرق بو جهتده (چنبرلی طاش [١]) ودیکیلی طاشلر [٢] وبورمه‌لی ستون [٣] و قیز طاشی [٤] وعتیق

---

[١] (یاتیق دیرك) دخی دینلن (چنبرلی طاش) استانبولك بانیٔ ثانیسی اولان (بیوك قسطنطین) بتپرستلکی زماننده روما ویا آناطولی مضافاتندن (لیدیا) الکاسنده الیوم (یموق قلعه‌سی) دینلن (هراپولیس) بلده‌سندن نقل و میلادك ٣٣٠ تاریخنده (دیوان یولی) جاده‌سنده موقع معلومنه رکز ایتدیرمشدر . مذکور طاشك ذروه‌سنه برمشهور و مصنع صنم اقامه ایتمش ایسه‌ده مرور اوقات ایله صنم مذکوره صاعقه اصابت ایتدیکندن برطرفی قیرلمش وبعده شدتلی لدوس روزکاریله بسبتون ییقلمشدر. بوطاش یکپاره اولمیوب سکز پارچه قزل سماکی طاشدن عبارت اولهرق باقر چنبرلو ایله بربرینه مربوطدر . مذکور ستونك ارتفاعی ٩٠ و دوری ٣٠ قدمدر .

[٢] (دیکیلی طاش) بیوك تئودوسك وضعی اولوب ٣٧٩ تاریخ میلادیسنده مظفریت و غالبیت واقعه‌سنی ایما ایچون (آت میدانی) دینلن محلده دیوار خرجیله انشا ایتدیرمشدر. اشبو اورمه دیرك حالا چیوی یرلرندن آکلاشلدیغی اوزره ذروه‌سندن قاعده‌سنه قدر باقر ایله قاپلانمش و آنك اوزری دخی آلتون یالدیزلی اولدیغی حالده مؤخراً قالدیرلمشدر. بونك ارتفاعی ٩٤ قدم وقاعده‌سی ٧ قدم ٣ پرمقدر .

صهرنجلردن معدود اولان (يره باتان)، (بيك بر ديرك) ناميله معروف مغاره‌لر [٥] وحريق وقوعنى اخبار ايچون دائرهٔ امور عسكريه‌ده برعدد قله [٦] واردر .

تراموای عربه‌لری دخی كوپری باشندن (اقسرای) ه واورادن بری (طوپقپو) يه وديكری (صماتيه)، (يدی‌قله) يه قدر ايشلر.

بك اوغلی — بوكا اجنبيلر (قارشو) معناسنه دلالت ايدن (په‌را) ديرلر.

بلاد ثلثه‌دن (غلطه) جهتی خليج درسعادتك طرف يسارينی وبوغاز ايچی‌نك تكميل روم ايلی ساحلنی حاوی واليوم (بك اوغلی)، (بشكطاش)، (يكی كوی)، (بيوك دره) نامنده درت عدد دائرهٔ بلديه‌يه منقسم واستانبوله ايكی بيوك كوپری واسطه‌سيله مربوطدر .

هيروغلف خطيله منقوش ديكر بر ديكيلی طاش دخی واردركه يكپاره وهرمی بر قزل سماكی اولوب ٣٧٢ تاريخ ميلاديسنده (تئودوس) نامنده‌كی قيصر. مصر اسفلده واقع (هيليوپوليس) شهرندن نقل ايتديره‌رك ياش حالاطلر واسطه‌سيله اوتوز ايكی كون ظرفنده اورايه ركز ايتديرمشدر. بوطاش تقريباً ٨٠ مترو مكعبنده و ٢٢٠ طونيلاته ثقلتنده‌در.

[٣] طونجدن معمول (بورملی) ويا (ييلانلی) ستون دخی بونك يانده اولوب (بيوك قسطنطين) ك پت پرستلكی زماننده وميلادك ٣٣٠ تاريخنده يونانستانده كائن (دلفی) شهرندن نقل اولنمش ومؤخراً اوجلرنده اولان ييلان باشلری قيرلمش وشمديكی حالده موزه‌خانه‌ده يالكز بری محفوظ بولنمشدر.

بو جهت دخی (استانبول) مثللو معمور و ابادان اوله‌رق (غلطه) سمتی اجنبی تجاری ایله مسکون و (بك اوغلی) طرفی اوروپا ـ فرانسنك اقامتگاهی اولوب مزین کارگیر بنالری وغایه‌لك جاده‌لری وبیوك باغچه‌لری حاویدر . [١]

[٤] قیز طاشنك بانیسی دخی (تئودوس) اولوب ٣٧١ سنهٔ میلادیسنده انشا ایتدیرمشدر . ٤٢ متره ارتفاعنده بولنان مذکور طاش شمدیکی حالده (قیزطاشی) نامیله تسمیه قلنمقده اولوب اوزرنده (وه‌نوس) معبوده‌سنك تصویری اولمق اوزره طونجن مصنوع بر قز صورتی بولنمغله اولوقت (وه‌نوس طاشی) اسمیله یاد اولنور ایدی .

[٥] (یره باتان) صهرنجی آیاصوفیه سمتنده اولوب (علی بك) کوبی حوالیسندن بر التندن کلن قرق چشمه صولرینك فضله‌سنی جمع ایدر . اشبو صهرنج غایت مکلف وطولاً ١٦ وعرضاً ٢٨ صره‌دن عبارت ٣٣٦ سماکی ستون ایله مزیندر .

(بیك بر دیرك) نام قدیم ایله (فیلوقسن) صهرنجی ایسه فضلی پاشا قوناغی موقعنده آت میداننه ناظردر . اشبو صهرنج الیوم ایپك بوکیجی اصنافنك دستگاهی اوله‌رق مبالغه ایله (بیك بر دیرك) دینوب ٢٢٤ مرمر دیرکی واردر .

[٦] حریق قله‌سنی دخی ١٢٤٤ تاریخ هجرتسنده سلطان محمود خان ثانی حضرتلری بنا وانشا ایلدی .

[١] بوجهتده دخی ١٢ مطبعه و ١ رصد خانه وقری ومحلات سائره‌ده جامعلر ومسجدلر وملل مختلفه‌یه مخصوص عبادتخانه‌لر وعلوم ومعارفك هر صنف تبعه‌یه نشر وتعمیمی ایچون (مکتب سلطانی) وارمنی وروم ویهودی مکتبلری وهرمحله‌ده صبیان مکتبلری ایله مکاتب ابتدائیه وذکور واناثه مخصوص ملکیه رشدیه‌لری وبری بریه‌یه وبری بحریه‌یه

آثار عتیقه‌دن اوله‌رق (غلطه قله‌سی [۲]) واردر .
(قره کوی) دن (قله قپوسی) نه ایشلمکده اولان (تونل) ایله ینه (قره کوی)دن (شیشلی) یه و (عزب قپوسی) نامنده‌کی محلدن (اورته کوی) ه قدر ایشلمکده بولنان تراموای عربه‌لری سیر وسفری تسهیل ایدر.

مخصوص ایکی عدد عسکری رشدیه‌سی وارکان حرب وپیاده وسواری وبیطر ضابطانی یتشدیرمك ایچون (مکتب فنون حربیه) و اردولره استحکام وطوپچی ومهندس ضابطلری احضارینه مخصوص (مهندسخانهٔ بریٔ همایون) واتصالنده اعدادیسی وملکیه‌یه مهندس یتشدیرمك‌ایچون (ملکیه مهندس) مکتبی وطوپخانه وترسانه اعمالات حربیه مکتبلری وبالجمله سفن همایونك تعمیر وتجدیدی ایچون (ترسانهٔ عامره) وطوب وتفنك مثللو دولت علیه‌نك کافهٔ آلات وادوات حربیه‌سیله تفرعات سائره‌سنی وآنلره لازم کلن دستکاه وسائره‌یی اعمال ایچون (طوبخانهٔ عامره) فابریقهٔ همایونلری و ۱۰۰ دن متجاوز (قره قولخانه) واسلحه‌نك حفظنه مخصوص (سلاحخانه) وبك اوغلنده‌کی (غلطه سرایی) ، (طوپجی)، (مجیدیه) [که (طاش قشله) اسمیله دخی یاد اولنور] و(کموش صویی) (پانقالتی)، (اورحانیه) قشلهٔ همایونلری وخسته‌خانه‌لر و (غازخانه)، (یلدیز) ، (طوله باغچه) سرای همایونلری و(حاجی حسین باغی) و (کاغدخانه) و (ایاس‌اغا) مثللو کوشکلر ونفس نفیس شاهانه‌یه مخصوص چفتلکلر واهالینك تنزهنه مخصوص متعدد مسیره‌لر وبوسمتده (قلیج‌علی پاشا)، (نصرتیه)، (فندقلی)، (والده)، (بشکطاش)، (مجیدیه)، (اورحانیه) ، (حمیدیه)، (اورته‌کوی) ومحلاتدن محله جوامع شریفلری موجود وغلطه طرفنده بولنان (عرب جامعی) و (یرالتی جامعی) قدم جهتیله مشهوردر.

[۲] آثار عتیقه‌دن اولا غلطه قله‌سی دخی ٥٤٠ تاریخ میلادیسنده امپراطور (انستاس دوقوس) طرفندن اوفاق برقله اولمق اوزره بنا

اسکدار — اسکدار جهتی مستطیل الشکل اولوب غربی (بوسفور)ه وجنوبی مرمره دکزینه ساحل وشرقی (قرتال) وشمالی (بکقوز) قضالریله محدود اوله‌رق الیوم (اناطولی حصاری)، (اسکدار) ، (قاضی کوی) اسمنده اوچ دائرهٔ بلدیه‌یه تقسیم اولنمشدر [٣] .

(اسکدار) ك قارشوسنده و (سرای برونی) ایله بیننده (قز قله‌سی) [٤] دینمکله معروف وسط بحرده بر فنار موجوددر.

اسکدار — بلدهٔ عظیمه‌سی آناطولی قطعه‌سنده واقع بلادك معروف ومشهوری اولوب درونتی (چاملیجه) کبی مفرح ودلکشا محللر تزیین ایلمشدر .

مرمره دکزی ساحلنده و(اسکدار) ك ٣ کیلو متره

ومؤخراً جنویزلو طرفندن ١٤٤٦ تاریخنده هیئت معلومه‌سی اوزره انشا اولنمش وعصر جدیدده دخی اوست طرفی مشاهده اولنان صورته افراغ ایدلمشدر.

[٣] بووجهتده دخی داخلنده (بکلربکی) و (کوك صو) وامثالی قصر همایونلر و ١٠٠ دن مجتاوز جوامع ومساجد شریفه ومدارس خیریه وبرچوق مکاتب ابتدائیه و٣ غدد ذکور و٢ عدد اناث ایچون ملکیه رشدیه‌سی وبرعدد دخی عسکری رشدیه‌سی وحربیه وطبیه مکتبلرینه مخرج اولمق اوزره قله‌لی‌ده برده اعدادیه مکتبلری وجراح مکتبی وبیمارخانه وبر قاچ خسته‌خانه ویاغخانه و ٥٠ دن متجاوز قره قولخانه وچند عدد قشله و (ایجادیه) دینلن موقع مخصوصده حریق وقوعنی اخبار ایچون برکوچك قله ایله ٦ عدد طوب موجود در.

[٤] قز قله‌سنی ٢٧٠ تاریخ میلادیسنده (هراقلییوس) نامنده‌کی ایمپراطور بنا ایتدیردیکی مرویدر .

مسافه‌سنده (قاضی كوى) بلده‌سى واردركه استانبولك صيفيه‌لرندن معدود و تاريخجه مشهوردر .

﴿ شهر امانتنه ملحق قضالر ﴾

شهر امانتنه ملحق اوله‌رق يوقارى‌ده ذكرى سبق ايلديكى وجه ايله (بكقوز) ، (شيله) ، (قارتال)، (ككبوزه)، (كوچك چكمجه ، (آطه‌لر) قائممقاملقلرى واردر.

بو قائممقاملقلردن (آطه‌لر) قائممقاملغى برنجى و (شيله) قائممقاملغى اوچنجى و ديكرلرى ايكنجى صنف قائممقاملريله اداره ايدلمكده‌در .

(بكقوز) قضاسنك مركز اداره‌سى قره دكز بوغازى ساحلنده كائن (بكقوز) و (شيله) قضاسنك كرسئ اداره‌سى بحر سياه ساحلنده كائن (شيله) و (قرتال) قضاسنك اداره مركزى (بحر مرمره) كنارنده‌كى (قرتال) قصبه‌لريدر . (مالتپه) قصبه‌سى دخى (قرتال) قضاسنه تابع و (حيدر پاشا) دن (ازميد) ه كيدن شمندوفر خطى اوزرنده واقعدر.

(ككبوزه) قضاسنك مركز اداره‌سى اولان (ككبوزه) قصبه‌سى مرمره دكزى ساحل قربنده وشمندوفر خطنك يارم ساعت بعدنده كائندر . [بو قصبه جوارنده قرطاجه امراى عسكريه‌سندن مشهور (آننيبال) مدفوندر] . (داريجه) ناحيه‌سى بو قضايه مربوطدر .

(كوچك چكمجه) قضاسى دخى شهر امانتنه ملحق قضالردن

بریدر. مقر اداره‌سی (مقری کوی) قصبه‌سیدر . مرمره دکزی ساحلنده بولنان (کوچك چکمجه) قصبه‌سی ایسه نواحیٔ مشهوره‌سندن برینه مرکز اتخاذ ایدلمشدر. (صویولی) (کمر برغوس) ناحیه‌لری بوقضایه ملحقدر .

آطه‌لر قائممقاملغی — آطه‌لر قضاسی (قزل آطه‌لر) دینلن (بیوك آطه Prinkipos)، (هکبه‌لی Halki) ، (قنه‌لی Proti)، (بورغاز Antigoni) اسملرنده دردی مسکون و (اوقزیا Oxia) ویا (سوری) و (پلاتیا Plata) ویا (یاصصی) و (پیدا Pita) ، (نیاندروس Niandros) ، (آنتی رووی‌توس Antirovithoos) ویا (صدف) نامنده بش عدد کوچك وغیر مسکون آطه‌لردن متشکلدر.

بیوك آطه — اشبو (بیوك آطه) قزل آطه‌لر تسمیه ایدیلن جزائرك اك جسیم و معروفیدر . اوزون و اکسز اولان بو جزیره مرکز قضا اوله‌رق سرای بروننده‌ن تقریباً ١٤ میل بعیددر. هواسنك لطافتندن ناشی کرك اغنیا و کرك بك اوغلی خلقنك صیفیه‌سی اولمغله معموردر.

هکبه‌لی آطه — بو آطه یارم ساعت طولنده و بر چاریك عرضنده اولوب داخلنده (مکتب بحریهٔ شاهانه) و مکتب درونده بر عدد قصر همایون و مرتفع بر محلده غایت منتظم بر روم تجارت مکتبی و اسکیدن قالمه ایکی عدد مناستری و (چام لیمانی) اسمیله یاز اولنور برده لیمانی واردر.

قنه‌لى آطه — جزيرهٔ مذكوره سراى بروننك ٨ ميل قدر مسافه‌سنده و ٣ ميل وسعتنده اولوب بر قريه ايله بر عدد مناسترى حاويدر .

بورغاز آطه‌سى — مذكور آطه قنه‌لى آطه‌نك ٢ ميل قدر بعدنده اولوب شمال وجنوب سمتلرى صعب المرور قيالر ايله مستور وجوانب ثلثه‌سى ليمانلر ايله محفوظدر .

بالاده مذكور جزيرهٔ صغيره‌لر دخى هرنه قدر مسكون دكللر ايسه‌ده بالق محصولاتجه شهرتلرى واردر .

﴿ چتالجه متصرفلغى ﴾

(چتالجه) سنجاغى ويا متصرفلغى (كوچك چكمجه) قضاسنك غربنده واقع اوله‌رق شمالى بحرسياهه وجنوبى مرمره دكزينه ساحل وغربى (ادرنه) ولايتنه متصلدر .

اشبو مستقل متصرفلق (چتالجه) ، (بيوك چكمجه) ، (سلورى) قضالرينى حاويدر . بونلردن (بيوك چكمجه) ، (سلورى) قضالرى اوچنجى صنف قضالرندن معدوددر .

(چتالجه) قضاسنك مركز اداره‌سى تيموريولى اوزرنده كائن (چتالجه) قصبه‌سيدر . مركز اداره‌سى (قرجه) قريه‌سى اولان (ترقوس) ناحيه‌سى (چتالجه) قضاسنه تابعدر .

(بيوك چكمجه) قضاسنك مركز اداره‌سى كندى اسميله ياد اولنان قصبه‌در . اشبو (بيوك چكمجه) قصبه‌سى (مرمره) دكزى

ساحلنده بولنه‌رق اوكنده بر كول تشكل ايتمش وايامشتاده كنديه آقان (قره‌صو) واسطه‌سيله صويی تزايد ايتديكندن مدخلنه متين وكاركير بر كوپری بنا ايدلمشدر .

(سلوری) قضاسنك مركز اداره‌سی دخی مرمره دكزی ساحلنده كائن (سلوری) قصبه‌سيدر. بوقصبه‌نك پنايری رواجلی اولوب تجارتی كليتليدر. باشليجه اخراجاتی (ميوه) ، (كمور) ، (پياغی) در. (يغورد) ی دخی مشهوردر .

﴿ ازميد متصرفلغی ﴾

(ازميد) مستقل متصرفلغی (آناطولی) شبه جزيره‌سنده بولنديغی جهتله (آسيای عثمانی) ولاياتی صره‌سنده تعريف ايديله‌جكندن بوراده ذكرندن صرف نظر اولنمشدر .

﴿ ادرنه ولايتى ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ادرنه ولايتى اوروپاى عثمانيده كائن ولايتلردن برى اولەرق (چتالجه) متصرفلغنك غربنده واقع و شمالنده (بحر سياه) ايله (روم ايلئ شرقى) و غربنده (سلانيك) ولايتلرى كائن و جنوبى (مرمره دكزى) و (قلعهٔ سلطانيه بوغازى) و (آطه‌لر دكزى) نه ساحلدر .

سكنه — ولايت مذكورەنك بالجمله سكنه‌سى اكثريسى اسلام ومتباقيسى ملل سائرەدن عبارت اولمق اوزره تقريباً ٨٥٠,٠٠٠ نفوسه بالغدر .

تعريفات طبيعيه — بو ولايتك هواسى صاغلم و لطيف اولوب داخلنده واسع اووه‌لر واردر .

(استرانجه) طاغلرى شرقنده و (تكفور) طاغى سلسلهٔ جبالى جنوبنده و (دسپوت) طاغلرى غربنده امتداد ايدر . بونلردن (تكفور طاغى) اخلامور آغاجلرينى و (استرانجه) طاغلرى مختلف الجنس اشجاردن مركب اورمانلرى و (دسپوت) طاغلرى هر نوع اشجاردن مركب كثير العدد اورمانلرى وپك چوق مرعالرى حاويدر . باشليجه (طونجه) ، (آردا) ، (اركنه) صولرينك كنديىه جريان ايتمسيله كسب جسامت ايدن (مريچ)

نهری ولایت مذکورەیی احیا ایتمکده و (قواق) صویی دخی (ساروس) کورفزینه صو ویرمکدەدر .

بونلردن باشقه (یارەلی‌دره) آطەلر دکزینه و (قرەجەصو) ایله (قوری چای) (قره آغاج) لیمانندن متشکل (بورو) کولنه آقمقدەدر .

محصولات ارضیه وصناعیه — ادرنه ولایتنك ترابی منبت ومحصولدار اولمغله اراضیسنده هر نوع حبوبات یتیشیر . اکثر طرفلرنده دخی (اوزوم) ، (توتون) ، (کتان) ، (پموق) حصوله کلیر .

ولایتك (کل یاغی) ، (کل‌صویی) ، (بالمومی) ، (پینیر) ، (روغن‌زیت) محصولات صناعیەسندن اولوب احتیاجات محلیەدن فضلەسی خارجه صاتیلور .

ادرنه ولایتنك کرك تیمور یوللری وکرك مرمره دکزنده واقع (تکفور طاغی) ، (کلیبولی) و آطەلر دکزنده کائن (دده آغاجی) ، (لاغوس) اسکله ولیمانلری سایەسنده تجارتی یولنده اولوب بونلرك مشاهیری (کلیبولی) و(دده آغاج) اسکله‌لریدر. اشبو (کلیبولی) اسکلەسی (چناق‌قلعه) بوغازی ساحلنده بولنمغله بحر سیاه و آطەلر دکزندن کلوب کیدن سفائنك ممریدر .

(دده آغاجی) هر نه قدر لیمانه مالك دکل ایسه‌ده (ادرنه)دن کلن شمندوفر خطنك اهمیتلی موقعیدر .

— صورت اداره —

ادرنه ولايتنك (ادرنه) ، (قرق‌كليسا) ، (تكفور طاغى) ، (كليبولى) ، (دده آغاجى) ، (كوملجنه) نامنده آلتى عدد سنجاغى واردر . مقر ولايتى (ادرنه) شهرى اولوب سنجاق مركزلرى كندى اسملرنده بولنان قصبه‌لردر. مذكور سنجاقلره منسوب قضالر آتيده‌كى جدولده كوسترلمشدر.

صنفی	قضالر	مركز اداره‌لرى
ادرنه سنجاغى		
١	جسر مصطفى پاشا	—
٢	ديمتوقه	—
١	قره‌جه على	—
٣	خوصه	—
٢	جسر اركنه	—
٢	اورته كوى	—
تكفور طاغى سنجاغى		
٢	معلقره	—
٣	خيره‌بولى	—
٢	چورلى	—
كليبولى سنجاغى		
٣	كشان	—
٣	مرفته	—
٣	شاركوى	—
٣	آجه آباد	مايدوس

صنفی	قضالر	مركز اداره‌لرى
قرق كليسا سنجاغى		
٣	مديه	—
١	طرنوه	—
٣	باباى عتيق	—
٢	اخته‌بولى	واسيليقو
٢	ويزه	—
٢	لوله بورغازى	—
دده آغاجى سنجاغى		
٣	اينوز	—
٣	صوفيلر	—
كوملجنه سنجاغى		
٢	اسكيجه	يكيجه قره‌جه صو
١	سلطان يرى	قوشقواق
١	اخى چلبى	باشماقلى
٣	اكرى دره	—
٢	دارى دره	—

— احوال بلاد مشهوره —

ادرنه شهری — (مریچ)، (طونجه)، (آردا) نهرلرینك اجتماع وتلاقی ایتدکلری محله قریب غایت کوزل وخوش منظر بر صرت اوزرینه مبنی ۸۵,۰۰۰ نفوسی محتوی ودرت طرفی باغ وباغچه وبساتین ایله محاط وبر اسکی قلعه‌یی حاوی وطوپراقدن یاپلمش استحکاملر ایله محدود بر بلدهٔ رعنا اولوب آستانهٔ علیه‌نك ٤٤ ساعت شمال غربیسنده کائندر، استانبوله دخی بر تیمور یول خطی واسطه‌سیله متصلدر.

مذکور شهر سلطان مراد خداوندکارك زمان سلطنتلرنده فتح و تسخیر وممالك عثمانیه‌یه ضم و الحاق اولنوب ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك استانبولی فتح بیوردقلری زمانه قدر دولت علیهٔ ابدی الدوامه پای تخت ثانی اتخاذ قلنمش وبوکونکی کونده ایکنجی اردوی همایونه مرکز اولمشدر.

(ادرنه) نك (علی پاشا چارشوسی) دینلن کارکیر وجسیم چارشوسی ایله (اسکی سرای) (طونجه کوپریسی) مشهوردر.

اشبو (علی پاشا چارشوسی) استانبولده‌کی چارشوی کبیره آکدیرر. چارشونك اتصالنده برده جامع شریف واردر.

بونك براز اوزاغنده (اسکی آراسته) نامیله معروف اولان دیکر کبیر چارشی (علی پاشا چارشوسی) قدر معمور دکلدر.

بونلردن باشـقه ادرنه‌ده جسيم بر بدستان و متعدد كاركير خانلر و بوكا مانـند بنـالر واردر . ادرنه‌نك (سرای ايچی مسـيره‌سی) ايام بهارده لطيف اولور . باغلرنده اعلا اوزوم و رايحه‌لی قيصی و آرمود و امثالی فواكه و اشجار كونا كون يتيشير . ادرنه‌نك (باميه) محصولی دخی مشهوردر . روايح طيبه‌يی حاوی (مسك صـابونلری) ، (صغير دلی بصديرمه‌سی)، (دواء مسك شكری) ، (قشر پينيری) هريرده مقبولدر [١].

[١] سلاطين عظام جنت مكان حضراتنك اوان اقامتلرنده آثار حسنه‌لرندن اولمق اوزره احيا و انشـا بيوردقلری (ييلديرم سلطان بايزيد) حضرتلرينكناملرينه منسوب جامع شريف ايله سلطان محمدخان حضرتلرينك (اسكی جامع) ديمكله معروف محكم جامع شريفلری و (سلطان مراد ثانی) عليه رحمة الباری حضرتلرينك بری اوچ شرفه‌لی وديكری (مراديه) ناملريله جامع شريفلری ومدرسه وعمارت ومولوی خانه‌لری و (طونجه) قربنـده (سلطان بايزيد) حضرتلرينك كذلك ايكی منـاره‌لی جامعلری و عمارت و مدرسه‌لری و (سلطان سليم ثانی) حضرتلرينك دورت مناره‌لی نام عاليسنه منسوب جامع شريف ايله مدرسه‌سی وسائر خيرات جليله‌لری مملكتك اك بيوك شرف وزينتيدر .

سلطان سليم جامعی ايسه جمله‌سنك جسيمی اولوب كرك متانت وكرك صنايع معماريه‌جه حائز اولديغی نفاستی جهتله نادرالامثالدر. سلطان محمود ثانی حضرتلرينك (ادرنه) جوارنده جسيم بر قشـله‌لريله درون قشله‌ده برده جامع شريفی واردر. طوپچی عسـاكر شاهانه ايچون دخی مكمل بر قشله ياپمشدر.

جوامع شريفهٔ مذكوره‌دن ماعدا محلات جوامع ومساجد شريفه‌سی وايكنجی اردوی همايونه مخصوص برباب مكتب اعدادی شاهانه وچند

قرق کلیسا قصبه‌سی — ادرنه‌نك ۱۲ ساعت قدر شرقنده و (استرانجه) طاغندن کچن مشهور طریقك آغزنده‌در. بو قصبه‌نك اوزوم باغلری کثیر و جویزلی صوجوغی مشهوردر.

تکفور طاغی قصبه‌سی — مقر ولایت اولان ادرنه‌نك ۱۵ ساعت جنوب شرقیسنده وبحر مرمره ساحلنده بر اسکله‌در. (تکفور طاغی) قصبه‌سنك اصل تجارتی نقلیاتدر. باشـلیجه

سنه مقدم (حمیدیه) نام عالیسی‌ایله یتیم و بیوایه اطفالك تعلیم وتربیه‌لری ایچون زراعت نمونه چفتلکنده کشـاد بیوریلان و (زراعت، صنایع، تجارت) شعبه‌لرینه تقسیم اولنان مکتب فیض مکسب وبوندن باشقه بر عسکری رشدیه‌سی و ایکیسی ذکوره و بری اناثه مخصوص اوچ عدد ملکیه رشدیه‌سی و ابتدائیه مکتبلری ومحلاتده برر صبیان مکتبی وملل سائره‌یه مخصوص مکتبلر و چند عدد مدرسه وتکیه و بر عدد مطبعه و بعض اشیانك نسجنه مخصوص کارخانه‌لر و دباغخانه‌لر موجوددر.

ادرنه‌نك برساعت محلنده‌بولنان (آرناود) قریه‌سنده جسیم برطاش معدنی موجود اولوب بوندن چیقاریلان طاش کوپری و امثالی کارکیر بنالره صرف اولنمقده‌در.

مذکور قریه جوارنده صویی غایت خفیف وهاضم برچشمه واردر بو صو دوام اوزره ایچلدکده ضعف معده اصحابنه منافعی مجربدر.

(ادرنه) شهری جوارنده (تیمور طاش) نامنده‌کی محلده میاه نفیسه‌دن (تیمور طاش) صویی واردر.

(ادرنه) یه ٦ سـاعت مسـافه‌ده کائن (اورته کوی) ده دخی چلیکلی بر صو نبعان ایدرکه مذکور صویی اطبا چلیك ویره‌جکلری خسته‌یه ایچیررلر.

اخراجاتی چوغی استانبوله کوندریلن ذخیره اولوب (قارپوظ)، (قاوون) محصولی مشهوردر .

کلیبولی قصبه‌سی — ادرنه‌نك ۲۸ ساعت جنوبنده وکندی اسمیله یاد اولنان شبه جزیره اوزرنده و (قلعهٔ سلطانیه بوغازی) ساحلنده‌در. بوغازدن کلوب کچن کمیلرك اشیا وذخیره آلملرینه مخصوص برده ایشـلك لیمانی واردر. مذکور لیماندن پك چوق ذخیره، (یوق) ، (یاغی) . (حریر) خارجه اخراج اولنور.

مواقع مستحکمه‌دن اولان (بولایر) کلیبولی ملحقاتندندر.

دده آغاجی قصبه‌سی — آطه‌لر دکزی ساحلنده واقع اوله‌رق مقر ولایت اولان (ادرنه) یه بر تیمور یول خطی واسطه‌سیله اتصال کسب ایتمش مهم بر تجارت اسکله‌سیدر. (ادرنه) ولایتنك باشلیجه ادخالات و اخراجاتی (دده آغاجی) قصبه‌سی ایله اولور. (ادرنه) ایله بینی ۱٦ ساعتدر .

دده آغاجی قضاسنك (فره‌جك) ناحیه‌سنه ایکی بچق ساعت مسافه‌ده صویی حرارتلی و غایت مسهل «قره ایلیجه‌سی» نامیله بر عدد ایلیجه موجوددر.

کوملجنه قصبه‌سی — مرکز ولایتك جنوب غربیسنده و (استانبول) دن (سلانیك)ه کیدن مشهور طریق اوزرنده‌در. (قره‌جه صو) دینلن ایرماق حوالیسندن جاریدر.

بو قصبه‌نك بالی مشهور و درونده اعمال اولنان سختیانی معروفدر . اسکله‌سی دخی ٦ ساعت بعدنده و (لاغوس) كورفزنده (قره آغاج)در [١]

جسر ارکنه قصبه‌سی — (اوزون کوپری) اسمیله دخی یاد اولنور . بو قصبه ادرنه‌نك ١٠ ساعت سمت جنوبیسنده و(ارکنه) صویی کنارنده‌در. (جسر ارکنه) قصبه‌سنك قاوونی و بر بچق کیلومترو طولنده و ١٧٤ کمر اوزرنده مبنی و (اوزون کوپری) دینمکله معروف کوپریسی مشهوردر . مذکور قصبه‌ده غازخانه دخی یاپلمشدر .

دیمتوقه قصبه‌سی — ادرنه‌نك ٨ ساعت جانب جنوبیسنده و (قزل دلی) چاینك (مریچ) نهرینه آقدیغی محل قربنده در . درون قصبه‌ده (ییلدیرم بایزید خان) حضرتلرینك جامعی واردر. (دیمتوقه) قضاسنك (قله‌لی برغوس) ناحیه‌سی معروفدر . (استانبول) و (دده آغاجی) شهرلرندن کلن شمندوفر خطلری بو ناحیه‌ده برلشیر.

اوله‌برغوسی قصبه‌سی — قرق‌کلیسا قصبه‌سنك ١٤ ساعت سمت جنوبیسنده و (استانبول) دن (ادرنه) یه کیدن طریق اوزرنده‌در. (ارکنه) صویی توابعندن بری قصبه یقیننده مرور

---

[١] هر ولایتك احوال بلا مشهوره‌سی آتیده بیان اولندیغی اوزره ترتیب اولنمشدر شویله‌که: اولا سنجاق مرکزلری وبعده او سنجاقلره ملحق قضالردن مشهورلری ذکر ایدلمشدر .

ایدر، درونده دخی یوندن شیاق وطوپراقدن یالدیزلی کاسه‌لر ویازی طاقملری وسیغاره‌لق ولوله کبی شیلر اعمال اولنور.

(مدیا)،(اخته‌بولی) قصبه‌لری — ساحل بحر سیاهده بر اسکله‌در.

بونلردن (مدیا) قصبه‌سی قضا مرکزی اوله‌رق پیشگاهنده تطهیره محتاج برلیمانه مالکدر. قصبه‌نك کمور محصولی مبذول واهالیسی بالقجیلق ایله مشهوردر.

(اینه آطه)قریه‌سی (اخته‌بولی) قضاسنه مربوطدر.

چورلی قصبه‌سی — (تکفور طاغی) قصبه‌سنك ٦ ساعت سمت شمال شرقیسنده وکندی اسمیله مسمی صویك قربنده و(استانبول)دن (ادرنه)یه کیدن شمندوفر خطنك اوچ کیلو مترو قدر جنوبنده‌در. (چورلی) قصبه‌سنك پینری و بهر سنه ١٢ نیسانده بدأایله ١٠ کون امتداد ایدن پنایری مشهوردر.

چورلی اووه‌سنده بولنان قوریٔ همایون درونده بر چوق صو منبعلری وذخیر انبارلری و بیوجك برعدد اخشاب قله واردر.

شارکوی، مرفته قصبه‌لری — بوقصبه‌لر مقر لوا اولان (کلیبولی) قصبه‌سنك سمت شرقیسنده و (مرمره دکزی) ساحلنده‌در. بینلری ٢ ساعت اولان مذکون قصبه‌لرك باغلری مشهوردر.

بونلردن (مرفته) قصبه‌سنده طوغله وکیره‌مید اعمالنه مخصوص فابریقه واردر. کوچك کمیلرك بارینمسنه مساعد لیمانی دخی موجوددر. (مرفته) نك پکمزی مشهوردر.

اینوز قصبه‌سی — (کلیبولی) نك ۲۰ ساعت قدر غربنده و (مریچ) نهرینك آغزلرندن بری قربنده وکندی اسمیله یاد اولنان کورفزك کنارنده‌در . بوقصبه‌نك مملحه‌سی جوار قصبه وقضالرینی احیاایدر. (انز) ك کوپلری مشهوراولوب درسعادت ومحال سائره‌یه نقل اولنور .

صوفیلو قصبه‌سی — (مریچ) نهری کنارنده‌در . بوقصبه ادرنه‌دن دده آغاجی قصبه‌سنه کیدن شمندوفر خطی اوزرنده بولندیغندن تجارتکاهدر .

اسکیجه قصبه‌سی — (اسکیجه) قصبه‌سی مرکز لوا اولان (کوملجنه) نك ۸ ساعت غربنده و(دسپوت) سلسله‌سنك اتکنده و(اسکیجه) دره‌سنك قربنده‌در. (قره‌جه‌یکیجه‌سی) ناحیه‌سی معروفدر .

مذکور قصبه‌نك اووه‌سی مشهوردر .

منسوب اولدیغی قضاده دخی اعلا توتون حصوله کله‌رك کلیسی تجاری معرفتیله ممالك اجنبیه‌یه وبرمقداری درسعادته نقل اولنور. هرطرفده مقبول اولان یکیجه توتونی بو قضانك محصولیدر.

قوشقواوه قصبه‌سى — كوملجنه سنجاغى ملحقاتندن (سلطان يرى) قضاسنك اداره مركزيدر. مذكور قصبه مركز لوايه ٧ ساعت اوزاقدر. (آطه) ناحيه‌سى بوقضايه مربوطدر.

باشماقلى قصبه‌سى — بودخى كوملجنه سنجاغى ملحقاتندن (آخى‌چلبى) قضاسنك مقر اداره‌سيدر. (ايسميلان) ناحيه‌سى نواحئ مشهوره‌سندن بريدر.

﴿ سلانیك ولایتی ﴾

حدود — سكنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — سلانیك ولایتی شمالاً (بلغارستان) ایالتی و(قوصوه) ولایتی وشرقاً (ادرنه) وروم ایلیٔ شرقی ولایتلری وجنوباً (آطه‌لر دكزی) وغرباً دخی (مناستر) ولایتی اراضیسی ایله محاطدر.

سكنه — ولایت مذكوره‌نك مقداری سكنه‌سی اكثریسی اسلام ومتباقیسی ملل مختلفه‌دن عبارت اوله‌رق ٨٥٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدلمكده‌در.

تعریفات طبیعیه — سلانیك ولایتنك هواسی معتدل واراضیسی طاغلق واورمانلق اولوب شرقنده (یل تپه)، (پریم)، (بوز) وجنوبنده (بیكار) و (خالكیدك) شبه جزیره‌سنده (قورتاج Kortatsch) وغربنده (بابونا Babouna) (نیجه)وشمالده (ریلو)، (مالش)، (پلاجقاوبجه Plaskavitza) ویا (پلوسقه) طاغلری كائندر .

(مستا) ، (استروما)، (واردار)، (اینجه قره) نامنده‌كی نهرلر سلانیك ولایتنی اسقا واحیا ایتدكدن صوكره صولرینی آطه‌لر دكزینه اجرا ایدرلر.

(تاکینوس)، (بشیك)، (واسیلیوس)، (پراویشته) (بوتقووه Butcova)، (آجی کول)، (طوپران)، (اوستروه) اسمنده‌کی کوللر ولایت مذکوره داخلنده‌در.

محصولات ارضیه وصناعیه — ولایت مذکوره‌نك اراضیسی هرنوع حبوبات یتشدیرمکه صالح اولوب حاصلات ارضیه‌سی انواع حبوبات ایله شروبی غایت معتبر اولوب بوکورتانه مشابه برنوع دوت و (اوزوم) (کتان)، (پموق) وانواع میوه وکلیتلی توتوندن عبارتدر.

محصولات صناعیه‌سی آقمشهٔ حریریه وقطنیه وخصوصیله (چوراب)، (قالیچه)، (سجاده)، (حمام طاقملری)، (کتان حولیسی) ودوشمه‌لك انواع قماش و (کوملکلك بز)، (برونجك)، (سختیان)، (کون)، (مشین) وباقر وتونج ادوانی مثللو شیلردر.

ولایت مذکوره (سلانیك) کورفزی کبی ایشلك بر لیمانه مالك و (واردار) نهرینی تعقیب ایدن شمندوفر خطنه وغایت غیور ومقدم اهالی‌یه صاحب اولدیغی جهتله تجارت خصوصنده ولایات سائره‌یه فائق اولوب باشلیجه اخراجاتی (توتون)، (پموق) و (سختیان) در.

— صورت اداره —

سلانیك ولایتی (سلانیك)، (سیروز)، (درامه) نامنده اوچ عدد سنجاغه منقسمدر. مقر ولایتی (سلانیك) شهری اولوب

سنجاق مرکزلری همنامی اولان قصبهلردر. بوسنجاقلر بروجه آتی جدولده بیان اولنان قضالری مشتملدر.

سلانیك سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز ادارهلری
٢	کسندره	پولیروز
٢	قرهفریه	=
٣	یکیجهٔ واردار	=
٣	قاترینه	=
٣	وودینه	=
٣	لنقظه	=
٣	کوکیلی	=
٢	عورتحصاری	قیلقیش
٣	طویران	=
٣	استرومجه	=
٣	تکوش	قوادار
١	اینهروز	=

سیروز سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز ادارهلری
٣	منلك	=
٣	زیخنه	ذلحوه
٣	رازلق	=
٣	پتریچ	=
٣	نورهقوب	=
٣	تیمورحصار	=
٣	جمعهٔ بالا (دوبنیجه جمعهسی)	

درامه سنجاغی		
٣	قواله	=
٣	صاری شعبان	=
٣	پراویشته	=
٢	روبجوز	دولن

— احوال بلاد مشهوره —

سلانیك شهری — آطهلر دکزندن حاصل اولان واوچ یوز قدر سفینهنك اقامتنه کافی بولنان (سلانیك)دیه معروف اعلا بر کورفزك ایچریسنده ومرتفعجه برتپهنك اتکندهدر.

شهر شرق جهتنه طوغری کوندن کونه توسع ایتمکدهدر.

داخل شهرده (حورتاج) صوبى جاريدر . بو صو شهرك خانه وحماملرينى وجامع وسائر محللرينى اسقا واحيا ايتمكده‌در. درونده تقريباً ١٥٠,٠٠٠ نفوس موجوددر. استانبولدن صوكره دخى روم ايلئ شاهانه‌نك تجارتجه مهم بر اسكله‌سى و (واردار) نهرى طريقى وشمندوفر خطى ايله روم ايلئ وسطانك ادخالات واخراجات مركزيدر .

(سلانيك) شهرى اوروپانك اكثر جهتلريله مناسبات تجاريه‌سى بولنديغندن مركز تجارت اولمغله ليماننده دائمى صورتده كليتلى تجار كميلرى بولنور . [١]

[١] داخل شهرده مقدما (ايپودروم) دينلن ميدان ايله ٦٠ دن متجاوز جوامع شريفه و١٧ كليسا وپياده وطوپجى قشله‌لرى وخسته‌خانه ومطبعه‌لر ومكاتب صبيانيه وايكيسى ذكوره وبرى اناثه مخصوص اوچ عدد رشديه ومكتب فيض صبيان ومكتب ترقى وحميديه صنايع مكتبى ومكتب اعدادى و ٧٠ قدر خان وهر دولته مخصوص قونسلوسخانه واون دكرمنلرى وچوخه وكليم كارخانه‌لرى وايبلك فابريقه‌سى ومتعدد فابريقه‌لر موجود ومنسوجات حريريه وقطنيه‌سى وسختيانى مشهوردر .
شهره بر ساعت مسافه‌ده برده زراعت مكتبى ياپلمشدر .
سلانيكك يارم ساعت مسافه‌سنده طاشلق بر بايرك تپه‌سنده اسكيدن قالمه خراب برعدد قلعه وآنك آلتنده زمين ايله برابر اويولمش ايكى باب صغير مغاره ايله برساعت بعدنده وبرطاغ تپه‌سنده و (ماريه) چفتلكى جوارنده (كلريه) ناميله برقصرعتيق ودرون سلانيكده (كلريه) قپوسى جاده‌سى اوزرنده آثارعتيقه‌دن اوله‌رق صورت مكمله‌ده بركمر وسلانيك قلعه‌سنده حالا (واردار) قپوسى دينلن قپونك ايچنده منقش مرمردن ينه بر كمر واردر. كذلك (كلريه) ده (بياض قله) ناميله دخى بر قله موجود در .

سلانيك قضاسنده (كلر) يه ناحيه‌سنده بر نوع يومشاق طاش چيقار وكليت اوزره سلانيكه كتيريلير ابنيه‌يه قوللانيلير.

سیروز شهری — (سیروز = سه‌رەس) شهری سلانیکك ١٥ ساعت قدر سمت شمال شرقیسنده (استروما) نهری قربنده واستانبولدن سلانیکه کیدن مشهور طریق اوزرنده بر صحراده‌در.

مذکور قصبه جوارنده معادندن واپور کموری واردر. (سیروز) ك اووه‌سی مشهوردر. درنندن دخی (قره صو) کچر.

سیروز اهالیسی ایپك بوجکی یتشدیرمکله مشغول اولدقلری کبی یوك وپموق وخصوصیله توتون تجارتی ایله شهرت کسب ایتمشلردر.

(سیروز) قضاسی داخلنده و (تاکینوس) کولی حوالیسنده بولنان بتاقلقلر وپرنج ترلالری اول طرفك هواسنی توخیم ایتمکده‌در.

درامه شهری — (سلانیك) ك شرقنده وتقریباً ٣٠ ساعت بعدنده‌در. مذکور شهرك اکثر محلی اورمانلق اولوب هرجنس اشجار حسیسه موجوددر. (درامه) نك چوراب و یون منسوجاتی معروفدر.

ینکیجهٔ واردار قصبه‌سی — سلانیك سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (سلانیك) ك ٨ ساعت قدر غربنده و (مناستر) ه کیدن طریقی اوزرنده‌در.

بو قصبه‌ده (کلیم)، (چوراب)، (شیاق)، (کتان بزی) اعمال ودرون قضا وداخل ولایتده استعمال اولنور.

ابنیه‌ده قوللانیلان (کفکی) طاشی منسوب اولدیغی قضاده دخی چیقار . (پللا Pella) خرابه‌سی مذکور قضا داخلنده‌در .

قره‌فریه قصبه‌سی — سلانیك سنجاغی ملحقاتنده داخل اولان (قرفریه) قصبه‌سی سلانیکك ۱۲ ساعت غربنده و (اینجه‌قره) نامنده‌کی صویك برساعت قدر صوانده‌در .

مذکور قصبه سلانیکدن مناستره کیدن شمندوفر خطی اوزرنده بولندیغندن اهمیتی حائزدر .

قره‌فریه قضاسنك میری‌یه عائد وقابل الاستفاده اورمانلری چوقدر .

(اغستوس) ناحیه‌سی (قره فریه) نك نواحیٔ مشهوره‌سندندر . (قره‌فریه) ایله بینلری ٤ ساعتدر .

قاترینه قصبه‌سی — سلانیك سنجاغی ملحقاتندن اوله‌رق سلانیکك ۱٦ ساعت سمت جنوبیسنده و (سلانیك) کورفزی ساحلنده‌در . مذکور قصبه ساحل بحرده بولندیغی وکمور اخراجاتی کثیر اولدیغی جهتله حائز اهمیتدر . (بلیقاس) صویی دخی درون قضاده جریان ایتمکده‌در .

وودینه قصبه — سلانیکك ۱٤ ساعت جهت غربیه‌سنده

ومناستریولی اوزرنده ومرتفع بر موقعده‌در. قصبه درونندن (قره آزماق) ه آقان (ولادوه Wladova) صویی جریان ایدر .

قصبه‌نك (کلیم) ، (شیاق) ، (چوراب) ی سلانیك ومحال سائره‌یه کونده‌ریلیر. ایپك حاصلاتی دخی مشهوردر .

(وودینه) یه (قره‌قایا) نامنده‌کی صو کتیرلمشدر .

بو اداره‌یه مربوط (استرووه Ostrova) ناحیه‌سی واردرکه (وودینه) قصبه‌سنه ٤ ساعت قدر اوزاقدر .

مذکور ناحیه‌ده (استرووه) تعبیراولنور برکول موجوددر. بوکول مقدما کوچك برکول ایکن صوکره‌لری جسامت کسب ایده‌رك کندی اسمی‌ایله مسمی قصبه‌یی صویه غرق ایلمش اولدیغندن اهالیسی ینه او نام ایله یاد اولنان شمدیکی ناحیه‌نك بولندیغی محله هجرت ایده‌رك امرار وقت ایتمکده درلر .

قدیم قصبه‌نك مناره‌سی ایله بعض خرابه‌لری الیوم کولك اورته‌سنده مشاهده اولنمقده‌در .

عورتحصاری قصبه‌سی — سلانیکك ٦ ساعت بعد شمالیسنده و (واردار) نهرینه آقان بر ایرماق کنارنده‌در . منسوب اولدیغی قضا داخلنده‌کی (میا Maja) طاغنده عبا نسج واعمال اولنور .

(عورتحصاری) قضاسی داخلنده ايام حارەده طوز استحصال ايديلن (آجی كول) واردر .

عورتحصاری قضاسنه مركز اتخاذ ايديلن (قلقيش) قصبەسنك جامع محلەسی مشهوردر .

طويرانه قصبەسی — سلانيكك ١٢ ساعت جانب شماليسنده وهمنامی اولان كولك غرب ساحلنده مبنيدر . دده آغاجندن سلانيكه كيدن تيمور يولی مذكور قصبەدن مرور ايدر .

(طويران) كولی ايسه برر ساعت طول و عرضی حاوی اولوب دروننده انواع نفيس بالقلر موجود در .

اينوروز قائممقاملغی — اشبو قائممقاملق سلانيك سنجاغی ملحقاتندن اولان (خالكيديك) شبه جزيرەسنك شرق جنوبيسنده طولاً ١٤ و عرضاً ٢ : ٣ ساعت امتداد ايدن و (آينوروز) يارم آطەسی دنيلن محلدن عبارتدر .

ايتاليانلرك (مون سانتو) ديدكلری (آينوروز) طاغی شبه جزيرۀ مذكورەنك منتهاسندەدر .

(آينوروز) قائممقاملغی داخلنده سلانيك ولايتك سائر قضالری مثللو قصبه و قريەلر يوق ايسەده ٢٨ قدر مناستر اولوب اشبو مناسترلرده (پاپاس) ، (دياقوس) ، (كشيش) كبی يدی سكز بيك رهابين موجوددر .

شبه جزیرۀ مذکورده یالکز ٢٠٠ خانه و ١٠٠ دکانی و ٦٠٠ نفوسی حاوی اولان (قاریس Karice) ویا (قریسو) قریه‌سی واردر. بو قریه‌ده مسکون اهالی اکمکجیلك و بقاللق و سائره مثللو اصنافلق ایله امرار وقت ایتمکده‌درلر.

مذکور قریه‌ده رسوم ستّه وگمرك وقرنتنه طرفلرندن برر مأمور بولندیغی کبی استحصال اسباب انضباطیه ضمننده ضابطانیله برابر مقدار کافی ضبطیه و ژاندارمه دخی موجوددر.

رهابینك معیشتلری ایچون سلانیك سنجاغی داخلنده (متوح) تعبیر اولنان اللی سکز قدر چفتلکات واردر.

شبه جزیرۀ مذکورده دیشی اوله‌رق هیچ بر مخلوق بولندیرلامقده‌در.

منلك قصبه‌سی — سیروز لواسی ملحقاتندن اوله‌رق (استروما) نهری حوضه‌سنده‌در. (پریم) طاغنده‌کی (شاطر) یایلاغی بوقضا داخلنده‌در.

پتریچ قصبه‌سی — (استروما) نهری توابعندن (استرومجه) صویی کنارنده‌در. (سیروس)ه اولان بعدی ١٠ ساعتدر.

(پتریچ) قضاسنده دخی (اوزوم) و بروسه کستانه‌سنه مشابه (کستانه) چیقار.

نوره‌قوپ قصبه‌سی — سیروز سنجاغنك قضا مرکزلرندن اوله‌رق (مستا) نهری حوضه‌سنده‌در. مرکز لوایه اولان

بعدى ١٦ ساعتدر . قصبه‌نك ٣ ساعت بعدنده (آشـوه Techeva) قريه‌سنده چيقان بر نوع يوزك طاشى مشهور و توتون حاصلاتى كثيردر .

رازلق قصبه‌سى — (بلغارستان) ايالتى و (روم ايلئ شرقى) ولايتى حدودنده اولان (رازلق) قضاسنك مركز اداره‌سيدر. (بابا) ناحيه‌سى نواحئ مشهوره‌سندن بريدر .

قواله قصبه‌سى — مقر لوا اولان درامه‌نك ٦ ساعت قدر جنوب شرقيسنده وكندى اسميله مسمى اسكله‌نك ساحلنده و استانبولدن سلانيكه كيدن طريق مشهور اوزرنده‌در . درونده ٩٣ اوطه‌دن عبارت برمدرسه‌ايله برده عمارت واردر. مذكور مدرسه و عمارت مصارفى (طاشوس) آطه‌سى حاصلاتى ايله تسويه اولنمقده‌در .

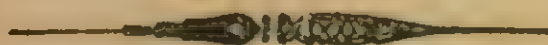
قواله قضاسنده (قره اورمان) ناميله معروف احتطابه صالح و كراسته اعمالنه مستعد بر اورمان موجوددر.

پراويشته قصبه‌سى — دارمه سنجاغى قضالرندن همنامى اولان قضايه مركز اولمشدر. مذكور قصبه‌دن قواله‌يه اوچ بچق ساعتده كيديلير يولى واردر .

اراضيسى منبت ومحصولدار اولوب داخلنده حبوبات متنوعه ايله (توتون) ، (اوزوم) و انواع ميوه حاصل اولور. خيلى مقدار بال دخى بولنور .

(پراويشته) قصبه‌سی جوارنده كمور و حطب و ابنيه كراسته‌سی اعمالنه صالح (پراويشته اورمانی) ناميله براورمان واردر.

(درامه) شهری ایله (پراويشته) قصبه‌سی بیننده عرضی اوچ چاريك و طولی بر بچق ساعت امتدادنده (بركتلی كول) دنيلن (پراويشته) كولی واردر. سازلقدن عبارت اولان بو كول بتاقلق حالنده اولوب (آنكيسته) صوبی واسطه‌سيله (تاكينوس) كولنه آقار، مذكور كولدن بعضاً (سازان) و (طاتلی كفال) بالقلری صيد ايدرلر .

❁ یانیه ولایتی ❁

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آرناودلغك حصهٔ جنوبیه‌سندن عبارت اولان (یانیه) ولایتی شمالاً (مناستر)، (اشقودره) ولایتلری ایله محاط اوله‌رق شرق وشمال شرقیسنده (مناستر) ولایتی وجنوب شرقیسنده (ترحاله) قطعه‌سی و جنوبنده (نارده) کورفزی کائن و غربی (اوطرانت) بوغازی و (یونان)، (آدریاتیك) دکزلرینه ساحلدر.

سکنه — ولایت مذکوره‌ده اکثر اهالیسی (آرناود) و مقدار باقیسی (ترك) و بر از یهودی اولمق اوزره ٥٣٠,٦٨٠ نفوس تخمین ایدلمکده‌در.

تعریفات طبیعیه — بو ولایتك هواسی صاغلم و اراضیسی طاغلق اولوب (مچوه) بچیدینی تشکیل ایدن (الهنیك) سلسلهٔ جبالی شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولور. (برات) قصبه‌سی جوارنده (تومور = تیمور) و (غلوسا) برونده منتهی اولان (خیمارا = چیقا) و (یانیه) کولنی محیط اولان (یانیه) و (زاغوری Zagori) ناحیه‌سنده‌کی (زیغوس Jigos) و (قونیچه) قضاسنده‌کی (غراموس)

طاغلری ولایتك باشليجه طاغلری صره سنده تعداد اولنه بيلير .
(سومونی Semeni)، (ويوسا)، (پاولا)، (قالاما)، (لوروس Luros) ، (نارده) صولری (يانيه) ولايتنی احيا ايتمكده‌در.

حاصلات ارضيه وصناعيه — يانيه ولايتنك حاصلاتی هر نه قدر (ادرنه) و (سلانيك) ولايتلری مثللو برکتلی دکل ايسه‌ده قابل زراعت اولان محللری منبت و محصولدار اولوب كليتلی (بغدای) ، (اوزوم) ، (زيتون) ، (ليمون) ، (پورتقال) حصوله کتيرر. خصوصيله (موزاكيه اووه‌سی) قوهٔ انباتيه‌جه برنجی درجه‌ده‌در.

(كتان)، (ايپك) ، (يوك) ، (پموق) ، (جبل توتونی)، (بال) محصولاتی دخی مشهوردر . اولطرفده اغنام و صغر سوريلری بسلمه‌كه مخصوص مرعالريده واردر. بونلردن باشقه اراضيسنده (سبزه) و هرنوع اشجار و ميوه يتشديرلمكده و دكزلرندن (سونكر) و (طوز) چيقارلمقده‌در.

باشليجه صنايعی دخی (عبا) ، (كليم) ، (پموق بزی) و اعلا صرمه ايشلری وكموش تلدن معمول توتون طبقه‌سی و(سيغاره‌لق) كبی ذيقيمت اشيادن وكوزل سلاحلردن عبارتدر .

صورت اداره

يانيه ولايتی — (يانيه) ، (اركری) ، (برات) ، (پروزه) نامنده درت عدد سنجاغه منقسمدر. مقر ولايتی (يانيه) شهری

اولوب سنجاق مرکزلری کندی اسملرنده‌کی قصبه‌لردر . مذکور سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضالری بروجه آتی جدولده مندرجدر .

یانیه سنجاغی			ارگری سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری	درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
۲	لسقویك	=	۲	دلوینه	=
۳	قونیچه	=	۲	پرمدی	=
۳	آیدونات	=	۳	پوغون	ووشتنه
۳	فیلات	=	۳	تپه‌دلن	=
۳	مچوه	=	۳	قوردوه‌ش	قوج
پره‌وزه سنجاغی			**برات سنجاغی**		
۱	لوروس	=	۱	آولونیه	=
۲	مارغلیچ	=	۳	لوشنه	فییردی
			۳	غوستنجقه = اسقراپار	

— احوال بلاد مشهوره —

یانیه شهری — شهر مذکور مقر ولایت اوله‌رق ۴۰,۰۰۰ نفوسی حاویدر. مذکور قصبه ایکی طرفی اووه وجانب غربیسی طاغلق وآب و هواسی لطیف مفرح بر محلده‌در . قصبه کنارنده بوستانلر و اکثری خانه‌لرده واسع باغچه‌لر واردر . شهر مذکورك شرقنده (مشکل Michikil) طاغی دینمکله معروف جبل ایله قصبه بیننده (یانیه) کولی کائندر . مذکور

كولك ایكی بچق ساعت قدر طولی و قرق بش دقیقه قدر عرضی و یكرمی قولاجدن اوتوز قولاجه قدر عمقی واردر و صویی دخی طاتلیدر.

جبل جهتنده كولك وسطنده یوز قدر خانه‌یی وچند عدد مناستری حاوی برعدد آطه موجوددر. آطه اهالیسنی كوتوروب كتیرمكه مخصوص التلری دوز یوز یكرمی قدر قایق مذكور كولده بولنور. شهرك ۳ ساعت بعد شمالیسنده واقع (لاپشیسته) كولی دخی بر آیاق ایله (یانیه) كولنه صوویرمكده‌در.

(یانیه) كولنك تحت‌التراب یونان دكزینه بر مجرا ایله صو ویردیكی سویلنمكده‌در.

مذكور قصبه خیلیجه رصین ومتین بر حصار ایله محفوظ اولوب درونده بولنان ۱۹ جامع ومسجد ایچنده سلطان بایزید ولی حضرتلرینك چارشی جامعی و (ارسلان) پاشانك نمازكاه جامعی مشهور وبر جسیم كتبخانه و عسكری قشله‌لری وملل ساكنه‌یه مخصوص عبادتخانه‌لروبوكا مانند ابنیه ومدارس واعدادی ورشدیه مكتبی ایله اسلام وخرستیان ویهودی صبیان مكتبلری موجوددر.

یانیه اهالیسنك باشلیجه تجارتی (ذخیره)، (زیتون)، (پینر) ویاغیدن عبارتدر. یانیه‌نك اسكله‌سی ۱۹ ساعت بعدنده (آیاسرانده)، و۱۷ ساعت مسافه‌ده (پروزه) قصبه‌لریدر.

ارکری قصبه‌سی — مقر ولایتك ۱۷ ساعت سمت شمال غربیسنده و(ویوسا) نهرینه منصب اولان (درینو Dryno) صویی قربنده و ذروهٔ جبلده‌در .

قصبه‌نك هواسی لطیف اولوب بر عتیق قلعه‌سی واردر. (ارکری) قصبه‌سی طاشلق اولدیغندن باغ وباغچه وبوستانی همان یوق کبیدر. فقط توتون تجارتی ایله مشهوردر .

بوقصبه‌نك منسوب اولدیغی (ارکری) قضاسنك ساحل بحرده اسکله‌سی یوقدر. معمولات صناعیه‌سی دخی مفقود حکمنده‌در .

برات قصبه‌سی — مقرلوا اوله‌رق یانیه‌نك ۳۶ ساعت جانب شمالیسنده برطاغ اتکنده و(اوزومی) نهری کنارنده‌در.

(برات) قصبه‌سنك هواسی بعض مرتبه آغر ایسه‌ده باغ وبوستانی مبذولدر .

قصبه‌نك ایکی ساعت بعدنده اوزرلری ابنیه‌دن عاری ودمر وکوکرد معدنی صولرینی حاوی وعلل متنوعه‌یه نافع ایکی عدد ایلیجه واردر .

قوهٔ انباتیه‌جه مشهور اولان (موزاکیه اووه‌سی) (برات) ایله (آولونیه) بیننده‌در .

(برات) ك (آدریاتیك) دکزی ساحلنده اسکله‌لری وار

ایسه‌ده مسدود اولدیغندن معاملات تجاریه‌سی (دراج) و (آولونیه) اسکله‌لرندن (تریسته) ایله جریان ایتمکده‌در.

پروزه قصبه‌سی — پروزه متصرفلغنك مرکز اداره‌سی اوله‌رق (یانیه)نك سمت جنوبیسنده (نارده = پروزه) کورفزی بوغازی ساحلنده دوز بر موقعده‌در. قصبه‌نك قره طرفی بیوك بر خندق ایله محاط اولدیغی کبی بوغاز دخی ایکی طابیه ودرت قلعه ایله محفوظدر.

بو قصبه‌نك هواسی لطیف و (لیمون)، (پورتقال) آغاجلری وبوستانلری کثرتلیدر. (پروزه) نك دالیانلرنده پك نفیس بالق یمورطه‌سی چیقار.

قصبه‌نك بر ساعت شمالنده بین الانام (اسکی پروزه) دینمکله معروف (نیقوپولیس Nicopolis) نامنده‌کی خرابه موجوددر. (پروزه)نك معاملات تجاریه‌سی ممالك شاهانه‌نك ایچری طرفلری ویونانستان ایله جریان ایتمکده‌در.

آیدونات قصبه‌سی — (یانیه) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اولان (آیدونات Aïdonat) قصبه‌سی (یانیه) نك ۱۲ ساعت جانب جنوب غربیسنده مرتفع بر محلده‌در. قصبه‌نك آب وهواسی کوزل وباغ وبوستانی کثیردر.

میجوه قصبه‌سی — یانیه‌نك ۱۲ ساعت سمت شرقیسنده وذروهٔ جبلده واقع اوله‌رق شمالنده (ژیغوس) طاغی وجنوبنده

(پرستری) تپه‌سی کائندر. (مچوه) قصبه‌سنك باغ وبوستانی مبذول اولوب اهمیت موقعیه‌سی دخی واردر. قضا داخلنده (باقل) تعبیر اولنان (صو فوچیسی) ایله (چاریق) یاپیلیر. (کلیم) (چوراب) دخی نسج ایدیلیر.

اسقوربك قصبه‌سی — (یانیه) نك طرف شمالیسنده بر طاغ اتکنده‌در. (ویوسا) نهری توابعندن بری قضا داخلنده جاریدر. درسعادتده (آرناود پینری) تعبیر اولنان پینر مذکور قصبه‌ده کلیتلی یاپیلمقده‌در.

قصبه‌نك دوت آغاجلری کثیر اولدیغندن ایپك قوزه‌سی بر کتلیدر.

قونیچه قصبه‌سی — (یانیه) لواسنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن برینی تشکیل ایدن (قونیچه) قصبه‌سی (یانیه) نك ۱۲ ساعت جهت شمالیه‌سنه برجبل اتکنده‌در.

قصبه‌نك آب وهواسی لطیف وباغ وبوستانی کثیردر. سلطان سلیمان خان حضرتلرینك بنا واحیا کرده‌لری اولان جامع شریفی مشهوردر. منسوب اولدیغی قضانك (ولنجه) تعبیر اولنان کلیملری ایله ساده یاغ، پینری مشهوردر.

قضانك (قوکش Kukes) قریه‌سی جوارنده ایکی کوز دکرمن ایشلیه‌جك درجه‌ده (کوکرت)، (تیمور)، (چلیك) معدنینی حاوی ایلیجق برصو نبعان ایتمکده واصحاب علل وامراض

اورایه کیدوب اون‌بش یکرمی کون قدر دوام ایله استحصال صحت وعافیت ایلمکده‌در. مذکور ایلیجه‌ده استحصال اسباب رفاهت واستراحت ایچون ذکور واناثه مخصوص تنفس اوطه‌لری ایله حماملر واتصالنده کارکیر اوله‌رق یکرمی ایکی اوطه‌یی حاوی براوتل موجوددر.

ایلیجه‌یه نیسانك اون بشنده کاوب کیده‌جك ذواتك امنیتی ایچون اوراده باشقه‌جه انشا اولنان قره‌قولخانه‌ده طرف حکومتدن ضبطیه‌لر بولندیرلمقده‌در .

دلوینه قصبه‌سی — ارکری سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن (دلوینه) قائمقاملغنك اداره مرکزی اولان (دلوینه Delvino) قصبه‌سی (ارکری) نك ٦ ساعت غرب جنوبیسنده و(آدریاتیك) دکزی ساحلندن ایکی ساعت قدر ایچروده وایکی طاغك اتکلرنده و(پاولا) صویی توابعندن بری کنارنده‌در.

قصبه‌نك باغ وبوستانی مبذول وهواسی لطیفدر. (دلوینه) قضاسنك منسوجاتی (کلیم)، (سجاده)، (بز) کبی شیلردن عبارتدر. منسوب اولدیغی قضانك ساحل بحرده درت عدد اسکله‌سی موجود وایچلرنده (آیاسرانده) اسکله‌سی مشهوردر.

مذکور (آیاسرانده) اسکله‌سندن (یانیه) یه قدر منتظم شوسه بولندیغندن بهر هفته لوئید قومپانیه‌سی واپورلرندن

بری مذکور اسکله‌یه اوغرار وخیلی یولجی ایله اشیای تجاریه نقل ایلر .

پرمدی قصبه‌سی — کندی اسمی ایله مسمی قضانك کرسیٔ اداره‌سی اوله‌رق (ویوسا) نهری کنارنده بر طاغك اتکنده‌در . (پرمدی) قصبه‌سنك هواسی کوزل اولوب باغ وبوستانی چوقدر . ایکی ساعت مسافه‌سنده (قاضی کوپریسی) دینلن محلده انواع امراضه نافع کوکرت وتیمور معدنلرندن صولر جریان ایتمکده‌در . (پرمدی) اهالیسنك زراعتدن باشقه صنعتلری یوقدر .

(پرمدی) ساحل بحره مالك اولمدیغی جهتله امتعهٔ تجاریه وسائره ۲۰ ساعت اوزاق اولان (آولونیه) و ۱٦ ساعت بعدده بولنان (آیاسرندا) اسکله‌لرندن نقل اولنمقده‌در .

تپه دلن قصبه‌سی — (اکری) قصبه‌سنك ۷ ساعت سمت شمالیسنده و (ویوسا) صویی کنارنده‌در . قصبه‌نك هواسی وصویی ایو ایسه‌ده باغ و بوستانلری آزدر . (تپه دلن) قصبه‌سنك (یانیه) طریقنی مدافعه ایدر صورتده استحکاملری واردر .

درون قصبه‌ده بری سلطان بایزید ولی حضرتلرینك ودیکر تپه دلنلی علی پاشانك احیا کرده‌لری اولان جامعلری موجوددر .

آولونیه قصبه‌سی — بوکا یرلولر (والونه) دیرلر . بوقصبه سنجاق مرکزی اولان (برات) شهرینه ١٢ ساعت و (آدریاتیك) دکزی ساحلنه ٢٠ دقیقه مسافه‌ده‌در . درونده نورك بالغی صید اولنان بر دالیانه دخی ساحلدر. بودالیانك وسطنده بولنان آطه‌ده (سوررنج Surernedje) اسمنده بر مناستر واردر .

بو قصبه‌نك هواسی وخم وزیتون آغاجلری کثیردر .

(آولونیه) قصبه‌سنك اوچ ساعت شرقنده و (ویوسا) نهری کنارنده (سلانیچه Selenitza) قریه‌سی جوارنده زفت معدنی اولوب عثمانلی بانقه‌سی طرفندن اداره اولنمقده وسنوی درت بش یوز بیك قیه مقداری زفت اخراج ایدلمکده‌در . بونکله برابر نه قدر مصرف اختیار اولنور ایسه اولقدر زفت چیقاریله‌بیلیر .

(آولونیا) نك شمال جهتنده دالیان خدمتنی ایفا ایدن (آولونیا) ویا (آرتا) کولی بر آیاق ایله دکزه آقار .

(آولونیه) جوارنده (پاشا لیمانی) نامیله برلیمان موجوددر. منسوب اولدیغی قضاده دخی برملیون قیه قدر حاصل اولان (روغن زیت) (تریسته)، (یونانستان) و (درسعادت) ه نقل اولنه‌رق فروخت ایدیلیر مملحه‌سی دخی خیلیجه حاصلات ویرمکده‌در .

(آولونیه) نك معاملات تجاریه‌سی (ایتالیا) ، (قورفو) ، (تریستە) ایله جریان ایتمکده‌در .

(آولونیه) قصبه‌سندن ساحل بحره دکین غایت منتظم انشا اولنمش بر طریق موجود اولدیغندن اوروپادن جلب اولنان عربه‌لر ایله ساحلدن امتعهٔ تجاریه وسائره مذکور قصبه‌یه نقل اولنور .

(آولونیه) لیمانی مدخلنده وقصبه‌نك بحراً برساعت بعدنده ٣٥ میل درونده (سزان Cazans) نامیله خالی برجزیره واردر . بو جزیره‌ده اشجار غیر مثمره وماء لذیذ موجوددر. مذکور لیمانه کلوب کیدن سفن تجاریه‌یه مدار تسهیلات اولمق اوزره مذکور آطه‌ده طرف دولت علیه‌دن برفناركز وایقاد اولنمشدر .

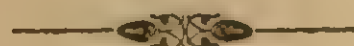
مارغلیج قصبه‌سی — (پروزه) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بریدر .

بوقصبه (پروزه) نك سمت شمالیسنده و(لوروس) طریقنه ١٥ ساعت بعدنده و ذروهٔ جبلده و اکثر یرلری زیتونلق برمحلده‌در

(مارغلیج) قضاسنك (حنطه) وحبوبات سائره‌دن باشقه (روغن زیت) حاصلاتی محال سائره‌یه نسبتله غایت خالص ولذیذ اولدیغندن هرطرفجه شهرتی واردر .

مذكور قضانك ساحل بحرده اسكله‌لری وار ایسه‌ده پوسته
واپورلری یناشه‌مامقده اولدیغی جهتله اشیای تجاریه قایقلر
واسطه‌سیله نقل ایدلمکده ومعاملات تجاریه‌سی دخی جزائر
سبعهٔ یونانیه و (تریسته) ایله جریان ایلمکده‌در .

(مارغلیج) قصبه‌سنك جنوبنده کائن (پارغه) مدیرلکنك
(کیتره) دنیلن برنوع آغاج قاونی محصولی اوروپانك هریرنده
اعتباری اولوب اکثریسی ویانه‌یه نقل اولنمقده‌در .

❊ اشقودره ولايتى ❊

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بالاد مشهوره

حدود — اشقودره ولايتى روم ايلئ شاهانه‌نك طرف غربيسنه تصادف ايدن ولايات جليله‌لرندن اولوب شمالنده (قره طاغ) مملكتى و شرقنده (قوصوه)، (مناستر) وجنوبنده (يانيه) ولايتلرى واقع وغربى (آدرياتيك) دكزينه ساحلدر.

سكنه — ولايت مذكوره‌نك بالجمله سكنه‌سى (اسلام)، (روم) وبرمقدار قبطى اولمق اوزره ٢٥٠,٠٠٠ نفوسه بالغ وسلاحشور وجنكاورلكه مائل اولوب عموم سكنه‌سى ميانده جبللرده متمكن ومسكون (ماليسا) و (ماليسور) تعبير اولنان اهالى موجوددر. بونلر موسم شتاده قضا وقصبه‌لرده قيشلارلر واثناى صيفده جبللرده اقامت ايدرلر.

تعريفات طبيعيه — اشقودره ولايتنك ارضى پك طاغلق اولوب اكثرى محلنده هواسى وخيمدر وموسم صيفده سيتمه علتى كثرت اوزره ظهور ايتمكده‌در. جبال مشهوره‌سى دخى ماليسورلرك يايلاقلرى [١] اولان جبللردر.

[١] (خوط Hotti)، (قلمند klemend)، (غروده Gruda)، (تمال Temali) نامنده كى جبللر ايله (چوقال)، (قوملا kumula)، (ووليا Wolja)، (غراب Grab)، (غورى Gurri) وامثالى طاغلردر.

(بویانه)، (درین)، (ماط)، (ایشمی)، (آرزان Arsen) و (اشقومین) نهرلری ولایتك انهار مشهورەسندن معدوددر. ولایتك آدریاتیك دکزی ساحلنده باشلیجه اسکلەسی اولان (شنکین) نامندەکی محل تجارتکاهدر.

ولایت مذکورەده (اشـقودره)، (قراوسـتا) نامندەکی کوللر واردر. بونلردن (اشـقودره) کولی (بویانه) نهری واسطەسیله (آدریاتیك) دکزینه آقار [١] (درین) نهرینك بر آیاغیده (اشـقودره) ده (بویانه) نهری ایله برلشـیر. یانیه ولایتندەکی (تربوف) کولیده (قراوستا) کولنه صو ویرر.

حاصلات ارضیه وصناعیه — ولایت مذکورەنك هرجهتنه موسم شتاده زیادەجه قار یاغمز ایسەده یغمورلر برقاچ آی دوام ایتدیکندن اکثری سنەلر (درین) نهری طاشوب مملکتی صو استیعاب ایدەرك برمدت مرور وعبوری تصعیب و محصـولات واشیایه مضرت ایراث ایدر. بونکله برابر درون ولایتدەجاری انهار سایەسنده اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب فقط اهالیسی زراعته لایقیله اعتنا ایتمامکدەدر. باشـلیجه حاصلات ارضیەسی (حنطه)، (آرپه)، (پرنج)، (قوقوروز) کبی حبوبات و (کتان) وامثالی محصولاتدر.

---

[١] بوکولك شمال شرقی جهتنده وقرەطاغه ناظر (علکسـاندر) وجهت غربیەسنده کذا قرەطاغه ناظر (قیرماجور) نامله ایکی عدد قلعه موجود اولدیغی کبی منتهای شمال شرقیسی کنارنده (زیبان) اسمنده بر قلعه دها موجوددر.

مصنوعات ومعمولاتى (ايپكلى چارشف)، (بز)، (كليم)، (نحاس) وتيمور معمولاتى ايله اسلحه‌دن عبارتدر.

— صورت اداره —

اشقودره ولايتى (اشقودره)، (دراج) نامنده ايكى سنجاغه منقسمدر. مقر ولايتى (اشقودره) شهرى اولوب (دراج) سنجاغنك اداره مركزى همنامى اولان قصبه‌در. حاوى اولديغى (اشقودره)، (دراج) سنجاقلرينه ملحق قضالر جدول آتيده كوسترلمشدر.

اشقودره سنجاغى			دراج سنجاغى		
نمرهٔ صنف	قضالر	مركز اداره‌لرى	نمرهٔ صنف	قضالر	مركز اداره‌لرى
٣	لش	=	٢	تيران	=
٣	آقچه حصار	قوريه	٢	قوايه	=
٣	مرديتا	اوروش	٣	شياق	=
٣	پوقه	=			
٣	طوز	=			

— احوال بلاد مشهوره —

اشقودره شهرى — روم ايلىٔ شاهانه‌نك سمت غربيسنده وكندى نامنده اولان كولك جنوبنده واقع وساحل بحره ٦ ساعت مسافه‌ده كائن واكثرى اسلام ونصف مقدارى لاتين

واقلیت اوزره روم قتولیك اولمق اوزره تقریباً ٢٦٠٠٠ نفوسی جامع مشهور بر بلده‌در.

(اشقودره) نك اطرافی جبال ایله محدود وسطحی اووه شكلنده غایت بسیط ودلكشا وآب وهواسی بی همتا اولوب ملحقاتیله برابر اراضیسی هردرلو محصولات یتشدیرمكه قابل واوروپا قطعه‌سنده واقع مشهور كوللرك بریسی اولان (اشقودره) كولنه (بویانه) نهری واسطه‌سیله متصلدر. (اشقودره) كولی اوزرنده شهره كیریلیر یوكسك واخشاب بركوپری واردر. درونده جوامع متعدده ومدارس منیفه ایله ملل سا كنه‌یه مخصوص معبدلر ومكمل چارشو وبنالر وحماملر وپوسته‌خانه ورشدیه وصبیان مكتبلری وبرعدد مطبعه موجوددر. بوشهرده غایت كوزل اسلحه اعمال اولنور. پموق وایپكلی چارشفلر نسج ایدیلیر. شهر اهالیسی كولدن كلیت اوزره صید ایتدكلری بالق یوزندن عظیم تجارت ایدرلر. قصبه‌یه ٨ ساعت مسافه‌ده وساحل بحرده (شنكین) نامیله براسكله‌سی واردر.

دراج قصبه‌سی — مذكور قصبه مقر ولایتك تقریباً ٢٢ ساعت جنوبنده و (آدریاتیك) دكزی ساحلنده‌در. اسكی بر سور ایله محصور برلیمانی دخی مشتملدر.

شهرك شمالنده (دراج) كولی وغربنده (دراج) برونی واردر. (دراج) قصبه‌سی ساحل بحرده وآلچق بر موقعده بولندیغندن هواسی وخیم وستمه علتی داعیدر.

دراجك اخراجاتى ذخائر متنوعه و (زيتـون ياغى) ، (درى) وسائره‌در . ادخالاتى ايسه (كوريجه) ، (ايلبصان) ، (اوخرى)، (يكين)، (قوايه)، (تيران)، (برات) كبى آرناودلغك بر چوق قصبه‌لرينه كوندريلن عموم اوروپا اشياسيدر .

(دراج) قصبه‌سى كيفالقده داخل وثلثانى (اورتودوقس) وبر ثلثى مسلم اوله‌رق ٦٠٠٠ قدر نفوسى محتويدر.

مرديتا قضاسى — (مرديتا Mirdita) ناحيه‌سنك بولنديغى يرلردن عبارت اولوب مركز اداره‌سى (اوروش) ويا (واروش Waroche) قصبه‌سيدركه مقر لوا اولان (اشقودره) يه ١٨ ساعت مسافه‌ده‌در. قضا داخلنده ١١,٠٠٠ قدر قتوليك موجوددر.

مذكور ناحيه اهاليسى فقير اولوب مملكتلرى دخى اوچوروم طاغلر وقيالردن عبارتدر . كنديلرى اديان مختلفه‌دن قتوليك آيينى قبول ايتمشلر وشجاعت وجسارتلرى ايله كسب شهرت ايلمشلردر .

لسه قصبه‌سى — اشقودره نك ٦ ساعت جنوبنده و (آدرياتيك) دكزى ساحلندن بر بچق ساعت ايچروده و بر باير اتكنده كائن ودروننده (درين) نهرى جاريدر.

مذكور نهرك قصبه‌دن اعتباراً دكزه اولان جهتى واسع و اولدقجه كمى سيرينه كافى اولديغندن قصبه‌يه قدر كمى كيره‌بيلير

ایدی. شمدیکی حالده (درین) نهرینك کثیرمش اولدیغی قوملر کمی سیرینه مانع اولمشدر .

آقچه حصار قصبه‌سی — (قرویه kruya) دیدکلری (آقچه حصار) قصبه‌سی (الش) . (مردیتا) قضالرینك جنوبنده بولنان (آقچه حصار) قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی اوله‌رق مقر ولایتك ١٥ ساعت جنوبنده‌در. بوقصبه‌دن مناستره ٤٣ ساعتده کیدیلیر. قصبه‌نك اطرافی زیتونلقدر. منسوب اولدیغی قضانك جسیم میشه اورمانلری واردر .

طوز قصبه‌سی — اشقودره سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (اشقودره) دن (پودغوریچه) یه کیدن طریق اوزرنده و (حوط)، (قره‌وده) طاغلری آره‌سنده‌در بوقصبه (قره‌طاغ) حدودنده اهمیتلی بر محلدر. اشقودره‌یه اولان بعدی ٨ و (پودغوریچه) ایله آره‌سی ٤ ساعتدر.

تیرانه قصبه‌سی — (اشقودره) ولایتنك (دراج) سنجاغنك مشتمل اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (دراج) ك ٧ ساعت شرقنده بر طاغ اتکنده هواسی لطیف و اطرافی زیتونلق وجنوبی اووه‌لق بر محلده‌در. مقدار نفوسی قسم اعظمی اسلام اوله‌رق ١٥٠٠٠ راده‌سنده‌در.

(تیران)ده کوزل عبا اعمال اولنور، مشین وسختیانی ممالك

محروسه‌نك هرجهتنه وممالك اجنبیه‌یه نقل ایدلمكده‌در. وحاصل اولان یموقلرك وسائطدن محرومیتی سببیله عملیات كورمكسزین خام اوله‌رق صاتلمقده‌در.

قوابه قصبه‌سی — دراجك ۳ ساعت سمت جنوبیسنده بر طاغ اتكنده و كندی اسمی ایله مسمی صویك كنارنده منبت براراضی داخلنده‌در. قصبه جوارنده بیوك برمملحه موجوددر.

شیاق قصبه‌سی — نفس شیاق كوچك بر كویدن عبارتدر. (دراج) ك شرقنده یارم ساعت مسافه‌سنده‌در. اهالیسی همان اسلام اولمق اوزره ٤٠٠٠ راده‌سنده‌در.

﴿ مناستر ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — مناستر ولایتی اوروپای عثمانینك وسطنده و (سلانیك)، (اشقودره)، (یانیه) ولایتلری آره‌سنده بولنه‌رق شمالنده (قوصوه) ولایتی وجنوبنده (ترحاله) قطعه‌سی واقعدر.

سکنه — ولایت مذکوره‌نك سکنه‌سی آرناودلغك قسم شمالیسنده مسکون (کیغا) و (طوسقا) دنیلن آرناودلردر. ٥٥٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکده اولان ولایت اهالیسنك اکثریسی اسلام و خرستیان و متباقیسی قبطی ویهودیدر.

تعریفات طبیعیه — بو ولایتك اکثر محلی طاغلق و صرپ قیالق اولوب داخل ولایتده بولنان کوللر هواسنی توخیم ایتمکده‌در .

شار طاغنه متصل یالچین قیالردن عبارت اولان (قوراب kurab) طاغی قوصوه ولایتی و (بابونه Babuna)، (نیجه Nitza) طاغلری (سلانیك) ولایتی و (کسریه) قصبه‌سنك غرب جنوبیسنده واقع اولوب اکثری یرلری اوتلاق وبر از محلنده آغاج بولنان (غراموس Crammos) طاغی (یانیه) ولایتی و (غراب Crape) طاغی (اشقودره)

ولایتی حدودی اوزرندودر. (پرسـبه) نامنده‌کی کولك شرق شمالیسنده و(مناستر)ك جانب جنوبیسنده وخیلی یایلاقلری بولنان (پرستری Pristéri) و (کسریه) قصبه‌سـنك جانب شرق شمالیسنده‌و تقریباً ۲۰۰۰ متره ارتفاعنده اولوب اوزری کورکن ومیشه آغاجلری ایله مستور اولان (ویچ Vitzi) و (دبر) قصبه‌سی شرقنده حیوانات رعینه صالح (قرچین kartschin) طاغلری مناستر ولایتنك طاغلری صره‌سنده تعداد اولنه‌بیلیر .

(واردر) نهرینك (کوچك قره) اسمنده‌کی قولی ایله(درین) و (طوسقالق) ایله (کیغالق) بیننده بر خط فاصـل حکمنده اولان (اشقومین)،(اینجه قره‌صو)نامنده‌کی نهرلرك قسم اعلالری بو ولایت داخلنده جاریدر.

(پرسـبه) ، (وانتروق) و (قره درین) واسـطه‌سـیله (آدریاتیك) دکزینه آقان (اوخری) و (دوول) صویی ایله مذکور دکزه جریان ایدن (صو ویرینا Svirina) ، (مالك) و (اینجه قره صو) دنیلن نهرایله.(سلانیك) کورفزینه دوکیلن (کسریه) کوللری مناسـتر ولایتنك باشـلیجه کوللریدر . (بهلشته) ناحیه‌سنك جانب شمالیسنده اولان (وانتروق) کولی طولاً ۱۸ و عرضاً ۳ و دوراً ٤٥ کیلومترودر. بو کول طغیان میاه زماننده (پرسبه) کولیله برلشیر . درونـنده بر آطه دخی واردر . مذکور کولك آیاغی قورد بوغازندن کچوب (دوولـ)

نهرینه داخل اولور. (صو وبرینا) کولی ایسه باشقه بر کول اولمیوب (مالك) کولنك بر قسمیدر. (مالك) کولی (صوویرینا) نامیله دخی یاد ایدلمکده‌در. (مالك) کولنك طولی ١٣ و عرض وسطیسی ٢ کیلومترودر. اشبو کولدن ٣٤.٠١٦ غروش صید ماهی رسمی آلنور.

مذکور کوللردن (اوخری) کولنك (آولونیه) ایله (قوایه) آره‌سنده دکزه قاریشان (اشقومبن) دره‌سی ایله برلشدیرلمسی و (مالك) کولنك اهالی طرفندن قوریدلمسی تصور اولنمش ایدی.

محصولات ارضیه و صناعیه — مناستر ولایتنك اکثر محلی طاغلق اولمق حسبیله اولقدر حاصلات ویرەمیوب قابل زراعت اولان محللرنده انواع حبوبات ومیوه، (پرنج)، (دخان)، (افیون) و (ایپك) حصوله کلیر.

(چارشف) و (کلیم)، (کتان)، (کبه) ایله ایپکدن منسوج قماشلری و (طبانجه)، (تفنك) وکموش تلدن اعمال اولنان ظرفلروتوتون طبقه‌لری وجویز اوزرینه صدف ایشلمه‌لی ماصه، صندالیه، قنبه کبی شیلری وتیموردن معمول ادوات عادیه‌سی باشلیجه صنایعندندر.

—صورت اداره—

مناستر ولایتی (مناستر)، (کوریجه)، (دبره)،

(ایلبصان)، (سرفیچه) نامنده بش عدد سنجاغه تقسیم اولنمشدر. مقر ولایتی (مناستر) شهری اولوب سنجاق مرکزلری همنامی اولان قصبه‌لردر، مذکور سنجاقلره ملحق قضالر دخی آتیده‌کی جدولده مذکوردر .

مناستر سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	پرلپه	=
٣	فلورینه	=
٣	قره‌چوه	=
٢	اوخری	=

کوریجه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	کسریه	=
٣	استاروه	=
٣	قولونیه	هرسك = ارسك

دبره سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	ماط	=
٢	دبرهٔ زیر	پسقپویه
٢	رقه‌لر	زبرنانیچه

سرفیچه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	قوزانه	=
٣	جمعه (قیالر)	=
٣	ناسلیچ (لپسیستا)	=
٢	کربنه	=
٣	آلاصونیه	=

ایلبصان سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	غرامش	=
٣	پکین	=

— احوال بلاد مشهوره —

مناستر شهری — (واردار) نهرینه جریان ایتمکده اولان (کوچك قره) ایرماغنه آقان (دراخور) چاینڭ اوزرنده

وسلانیکك ۲۹ ساعت شمال غربیسنده‌در. شهرك وسطندن کچن (دراخور) چاینك ایکی جهتنه مستقیماً یاپیلان ریختملر اوزرنده مفروش اشجار مذکور بلده‌نك اك بیوك معدوددر. شهرك هواسی معتدل و یاز موسمی غایت طراوتنمادر.

(مناستر)ك کلیم و عبا و سائر منسوجاتی مشهور و کموش تلدن هر نوع مصنوعاتی معروف و مرغوب اوله‌رق درسعادت و بلاد سائره‌ده حائز رواج اولمقده‌در. بهر سنه فی ۲۳ نیسانده کشاد اولنان پنایری اوچ کون دوام ایدر.

قصبه‌نك اوچ چاریك مسافه‌سنده (آکشی صو) نامیله غایت هاضم بر صو نبعان ایتدیکندن برای تنزه اهالیدن پك چوغی اورایه کیدر.

مناستر قضاسی طاغلرنده (آهودودی) تعبیر اولنسان چیلکی و مناستر جوارنده کائن (بروسنیك) قریه‌سنك کرازی مشهوردر.

مذکورالاسم (دراخور) چای شهره قریب محللرده سقیه خدمت ایتدیکی کبی اوزرنده‌کی دکرمنلر (مناستر) قضاسنك حوایج ضروریه‌لرینی دفعه کافیدر. مذکور قضانك ۱۳۵ قریه‌سی و ۹۰۰۰ نفوسی واردر.

(رسنه)، (پرسبه)، (قره‌جوه) ناحیه‌لری مناستر قضاسنه

نواحئ مشهورەلريدر . بونلردن (رسنه) ٦ و (پرسبه) ١١ ساعت مقر ولايته اوزاقدر.

دبرهٔ بالا قصبه‌سی — مذكور قصبه (دبره) لواسنك مركز ادارەسی اولەرق (مناستر)ك ٢٥ ساعت شمال غربيسنده و (قره درين) نهری توابعندن (راديقا) صوينك كنارنده وبر طاغ اتكندەدر .

مذكور قصبه‌نك موسم صيف و شتاده هواسی معتدل وصولری لذيذدر. (دبره) يه بر ساعت مسافەده خستكان ايچون فوائد كثيرەسی مجرب اولان كوكرتلی، شابلی صيجاق صولری واردر .

(دبرهٔ زير) قصبه‌سی دخی (دبرهٔ بالا) نك ٤ ساعت شمالنده و (قره درين) نهری كنارندەدر. (دبرهٔ زير) قضاسنه (پسقپويه) قريه‌سی مركز اولمشدر. منسوب اولديغی قضانك غربنده (ماط) و شرقنده (رقه‌لر) قضاسی واردر .

كوريجه قصبه‌سی — مقر ولايت اولان مناسترك ١٨ ساعت جنوب غربيسنده وبر قاچ جادەنك برلشديكی محلده‌در (كوريجه) (مالك) كولنه جوار اولوب اولدقجه تجارتكاه بر موقعدر.

كوريجه‌ده شياق ، عبا ، قاليچه وچوراب نسج واعمال اولنور. قصبه‌نك آرناوود كله‌پينيری مشهوردر .

ایلبصانه قصبه‌سی — همنامی اولان متصرفلغك اداره مرکزی اوله‌رق (اشقومبین) نهری کنارنده محصولدار و اورمانلری کثیر بر اووه‌ده و (مناستر) دن (اشقودره) یه کیدن طریق اوزرنده‌در . قصبه‌نك هواسی موسم صیفده صیجاق ایسه‌ده موسم شتاده معتدلدر . صولری دخی اولدقجه لذیذدر. زیتون آغاجلری دخی مبذولدر.

مذکور قصبه‌ده حریره متعلق (هزاران) تعبیر اولنور غایت ظریف چارشفلق وکوملکلك بزلر چیقارکه متانتده اوروپا متاعنه و صنعت و ظرافتده بروسه بزلرینه حقیقةً فائق ومدحه لایقدر .

سرفیجه قصبه‌سی — مناسترك ۲۲ ساعت جنوبنده و (قرق طاش) نامنده برطاغ اتکنده کائن و هواسی وخیمدر وصولری دخی پك لذیذ دکلدر .

نفس قصبه‌ده قرق اوطه‌یی حاوی بر حکومت قوناغی وبر عدد قشله وقصبه‌نك خارجنده مملکت باغچه‌سی واردر. منسوب اولدیغی قضایی (اینجه‌قره) نهری اروا واحیا ایدر. (سرفیجه)نك اریکی مشهور اولوب هدیه اوله‌رق اطرافه کوندریلیر .

برلیه قصبه‌سی — (مناستر) سنجاغی ملحقاتندن اوله‌رق مقر ولایتك ۸ ساعت سمت شرق شمالیسنده و(مناستر)دن (کوپریلی)یه

کیدن طریق اوزرنده‌در. هواسی دخی لطیفدر. داخل قضاده صدف ایشلمه‌لی وصنعتلی قبه وصندالیه وماصه اعمال وچوراب وکوملك بزی نسج ایدلمکده‌در .

(پرلپه Pirlépé) قضاسنده ادوات نحاسیه، (بچاق) کبی شیلر اعمال و دباغ ایدیلن سختیان و مشینلر وقتنه کوره خارجه ارسال اولنور . توتون و افیون دخی زرع ایدلمکده‌در.

اوخری قصبه‌سی — (مناستر) سنجاغی ملحقاتنده داخل اوله‌رق مناسترك ۱۲ ساعت بعدنده وکندی اسمیله مسمی کولك شرق ساحلنده ودامن جبلده و (اوخری) کولنه طوغری چیقمش اولان بر برون اوزرنده مبنیدر .

قصبه‌نك هواسی لطیف و باغ و باغچه‌سی کثیر و کرازی مشهوردر . (اوستروغه) ناحیه‌سی بو اداره‌یه مربوطدر .

کسریه قصبه‌سی — کوریجه سنجاغنه مربوط قضا مرکزلرندن برینی تشکیل ایدن (کسریه) قصبه‌سی (مناستر) ك ١٤ ساعت جنوبنده وکندی اسمیله مسمی کولك ساحلنده وکولدن متحصل بر شبه جزیره اوزرنده در . بو کولك صویی اکثریا یوصون طوتدیغی جهتله شربه یکده صالح دکل ایسه‌ده قصبه‌ده قینارجه وچشمه‌لر اولمدیغندن اهالیسی بالضرور کولك صویندن

ایچرلر. اشبو کولك سنوی ۲۸,۰۰۰ غروش صید ماهی رسمی واردر.

مذکور قصبه‌نك اوچ طرفی کوله ناظر اولدیغندن هواسی موسم صیفده آغیر اولور.

کسریه اهالیسی (کورك) اخذ و اعطاسیله مشهوردر. بونلرك اجراسی اکثریا خارجدن جلب اولنور. درون قصبه‌ده یاپیلور و بو یوزدن سنوی خیلی تجارت ایدیلیر. (کسریه) قصبه‌سنك نسج اولنان کلیملری کوزللکی ایله مشهوردر.

راط قصبه‌سی — مقر لوا اولان (دبره) نك ۹ ساعت غرب شمالیسنده و کندی اسمی ایله مسمی بر صویك کنارنده کائندر. بو قضانك هواسی لطیف و صولری چوقدر.

آلاصونیه قصبه‌سی — سرفیجه لواسنك حاوی اولدیغی قضالردن برینك کرسیء اداره‌سی اولوب یونانستان حدودی جوارنده‌در. مقر لوا بولنان (سرفیجه) نك دخی سکز بچق ساعت جنوبنده‌در.

مذکور قصبه جزئی مرتفع بر یر اوزرنده ایسه‌ده هواسی موسم شتاده معتدل و ایام صیفده وخیمدر.

آلاصونیه قضاسنده حاصل اولان حریر قوزه‌لری (طرنوه) یه نقل اولنه‌رق اوراده بولنان منکنه‌لر واسطه‌سیله ایپك اخراج

ایدیلیر . (شیاق) ، (فانیله) ، (چوراب) و (طرنوه باصمه‌سی) تعبیر اولنور اوطه دوشمه‌سی و یرلی بزلری اعمال اولنور .

آلاصونیه قضاسنده یاپیلان قشقوال پینری تجاری معرفتیله ازمیر و سلانیك و درسعادته دخی نقل ایدلمکده‌در.

اشبو آلاصونیه قضاسی ٥٧ قرا وچفتلکاتی حاوی اولوب اطراف اربعه‌سی ٦٠ ساعتده طولاشیلیر .

کربنه قضاسی — (سرفیچه) سنجاغی قضـا مرکزندن بری اوله‌رق (سرفیچه) نك ١٣ سـاعت غربنـده در . منسوب اولدیغی قضـانك هواسی وخیم وباغ و بوسـتانی قلیل ایسه‌ده قرق قدر صبیان مکتبی واردر. قضا داخلنده چیقاریلن تره یاغی سائر قضالرك یاغنه مرجحدر.

ناسلیچ قصبه‌سی — (لپسیسـتا Lapsista) دخی دینیر . مذکور قصـبه بر تپه‌جك اوزرنده واقع اولمغله هواسی کوزل ولطیف اولوب صولری لذیذ وسـوقاقلری منتظم و کنشدر. منسوب اولدیغی قضانك شرقنده اکثر اوقات قار ایله مستور (سناچقو) جبلی بولندیغی کبی غربنده دخی میشه وقاین آغاجلری ایله مفروش (ژوبان) طاغی وناحیه‌سی واردر.

(ناسلیچ) ك اهالیء اصلیه‌سی اسلام ایسه‌ده برای تجارت

روم ویهودی دخی بولنور. اهالیٔ مذکوره ترکجه، آرناودجه ، رومجه تکلم ایدرلر.

(ناسلیچ)ك یارم ساعت بعدنده وقضا داخلنده (اینجه قره) نهری جریان ایتمکله بری کارکیر ودیکری اخشاب اوله‌رق ایکی عدد کوپری موجوددر.

مذکور قضا داخلنده حبوبات وانواع میوه حاصل اولور . (آرناود پینری) ، اعلا تره یاغی ، (طلوم پینری) یاپیلور . قوزه محصولی دخی واردر. (کلیم) ، (کبه) ، (سجاده) ، (چوراب) دخی نسج ایدلمکده‌در .

قوزانه قصبه‌سی — (سرفیجه) متصرفلغنه‌مربوطدر. مذکور قصبه مرکز لوا اولان (سرفیجه) نك ٦ ساعت طرف شمالیسنده و(مناستر) ك ١٨ ساعت بعد جنوبیسنده دوز برمحلده‌در.

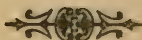
بوقصبه‌نك هواسی اولقدر ایو دکل ایسه‌ده (سرفیجه)، (ناسلیچ)، (جمعه) قصبه‌لری بیننده بولندیغی جهتله تجارتی بولنده‌در. هرنه قدر سوقاقلری طار ایسه‌ده اولان سعی وهمت ایله روز بروز تسویه وتوسیع اولنمقده‌در. باغلری کثیر اولدیغندن اهالیسی بویوزدن خیلی تجارت وتمتع ایدرلر.

(قوزانه) قضاسنی تشکیل ایدن قراده نسج و اعمال اولنان و (صاری کول کلیمی) نامیله معروف اولان بر نوع الوان کلیم

ايله بو نوعدن سجاده‌لر اوروپا كليملرينه تفوق ايدر صورتده معروف ومتانتيله مشهوردر .

(قوزانه) قضاسنك (ونجه Vendjé) ناحيه‌سنده (ونجه) تعبيراولنور (يونلى احرام) ، (چوراب) نسج واعمال اولنمقده‌در.

جمعه قصبه‌سى — بوكا (سرفيچه جمعه‌سى) دخى دينير . بو قصبه (قوزانه) قضاسنك شمالنده وسلانيك ولايتى حدودى اوزرنده اولان (جمعه) ونام آخرله قيالر قضاسنك كرسئ اداره‌سيدر .

﴿ قوصوه ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ولایت مذکوره شمالاً (صربستان) مملکتی وشرقاً (بلغارستان) ایالتی، (سلانیك) ولایتی وجنوباً (سلانیك) (مناستر) ولایتلری و غرباً (اشقودره) ولایتی ، (قره طاغ) مملکتی ایله محاط اولەرق شمال غربیسنده (بوسنه ، هرسك) ولایتی واردر. اراضیسی دخی ۲۸۰۰۰ کیلومترو تربیعندەدر .

سکنه — بو ولایتده مسلم و غیر مسلم اولەرق ۳۵۰،۰۰۰دن زیاده نفوس موجوددر .

تعریفات طبیعیه — قوصوه ولایتنك هواسی سمت جنوبیده خفیف و اکثر محلی طاغلقدر . باشلیجه سلسلهٔ جبالی (شار) طاغیدر . بو طاغ ۳۲۰۰ مترو ارتفاعنده اولوب ذروەلری دائما قار و بوز ایله مستور و اکثر محلی جبلاق ویالچین قیالردن عبارتدر .

(شار) طاغندن شرقه طوغری آیریلان و (قچانیك) بکیدینی تشکیل ایلین (قرەطاغ) نامندەکی جبل ولایتك باشلیجه طاغلرندن بریدر. (غولیا) ، (قوپانیق) طاغلری صربستان

مملكتى و (اكرى صو) ، (دوانيجه) طاغلرى بلغارستان ايالتى و (مالش Malech) طاغى سلانيك ولايتى ايله ولايت مذكوره حدودى اوزرنده بولنديغى كبى (غوسينه) ، (روغوا Rugova) طاغلرى قره‌طاغ جهتنده و (بشتريق Bichtrik) طاغى (اشقودره) ولايتى طرفنده‌در . (موقرا) طاغى ايله (راغوزنه) بالقسانى (ايپك) ، (يكى بازار) سنجاقلرى سمتنده‌در .

قچانيك كچيدندن (متروبچه) يه قدر امتداد ايدن وادئ كبيره (قوصوه اووه‌سى) اطلاق اولنور .

(واردار) نهرينك قسم اعلاسى ايله (صربستان موراواسى) يعنى (موراواى غربى) نهرى توابعندن اولان (ايبار Ibar) و (صاوا) نهرينه منصب اولان (درين) نهرى توابعنى تشكيل ايلاين (اوواج) ، (ليم Lim) ، (تارا Tara) نهرلرى قوصوه ولايتنى اسقا واحيا ايتمكده و (درين ابيض) ايله (بلغارستان موراواسى) يعنى (موراواى شرقى) نهرى بو ولايت داخلندن نبعان ايلمكده‌در .

حاصلات ارضيه وصناعيه — قوصوه ولايتنك ارضى عموميتله طاغلق ايسه‌ده درونندن متعدد نهرلر جريان ايتديكندن

منبت و محصولدار و فقط (راغوزنه) بالقانـك شمال جهتی چوراقدر .

ارضنده ذخائر متنوعه ایله اراضیٔ حارهیه مخصوص اولان (لیمون) (خرما) کبی میوهدن ماعدا اولدقجه نفیس هر نوع میوه وباخصوص (ایشلیوه) تعبیر اولنان (اریك) وبعض قضالرنده جنوه پرنجندن قیمتلی پرنج ، (توتون) حاصل اولور .

مصنوعات ومعمولاتی (عبا) ، (کبه) ، (شیاق) ، (کلیم) وغایت اینجه و ظریف (کوملکلك بز) و سمکاری ادوات ایله ادوات حدیدیهدن (بیچاق) ، (قلمتراش) ، (اسلحه) دن عبارتدر .

— صورت اداره —

(قوصوه) ولایتی (اسکوب) ، (پرشتنه) ، (یکی پازار) ، (ایپك) ، (پرزرین) ، (طاشلیجه) نامنده التی عدد سنجاغی حاویدر. مقر ولایتی (اسکوب) شهری اولوب سنجاق مرکزلری همنامی اولان قصبهلردر . فقط (یکی پازار) سنجاغنك اداره مرکزی (سنیجه) قصبهسیدر . حاوی اولدیغی سنجاقلره ملحق قضالر آتیدهکی جدولده مذکوردر .

صنفی	قضالر	مرکز ادارەلری
	اسکوب سنجاغی	
٢	اشتیب	=
٣	قوچانه	=
٣	قرەطوه	=
٣	قومانوه	=
٣	رادویشته	=
٢	پلنقه	=
٣	عثمانیه (مالش)	بهجوه
٣	اورخانیه (قچانیك)	=
٣	کوپریلی	=
	پرشتنه سنجاغی	
٣	کیلان	=
٣	پرەشوه	=
٣	ولچترین	=
٢	مترویچه	=
	طاشلیجه	
١	پرەپول	=

صنفی	قضالر	مرکز ادارەلری
	یکی بازار سنجاغی	
١	یکی بازار	=
٣	قولاشین زیر	=
٣	یکی واروش	=
٢	آقوه	=
	ایپک سنجاغی	
٣	یاقوه	=
٣	برانه	=
٣	غوسینه	=
٢	ترغویشته	=
	پرزرین سنجاغی	
٣	قالقاندلن	=
٣	لومه	=

— احوال بلاد مشهوره —

اسکوب شهری — (واردار) نهری اوزرنده واقع وتقریباً ١٥,٠٠٠ نفوسی حاوی اولەرق ٣٨ ساعت بعدنده اولان (سلانیك) شهرینه برتیمور یول خطی واسطەسیله مربوطدر.

شهرك موسم صيفده هواسی وخيم ايسه‌ده ارضی هر نوع محصول يتشديرر ، جنوب جهتلرنده توتون دخی حصوله كلير. درون شهرده بر ساعت قله‌سی واردر. اسكوب جوارنده دخی بری بخارلی اوله‌رق التی‌عدد دقيق فابريقه‌سی موجوددر.

(اسكوب) قصبه‌سنك بش ساعت سمت شرقيسنده (قپلان) قريه‌سنده ذكور و اناثه مخصوص ايكی عدد ايليجه واردر.

پرشتنه قصبه‌سی — مناسترك ٤٤ ساعت بعد شماليسنده قوصوه صحرای وسيعه‌سنك وسطنه طوغری ممتد اولان بيوك بر واديه‌دردر. قصبه‌نك اوچ طرفی خفيف ميللی بايرلرله محاط اولديغندن منظره‌سی لطيفدر.

(پرشتنه) نك اوچ چاريك بعدنده اولان خداوندكار غازی حضرتلرينك تربهٔ عاليه‌لری زيارتكاه خواص وعوامدر. جوار قصبه‌ده بك چوق معدن بولنديغی كبی شايان تحری آثارعتيقه‌نك وجودی مرويدر.

سنيجه قصبه‌سی — (يكی پازار) سنجاغنك اداره مركزی اوله‌رق (پرشتنه) نك ٢٦ ساعت سمت شماليسنده و (اوواج) صويی توابعندن بری كنارنده واطرافی آچيق دوز براووه‌ده‌در. درون قصبه‌ده (دباغلق) و (سراجلق) ، (باقرجيلق) كبی

صنايع اربابى موجوددر . منسوجاتى دخى اهاليسنى اداره ايلمكده‌در .

(يكى بازار) قصبه‌سى ايسه سنيچه‌نك ١٠ ساعت شرقنده و (ايبار) نهرى توابعندن (راجقه) صويى كنارنده‌در . مذكور قصبه اطرافى طاغلر ايله محاط بر موقعده بولنمسى و صربستانه قربيتى جهتلريله حائز اهميتدر . منسوجاتى دخى اهاليسنى اداره ايلمكده در. (يكى بازار)ه يارم ساعت مسافه‌ده (ايليجه) قريه‌سنده چليك و كوكورتلى بر ايليجه واردر.

ايپك قصبه‌سى — (پچ Petch) اسميله دخى ياد ايديلن بو قصبه پرشتنه‌نك ١٥ ساعت جانب غربيسنده و (بياض درين) نهرى توابعندن (بشتريچه) صويى اوزرنده و (ليپه) بالقانى اتكنده لطيف بر محله‌در .

منسوب اولديغى قضاده يتشديريلن توتون (بوسنه) و (صربستان) ه نقل ايدلمكده‌در.

سيمكارى طبانجه و هر درلو ادوات نفيسه ايشلنه‌رك هر طرفده فروخت اولنمقده و غايت انجه وظريف ايپكلى چارشف وكوملك بزلرى نسج ايدلمكده‌در.

پرزرين قصبه‌سى — مناسترك ٤٦ ساعت شمالنده و (درين ابيض) توابعندن (ماريچه) صويى كنارنده‌در. نفس قصبه برطرفى طاغ اتكنه مستند واولدقجه متين بر قلعه‌يي محتويدر. منظره‌سى

دخی کوزلدر. (پرزرين)ك منتظم جوامع و مساجد و مدارس ومکاتبی واردر. مذکور قصبه بر قاچ يولك برلشديکی محلده بولنديغی جهتله مواقع مهمه‌دن معدوددر. درون قصبه‌ده کموش تلدن ظرف و سیغاره‌لق یاپیلیر تیمور آلاتنه دخی زر و سیمدن تل قاقمه‌سیله صورت مطبوعه‌ده نقوش متنوعه ایشلنیر . (عبا) ، (کلیم) و حریر کوملکه دائر مصنوعاتی کار قدیم دستکاهلر واسطه‌سیله چیقاریلیر . معمولات دباغیه‌سیده ممالك محروسه‌دن بعض جهتلرينه و آوستريا و صربیه طرفلرينه سوق اولنه‌رق فروخت اولنور .

قصبه‌نك بر ساعت بعدنده (روك) قریه‌سی قربنده بر چنار آغاجی واردرکه بو آغاج دنیاده بولنان آغاجلرك اك بیوکلرندن معدود اولوب اوزرنده برنوع صو آقمقده و خرستیانلر نزدنده مقدس طانمقده اولديغندن مذکور آغاجی خرستيانلر دائما زيارت ايدرلر و آقان صويندن آلوب ايچرلر .

طاشلیجه قصبه‌سی — (طاشلیجه) متصرفلغنك کرسیٔ اداره‌سیدر. مذکور قصبه مرکز لوا اولديغی جهتله کوندن کونه کسب عمران و انتظام ایتمکده‌در . (سنیچه) یه اولان بعدی ١٤ ساعتدر .

اشتیب قصبه‌سی — (اسکوب)ك سمت جنوبیسنده و (واردار) نهرينه منصب اولان (برهغالنیچه Brégalnitza) صوبی قربنده‌در. منسوب اولديغی (اشتیب) قضاسنك نصف

اراضيسى تماماً منبت ومحصولدار اولوب اهالئ قضانك باشليجه تجارتلرى زراعت يوزندن واك مهم اخراجاتى افيون حاصلاتندن عبارتدر. قصبه‌نك (اسكوب) ه اولان بعدى ١٤ ساعتدر. (اشتيب) قضاسى ايله (كوپريلى) قضاسنك شمالنه مصادف اولان اراضى‌يه (مصطفى اووه‌سى) دينير.

كوپريلى قصبه‌سى — مقر ولايت اولان اسكوبك سمت جنوبيسنده و(واردار) نهرى اوزرنده‌در. مذكور قصبه نهرك ايكى طرفنده بولنديغندن بربرينه كچمك اوزره كوپريسى موجوددر.

قومانوه قصبه‌سى — اسكوبك ٦ ساعت بعد جنوب شرقيسنده و (اوزونجه اووه) داخلنده و (وپچينا) نهرى توابعندن برى كنارنده‌در.

(قومانوه) ده سيمدن تل كارى بعض معمولات واردر. (قومانوه) قضاسنك (ارواح) قريه‌سندن (كفكى) تعبير اولنور بر نوع طاش معدنى موجوددر.

پلنقه قصبه‌سى — (اكرى پلنقه Egri Palanka) دخى دينير. اشبو قصبه اسكوبك ١٨ ساعت شرقنده و(اكرى دره) نامنده‌كى صويك كنارنده و (كوستنديل) دن (اسكوب) ه كيدن طريقك اوزرنده‌در.

(پلنقه) قضاسنك تيمور معدنلرى غايت مقبول وصاغلم

اولدیغندن اشبو تیمورلردن کلیتله بارکیر وسائره نعللری اعمال اولنه‌رق هرطرفه نقل وفروخت اولنور.

قورچانه قصبه‌سی — اسکوبك ١٦ ساعت شرقنده و(وبره‌غالنیچه) صویی توابعندن بری کنارنده‌در.

منسوب اولدیغی قضا داخلنده (بانه Banja) ناحیه‌سنده صویی چلیك خاصه‌سنی حاوی ایلیجه واردر. مذکور قضاده سنوی کلیتلی وجنوه پرنجندن قیمتلی پرنج حصوله کلیر .

قره طوه قصبه‌سی — اسکوبك ١٤ ساعت قدر شرقنده (پچینا) نهری توابعندن بری کنارنده وبرطرفی دیك اوله‌رق قیالقدن عبارت بر موقعده‌در . قضا اهالیسنك بر قسمی زراعت وتجارت ایله دیکر قسمی دباغلق وچوبانلق ایله مشغول اولدقلرندن قیون وکچی دریلرندن هرنوع مشین وسختیان یاپیله‌رق داخل ولایتده صرف وفضله‌سی ممالك اجنبیه‌یه نقل اولنور .

مذکور قضاده کموشلی قورشون وکوکرت معدن اوجاقلری بولندیغی ودکرمن طاشلری چیقارلدیغی کبی برقروم معدنی دخی کشف اولنمشدر .

قولاشین زیر قضاسی — (یکی پازار) سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن بری اولان (قولاشین) قضاسی ولایتك (قره‌طاغ) مملکتی ایله اولان حدودنده بولنمسی حسبیله اهمیتی

حائزدر. مركز اداره‌سى اوچ طرفى طاغلق وبر طرفى اووه‌لق بر محلده واقع (قولاشين) قصبه‌سى ايسه‌ده حكومت قوناغى (شاهويك = روشيه Rochie) قريه‌سنده‌در. مذكور قصبه‌نك هواسى لطيف اولوب جهت ثلثه‌سنى محيط اولان اوچ عدد تپه‌ده دخى متين برر قله واردر .

قصبه داخلنده جريان ايدن (تارا) صويى اوزرنده مكمل واخشاب بر كوپرى موجوددر .

(قولاشين) قصبه‌سنك بر بچق ساعت قدر شمالنده (ليپورا Lippora) ناميله اوچ ساعت محيطنده منبت بر قطعهٔ اراضى موجود وبوقطعه قوهٔ انباتيه‌سى جهتيله مشهوردر .

اهالئ قضا عموماً سلاحشورلقله اشتغال ايدرلر . نسوانى دخى اعمال واستعمال سلاحه مقتدردرلر.

آقووه قصبه‌سى — (آق اووه) دخى دينلن (بيه‌لوپوليه Biélopolié) قصبه‌سى (ليم) صويى كنارنده و (سنيجه) قصبه‌سنه ٨ ساعت قدر مسافه‌ده‌در. (آقووه) قصبه‌سنك منسوب اولديغى (آقووه) قضاسى (قره طاغ) حدودينه ملاصق اولان يرلردن ومرتفع طاغ و يايلاقلردن عبارت اولديغندن مزروعاتى محدوددر .

يكى وارووه قصبه‌سى — سنيجه‌نك ٦ ساعت شمال غربيسنده وطاغلق بر محلده مبنيدر .

مذکور قصبه صربستانه قریبتی و (اسکوب) دن (بوسنه) یه
کیدن طریق اوزرنده بولنمسی حسبیله اهمیتی حائزدر .

(بانه) قریه‌سنده‌کی ایلیجه‌سی دخی انحراف مزاجه وضعفیتدن
عارض اولان امراض مزمنه وجلدیه‌یه نافعدر .

منسوب اولدیغی قضانك بیوجك اورمانلری اولدیغی کبی
(لیم) صوینه منصب اولان متعدد چایلر دخی قضانی اروا
واحیا ایتمکده‌در .

ترغویشته قصبه‌سی — سنیجه‌نك ١٢ ساعت شرق
جنوبیسنده و (یکی پازار) ك ٤ ساعت غربنده و (ابره) نهری
توابعندن (راچقه) صوبی قوللرندن بری کنارنده‌در .

(ترغویشته) اورماننده دخی هر نوع اعمالات وصنایعه
الویرشلی کراسته موجوددر. اهالیٔ محلیه‌نك احتیاجاتنه صرف
اولنانلردن فضله قالان کراسته بعضاً (ترغویشه) قضاسندن
نبعان ایدوب (متروبچه) دن مرور ایدن (ایبار) نهری واسطه‌
سیله (متروبچه) استاسیونته وقطرانلی چام آغاجلرندن چیقاریلان
قطران دخی ولایتك هر طرفنه نقل وفروخت اولنور .

برانه قصبه‌سی — ایپك لواسنك مشتمل اولدیغی قضالردن
برینی تشکیل ایدن (برانه Brana) قضاسنك اداره مرکزیدر.
بوکوچك قصبه (ایپك) قصبه‌سنك ٦ ساعت بعد شمال غربیسنده
و (لیم) صوبی کنارنده و (قره‌طاغ) حدودی قربنده‌در.

اهاليسنك معيشت و مشغوليتلرى رنجبرلك و چوبانلق كبى فوائدى محدود صنايع عاديه‌در.

ياقوه قصبه‌سى — مقدما (ياقوبچه) اسميله معروف برقريه ايدى. بوقصبه مقر لوا اولان (ايپك)ك سمت جنوب شرقيسنده و (بياض درين) توابعندن (ارنيك Ernik) صويى كنارنده‌در. مذكور صو (درين ابيض) ايله قصبه‌نك ايكى ساعت جنوبنده برلشير.

اشبو قصبه‌نك منسوب اولديغى (ياقوه) قضاسنده دخى (ايپك) قضاسى مثللو سيم كارى اسلحه وهردرلو ادوات نفيسه ايشلنمكده و غايت اينجه و ظريف ايپكلى چارشف و كوملك بزلرى نسج اولنمقده‌در.

غوسينه قصبه‌سى — (ليم) صويى كنارنده كندى اسميله مسمى قضانك اداره مركزيدر. (ايپك) قصبه‌سنه دخى ١٢ ساعت اوزاقده‌در.

قراى ملحقه‌سى مياننده (پلاوه) نامنده بيوجك بركوى و اتصالنده يارم ساعت امتدادنده طولانى بركول واردر. بو كولدن اوفاق تفك بالق صيد اولنور.

جوار قصبه‌ده دخى پك چوق معدن بولنديغى كبى شايان تحرى آثار عتيقه‌نك وجودى مرويدر.

ولچترين قصبه‌سى — (ولچترين Woltzetrn) ويا (وچترن Vultzitrn) قصبه‌سى مقر لوا بولنان (پرشتنه)

قصبه‌سنك ٤ ساعت بعد شمالیسنده وقوصوه اووه‌سنك منتهاسنده و (ایبار) نهری قوللرندن (ستنیجه) صویی كنارنده (متروبچه) یه كیدن شمندوفر خطی قربنده‌در.

اهالیٔ قصبه زراعتله متعیش اولوب اراضیسنك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ مكمله‌ده‌در .

كیملوه قصبه‌سی — پرشتنه‌نك ۸ ساعت جنوب شرقیسنده و (بلغارستان موراواسی) دینلان نهرك توابعندن بری كنارنده‌در.

منسوب اولدیغی قضانك شمال شرقیسی جهتلرینه تصادف ایدن محللرنده اورمانلر موجوددر .

(كیلان)ك اوچ ساعت غرب شمالیسنده (نوابرده) نامنده‌كی قلعه خرابه‌سی (قوصوه) محاربهٔ مشهوره‌سنده اردوی همایونه بر استنادكاه اتخاذ اولنمشیدی.

پره‌شوه قصبه‌سی — مقر لوا اولان پرشتنه‌نك سمت شرق جنوبیسنده وحدوده یقین بر موقعده‌در . (اسكوب)ه اولان بعدی ۱۱ ساعتدر.

(پره‌شوه) اورمانلردن چیقاریلان كراسته احتیاجات داخلیه‌یه صرف اولندقدن فضله شمندوفر خطنه ومحال سائره‌یه نقل اولنور.

متروبچه قصبه‌سی — (ستنیجه Sitnitza) صوینك (ایبار)

نهرینه منصب اولدیغی محل قربنده‌در. مذکور قصبه سلانیك شمندوفر خطنك نهایت موقعی اولدیغی جهتله اهمیتی حائزدر .

(مترویچه) قصبه‌سی جوارنده دکرمن طاشی اعمال اولنور. سائر قضالره‌ده نقل اولنور. (بانسقه Baniska) قریه‌سنده‌کی ایلیجه‌سی معروفدر .

قالقانه دلن قصبه‌سی — (پرزرین) لواسنك مشهور قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (پرزرین) قصبه‌سنك ٨ ساعت بعد جنوبیسنده و (شار) طاغنك ٤ ساعت اوزاغنده و (واردار) نهری صول توابعندن بری کنارنده‌در. بوقصبه (پرزرین) دن (اسکوب) ه کیدن مشهور طریق اوزرنده بولندیغی جهتله حائز اهمیتدر. (غوستوار) ناحیه‌سی بو اداره‌یه مربوطدر. (غوستوار) قریه‌سی ایسه (قالقان دلن) قصبه‌سنه ٤ ساعت اوزاقدر .

ره‌بول قصبه‌سی — (لیم) صویی کنارنده بر کوچك قصبه‌در. مرکز لوا اولان (طاشلیجه) نك ٦ ساعت شرقنده‌در .

﴿ بوسنه وهرسك ولایتی ﴾

حدود — سكنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ولایت مذكوره (صربستان) ایله آوستریانك (دالماچیا) ایالتی بیننده واقع اولەرق شمالاً (صاوا) نهری وجنوباً (قوصوه) ولایتی و(قره‌طاغ) مملكتی ایله محدوددر. (آدریاتیك) دكزنده كائن (قلیق) لیمانی بو ولایته منسوبدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ١٥,٦٦٥ كیلو مترو مربعنه مساویدر.

سكنه — (بوسنه، هرسك) ولایتنده مسلم وغیر مسلم اولەرق ١,٥٦٨,٠٠٠ دن زیاده نفوس تخمین ایدلمكده‌در .

تعریفات طبیعیه — ولایت مذكوره‌نك اكثر محلی طاغلق اولوب باشلیجه سلسلهٔ جبالی (آلپ دیناریك) دن آیریلن (بوشناق) طاغلریدر. بوسلسلهٔ جبال شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری امتداد ایدەرك ولایتی (بوسنه) ، (هرسك) اسملریله ایكی‌یه تفریق ایتمش و(بوشناق) طاغی شعبات جنوبیه‌سی (هرسك) قطعه‌سنی احاطه ایلمشدر.

مذكورالاسم (بوشناق) طاغلرندن منبعنی آلەرق بوسنه قطعه‌سندن جریان ایدن (اونا)، (ویرباص)، (بوسنه)، (درینا) صولری (صاوا) نهرینه ومجرای اسفلی دالماچیاده اولان (نرتوه) نهری (آدریادتیك) دكزینه آقمقده‌در .

محصولات ارضیه وصناعیه — بو ولایتك طاشلق وغیر منبت اولان (هرسك اووه‌سی) خارج طوتلدیغی حالده اراضیسی قوهٔ انباتیه‌جه وسط درجه‌ده بولندیغندن هر نوع محصول زرعنه مساعددر. محصولات ارضیه‌سی (بغدای) ، (آرپه) ، (قومپیر) یعنی (پاتاتس)، (کتان)، (پرنج)، (توتون) وهر نوع میوه وسبزه و (ایشلیوه) دینلن (اریك) ایله کلیتلی کراسته‌دن عبارتدر .

محصولات صناعیه‌سی کوملکلك وچارشفلق بزلر ایله (عبا) ، (کبه) ، (کلم) ، (سجاده) مثللو منسوجاتدن و (بچاق) ، (قلیچ) ، (اسلحهٔ ناریه) کبی آلات حربیه وادوات نحاسیه‌دن و (مشین) ، (سختیان) ، (کاوساله) مثللو لوازم سراجیه وبونلره مماثل معمولات سائره‌دن عبارت اولوب بونلردن بر قسمی صربستان و آوستریایه نقل و فروخت اولنه‌رق متباقیسی داخل ولایتده صرف واستهلاك ایدیلیر .

— صورت اداره —

بوسنه ولایتی (سرای بوسنه) ، (بنالوقه)، (ازوورنیق) ، ویا (طوزله‌ٔ زیر) ، (تراوتیك) ، (بهکه)، (هرسك) نامنده آلتی عدد متصرفلغه منقسمدر . مقر ولایتی (سرای بوسنه) در. بو متصرفلقلرك اداره مرکزلری کندی اسملریله مسمی قصبه‌لر ایسه‌ده ایچلرندن (ازوورنیك) سنجاغنك اداره مرکزی (طوزله) و (هرسك) متصرفلغنك مقر اداره‌سی (موستار) قصبه‌لریدر. مذکور سنجاقلرك قضالری بروجه آتی کوستریله‌جك جدولدن مستبان اولور .

سرای بوسنه سنجاغی	
قضالر	مرکز اداره‌لری
جانیجه	=
فوچه	=
فوینیچه	=
چلبی بازار	روغانیجه
ویسوقه	=
ویشغراد	=

طوزلهٔ زیر سنجاغی	
ابزورنیق	=
بلنه	=
برچقه	=
غراچانیچه	=
مغلای (ماغلای)	=
قلادینه (قلادانی)	=
ولاسنیچه	=
صربرنیچه	=
غراداچاچ	=

بهکه سنجاغی	
قروپه	=
پترووواچ	=
سانسق موست	=
سارین	=
قلوچ	=
	=
	=
	=

بنالوقه سنجاغی	
قضالر	مرکز اداره‌لری
دربند	=
غرادشقه	=
پریدور	=
پرناوو (پرنیاوور)	=
تشنه	=
قوستانیچه	=

تراونیك سنجاغی	
زنیچه	=
غلاموچ	=
اهلونه	چانیچه
ژپچه	=
ژوپانیاچ	دومنه
بوغوینه (اقحصار)	اسقوپله
پروزور	=
یایچه	=
	=

هرسك سنجاغی	
غاچقه	=
نوه‌سین	=
بیله‌که	=
تیره‌بین	=
لوبین	=
لیوبوشقه	=
استولیچه (استولاج)	=
قونیچه	=

— احوال بلاد مشهوره —

سراى بوسنه شهرى — شهر مذكور منبت ومحصولدار برقطعه‌نك و سطنده و (بوسنه) نهرينك قوللرندن برينى تشكيل ايدن (ميلاسقه Milaska) چايى كنارنده‌در. اليوم (بوسنه) قطعه‌سنك اك جسيم ومعمور يريدر. شمندوفر خطى واسطه‌سيله دخى (صاوا) نهرى كنارنده كائن (برود Brod) قصبه‌سنه و (موستار) طريقى ايله‌ده (متقوويچه) يه متصلدر.

شهر مذكورك هواسى كوزل وصولرى لذيذ اولوب استانبولدن پوسته يولى اعتباريله ۲۱۸ ساعت بعدى واردر. اطراف شهر بر سور ايله چورلمشدر. ٦۰,۰۰۰ قدر نفوسى دخى حاويدر.

درون شهرده فاتح سلطان محمد خان مرحومك بنا ايتديرمش اولديغى سراى عالى ولايتك اك مزين بناسندن معدوددر. بعض اشيانك نسج واعمالى ايچون كارخانه‌لر دخى موجوددر.

نفس شهرده هر بر اصناف بولنور. نفيس چارشفلر ، كوملكلك بزلر، پشكيرلر و (عبا) ، (كبه) ، (سختيان) ، (مشين) ، (اكرطاقملرى) ، (عربه)، (قنبه)، (صنداليه) وامثالى شيلر ياپيلير.

(سراى) قضاسنك هر جهتده كوزل وجسيم اورمانلر دخى واردر .

بناﻟوقه قصبه سی — مقر ولایت اولان (سرای بوسنه) نك ٣٦ ساعت بعد شمال غربیسنده در . درون قضادن (ویرباص) نهری جریان ایتمکله اوزرنده اخشاب بر کوپری واردر . بو قضانك یوللری دخی اولدقجه منتظمدر . قوهٔ انباتیه سی دخی درجهٔ مطلوبه ده اولدیغندن هر یرنده هر نوع محصول وخصوصیله بوستانك اعلاسی یتیشیر . قضا داخلنده تیموردن بعض آلات و ادوات اعمال اولنور . موجود اولان اورمانلرنده میشه وقاین آغاجلری بولنمقده در .

ایزوورنیق قصبه سی — مقر ولایتك ٢٠ ساعت شمال شرقیسنده در . منسوب اولدیغی قضادن (درین) نهری جریان ایتمکله قضانی بیوك وکوچك (ایزوورنیق) نامیله ایکی یه تفریق ایلمشدر .

(ایزوورنیق) نام آخرله (طوزله) قضاسنده (حنطه) ، (قوقوروز) یعنی (مصر بغدایی) ، (شعیر) ، (علف) ، (کتان) (ایشلیوه) تعبیر اولنور (اریك) حصوله کلیر . (مایوویچه) نامنده اولان بیوك بالقانده دخی جسیم میشه وکورکن آغاجلری بولنور .

قضا داخلنده جریان ایدن (درین) نهری اوزرنده قایقلر ایله اشیای تجاریه (صاوا) نهری کنارنده واون ایکی ساعتلك مسافه ده بولنان (راچه) اسکله سنه قدر نقل اولنه بیلیر .

زاونیك قصبه سی — (سرای بوسنه) نك ١٨ ساعت قدر

شمال غربیسنده‌در. قصبه‌نك ابنیه‌سی غیر منتظم ایسه‌ده اطرافی اسکی برسور ایله چورلمشدر.

منسوب اولدیغی قضانك قوهٔ انباتیه‌سی بعض محللرنده اعلادر. حبوبات متنوعه وخصوصیله (اریك)، (چودار)، (هلده) یعنی (داری)، (علف) کبی محصولات یتشدیرمکده‌در. اورمانلرنده دخی چام ومیشه آغاجلری بولنور. (بوسنه)، (ویرباص) صولری قضانك باشلیجه نهرلرنده معدوددر.

بهکه قصبه‌سی — (سرای بوسنه) نك شمال غربیسنده و۴۳ ساعت بعدنده واسکی برسور ایله محاطدر.

منسوب اولدیغی قضانك ارضی حبوبات متنوعه یتشدیرر. درون قضادن (اونا) نهری جریان ایتمکله اوزرنده جسیم دکرمنلر واردر. (اونا) نهری اوزرنده دخی واپور ایشلتدیریله‌بیلیر.

موستار قصبه‌سی — هرسك سنجاغنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٢٤ ساعت‌قدر جنوب غربیسنده وطاشلق برمحلده مبنیدر. قصبه‌نك خارجاً کورینیشی هرنه‌قدر کوزل ایسه‌ده داخلی غیر منتظمدر.

﴿ كريد ولايتى ﴾

حدود — سكنه — سواحل — احوال طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — روم ايلىٔ شاهانه‌نك حاوى اولديغى ولايتدن (كريد) ولايتى (اوروپا)، (آسيا)، (آفريقا) قطعه‌لرينك مركزنده بولنه‌رق اطرافى (بحرسفيد) ايله محاط وطولانى الشكل بربيوك آطه‌دن عبارتدر. مذكور آطه‌نك ٢٦٥ كيلومترو طولى و١٠ الى ٥٠ كيلو مترو عرضى واردر. مذكور آطه (ردوس)دن ١٥٠ و آفريقا ساحلندن ٤٠٠ و (موره) دن ٩٥ كيلو مترو اوزاقدر.

سكنه — ولايتك نفوس موجوده‌سى مسلم وروم، يهوى، ارمنى اولمق اوزره ٢٥٠,٠٠٠ قدر تخمين ايدلمكده‌در.

سواحل — كريد آطه‌سنك سواحلى غيرمنتظم وخصوصيله سواحل شماليه‌سى امواج دريانك تصادمندن درين درين ليمان وكورفزلر وبرون وكوچك شبه جزيره‌لر پيدا ايلمشدر.

ازجمله سواحل شماليه‌سى شرقدن غربه طوغرى تعقيب اولنديغى حالده (سيدروس Sidros) ويا (تيمور)، (لانيس Lanīs = آياپانى)، (پاناغيا Panagia = فراسكا)، (درهپانوس) ويا (كفاله)، (اسپاطه Spatha) ويا (قليج)، (بوزا Busa) برونلرى و (ميراپللا Mirapella = ميرامبيلو)، (آرميرو

(Armiyro) ، (سوده Suda)، (حانيه)، (كيسامو Kisamo)
كورفزلرى و(ميرابللا) كورفزى داخلنده (پسيرا Psyra)
كوچك آطه‌سى و(قنديه) قوبى قارشوسنده (ديا Dehia) ويا
(طوشان) آطه‌سى و (سوده) ايله (حانيه) ليمانلرى آره‌سنده
(آقروتيرى Akrotiri = آقروطور) يارم آطه‌سى كورينور.

جزيرهٔ مذكوره‌نك شرقنده (سالمون = سايمان)
(اسكى برون) وجنوبنده (ليتنوس Lithunos) ويا (مانالا)
وجنوب غربيسنده (قريو Krio) برونلرى و (ليتنوس)
برونى شمالنده بحر سفيدك آفريقا صولرندن حصوله كتيرديكى
(مسارا) كورفزى موجوددر. (مساوا) كورفزى مدخلنده
(پكسماد) آطه‌سى واردر.

مذكورالاسامى كورفزلر دخى بروجه آتى بيان اولنان
قلاع متينه ورصينه ايله مدافعه ومحافظه اولنور شويله‌كه:
(ميرابللا) كورفزنى بركوچك آطه اوزرينه مبنى (اسپرلونقه
قلعه‌سى و (سوده) ليمانى (سوده) قلعه‌سى و (حانيه) ليمانى
(حانيه) قلعه‌سى و (كيسامو) كورفزنى (كيسامو) قلعه‌سى
ايله بر كوچك آطه اوزرينه مبنى (غرانبوسا Granbusa)
قلعه‌سى مدافعه ومحافظه ايدر. (سوده) ليماننده (سوده)
قلعه‌سندن باشقه برده (عزالدين) طابيه‌سى واردر.

(كريد) آطه‌سى منسوباتندن اوله‌رق سواحلنده كوچك

آطه‌لر موجود ایسه‌ده اولقدر اهمیتی حائز اولمدقلری جهتله مذکور آطه‌لرك ذکرندن صرف نظر ایدلمشدر.

احوال طبیعیه — کرید آطه‌سنی غربدن شرقه طوغری جبال متسلسله قاپلامشدر. بوسلسلهٔ جبالك تپه‌لری دائما قار وبوز ایله مستوردر. سلسلهٔ مذکوره‌نك اقسام مشهوره‌سی (آق طاغ)، (اسفاکیه)، (ایدا)، (لاشید)، (استیه) اسملریله تسمیه اولنمشدر. بونلردن (لفقااوری) اسمیله یادایدیلن (آق طاغ) و (اسفاکیه) طاغلری آطه‌نك جانب جنوب غربیسنده واقع اوله‌رق ذروه‌لری بتون سنه قار ایله مستور وصعب المروردر.

(پسیلوریتیس Psiloritis) دینلن (ایدا) طاغی ایسه ٢,٥٠٠ مترودن زیاده مرتفع اوله‌رق بیوك برکومه تشکیل ایتمش و(لاشید)، (استیه) طاغلری جزیره‌نك سمت شرقیسنی احاطه ایلمشدر.

بروجه مشروح طاغلرك ساحلره قدر امتداد ایتمسی جهتیله (کرید) آطه‌سنك شایان ذکر انهاری همان یوق کبیدر. هرنه‌قدر (تیره‌پوتاموس)، (میلوپوتاموس)، (آرمیرو)، (پلاتانیا) کبی صولر موجود ایسه‌ده بونلر یاز موسمنده یوق منزله‌سنه تنزل ایدرلر. مذکور صولردن (تیره پوتاموس) دینلن (هیه‌رو پوتاموس) صویی (مسارا) اووه‌سی داخلندن بالمرور

(مسارا) كورفزنده دكزه آقدیغی كبی (میلوپوتاموس) صویی (رتمو) كورفزی شمالنده و (آرمیرو) صویی دخی محصولدار براراضی داخلندن كچەرك (درەپانو) برونی جنوبنده و (پالاتانوس) دینلن (پالاتانیا) صویی دخی (اسپاطه) برونی جوارنده دكزه آقارلر .

محصولات ارضیه وصناعیه — كرید آطەسنك هواسی اعتدال دائمی اوزره یابس وحار واضیسی اولدقجه منبت ومحصولدار اولوب فقط شمالنه نسبتله سواحل جنوبیەسی مرتفع قیالر واوچورم یارلردن عبارتدر.

جزیرۀ مذكورەنك (زیتون) ، (كستانه)، (لیمون)، (پورتقال) آغاجلری كثیردر. اهالیسنی اداره ایدەبیلەجك درجەده دخی حبوبات حاصل اولور.

(زیتون یاغی)، (صابون)، (بال)، (بال مومی)، (پینر) و(چیچك صویی) كبی شیلردن عبارت اولان محصولات صناعیەسی یوزندن دخی اهالیسی پك چوق استفاده ایتمكدەدر .

سواحلنده ایسه كثرت اوزره (بالق) صید اولنور و(سونكر)، (مرجان) چیقاریلیر. (كرید) آطەسنك آت وقیونی مشهوردر .

صورت اداره

(كرید) ولایتی (حانیه)، (اسفاكیه) ، (رتمو)، (قندیه)، (لاشید) نامنده بش عدد سنجاغه منقسمدر. مقر ولایتی (حانیه) شهری اولوب سنجاق مركزلری همنامی اولان

قصبه‌لردر . فقط (اسفاکیه) سنجاغنك مقر اداره‌سی (واموس) و (لاشید) سنجاغنك اداره مرکزی (یکی شهر) قصبه‌لریدر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر ایله مرکز اداره‌لری آتیده‌کی جدولده ذکر اولنمشدر .

حانیه سنجاق	
قضالر	مرکز اداره‌لری
سلینه	قدانو
کیسامو قاستیل	=
کیدونیا	=

قندیه سنجاغی	
مالویز	چتال کوی
پدیه	=
کنوریومع پیریوتیچه	میرس
ریزو مع منوفاچ	=

رسیمو سنجاغی	
قضالر	مرکز اداره‌لری
میلوپوتاموس	پراما
آماویا	مرونه

لاشید سنجاغی	
یره پتره	=
اویانو	=
استیه	عونیه

اسفاکیه سنجاغی	
اسفاکیه	آناپولیس = بالیوره (سلطانیه)
آیا واسیل	=

— احوال بلاد مشهوره —

هانیه شهری -- جزیره‌نك شمال غربیسنده وکندی اسمی ایله مسمی متین وتجارتیله مشهور برلیمانك ساحلنده کائن واجنبی قونسلوسلرینك مقر وآرامگاهیدر. بوبلده‌نك سوقاقلری چاقل طاشلری ایله دوشنمش واطرافی دیوار ایله چورلمش اولوب نیماننده دخی ۴۰۰ مترو قدر طولنده بر سد یاپلمشدر.

بو سد مذكور ليمانى فورطنه‌دن محافظه ايدر. سدك نهايتنده بر فنار وقارشوسنده بر قلعه واردر .

(حانيه) نك يارم ساعت شمال شرقيسنده (سوده) مستحكم ليمانى وقصبه‌سى ومكمل بر ترسانه‌سى موجوددر .

اسفاكيه قصبه‌سى — مقر ولايتك ٣٥ كيلومترو قدر جنوبنده صرپ و طاشلق بر موقعده‌در . (آرقاديا) نامنده بر مناسترى دخى واردر .

(اسفاكيه) سنجاغنك اداره‌مركزى (واموس) قصبه‌سيدر. (آناپوليس Anapolis) ديدكلرى (سلطانيه=پاليوخوره) قصبه‌سى دخى اسفاكيه قضاسنه اداره مركزى اولمشدر .

رتمو قصبه‌سى — (رتمو) ويا (رسمو) قصبه‌سى همنامى اولان سنجاغك اداره‌مركزى اوله‌رق (حانيه) نك ٤٥ كيلومترو شرقنده و منبت بر اووه داخلنده وكندى اسميله مسمى ليمانك ساحلنده‌در . بو قصبه‌نك (زيتون ياغى) هرطرفده مقبولدر .

رسمو ليمانى هرنه‌قدر واسع ايسه‌ده قومسال اولمسى حسبيله درونه سفائن جسيمه داخل اوله‌مامقده‌در. فقط ليماندن كليتلى سونكر چيقارلمقده‌در .

قنديه قصبه‌سى — (مغالوقاسترو) دينلن (قنديه) قضاسنك اداره مركزيدر. بوقصبه (رسمو) نك سمت شرقيسنده و (قنديه)

ليمانى ساحلنده‌در . قصبه قارشوسنده مرمر طاشى چيقاريلير (طوشان) آطه‌سى واردر. بو آطه‌نك فورطنه زماننده كميلرك التجاكاهى اولان ليمانى موجوددر .

(قنديه) نك (زيتون ياغى) ، (صابون) واوزومى مشهور و (حانيه) نككندن مقبولدر.

يكيشهر قصبه‌سى — (لاشيد) سنجاغنك اداره مركزى اوله‌رق (ميرابللا) كورفزى كنارنده‌در .

سلينه قصبه‌سى — مقرولايتك ٣٥ كيلومترو جنوب غربيسنده واقع درياده‌در .

كيسامو قصبه‌سى — (حانيه) نك ٣٥ كيلومترو غربنده وكندى اسمى ايله مسمى كورفزك جنوب ساحلنده مبنيدر . قلعه‌سى دخى معروفدر .

استيه قصبه‌سى — (لاشيد) سنجاغنك شرقنده تشكيل اولنمشدر اداره مركزى (عونيه) قصبه‌سيدر .

يرايترا قصبه‌سى — آطه‌نك شرق جنوبيسنده واقع درياده‌در بو قصبه همنامى اولان قضايه مركز اتخاذ ايدلمشدر .

﴿ روم ايلیٔ شرقی ولايتی ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — تجارت — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — روم ايلیٔ شرقی ولايتی شمالاً (بالقان) سلسلهٔ جبالی ايله (بلغارستان) ايالتندن تفريق اولنديغی كبی شرقاً قره‌دكز و جنوباً (ادرنه) و غرباً (سلانيك) ولايتلری و (بلغارستان) ايالتی ايله محاط ومحدوددر . مساحهٔ سطحيه‌سی ٣٥,٩٠١ كيلومترو مربعنه مساويدر .

سكنه — ولايت مذكوره‌نك مقدار سكنه‌سی اكثريسی بلغار ومتباقيسی اسلام وملل سائره‌دن عبارت اولمق اوزره ٩٩٢,٠٠٠ نفوسه بالغ اولور .

ولايتك بحر سياه ساحلی (قزاق) كوينده‌ن (آت ليمان) موقعنه قدر امتداد ايدر .

تعريفات طبيعيه — روم ايلیٔ شرقی ولايتی (بالقان) سلسلهٔ عظيمه‌سنك سمت جنوبيسنه مصادف اولمغله شرقنده (استرانجه) وغربنده (دسپوت) صره طاغلری واقع و (چادرتپه Tchadirtépé) دخی ولايت مذكوره‌نك (سلانيك) ولايتی و (بلغارستان) ايالتی حدودی اوزرنده كائندر .

ولایت داخلنده بالقان سلسلهٔ عظیمه‌سنه موازی اوله‌رق ایکی جسیم جبال امتداد ایدرکه بری (سرانتاغورا Sérantagora) دینلن (اورته‌طاغ) و دیگری (جرناغورا) اسمیله بنام اولان (قره‌طاغ) در .

(بالقان) سلسله‌سنك روم ایلیٔ شرقی ولایتی داخلنده اولان قسمی ایسه (اسلمیه) جوارنده (وودو Wodo) بالقانی نامیله بدأ ایده‌رك (قرین آباد)، (آیدوس) قصبه‌لری شمالنده (آیدوس بالقانی) ویا (کوچك بالقان) اسمنی آلیر . بعده (امینه بالقانی) نامیله یاد اولنه‌رق (امینه) برونده و (قره دکز) ساحلنده نهایت بولور .

ولایت مذکوره‌نك (مریچ)، (طونجه) نهرلرینك قسم اعلالری ایله توابعی احیا واسقا ایتمکده و (برغوس) کورفزینه دخی (آیدوس) صویی ، (فقه) دره‌سی وامثالی صولر جریان ایلمکده‌در .

محصولات ارضیه وصناعیه — روم‌ایلیٔ شرقی‌ولایتنك‌هواسی صاغلم ولطیف و اراضیسی محصولدار ومنبت اولوب هر نوع حبوبات ونباتات زرعنه الویرشلیدر. هر طرفنده اشجار مثمره و آصمه یتشدیریلیر ، (توتون)، (پموق) دخی حصوله کلیر. حیوانات رعینه مساعد پك چوق مرعالری‌ده واردر . (قزانلق)، (اسلمیه) طرفلرنده (کل) و (فلبه)، (تاتارپازارجغی) جهتلرنده (پرنج) یتشدیریلیر .

(كل) ، (كل باغی) ، (چوقه) ، (شـياق) ، (سجاده) ، (احرام) ، (اسلحه) و (دسبوت) طاغلری جوارنده‌کی کویلرده (بالقان پینری) دیه مشهور اولان (پینر) محصولات صناعیه‌سندندر .

تجارت — روم ایلئ شرقی ولایتی (بحرسیاه) ساحلنده غایت ایشلك اولان (برغوس = بورغاز) لیماننه مالك و(یانبولی) و (بلوه) شمندوفر خطلرینه صاحب اولدیغی جهتله تجارت خصوصنده خیلی ترقی ایلمشدر .

— صورت اداره —

روم ایلئ شرقی ولایتی دولت علیهٔ عثمانیـه‌نك طوغریدن طوغری‌یه حکومت سیاسیه وعسکریه‌سی آلتنده اوله‌رق سنوی مقطوعاً ویرکوسنی اعطا ایتمك شرطیله برلین معاهده‌سـنه تطبیقاً صورت مخصوصه‌ده تشکیل اولنمشدر .

(روم ایلئ شرقی) ولایتی (فلبـه) ، (تاتار پازاجغی) ، (خاصکوی) ، (اسکی زغره) (اسلمیه)، (برغوس) نامنده‌التی عدد متصرفلغه‌منقسمدر. مقروولایتی(فلبه)شهریدر. سنجاق‌مرکزلری دخی همنامی اولان قصبه‌لردر . مذکور متصرفلقلره منسـوب قضالر آتیده‌کی جدولده ذکر اولنمشدر .

فلبه سنجاغی	
قضالر	مرکز اداره لری
استانیمقه	=
دوبچوز	=
قالوفر	=
قارلوه	=
قره‌جه طاغ	=
جبلی	=
تاتار پازارجغی سنجاغی	
پشترا	=
اهتمان	=
اوتلق کوی	=
بانا	=
پتریچ	=
خاسکوی سنجاغی	
خرمانلی	=
اوزونجه اووه	=
حاجی الیاس	پوریسوف غراد

اسکی زغره سنجاغی	
قضالر	مرکز اداره لری
یکی زغره	=
قزانلق	=
چرپان	=
قرپیکار	=
برغوس سنجاغی	
آیدوس	=
میسوری	=
آخیولی	=
قرین آباد	=
امور قفیه	=
اسلیمیه سنجاغی	
یانبولی	=
قزان	قوتل
قیزل آغاج	حسن بکلی
قواقلی	=

— احوال بلاد مشهوره —

فلبه شهری — روم ایلی شرقی ولایتنك مرکز اداره سی اوله‌رق (ادرنه) نك ٢٨ ساعت سمت غربیسنده و فلبه اووه سنك اوزرنده، (مریچ) نهری وادیسنده کائن اوچ عدد قیالق تپه اوزرینه مبنی

ودروننده نهر مذکور جاری بر بلدهٔ لطیفه اولوب (ادرنه) یه بوشمندوفر خطی واسطه‌سیله متصلدر.

اکثر اهالیسی بلغار ومتباقیسی اسلام، روم، ارمنی قوملرندن مرکب اولمق اوزره ٨٥,٠٠٠ نفوسی حاویدر.

شهر مذکور تجارت وصنایع جهتلریله (ادرنه) دن آشاغی قالمیوب نسج اولنان آقمشهٔ حریریه وقطنیه‌سی و(عبا)، (چوراب) (یون)، (پرنج) اخراجاتی و(چوقه فابریقه‌سی) مشهور و(مملکت باغچه‌سی) و (مریچ) نهری اوزرنده‌کی کوچك آطه‌لر مثللو مسیره‌لر معروفدر.

(فلبه) شهری جوارنده کائن (کویس) ناحیه‌سنك (قزل حصار) دینلن محلنده‌کی کارکیر قاپلیجه‌سی (بادن بادن) و(بروسه) قاپلیجه‌لرینه رقابت ایتمکده‌در.

تاتار بازارجغی قصبه‌سی — کندی اسمی ایله تسمیه ایدیلن سنجاغك اداره مرکزی اولوب فلبه‌نك ٦ ساعت سمت غربیسنده و (مریچ) نهری صول ساحلنده و(قوزلی) دره‌نك (مریچ) نهری ایله برلشدیکی محل قربنده و شمندوفر خطی کنارنده‌در.

اشبو تاتار بازارجغی قصبه‌سی (بالقان) سلسلهٔ عظیمه‌سنك قوللری آغزنده بولندیغی جهتله مواقع مهمه‌دن معدود و (عبا بنایری) مشهوردر. (طونجه) نهری قصبه‌نك منسوب اولدیغی قضا داخلنده نبعان ایدر.

خاصکوی قصبه‌سی — (فلبه) نك ١٢ ساعت جانب جنوب شرقیسنده و(فلبه)دن (ادرنه) یه کیدن طریق اوزرنده کائن مهم بر بلده‌در.

منسوب اولدیغی قضانك (قره آغاج) قریه‌سنده حرارتی شدید و کوکردلی اوله‌رق اوچ عدد غیر منتظم ایلیجه واردر.

اسکی زغره قصبه‌سی — روم ایلئ شرقی ولایتنك مشتمل اولدیغی سنجاق مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ١٦ ساعت سمت‌شمال شرقیسنده اطرافی اسکی بر سورایله چورلمش مشهور بر بلده‌در. مذکور قصبه‌نك آب وهواسی لطیف وباغ وباغچه‌لری کثیردر. مرعالرنده دخی کلیتلی قویون بسلنیر.

(اسکی زغره) قضاسنده کل محصوانك کثرتی جهتیله (کل یاغی) و (کل صویی) چیقاریلوب هرسنه اوروپایه ومحال سائره‌یه کلیتله نقل ایدیلیر.

(اسکی زغره)یه ایکی ساعت مسافه‌ده صوبی چلیکلی اوله‌رق بری ذکوره ودیکری اناثه مخصوص کارکیر ایکی عدد قاپلیجه واردر. بوقاپلیجه‌لرك اخشابدن متعدد اوطه‌لری موجودر.

اسلمیه قصبه‌سی — (طونجه) نهری ایله (بالقان) سلسلهٔ عظیمه‌سی بیننده و(تیمور قپو) بکیدی قارشوسنده واقع اوله‌رق روم‌ایلئ شرقی ولایتنك مواقع مهمه‌سندن معدوددر . طاشلقدن عبارت اولان (چتال) طاغلری دخی (اسلمیه) ایله (قزانلق) آره‌سنده‌در. (وودو) بالقانی دخی قصبه‌نك شرقنده‌در.

منسوب اولديغی قضانك (اسلحه)، (عبا)، (سجاده) وقاليچه‌لری وصوف فابريقه‌سی مشهوردر.

بورغاز قصبه‌سی — (آخيولی بورغازی) دخی دينور. مذكور قصبه روم ايلیٔ شرقی ولايتنك سنجاق مركزلرندن اولوب بحرسياهك منتهای غربيسنی تشكيل ايدن واوروپای عثمانينك (قره‌دكز) ساحلنده‌كی ليمانلرينك اك جسيم واك امينی بولنان (بورغاز) كورفزی كنارنده‌در. اوروپای عثمانی داخلنده بولنان شمندوفر خطنك برشعبه‌سی (بورغاز) اسكله‌سنه منتهی اولمشدر. بويوزدن روم ايلیٔ شرقی ولايتنك ادخالات واخراجاتی مذكور قصبه ايله جريان ايتديكی جهتله تجارتی يولنده‌در.

استانيمقه قصبه‌سی — فلبه سنجاغنی تشكيل ايدن قضالردن (استانيمقه Stanimaka) قضاسنك كرسیٔ اداره‌سی اولان (استانيمقه) قصبه‌سی (مريچ) نهری توابعندن (استانيمقه) چاينك فلبه اووه‌سنه داخل اولديغی محلده‌در. نفوس موجوده‌سی كاملاً رومدر.

روبچوز قصبه‌سی — (فلبه)نك جانب جنوبيسنده و (دسبوت) طاغی اتكنده‌در. (استانيمقه) قضاسيله هم حدوددر. سكنه‌سی پوماق جنسندن اولان (روبچوز Raubdjoz) قضاسی اهاليسی قوی‌البنيه وجسور مسلمانلردر. بوقضاده (بدن ايليجه‌سی) ناميله لطيف برايليجه واردر.

قالوفر قصبه‌سی — کندی اسمیله مسمی بالقانك اتکنده طاغلق بر موقعده‌در . فلبه‌یه اولان بعدی ١٠ ساعتدر . (مریچ) نهرینك باشلیجه قوللرندن بری اولان (طونجه) نهری منسوب اولدیغی قضا داخلنده جریان ایدر . ١٩٣٠ مترو ارتفاعنده بولنان (مارا کدیکی) اسمنده‌کی کچید منسوب اولدیغی قضانك شمالنده‌در .

قارلوه قصبه‌سی — بالقان سلسلهٔ جبالی اتکنده وکندی اسمنده‌کی اوه‌نك شمالنده‌در. بوقصبه‌نك دخی (فلبه)یه اولان بعدی ١٠ ساعتدر.

(قارلوه) قضاسنك (ایلیجه) قریه‌سیله (فلبه)یه ٨ ساعت مسافه‌ده بولنان (قیون‌تپه) ناحیه‌سنده‌کی ایلیجه‌لرك صویی غایت صیجاق وقوملی وکوکردی حاویدر.

پشترا قصبه‌سی — (پریسترا) ویا (پشترا Pechtra) قصبه‌سی (قارلق) دره‌سی کنارنده‌در . (تاتار پازارجغی) قصبه‌سنه اوچ ساعتدر.

منسوب اولدیغی (پشترا) قضاسنده تخته فابریقه‌لری موجوددر. بوفابریقه‌لرده نهرده یوزملك اوزره چام تخته‌لرندن التی دوز صالار اعمال اولنور. مذکور صاللر ایله (فلبه)، (پازارجق)، (اسکی زغره)، (چرپان)، (خاصکوی)، (ادرنه) قضالری ایله جوار قریه‌لرندن مبایعه اولنان هرنوع ذخائر (مریچ) نهری ایله

(انز) اسکله‌سنه قدر نقل اولنور. مذکور صالر (ادرنه) و(اینوز)ده بوزیلوب ابنیه‌یه صرف ایدیلیر.

اهتمانه قصبه‌سی — کندی اسمنده‌کی قضانك اداره مرکزیدر. (فلبه)یه اولان بعدی ۱٤ ساعتدر.

بو قصبه (قپولی دربند) نامنده‌کی کچیدك آغزنده بولندیغی و(فلبه) دن (صوفیه) یه کیدن طریق اوزرنده اولدیغی جهتله مواقع مهمه‌دن معدودر.

خرمنلی قصبه‌سی — مقر لوا (اولان خاصکوی) قصبه‌سنك ٤ ساعت شرقنده و (اولو) دره‌نك (مریج) نهرینه منصب اولدیغی محل قربنده‌در (ادرنه) شمندوفری مذکور قصبه‌دن مرور ایتدیکی جهتله اهمیتی حائزدر. (فلبه)، (یانبولی) قصبه‌لرندن (ادرنه) یه کیدن شمندوفر خطلری قصبه‌نك منسوب اولدیغی قضاده برلشیر.

اوزونجه اووه قصبه‌سی — (اوزونجه آباد) دخی دینلن (اوزونجه اووه) قصبه‌سی کندی اسمیله مسمی اووه داخلنده‌در (خاصکوی) قصبه‌سنه شمال شرقی جهتنده ۹ کیلومترو اوزاقدر.

(اوزونجه اووه) نامیله مشهور اولان اووه‌ده هر سنه ایلولك اون بشنده کشاد اولنه‌رق سکز کون امتداد ایدن پنایری جمعیتلی اولور.

حاجی الیاس قصبه‌سی — (مریج) نهری کنارنده و شمندوفر خطی اوزرنده بولنه‌رق اهمیتی حائزدر.

يكی زغره قصبه‌سی — (اسكی زغره) لواسنك مشتمل اولديغی قضالردن (يكی زغره) قضاسنك مقر اداره‌سی اوله‌رق (اسكی زغره) نك ٦ ساعت شرقنده و (مريچ) نهری صول توابعندن (سازلی‌دره) واديسنه ناظر بر موقعده‌در . (يانبولی) شمندوفر خطی دخی منسوب اولديغی قضا داخلنده وقصبه‌يه يقيندن كچر (يكی زغره) قضاسنده‌ده ايكی عدد قاپليجه واردر.

قزانلق قصبه‌سی — (فلبه) نك ١٨ ساعت بعدنده و(طونجه) نهری صول توابعندن بری اوزرنده وشبقه كچيدی اغزنده‌در . بوقصبه‌نك اطرافی برساعت قدر امتدادنده باغ و بساتين ايله محاطدر .

منسوب اولديغی قضا داخلنده و(شبقه) بالقاننك جنوبنده و (قره‌طاغ) ايله بيننده و(طونجه) نهری واديسنده (قزانلق اووه‌سی) ناميله معروف بر محل واردر. مذكور اووه (روم‌ايلیٔ شرقی) ولايتنك الك محصولدار يرلرندن بری وبلكه برنجيسيدر.

قزانلق قضاسنك كل محصولی (اسكی زغره) يه ترجيح اولنور. قضا اهاليسی كل زراعتی وكل ياغی وصوبی تجارتی ايله اشتغال ايدرلر. (قزانلق) ده اوچی كوكردلی وايكيسی تيمور معدنلی اوله‌رق بش عدد ايليجه واردره

چرپانه قصبه‌سی — (فلبه) نك ٨ ساعت سمت شرقيسنده و(مريچ) نهری صول طرفی آچيغنده واقع ومواقع مهمه‌دن

معدود وهرسنه ايلول ابتداسنده كشاد اولنان پنايرى مشهوردر. (چريان)ده چيقان معدن صويى (قارلسباد) معدن صوينه معادلدر.

قره پكار قصبه سى — مقر لوا اولان (اسكى زغره) نك سمت جنوبيسنده و (سازلى دره) نامنده‌كى صويك قربنده وشمندوفر خطى اوزرنده‌در.

يانبولى قصبه سى — مقر لوا اولان (اسلميه) نك ٤ ساعت بعدنده و(طونجه) نهرى كنارنده‌در. شمندوفر خطى واسطه‌سيله دخى (بورغاز)، (ادرنه)، و(فلبه)يه مربوطدر . (يانبولى) نك (كليم)، (كبه)، (بادم)، وقوز حلواسى مشهوردر .

قزانه قصبه سى — (قزان Kasan) ويا (قوتل kotel) قصبه‌سى مقر لوا اولان(اسلميه) نك ٦ ساعت شمال شرقيسنده وكندى اسميله مسمى بالقان سلسله‌سنى آشان كچيد اوزرنده‌در .

آيدوس قصبه سى — (برغوس) سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن (آيدوس) قضاسنك اداره مركزى اوله‌رق مقر لوا اولان (برغوس)ك ٦ساعت شمال غربيسنده وبالقان سلسلهٔ عظيمه‌سنك (نادر دربند) ديدكلرى كچيدى آغزنده‌در. (اسلميه) يه اولان بعدى ١٤ ساعتدر .

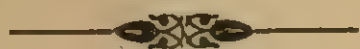
(آيدوس) ك (كوپرى كولى)، (ايليجه) پنايرى رواجلى اولور.

(آيدوس) قضاسنده ايكى عدد قاپليجه موجود وقصبه‌ده اولانك صويى چليكلى وغايتله مرغوبدر .

میسوری قصبه‌سی — (قره‌دکز) ساحلنده اسکله موقعی اولوب (رواده) لیمانی حصوله کتیرن بر برون اوزرنده‌در .
(میسوری)ده روز حضرك آلتمش ایکنجی کونی آچیلان پنایر رواجلی اولور.

آخیولی قصبه‌سی — (میسوری) مثللو(قره‌دکز) ساحلنده اسکله موقعی اوله‌رق مقر لوا اولان (برغوس)ك شرق شمالیسنده و(برغوس) لیماننك منتهای شمالیسنی تشکیل ایدن بر برون اوزرنده مبنیدر. آخیولی‌ده آچیلان پنایر روز حضره مصادفدر.

قرین آباد قصبه‌سی — (قرناباد Karnabad) اسمیله یاد اولنان (قرین آباد) قصبه‌سی برغوسك شمال غربیسنده‌و(دوبرول) کچیدینی مدافعه ایدر صورتده بنا ایدلمشدر. (اسلمیه)یه اولان مسافه‌سی و (آیدوس) یولی ایله (بورغاز)ه اولان بعدی اوز ساعتدن عبارتدر. قصبه‌نك غربنده (استرانجه) (کولی) نامیله بر بطاقلق واردر. بوقصبه مواقع مهمه‌دن اولدیغی کبی قیوریجق قویونی ایله دخی کسب شهرت ایلمشدر.

﴿ بلغارستان ایالتی ﴾

حدود — سکنه — سواحل — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — بلغارستان اراضیسی طونه نهری ایله (بالقان) طاغلری آره‌سنده مستطیل الشکل برقطعه اولوب شمالاً (رومانیا) وغرباً (صربیه) مملکتلری وجنوباً ولایات شاهانه‌دن (قوصوه)، (سلانیك)، (روم ایلیٔ شرقی) ولایتلری ایله محدود وشرقی بحر سیاهه ساحلدر.

بلغارستانك (تیموق) صوینك (طونه) نهرینه منصب اولدیغی محلدن (سلستره) قصبه‌سی شرقنه قدر (طونه) نهری واورادن (مانغالیه) قصبه‌سی جنوبنده کائن (ییلانلق Yilanlik) قریه‌سی جوارینه قدر کلن خط مشروط (رومانیا) مملکتی ایله اولان حدودینی تشکیل ایتدیکی مثللو مذکور قریه‌دن (قزاق) کوینه قدر اولان (بحر سیاه) ساحلی حدود شرقیه‌سنی (بالقان) جبال متسلسله‌سی (روم ایلیٔ شرقی) ولایتی ایله بیننی و(ریلو) طاغی شعباتی و(دوبنیچه) طاغلری (سلانیك) ولایتی ایله آره‌سنی تفریق ایدر. (صربستان) ایله اولان حدودینی دخی (تیموق) صوبی و(استارا پلانینا) دینلن (قوجه بالقان) و(استول Stole) وامثالی تپه‌لر تحدید ایلر.

بلغارستانك مساحهٔ سطحیهٔ ارضیه‌سی ٦٣٩٧٢ کیلومترو

مربعندن ومقدار سکنه‌سی اکثریسی بلغار ومتباقیسی اسلام، روم، یهودی، قبطی اوله‌رق ۲,۳۲۰,۰۰۰ نفوسدن عبارتدر.

تعریفات طبیعیه — بلغارستان اراضیسی (بالقان) سلسله‌سی ایله (طونه) نهری بیننده‌کی یرلردن و (صوفیه) حوالیسندن عبارتدر.

(بالقان) طاغلری ایسه یوقارووده جبال بحثنده ذکر وبیان اولندیغی اوزره آره‌لرنده برطاقم کچیدلر حاصل ایده‌رك غربدن شرقه طوغری امتداد ایدر. شعبات شمالیه‌سندن (اینجه بایر)، (پیکارطاغی)، (درویش بالقانی) اسملریله حصوله کلمش اولان طاغلر (شمنی) جوارینه قدر وارر. (هزارغراد=رازغراد) ایله (سلستره) بیننده‌کی طاغلره‌ده (دلی اورمان) نامنی ویررلر.

(بالقان) طاغلرینك شمالنه مصادف اولان (بلغارستان) اراضیسنك قسم اعظمی (طونه) مائله‌سنی وشرقه تصادف ایدن قسمی بحر سیاه حوضه‌سنی حصوله کتیرمش اولدیغندن اراضیٔ مذکوره‌ده جاری انهارك برطاقمی (طونه) نهرینه وبرطاقمی دخی بحر سیاهه آقارلر. (ویطوش) طاغی جنوبنده‌کی (بلغارستان) اراضیسی (آطه‌لر دکزی) ورساتنی حصوله کتیرمشدر.

بالقانلردن نیمان ایله بری برینه موازی کبی بر صورتده (طونه) نهرینه جریان ایدن ویوقارووده نهرلر بحثنده بیان

اولنان (تیموق) ، (لوم) ، (چیبره) ، (اوکوست Auguste) ، (ایسقر) ، (وید) ، (اوصما) ، (یانتره) ، (قره‌لوم) ، (طبان دره) وامثالی صولر ایله بحرسیاهه آقان (پراوادی) (قامچی) نهرلری و (ویطوش) طاغندن نبعان و آطه‌لر دکزینه جریان ایدن (استروما) نهرینك قسم اعلاسی (بلغارستان) اراضیسنی اروا واسقا ایتمکده‌در .

حاصلات ارضیه وصناعیه — بلغارستان بروجه بالا بیان اولنان انهار سایه‌سنده طوپراغی منبت و محصولدار اولوب پك چوق اووه ومرعایی دخی حاویدر. باشلیجه حاصلاتی (بغدای)، (آرپه) ، (قوقوروز) ، (چودار) ، (یولاف) وامثالی شیلردر .
محصولات صناعیه‌سی ایپکدن نفیس چارشف ، (کوملکلك بز) (احرام) ، (شیاق) ، (عبا) ، (کلیم) ، (حیوان طاقملری) ، (سختیان) ، (مشین) ، و (سیاه‌طاشدن سیغاره ، فنجان ، ظرف) و (سانه وچوریش وتره) یاغی و (پصدیرمه) دن عبارتدر .
بلغارستان (روسجق) دن (وارنه) یه قدر کیدن شمندوفر خطنه مالك و (وارنه) لیماننه صاحب اولدیغندن تجارتی خیلی ایلری کیتمشدر .

— صورت اداره —

بلغارستان (برلین) معاهده نامه‌سی موجبنجه دولت علیهٔ عثمانیه‌نك حقوق مقدسهٔ حکمرانیسی تحتنده بر ایالت ممتازه‌در .
بو ایالت فرانسزلرك دپارتمانلرینه مشابه اوله‌رق (صوفیه) ،

(کوستندیل) ، (ایزنوبول) ، (برقوفچه) ، (وراجه) ، (پلونه) ، (لوفچه) ، (اورخانیه) ، (طرنوی) ، (عثمانپازاری) ، (شمنی) ، (براوادی) ، (هزارغراد) ، (حاجی اوغلی پازارجغی) ، (وارنه) ، (سلستره) ، (روسجق) ، (زشتوی) ، (نیکبولی) ، (لوم پلنقه) ، (ودین) نامنده کی (غوبرنایا) یعنی متصرفلغه منقسمدر .

ـ احوال بلاد مشهوره ـ

صوفیه شهری — (بلغارستان) ایالتنك مقر اداره سی اولوب درسعادتك ١٠٨ ساعت شمال غربیسنده و (ویطوش) طاغی شمال اتکنده و (ایسقر) نهری توابعی ایله اروا واسقا اولنور واسع ومحصولدار بر اووه ده مبنی و ٥٠,٠٠٠ دن متجاوز نفوسی مشتمل مشهور بر بلده در . درون شهرده حکومت قوناغی وبلغارستانه ضابط یتشدیرمك ایچون مکتب حربیه ومکتب ملکیه ومکاتب سائره وجوامع شریفه ومدارس عدیده ومللی ساکنه یه مخصوص معبدلر وچوقه وحریر دستکاهلری واسلحهٔ ناریه وجارحه اعمالنه مخصوص فابریقه لر موجوددر .

(صوفیه) دن روم ایلیٔ شرقی ولایتنده کائن (اهتمان) حدودینه ٧ ساعت کیدیلیر. (صوفیه) طاغلرنده (طوز) وانواع معادن آثاری کورلمکده در .

(صوفیه) وحوالیسنده وجود انسانه نافع متعدد بانه موجوددر.

(صوفیه) نك ١٢ ساعت بعد جنوبیسنده و (استروما) نهری توابعندن (دکرمندره‌سی) ساحلنده کائن و آب وهواسی لطیف اولان (دوبنیچه) قصبه‌سی (کوستندیل) دن (صماقو) طریقیله روم ایلئ شرقی‌یه کیدن یول اوزرنده‌در.

(صماقو) قصبه‌سی ایسه مقر ایالت اولان (صوفیه) نك ٩ ساعت جنوبنده (بانا) کچیدینی مدافعه ایدر صورتده (ایسقر) نهری کنارنده مبنیدر. هواسی هرنه‌قدر بارد ایسه‌ده غایت صاغلامدر. اهالیسی (شیاق) ، (چوراب) ، (کوملك بزی) اعمال ایدرلر. قصبه جوارنده‌کی تیمور اوجاقلرنده دخی چالیشیرلر.

(رادومیر) قصبه‌سی دخی (صوفیه) نك ٦ ساعت جانب غربیسنده و(استروما) نهری کنارنده مبنیدر.

(حلقه‌لی) یعنی (اسلیونیچه Silivniltza) قصبه‌سی (صوفیه) نك شمال غربیسنده و (ایسقر) نهری توابعندن (حلقه‌لی) صوینی کنارنده‌در.

کوستندیل قصبه‌سی — کوستندیل متصرفلغنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ایالتك ١٤ ساعت جنوب غربیسنده

و(صوفیه) دن (قوصوه) ولایتنه کیدن طریق اوزرنده و (استروما) نهری توابعندن بری کنارنده اووه‌لق بر محلده‌در .

(کوستندیل) ك توتون حاصلاتی مزروعات سائره‌سنه فائق ومیوه‌سی کثیر وایپکدن کوملکلك وچارشفلق بزلری وغیطانی مشهوردر. موجود اولان ۹ عدد بانه‌نك صولری غایت صیجاق وکوکردلی اولدیغندن امراض جلدیه‌یه وسیزی کبی شیلره نافعدر.

ترن قصبه‌سی — (ایزنوبول Ysnébol) متصرفلغنك مرکز اداره‌سی اولان (ترن Terén) قصبه‌سی مقر ایالتك غربنده و(موراوای بلغار) نهری توابعندن (نیشاوا) صویی قوللرندن بری کنارنده و (صوفیه) دن (صربستان) ه کیدن یول اوزرنده‌در .

برقوفچه قصبه‌سی — کندی اسمی ایله تسمیه ایدیلن متصرفلغك اداره مرکزی اوله‌رق (صوفیه) نك ۲۰ ساعت شمالنده (اوکوست) صویی توابعندن بری کنارنده‌در.

وراجه قصبه‌سی — (ایوراجه) دخی دینلن (وراجه) قضاسنك مرکز اداردسی اوله‌رق (اوکوست) نهری توابعندن

بری کنارنده‌در . (برقوفجه) نك دخی ٦ ساعت بعد شرقیسنده‌در .

پلونه قصبه‌سی — بلغارستانك مواقع مستحکمه‌سندن بری اولوب مسئلهٔ زائله‌ده کسب شهرت ایتمش وتاریخ عثمانیده نام براقمشدر. (پلونه)نك (صوفیه) یه اولان بعدی ٣٢ ساعتدر.

(پلونه) متصرفلغی داخلنده بر قاچ محلده کمور معدنی اولدیغی آثاریله آکلاشیلمقده‌در.

لوفجه قصبه‌سی — (اوصما) صویی کنارنده و (طونه) دن (بالقان) طاغلرینه کلن یوللرك محل تلاقیسنده‌در . معدود (لوفجه) نك شمال وغرب وجنوب جهتلری اورمانلق وخصوصیله (قوجه بالقان) سمتی طاغلقدر.

(لوفجه) نك ٦ ساعت سمت جنوبیسنده بولنان (نوریان) موقعی دخی (نوریان) کچیدینی مدافعه ومحافظه ایدر .

اورخانیه قصبه‌سی — (قوجه) بالقان اقسامندن (اترو پول) بالقانی دیدکلری (بیوك صوفیه) بالقاننه قدر امتداد ایدن (اورخانیه) متصرفلغنك اداره مرکزیدر . مذکور قصبه (صوفیه) نك ١٢ ساعت جهت شمال شرقیه‌سنده محصولدار بر اووه‌ده‌در .

(صوفیه) دن (اورخانیه) قصبه‌سنه کیدر مشهور بر یول واردر. (اتروپول) کچیدی دخی بو متصرفلق داخلنده‌در.

طرنوی قصبه‌سی — (یانتره) صویی کنارنده قیالق بر محلده‌در. مذکور قصبه بلغارستانك بلاد مشهوره و مستحکمه‌سندن بریدر.

(طرنوی) قصبه‌سی (طونه) نهری ساحلنده بولنان قصبات مشهوره‌دن کلن یوللرك موقع اجتماعنده بولندیغی جهتله اهمیت فوق‌العاده‌سی واردر.

(طرنوی) متصرفلغنه تابع (طراونه Travna) ده کشف اولنان معدن کمورندن کلیتلی کمور اخراج اولنه‌رق (زشتوی) یه عربه‌لر ایله نقل ایدیلیر.

(طرنوی) نك ٦ ساعت جنوب شرقیسنده واقع (الهنا Eléna) قصبه وقضاسی (طرنوی) متصرفلغنه مربوطدر.

(غبروه) قصبه‌سی (شبقه) کچیدینك آغزنده و (یانتره) صویی اوزرنده‌در. بو قصبه‌نك (طرنوی) یه اولان بعدی ٩ ساعتدر.

(طرنوی) نك ٨ ساعت جنوب غربیسنده واقع و ایپك اخذ و اعطاسیله مشهور اولان (سروی) قصبه‌سی دخی

(غیروه) نك ٦ ساعت شمالی غربیسنده و (یانتره) نهری توابعندن (روسیته) صویی کنارندهدر.

عثمانه بازاری قصبه‌سی — بلغارستانك تجارت مرکزلرندن بری اوله‌رق (طرنوه) قصبه‌سنك ١٤ ساعت شرقنده، (بالقان) طاغارینك شمال تپه‌لرندن (اینجه بایر) نامیله معروف اولان قسمنك شمال اتکنده و (طونه) دن (قزانلق) قصبه‌سنه کیدن طریق اوزرنده‌در .

شمنی قصبه‌سی — بلغارستان داخلنده‌کی مهم جاده‌لرك محل اجتماعنده واطرافی قیالر ایله محاط مستحکم بر بلده‌در. اهمیت فوق العاده‌سنه مبنی (وارنه) دن (روسجق) قصبه‌سنه کیدن شمندوفر خطنه برقول ایله متصلدر. اووه‌سی دخی مشهوردر. (وارنه) یه اولان بعدی ١٦ ساعتدر . (شمنی) متصرفلغی داخلنده خیلی اورمانلر و قوری بالطه‌اقلر واردر.

(شمنی) قصبه‌سنك ٦ ساعت غربنده‌کی (اسکی جمعه) و ٤ ساعت شرقنده‌کی (یکی پازار) موقعلری شمنی جوارنده مشهور قصبه‌لردر.

پراوادی قصبه‌سی — (وارنه) نك ٨ ساعت غربنده وکندی اسمیله مسمی صویك کنارنده اطرافی مرتفع و کسمه قیالر ایله محاط بر محلده مبنیدر . مذکور قصبه (وارنه) .

(شمنی) قصبه‌لری بیننده و (وارنه)دن (روسجق) قصبه‌سنه کیدن شمندوفر خطی اوزرنده بولندیغی جهتله اهمیتی حائزدر.

هزارغراد قصبه‌سی — (رازغراد) دیه مشهور اولان (هزار غراد) قصبه‌سی (روسجق)ك ١٢ ساعت جنوب شرقیسنده و (آق لوم) چایی کنارنده ومحصولدار براووه‌ده‌در (وارنه) دن (روسجق) ه کیدن شمندوفر خطی مذکور قصبه‌دن مرور ایدر. سوقاقلری دخی کنش و منتظمدر. (روغن‌ساده)، (چوریش یاغی) و (غراد یصدیرمسی) مشهور وکهرچله فابریقه‌سی معروفدر.

(راز غراد) متصرفلغنده خیلی اورمان واردر. (دلی‌اورمان) دخی (رازغراد) ایله (سلستره) بیننده‌در.

بازارجق قصبه‌سی — بوکا (حاجی اوغلی بازارجغی) دیرلر. بو قصبه (وارنه) نك ٧ ساعت شمالنده‌در.

وارنه قصبه‌سی — بحر سیاه ساحلنده کندی اسمیله مسمی بر لیمان ایله (دونو) کولی بیننده مهم ومستحکم بر شهر اولوب اوروپای عثمانینك استانبول و سلانیکدن صوکره الك ایشلك اسکله‌سیدر. (روسجق) قصبه‌سنه دخی شمندوفر خطی واسطه‌سیله مربوطدر. بلغارستانك ادخالات و اخراجاتی شهر مذکور ایله جریان ایدر. (وارنه) دن (رومانیا) اداره‌سنده بولنان (منقالیه) قریه‌سنه ١٨ ساعتده کیدیلیر بر یول واردر.

(وارنه) متصرفلغنده دكزه قدر ٤ ساعت امتدادنده (باطوره) و ٣ ساعت طولنده (قامچی) بالقانلری نامیله اورمانلر واردر.

(وارنه) نك ٦ ساعت شمال شرقیسنده و بحر سیاه ساحلنده بولنان (بالچق) و (قورانه) قصبه‌لری مهم اسكله موقعلریدر.

بروجه مشروح قصبه‌لردن ماعدا (سلستره)، (روسجق)، (زشتوی)، (نیكبولی)، (لوم پلنقه)، (ودین) نامنده‌كی قصبه‌لر (طونه) نهری كنارنده مستحكم اسكله موقعلریدر .

بونلردن (سلستره) قصبه‌سی بلغارستانك شمال شرقیسنده و (طونه) نهری ساحلنده و رومانیا حدودی جوارنده‌در . قارشو طرفنده و (طونه) نهری ساحل یسارنده و (رومانیا) اداره‌سنده (قالاراش Kalarache) موقعی موجوددر.

اشبو سلستره قصبه‌سی ١٢٦٩ محاربه‌سنده عساكر عثمانیه‌نك روسلره قارشی مدافعه ایلدیكی موقع اولمغله محاصره‌سیله مشهوردر .

مذكور محاربه‌ده كسب شهرت ایلین (عرب طابیه‌سی) (سلستره) قصبه‌سنك جانب شرقیسنده و(رومانیا) اداره‌سنده‌در. معاهده‌سیله مشهور اولان (قینارجی) موقعی دخی (سلستره) متصرفلغی داخلنده و(طبان دره) نامنده‌كی صویك كنارنده‌در.

روسجق قصبه‌سی — (طونه) نهری ساحلنده‌در .

(وارنه) ایله میانلرنده ایشلمکده اولان شمندوفر تجارتنی توسیع ایلمشدر. قارشوسنده رومانیا اداره‌سنده (یر کوکی) قصبه‌سی واردر. (روسجق) قصبه‌سنك درسعادتدن اوزاقلغی ١١٢ و (بکرش) دن بعدی ١٦ و (وارنه) یه اولان مسافه‌سی ٣٦ ساعتدر. (صوفیه) یه دخی ٦٠ ساعتده کیدیلیر یولی واردر. (اولتانیچه) موقعی ایله (طوتره‌قان) قصبه‌سی (طونه) نهری کنارنده‌در (سلستره) ایله (روسجق) قصبه‌لرینه اولان بعدلری اون ایکیشر ساعتدر. (اولتانیچه) موقعی نهر مذکورك صول ساحلنده‌در.

روسجغه ایکی ساعت مسافه‌ده کائن (فراسنه Frassina) قریه‌سنده یومشاق بر طاش معدنی واردرکه دستره ایله کسیلیر وکلیت اوزره ابنیه‌یه قوللانیلیر. بو طاش کونش و یغمور طوقوندقجه کسب صلابت ایدر. بوندن صو سوزکیلری یاپیلیر، (طونه) صوینی سوزمك ایچون سواحلك هرطرفنه کوتوریلیر.

زشتوی قصبه‌سی — بلغارستانك (طونه) نهری ساحلنده تجارتکاه اسکله‌لرندن بری اولوب قارشوسنده (زمینیجه Siminitza) موقعی واردر. قصبه‌نك منسوب اولدیغی متصرفلق داخلنده اورمانلر موجوددر. روسجغه اولان بعدی ١٢ ساعتدر.

مواقع مهمهٔ عسکریه‌دن معدود اولان (بله Bela) موقعی (زشتوی) قصبه‌سنك ٣ ساعت جنوب شرقیسنده و (یانتره) نهری وادیسنده‌در.

نیکبولی قصبه‌سی — بلغارستانك (طونه) نهری کنارنده متصرفلق مرکزلرندن بری اولوب (روسجق) ك ١٨ ساعت غربنده‌در .

لوم پلنقه قصبه‌سی — (ودین) ك ١٢ ساعت شرقنده و (طونه) نهری کنارنده‌در . نهر مذکور ساحلنده بولنان (راحوه Rahova) قصبه‌سی لوم متصرفلغنه تابعدر .

(لوم) متصرفلغی داخلنده کلیتلی چناق وچوملك یاپیلوب طونه سواحلی قصبه‌لرینه کوندریلیر .

ودین قصبه‌سی — (ودین) متصرفلغنك اداره مرکزی اولوب (طونه) نهری ساحل یمیننده کائن و (صوفیه) نك ٤٩ ساعت بعد شمالیسنده واقعدر . قارشوسنده رومانیانك (قلفات) موقعی و (قلفات جزائری) نامیله یاد اولنور چند عدد مستحکم آطه‌لر واردر .

(ودین) شهری مواقع مستحکمه‌نك باشلیجه‌لرندن بری اولوب ساحلده‌کی ریختم بویمجه اوتللری و کزنتی محللری واردر . بو قصبه‌نك (چناق) ، (چوملك) ، (ذخیره) ، (طوز) ، کبی شیلری مشهوردر .

(عدلیه) قصبه‌سی دخی (ودین) متصرفلغی ملحقاتندندر . (ودین) ه اولان بعدی ٦ ساعتدر . (بلغرادجق) موقعی ایسه (ودین) قصبه‌سنك ٨ ساعت قدر جنوبنده‌در .

اوروپای عثمانیده بولنان پوسته یوللری ایله تیمور یوللر

پوسته یوللری

أوروپای عثمانی داخلنده پوسته یوللری کثیر ایسه‌ده بوراده یالکز ولایت مرکزلرینی بری برینه وصل ایدنلر ذکر اولنمشدر.

(استانبول)دن (ادرنه) یه کیدن یوللر — استانبولدن (ادرنه) یه ایکی طریق ایله کیدیلیر.

برنجیسی [٤٤ ساعت طول] — (آستانهٔ علیه) دن (ادرنه) یه (مرمره) دکزینی تعقیب ایده‌رك استانبول ولایتنده (کوچك چکمجه)، (بیوك چکمجه) (سلوری) قصبه‌لرینه و (ادرنه) ولایتنده (چورلی)، (قارشدیران)، (لوله برغوس)، (اسکی بابا)، (حوصه) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق کیدیلیر.

ایکنجیسی — درسعادتدن ١٤ ساعتده (چتالجه) یه واریلیر، اورادن (ادرنه) ولایتنده کائن (سرای)، (ویزه)، (پیکارحصار)، (قرق کلیسا) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق کیدیلیر.

(استانبول)دن (سلانیك) ه کیدن یول [١١٤ ساعت طول].

(استانبول) دن (سلانیك) ه کیدن یول (سلوری) ایله (چورلی) قصبه‌لری آره‌سنده (استانبول) دن (ادرنه) یه کیدن طریقدن آیریله‌رق (تکفور طاغی)، (اینه‌جك)، (معلقره)، (کشان)،

(ايصاله) و (مريچ) نهرينى بر كوپرى واسطه‌سيله كچوب (فره‌جك)، (دده آغاجى) ، (مكرى)، و(ياردملى دره) كچيله‌رك (كوماجنه) و(قره آغاج) ليمانى صولنه براغوب (يكيجه) قصبه‌لرينه و(مستا) نهرينى بر كوپرى واسطه‌سيله كچوب (سلانيك) ولايتنه داخل اولور. بعده (صارى شعبان)، (قواله) قصبه‌لرينه دخى اوغرايوب (پراويشته)يه واصل اولور. اوراده يول ايكى‌يه آيريلير. [قواله ايله پراويشته بينى ٣ ساعتدر] .

برى (زيخنه)، (سيروز) و(استروما) نهرينى اخشاب بر كوپرى ايله كچوب (لانقازه) مواقعنه واره‌رق كيدر.

ديكرى (پراويشته)، (اورفانو)، (كليسالى) مواقعنه اوغرايه‌رق سلانيكه وارر.

(قواله)دن (پراويشته) كولى شمال طرفى طولاشيله‌رق ٦ ساعتده (درامه)يه كيدر بريول دخى واردر .

(ادرنه) دن (سلانيك)ه كيدن يول [٨٠ ساعت طول] .

(ادرنه)دن (سلانيك)ه (مريچ) نهرى صاغ ساحلنى تعقيب ايده‌رك (ديمتوقه)، (صوفيلى) قصبه‌لرينه اوغرادقدن صوكره (فره‌جك)ده (استانبول) دن (سلانيك) ه كيدن يول ايله برلشير [ادرنه ايله فره‌جك آره‌سى ١٨ ساعتدر.]

(ادرنه)دن (فلبه)يه كيدن يول [٢٨ ساعت طول]

(ادرنه)دن (فلبه)يه كيتمك ايچون اولا ٦ ساعتده (جسر مصطفى پاشا) قصبه‌سنه كلوب بعده (روم ايلئ شرقى) ولايتى

حدودینی تجه‌رك (مریج) نهرینك صاغ ساحلنی بالتعقیب (خرمنلی)، (خاصکوی) قصبه‌لرینه واوورادن (باباسلی) یه اوغرایه‌رق (فلبه) یه کیدیلیر . [خرمنلی ایله خاصکوی آره‌سی ٤ وخاصکوی ایله باباسلی بینی ٨ وباباسلی ایله فلبه آره‌سی دخی ٤ ساعتدر]

(ادرنه)دن (وارنه)یه کیدن یول [٦٢ ساعت طول].

(ادرنه)دن (وارنه) یه کیتمك ایچون ١٢ ساعتده (قرق کلیسا) قصبه‌سنه کلدکدن صوکره اوراده (ادرنه)دن(استانبول)ه کیدن یولدن آیریله‌رق (روم ایلیٔ شرقی) ولایتنه داخل و(امور فقیه) قصبه‌سنه واصل اولدقدن صوکره ٢٦ ساعتده (آیدوس) ه کلینیر. (نادردربند)نامنده‌کی کچیدواسطه‌سیله (بالقان) سلسله‌سنی دخی آشه‌رق و(قامچی) نهرینی کچه‌رك ١٦ ساعتده (پراوادی)یه واورادن ٨ ساعتده (وارنه) شهرینه واریلیر .

(امورفقیه) ایله (آیدوس) آره‌سنده ١٢ ساعتده (برغوس) کیدر بریول واردر.

(وارنه)دن (روسجق) قصبه‌سنه (پراوادی) ، (یکی‌بازار)، (شمنی)، (هزارغراد) موقعلرینه اوغرایه‌رق ٤٠ ساعتده کیدیلیر . مذکورالاسم (یکی بازار) دن (سلستره)یه ٢٠ ساعتده کیدر منتظم یول واردر.

(سلانیك)دن (فلبه)یه کیدن، یول [٧٠ ساعت طول].

(سلانیك)دن ١٨ ساعتده (سیروز)ه کلدکدن و(زیخنه)،

(درامه)، (نوره‌قوب) و (قره صو) نهرينى كچرب (باروتين) مواقعنه اوغرادقدن صوكره روم ايلى شرقى ولايتنه داخل اولور. بعده (دولن Dowlen) ، (طمراش) قريه‌لرندن بالمرور (فلبه)يه كيديلير. [(سيروز) ايله (درامه) آره‌سى ١٢ (درامه) ايله (نوره‌قوب) بينى ١٤ (نوره‌قوب) ايله (دولن) آره‌سى ٢٠ (دولن) ايله (فلبه) بينده‌كى مسافه دخى ٢٦ ساعتدر.]

(سلانيك)دن (مناستر)ه كيدن يول [٢٩ساعت طول.]

(سلانيك)دن چيقدقدن و (واردار) نهرينى بر كوپرى واسطه‌سيله كچوب (يكيجهٔ واردار)، (وودينه) قصبه‌لرينه و(اوستروه)، (تربه‌لى) ناحيه‌لرينه اوغرادقدن صوكره (مناستر) شهرينه واصل اولور.

(سلانيك)دن (يانيه)يه كيدن يول [٥٥ ساعت طول.]

بو يول (قره‌فريه) قصبه‌سنه اوغرادقدن صوكره (مناستر) ولايتى اراضيسنه داخل و١٢ ساعتده (قره‌فريه)دن (قوزانه) قصبه‌سنه واصل اولور. (قوزانه) قصبه‌سنى متعاقب (اينجه قره صو) نامنده‌كى نهرى كچه‌رك ١٣ ساعتده (كربنه)يه و(مجوه) كيدينى دخى كچه‌رك ١٢ ساعتده (مجوه) قصبه‌لرينه اوغرايه‌رق كيدر.

(يانيه)دن (پروزه)يه كيدن يول دخى (لوروس) قصبه‌سندن مرور ايدر. [(لوروس) ايله (يانيه) بينى ١٠ و (پروزه) آره‌سى ٨ ساعتدر.]

(یانیه)دن (اشقودره)یه کیدن یول [۷۷ ساعت طول.]

(یانیه)دن (اشقودره)یه کیدن یول (لسقوویك)، (پرمدی)، (برات) (ایلبصان) قصبه‌لرینه و(اشقودره) ولایتنه داخل اولدقدن صوکره (تیران)، (لش) مواقعنه اوغرایه‌رق مذکور شهره واصل اولور. [(یانیه) ایله (لسقوویك) بیننده ۱۲ (لسقوویك) ایله (برات) آره‌سنده ۲٦(برات) ایله (ایلبصان) آره‌سنده ۱۲ (ایلبصان) ایله (تیران) آره‌سنده ۹ (تیران) ایله (اشقودره) آره‌سنده دخی ۱۸ ساعت مسافه واردر.]

(تیران) دن (دراج) قصبه‌سنه دخی ۷ ساعتده کیدیلیر بر پوسته یولی موجوددر. (یانیه)دن (آولونیه)یه کیدن یول دخی (ارکری)، (تپه دلن) قصبه‌لرندن مرور ایدر.

(مناستر)دن (یانیه)یه کیدن یول [٤٥ ساعت طول]

(مناستر)دن (یانیه)یه کیدن یول (فلورینه) قصبه‌سندن بالمرور (نرچقه) بالقانی آشوب (کسریه)، (ناسلیچ)، (کربنه) قصبه‌لرینه کلدکلدن صوکره (یانیه) ولایتنه داخل و(مچوه) کچیدینی کچه‌رك (مچوه) قصبه‌سنه واصل اولور. بعده ۱۲ ساعت یول یوری‌یه‌رك شهر مذکوره کیدیلیر.

(مناستر)دن (اشقودره)یه کیدن یول [٥٦ ساعت طول]

بو یول (رسنه) ناحیه‌سنه و(اوخری) قصبه‌سنه اوغرادقدن صوکره (اوستروغه) ناحیه‌سنده (قرددرین) نهرینی بر کوپری واسطه‌سیله کچوب (ایلبصان) قصبه‌سنده (یانیه)دن (اشقودره)یه

كيدن يوله داخل اولور . بو يول اوزنده بولنان قصباتدن (اوخرى) قصبه‌سى ايله (مناستر) آره‌سى ١٢ و (ايلبصان) قصبه‌سى بينى دخى ١٧ ساعتدر .

(مناستر) دن (اسكوب) ه كيدن يول [٢٨ ساعت طول]

(مناستر)دن (اسكوب) ه كيدن يول (پرلپه)، (كوپريلى) قصبه‌لرينه اوغرار. بو قصبه‌لردن (پرلپه) ايله (كوپريلى) بينى ١٢ و (كوپريلى) ايله (اسكوب) آره‌سنده‌كى مسافه دخى ٨ ساعتدر .

(اسكوب) دن (سلانيك) ه كيدن يول

بو يول (واردار) نهرينى تعقيب ايده‌رك (كوپريلى)، (يانيه)، (غراديچقا) ، (عورتحصارى) قصبه‌لرينه اوغرايه‌رق سلانيكه كيدر .

(اسكوب) دن (استانبول) ه كيدن يول [١٣٨ ساعت طول]

اشبو طريق (كوپريلى) قصبه‌سنده (اسكوب) دن (سلانيك) ه كيدن طريقدن آيريله‌رق (اشتيب) ، (رادويشته) ، (استرومجه)، (پتريچ) قصبه‌لرندن بالمرور (استروما) نهرينى بر كوپرى واسطه‌سيله كچه‌رك (تيمور حصار) قصبه‌سنه اوغرادقدن صوكره (سيروز) ده (استانبول) دن (سلانيك) ه كيدن يول ايله برلشير . مذكور الاسم (اسكوب) ايله (سيروز) آره‌سنده‌كى مسافه ٤٥ ساعتدر .

(اسكوب) دن (بوسنه) يه كيدن يول [٨٠ ساعت طول]

(اسكوب) دن (بوسنه) يه كيدن يول (قچانيك) قصبه‌سى وكچيدندن

کچوب (پرشتنه) ، (ولچترین)، (متروپچه)، (یکی بازار)، (سنیجه)، (یکی واروش)، (پره‌یوی) ، (ویشغراد) ، (چلبی بازاری) قصبه‌لرینه اوغرار .

(فلبه) دن (اسکوب) ه کیدن یول [٥١ ساعت طول]

بو یول (فلبه) دن (مریج) نهری صول ساحلنی تعقیب ایده‌رك (تاتار بازارجغی) قصبه‌سی ایله (بانا) قریه‌سنه و (بانا) کچیدندن کچوب (بلغارستان) ایالتنه و (صماقو) قصبه‌سنه و (دوبنیچه) ، (کوستندیل) مواقعندن بالمرور (قوصوه) ولایتنه واصل و (اکری پالنقه) ، (قومانوه) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق (اسکوب) ه داخل اولور .

(صوفیه) دن (اسکوب) ه کیدن یول دخی (رادومیر) قصبه‌سندن مرور ایتدکدن صوکره (کوستندیل) ده (فلبه) دن (اسکوب) ه کیدن طریق ایله برلشیر . (کوستندیل) ایله (رادومیر) آره‌سی ۸ و (رادومیر) ایله (صوفیه) بینی ٦ ساعتدر .

(صوفیه) دن (فلبه) یه کیدن یول [۳۰ ساعت طول]

(صوفیه) دن (فلبه) یه کیتمك ایچون (بالقان) سلسله‌سنی (قپولی دربند) نامنده‌کی کچیدواسطه‌سیله کچه‌رك (روم ایلئ شرقی) ولایتنه کیریلوب (اهتمان)، (تاتار بازارجغی) قصبه‌لرینه اوغراتیلیر . [(تاتار بازاجغی) ایله (اهتمان) آره‌سی ۸ (تاتار بازارجغی) ایله (فلبه) بینی ٦ ساعتدر .]

(صوفيه)دن (ودين)ه كيدن يول [٤٠ ساعت طول]
(صوفيه)دن حركت اولنديغى حالده (بابا قوناغى) نى كچيديكچه‌رك بالقارستانك (برقوفچه)، (لوم) مواقع مشهوره‌سندن بالمرور (ودين) قصبه‌سنه داخل اولور. [(صوفيه) ايله (برقوفچه) آره‌سى ١٨ و (برقوفچه) ايله (لوم) بينى ١٦ و (لوم) ايله (ودين) آره‌سنده‌كى مسافه دخى ١٠ ساعتدر.]
(صوفيه)دن (لوفچه)يه كيدن طريق اوزرنده (اتروپول) بالقانى و كچيدى و قصبه‌سى واردر.

(سلستره)دن (ودين)ه كيدن يول [٨٢ ساعت طول].
(سلستره)دن (طونه) نهرى صاغ ساحلنى تعقيب ايده‌رك (روسچق)، (زشتوى)، (نيكبولى)، (راحوه)، (جبره)، (لوم) مواقع مشهوره‌لرينه اوغرايه‌رق (ودين)ه كيديلير.

اوروپای عثمانی داخلنده بولنان قصبات مشهوره‌نك درسعادتدن براً قاچر ساعت اوزاق اولدیغنی کوستریر جدولدر.

درسعادتدن بعدی	قصبات مشهوره	درسعادتدن بعدی	قصبات مشهوره	درسعادتدن بعدی	قصبات مشهوره
٤٤	ادرنه	١٠٢	تیمورحصار	١٢٨	قره‌فریه
١٣٧	اسکوب	٥٠	جسر مصطفی پاشا	٨٢	قواله
٢٠٧	اشقودره	٣	چکمجهٔ صغیر	٣٧	قله‌لی
٦٦	اسلمیه	٢٠	چکمجهٔ کبیر	٧٥	قرانلق
١١٥	اوخری	٢٠	چورلی	١٢٨	قومانوه
٩٦	اهتمان	٧٧	جرپان	٧٠	قرین آباد
١٧٣	ایلبصان	٤٠	حوصه	١٤٥	قالقان دلن
١٩٤	ارکری	٦٢	خاصکوی	١٤٥	کوپریلی
٢٣٥	یزونیق	٥٧	خرمنلی	٦٦	کومجنه
٨٠	اخیولی برغوس	١٦٧	دبرهٔ بالا	٤٠	کشان
٣٧	اوزون کوپری	١٩١	دراج	١٥٥	کسریه
١٩٧	آدلونیه	٩٠	درامه	٤٨	کلیبولی
١٥٩	ایپك	٥٠	دیمتوقه	١٦١	کوریجه
٤٨	اینوز	١١٢	روسچق	٢٠١	لش
٢١٧	بوسنه سرای	١٢٣	راحوه	٣٠	اوله‌برغوسی
١١٨	برات	٧٣	زغرهٔ جدید	١٠٥	لوفجه
٣٤	بابای عتیق	٦٩	زغرهٔ عتیق	١٣٥	لوم
١٢٤	بالجیق	٩٤	زیخنه	١٤٣	مناستر
٢٤١	بشالوقه	١١٩	زشتوی	٣٦	معلقره
٩٤	بانا	١١٤	سلانیك	٢٤١	موستار
٢٣٥	بهکه	١٥٨	سرفیجه	١٣٢	مانقالیه
١٥٣	پرشتنه	١٢	سلوری	١٠٠	منلك
١٥٧	پرایه	١٧٩	سنیچه	١٠٢	نوره‌قوب
١٩٣	پره‌پوی	٩٨	سیروز	١١٥	نیکبولی
١١٧	پلانقه	١١٠	ساستره	١٢٨	وودینه
١١١	پلونه	٩٢	شمنی	١٤٥	وارنه
١٥٣	پرزدین	٩٨	صماقو	١٤٥	ودین
١٩٠	پرمد	١٠٨	صوفیه	١٧٥	ولجترین
١٠٤	پراوادی	١٩٠	طاشلیجه	١٠٠	هزار غران
٢١	پروزه	١٢٨	طویران	٦٢	یانبولی
٨٤	تاتارپازارجغی	٩١	طونوی	١٩٢	یانیه
٢٤	تکفورطاغی	٢٣٣	طراونیك	١٢٢	یکجهٔ واردار
١٨٥	تیران	٨٣	غبروه	١٦٩	یکی بازار
٢٥٩	تیره‌بین	٧٨	فلبه	١٨٥	یکی واروش
١٤٨	تکوش	٣٧	قرق کلیسا	٧٤	یکیجه

﴿ شمندوفر خطلری ﴾

اوروپای عثمانیده موجود اولان شمندوفر خطلری بروجه آتی بیان اولنور .

استانبول — قولەلی برغوس — ادرنه خطی [۳۱۸ کیلومترو ۳۸۷ مترو طول، ۲۲ موقف] .

(استانبول)دن (ادرنه)یه کیدن شمندوفر خطی (سرکه‌جی) اسکله‌سندن بدأ ایله ساحلی تعقیب ایده‌رك (قوم قپو)، (یکی‌قپو)، (صماتیه) ، (یدی قله) ، (مقری کوی) ، (آیاستفانوس) ، (کوچك چكمجه)، (اسپارطه قله) ، (خادم کویی) ، (چتالجه)، (قباقجه) ، (سینکلی) ، (چرکس کوی) ، (چورلی) ، (مرادلی) ، (سیدلر) ، (لوله برغوس) ، (بابا اسکی) ، (پاولو کویی) ، (اوزون کوپری) ، (قولەلی برغوسی) نامنده‌کی قصبه و قریه‌لره اوغرار ، اوراده (دده آغاجی) قصبه‌سندن کلن خط ایله برلشیر . بعده (اورلی Ourly) قریه‌سنه و (ادرنه) شهرینه واصل اولور .

دده آغاجی — قولەلی برغوسی خطی [۱۱۲ کیلومترو ۹۶۹ مترو طول ، ۷ موقف] .

اشبو خط (دده آغاجی) قصبه‌سندن باشلایه‌رق (فره‌جك)، (بیدیکلی) ، (صوفیلی) ، (دیمتوقه) اسکله‌لرینه اوغرایوب بعده (قولەلی برغوس) قریه‌سنده استانبولدن ادرنه‌یه کیدن خط ایله برلشیر .

ادرنه — بلوه خطی [٢٤٢,٥ کیلومترو طول ١٣ موقف].
(ادرنه) دن (بلوه) یه کیدن شمندوفر خطی اوروپا خطنی تشکیل ایدر. مذکور خط (ادرنه)دن باشلایه‌رق (مریچ) نهر ساحلنی تعقیب ایده‌رك ١٨ کیلومترو ٤٩٢ مترو بعدنده اولان (قاضی کوبی) قریه‌سنه و اورادن (جسر مصطفی پاشا) قصبه‌سنه اوغرایوب (روم ایلیٔ شرقی) ولایتنه داخل وصوکره (حرمنلی) و بشنجی موقف اوله‌رق (طرنوی — سیمنلی) استاسیوننه واصل اولور. آندن صوکره (خاصکوی)، (ییکی محله)، (پاپاسلی)، (قاطونیچه = استانیمقه)، (فلبه) [اونبرنجی موقف] (تاتار پازارجق)، (صارم بك) استاسیونلرینه واصل و (بلوه) قریه‌سنه داخل اولور.

بلوه — بلغارستانه خطی [٤٦ کیلومترو ٣٨٧ مترو طول ٥ موقف].
بو خط (بلوه) استاسیوننذن باشلایه‌رق (بانیا = قوستانیچه)، (فندقلی = قبا آبلی)، (اهتمان) مواقعنه و بعده (بلغارستان) حدودینه واصل اولور. اورادن (صوفیه) یه اغرایوب (صربستان)ده واقع (پیروت = شارکوی) قصبه‌سنه و (نیش) شهرینه، (بلغراد) ه طوغری کیدر.

طرنوه — یانبولی — برغوس خطی [٢١٣ کیلومترو ٨٥٣ متروطول]
بو خط (ادرنه)دن (بلوه) یه کیدن شمندوفر خطی اوزرنده بولنان مذکور الاسم (طرنوی — سیمنلی) استاسیوننذن شماله طوغری (سازلی) دره واديسنی تعقیب

ایده‌رك (قره پیکار) ، (رادنه محله‌سی) ، (یکی زغره) ، (اسلمیه — کرمنلی) قصبه و قریه‌لرینه اوغرایه‌رق (طرنوی)دن ١٠٥ کیلومترو ٣٢٠ مترو بعدنده اولان (یانبولی) قصبه‌سنه واورادن دخی (آیدوس) اوزرندن (برغوس) ه کیدر . (یانبولی) ایله (برغوس) آره‌سی ١٠٨ کیلومترودر .

سلانیك — متروویچه خطی [٣٦٢ کیلومترو ٨٠٩ مترو طول و ٢٢ موقف]

(سلانیك) دن (متروویچه) یه کیدن شمندوفر خطی (واردار) نهری وادیسنی بالتعقیب (طوپجیلر = طوپسین) . (احمدلی = آماطووه) ، (قره‌صولی) ، (کومنجه Goumendja) ، (کوکیلی) ، (متروچه Mtrovtzé) ، (استرومجه) ، (تیمور قپو) ، (قریوولاق Krivolak) ، (غراجقو) یه اوغرایه‌رق اون اوچنجی موقف اولمق اوزره (کوپریلی) یه و اورادن (قوصوه) ولایتنه داخل اولور. بعده (زه‌له‌نیقو) ، (اسکوب) ، (الهسحان Elleshan) ، (قچانیك) ، (وریسوویچ Vérissovitz) ، (لیپلیان Liplian) ، (پرشتنه) ، (وولچترین) مواقعنه اوغرایه‌رق (متروویچه) یه واصل اولور .

اسکوب — صرب خطی [٨٤ کیلومترو ٦٠٠ مترو طول ، ١٠ موقف.]

بو خط دخی اوروپا خطیدر . (اسکوب) دن صربستانه

کیدن شمندوفر خطی (آجارلر) ، (قومانوه) ، (طوبانووجه) ، (پره‌شوه) ، (بوقارووجه) ، (بويانووجه) ، (زيبفجه) مواقعنه اوغرادقدن صوكره (صربستان) حدودينه وارر .

دده آغاج — سلانيك [٤١٢ كيلومترو ٢٥٣ مترو طول ٢٨ موقف.]

دده آغاجدن حركت اولنديغی حالده (بادومه Badoma) دنيلان برنجی موقفه واصل اولور. [دده آغاج جهتی قره آغاجلر ايله مزيندر[(بادومه) دن صوكره (حرقه كوی) (عيبی كوی Aïbi-keuï) . (دمر بك = دمر بكلك) ، (كوملجنه) مواقفنه واريلير. [(بادومه) موقفی ايله (حرقه كوی) ايستاسيونی آره‌سنده چند عدد تونل واردر.] (كوملجنه) ايستاسيوندن صوكره (ناركی كوی) ، (قزلجه كوی)، (اسكيجه)، (اوقجيلر) . (يكی كوی) ايستاسيونه و اورادن (بوك Buck) موقفنه وارر. [(اوقجيلر) ايله (يكی كوی) موقفی آره‌سنده طار بر بوغاز اورته‌سنده (مستا) نهری جريان ايتديكی كبی خط اوزرنده دخی بيوك كوچك ١٨ تونل واردر.] بعده (مستا = قره صو) نهری اوزرينه قورلمش بر تيمور كوپری وصوكره بربرينی متعاقب ٤ بيوك تونل كچيلير (انصرتلی)، (درامه) ايستاسيونلرينه واصل اولور. [(درامه) موقفی خطك اورته يرنده بولنديغندن (دده آغاج) و (سلانيك) دن كلن ترنلره محل تصادف اتخاذ ايدلمشدر .] (درامه)دن صوكره (اوته‌ليقوس Otéligos)، (آنجستا). (بورنه

(Borna) استاسیونلرینه اوغرایه‌رق سیروز اووه‌سنه و (سیروز) موقفنه وارر [درامه اووه‌سنده مزروعاتدن خالی بعض یرلر وار ایسه‌ده سیروز اووه‌سنده برقاریش بیله زراعتدن خالی محل یوقدر.] آندن صوکره (برسنیك) ، (دمیر حصار) . (حاجی بکلك) ، (پورای Poray)، (آقنجه‌لی) آراسنده (استروما) دیه یاد اولنان (قره صو) مجراسی اولوب بیوك بر کوپری ایله نهر مذکور کچیلیر . بوقاروده مذکور (کوملجنه) قصبه‌سی ایله (طوپران) آره‌سنده‌کی خط بر اووه اوزرنده اولدیغی حالده بورادن آشاغیسی یقوس آشاغیدر.] (طوپران) دن صوکره (کلیندر Kilindir) ، (صاری کول) ، (صالمانلی) استاسیونلری کچیله‌رك (سلانیك) شهرینه واریلیر.

سلانیك ـ مناستر خطی [۲۱۸ کیلومترو ۵۵٦ مترو طول، ۱۲ موقف.]

سلانیکدن مناستره کیدن بو خط (سلانیك)دن باشلایه‌رق (قیرجه‌لر)، (قاپسوحورا)، (قره‌فریه)، (اغستوس)، (ورتقوپ)، (وودینه) ، (اوستروه) ، (ساروویچ) ، (اکشی صو) ، (فلورینه) ، (قنه‌لی) مواقعنه اوغرادقدن صوکره (مناستر) ه واصل اولور .

بوسنه سرای ـ برود خطی [۲٦۹ کیلومترو طول] .
بو خط (ویسوقه) ، (زنیچه) ، (مغلای) ، (دبور) ، (دربند) مواقعندن مرور ایدر .

كذا (سرای بوسنه) دن (موستار)، اوغرایه‌رق دالماچیا حدودی اوزرنده‌كی (متقوویچه) یه كیدر شمندوفر خطی واردر. بو خطك (موستار) ایله (متقوویچه) آراسنده‌كی بعدی ٤٣ كیلومترودر.

(بنالوقه‌دن) دن (نووی) یه ١٠١ كیلومترواق تیموریولی واردر.

(وارنه) ایله (روسجق) آره‌سنده ایشلمكده اولان شمندوفر خطی اوزرنده (پراوادی)، (هزارغراد) قصبه‌لری موجوددر.

آسیای عثمانی

حدود — مساحه ونفوس واجناس

حدود — سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك اجزای اصلیه‌سندن معدود اولان آسیای عثمانی الکاسی (آسیا) قطعه‌سنك طرف غربیسنده واقع اوله‌رق شمالاً (بحر سیاه)، (استانبول بوغازی)، (مرمره دکزی)، (چناق قلعه بوغازی) وغرباً (آطه‌لر دکزی)، (بحر سفید) و آفریقای عثمانی‌یه منسوب (العریش)، (عقبه) محافظلقلری و(بحر احمر) وجنوباً (عدن) قطعه‌سی و(بحر عمان) و(مسقط) اماملغی، (بصره) کورفزی وشرقاً (ایران) مملکتی و(قافقاسیه) اراضیسی ایله محدوددر.[۱]

[۱] قافقاسیه ایله اولان حدود — آسیای عثمانینك روسیه ایله اولان حدودی (بحر سیاه) ساحلنده (خوپه) نك شمالنده واقع (قوپمش) بروننده باشلایوب (آرارات) طاغنه قدر امتداد ایدر.

مذکور الاسم (قوپمش) بروندن حدود جنوبه طوغری (خوپه Khopa) ، (چوروح) صولری آره‌سندن کچوب (لیوانه) نام دیکرله (آرتوین Artevine) و (باردیز Bardise) قصبه‌لرینی روسیه‌ده براقوب (آراس) چاینی قطع ایلدکدن صوکره (کوسه) طاغنه وارر. اورادن (آراس) و(مراد) صولرینی یکدیکرندن تفریق ایده‌رك (آرارات = ماسیس)طاغنده ایران حدودینه واصل اولور.

ممالك شاهانه‌نك بو حدود داخلنده بولنان (آسیای عثمانی) الکای (آسیای صغری) دینلن (آناطولی) شبه جزیره‌سی ایله (سوریه)، (الجزیره)، (جزیرهٔ علیا) آراضیسنی و (حجاز)، (یمن) قطعه‌لرینی محتویدر.

مساحه ونفوس واجناس — آسیای عثمانینك مسافهٔ طولی مرمره دکزی ساحلندن (بصره) کورفزینه قدر ۲,۲۰۰ کیلو مترو واك طار محلنده یعنی (آرارات) طاغندن (اسکندرون) کورفزینه قدر عرضی ۷۸۰ واك کنیش محلی بولنان (قره‌دکز) بوغازندن (باب المندب) ه قدر ۳,٤۰۰ کیلومترودر. مساحهٔ سطحیه‌سی بحساب تخمینی ٤,۱٤۰,۰۰۰ کیلومترو مربعی اولوب

ایران مملکتی ایله اولان خط حدود — ایران مملکتی ایله اولان حدود (آرارات) طاغندن (بصره) کورفزینه قدر وارر.

مذکور حدود (آرارات) طاغندن جنوبه طوغری کیده‌رك (ناندراق Nandrak طاغنه واورادن (چالدیران) و (قطور) اراضیسنی ایرانده براقوب (زاب اعلا = زاب الکبیر) صوینك ورسانی (رومیه) کولی ورساننددن تفریق ایدن طاغلردن کچه‌رك (زاب سفلا = زاب الصغیر) صوینی قطع ایدر. آندن صوکره حدود (اردلان) اراضیسنی ایرانه ترك و (دجله) نهری توابعندن (دیاله Diala) صوینی قطع ومذکور صوینك مجراسنی برمدت تعقیب ایدر. بعده (دیاله) نهرینی ترك ایله (خانقین = حلوان) و (مندلی) قصبه‌لری شرقندن کچه‌رك (طیب) صوینی و (سامیه) بتاقلغنی قطع و (بصره) نك سمت شرقیسنده کائن (محمره Mouhmira) قصبه‌سی جوارنده (شط العرب) ه واصل ومذکور نهرك مجراسی ایله (بصره) کورفزینه لاحق اولور.

اهالئ موجوده‌سی تقريباً ١٣,٠٠٠,٠٠٠ قدری (آناطولی) ، (سوريه) ، (الجزيره) ، (جزيرهٔ عليا) قسملرنده ودرت بش مليون مقداری دخی (حجـاز) و (يمن) طرفلرنده اولمق اوزره ١٨,٠٠٠,٠٠٠ قدر تخمين ايدلمكده‌در . بو نفوس (ترك) ، (تاتار) ، (كرد) ، (چركس) ، (عرب) ، (لاز) ، (روم) ، (ارمنی) ، (يهودی) كبی اجناس عديده‌دن مركب اولديغی حالده جمله‌سی (عثمانلی) نامی تحتنده اتفاق واتحاد ايله مفتخردر. تركلرك (يوروك) ، (تركمن) ، (آوشـار) اسمنده‌كی قسملری آناطولی داخلنده كزكنجيلك ايله امرار وقت ايتمكده‌در. بونلردن يوروكلر آناطولينك سمت غربيسنده وتركمنلر ايله آوشـارلر شرق طرفلرنده كورينيرلر . تاتارلر دخی قريم مهاجرلريدر.

﴿ سواحل ﴾

آسیای عثمانی یوقاریده ذکر اولندیغی کبی (بحر سیاه)، (استانبول بوغازی) ، (مرمره دکزی)، (قلعهٔ سلطانیه بوغازی) ، (آطهلر دکزی) ، (بحر سفید) ، (بحر احمر) ، (بصره کورفزی) ساحللرینه مالك وصاحب اولدیغندن سواحل مذکورهیه دائر ایضاحات بروجه آتی ذکر وبیان اولنور .

بحر سیاه ساحلی — آناطولیٔ شاهانهنك بحر سیاه ساحلی (قوپمش) بروننده (ایروه) موقعنه قدر امتداد ایدر .

(قوپمش) بروندن غربه طوغری ساحل تعقیب اولندیغی حالده کندی اسمی ایله مسمی بر لیمان حاصل ایدن [باطی روزکارلرندن محفوظ اوفاق برلیماندر.] (ریزه Rizè) قصبهسی اوکندن کچیلهرك (بحر سیاه) لك اك تجارتکاه بلدهسی اولان (طربزون) شهرینه و(پلاتانه = پولتخانه) لیمان موقعنه واریلیر . [پولتخانه لیمانی باطی و قره یل روزکارلرندن مصون اولدیغی ایچون (طربزون) لیماننده بارینهمین کمیلر مذکور لیمانه التجا ایدرلر] بعده (یروس Iyéros) برونی طولاشیلهرق (کمشخانه = حارشید Haachid) ایرمغی منصبی و(تیرهبولی)، (کرهسون) قصبهلری و(وونه) ، (یاسون) برونلری کچیلهرك (اونیه Unié) قصبهسی و(ترمه Terma) چایی آغزی و(چالتی) برونی و(یشیل ایرمق) منصبی مشاهده اولنور. آندن صوکره(صامسون)

ليمانى [باطى وقره يل روزكارلرندن مصون ايسه‌ده عمقى آزدر.] وقصبه‌سى و (انجير) بروننده آناطولى شبه جزيره‌سنك بيوك نهرلرندن اولان (قزل ايرمق) منصبى و چفته ليمانى بولنسان (سينوب=سيناب) شهرى كورينير. مذكور ايكى ليمان بيننده (بوزتيه برونى) واردر. [(سينوب ليمانى) (قره دكز) سواحلنك برنجى ليمانيدر] آناطولى شبه جزيره‌سنك الك شمالى نقطه‌سى اولان (اينجه برون) طولاشيله‌رق (قسطمونى) نك اسكله‌سى اولوب انشاآت بحريه دستكاهلرينى حاوى بولنان (اينه‌بولى) قصبه‌سنه و (كرمبه karembé) برونى دخى كچيله‌رك (دوره‌كانى Devrekani) دره‌سى مصبنه و چفته ليمانى اولان (اماصره) بلده‌سنه تصادف اولنور. بعده (بارطين)، (فيليوس=فيلياس) صولرى مصبلرى يقيننده و (بابا برونى) اوكندن مرور اولندقده (بولى)نك اسكله موقعى اولان (اركلى) قصبه وكوچك ليماننه [بو ليمان پويراز، كون طوغريسى روزكارلرندن محفوظدر] و (آلابلى)، (آقچه‌شهر)، (اينجيرلى) نامنده‌كى قريه‌لره و (سقاريه) نهرى منصبنه و (كفكن Kefkin) آطه‌سى ايله (كرپه Kerpé) برونى آره‌سندن و (شيله) قصبه‌سى يقيننده و (خرمان قيا) اوكندن بالمرور (ريوا=ايرواه) مستحكم موقعنه واريلير. بوراده (قره دكز) ساحلنه ختام ويريله‌رك استانبول بوغازينك آناطولى ساحلنه بدأ اولنور. [١]

[١] قره دكز سواحلى شرقدن اعتباراً (چالطى) بروننه دكين جنوبى قوس پيدا ايدر. بعده شمالى برقوس رسم ايده‌رك (بابا) بروننه كلير. اورادن (ايروه) يه قدر ساحل دوز بولنور.

استانبول بوغازی ساحلی — استانبول بوغازینك آناطولی ساحلی مذکور الاسم (ایروه) موقعندن (اسکدار)، (قزقله‌سی) حذاسنه قدر امتداد ایدر.

مذکور بوغازك ساحلی بوغازلر بحثنده مفصلاً بیان اولندیغی اوزره متین استحکام وطابیه‌لر ولطیف قصبه وقریه‌لر ایله مزیندر .

مرمره دکزی ساحلی — آناطولیٔ شاهانه‌نك مرمره دکزی ساحلی (قزقله‌سی) . (اسکدار) دن باشلایه‌رق (قلعه سلطانیه بوغازی) نك مبدئی اولان (چارداق)، (لاپسکی) موقعلرینه دکین امتداد ایدر . (اسکدار) دن صوکره (مرمره) دکزی ساحلی تعقیب اولندیغی حالده آناطولی ساحلنده آناطولی شمندوفر خطنك مبدئی اولان (حیدرپاشا) موقعی و (قاضی کویی) بلده‌سی کورینیر. بعده (موده برونی) ، (مالتپه) . (قرتال)، (پندك) قصبه وقریه‌لری ایله (قنالی)، (بورغاز) (هکبه‌لی) ، (بیوك آطه) نامنده‌کی آطه‌لر آره‌سندن کچلدکده طقوز ساعت قدر طولی چکن (ازمید) کورفزی مشاهده اولنور که مذکور کورفزك ایچریسنده (ازمید) شهری، (قره مرسل) ، (یالوه) قصبه‌لری واقعدر. [١] بعده (بوزبرون) طولاشیله‌رق (آرمودلی) موقعنه تصادف اولنور. انی متعاقب ٥٠٠ قدر کمی استیعابنه کافی (کملیك) لیماننه کیریلیر که (بروسه) نك اسکله موقعلری اولان (کملیك) ، (مدانیه) قصبه‌لری ساحلنده واقع

[١] (ازمید) کورفزی (هرسك) دیلی واسطه‌سیله مدخلی قپالی اولدیغندن هر روزکاردن محفوظ بر کول کبیدر.

و (اميرعلى = امرالى) دنيلان آطه مدخلنده كائندر . (ازنيق) كولى دخى بر آياق ايله مذكور ليمانه آقمقده‌در . [١]

(مدانيه) قصبه‌سندن صوكره مذكور ساحل تعقيب اولنديغى حالده (ميخاليچ = ماغليچ) ويا (صوصورلى) نهرى منصبنه و (باندرمه) قصبه‌سنه و ايكى ليمان حاصل ايدن (اردك Erdek نام آخرله (قپوطاغى) شبه جزيره‌سى ايله اوچى بيوك وبرقاچى كوچك اولان (مرمره) آطه‌لرينه تصادف اولنور . بو آطه‌لرك بيوكلرندن برى (نفس مرمره) وديكرى (پاشا ليمانى = آلو) ناميله ياد اولنور. بعده اسكيدن (غرانيقوس Granicus) دينلن (قوجه چاى) ونام ديكرله (قاز طاغى صويى) منصبنه و (چارداق) موقعنه تصادف اولنه‌رق (مرمره دكزى) ساحلنه ختام ويريلير . (قلعهٔ سلطانيه) بوغازينه كيريلير .

قلعهٔ سلطانيه بوغازى ساحلى — قلعهٔ سلطانيه بوغازينك آناطولى ساحلى بوغازلر بحثنده مفصلاً بيان اولنديغى اوزره متين قلعه‌لر و استحكاملر ايله احكام ايدلمش و سنيجه برونى ايله نهايت بولمشدر .

آطه‌لر دكزى وبحر سفيد ساحلى — آسياى عثمانينك آطه‌لر دكزى ساحلى (سنيجه) برونندن بدأ ايله (ردوس) آطه‌سى قارشوسنه و (مكرى) ليمانى يقينلرينه قدر امتداد ايدر .

(سنيجه) برونى مرور اولندقده (تنه‌دوس Ténédos)

[١] (كمليك) كورفزى يالكز باطى ولدوس روز كارلرينه آچيقدر .

دینلن (بوزجه آطه bazdja ada) ایله ساحل بیننده‌کی (بشیکه = بشیکلر) قویی و (اسکی استانبول) موقعی اوکندن کچیله‌رك و بابا قلعه‌سی و برونی طولاشیله‌رق (مدللو) آطه‌سی قارشوسنده واقع (ادرمید) وبر آز ایلروده (چاندارلی) کورفزلرینه کیریلیر. (باقر چای) ، (چاندارلی) کورفزلرینه دوکیلور . دها ایلروده ٦٥ کیلومترو طولنده و ٢٠ کیلومترو عرضنده اولان مشهور (ازمیر) لیماننه تصادف اولنور .

آناطولینك بغایت معمور و تجارتکاه اولان (ازمیر) شهری و (سراباد) نهری منصبی مذکور لیمانك ایچریسنده‌در. (ازمیر) لیمانندن چیقیلیر ایکن عهد قدیمده (قلازومن) اسمیله یاد اولنان (اورله) ویا (چشمه) شبه جزیره‌سی ساحلی تعقیب اولنور. مذکور شبه جزیره‌نك شمالنده (قره برون) وغربنده (چالطی) لیمانی و (چشمه) قصبه‌سی واردر.

(اورله) یارم آطه‌سنك جنوبنده (صیغه‌جق) لیمانی ایله (قوش آطه‌سی) قصبه ولیماننه تصادف اولنور. (کوچك مندرس = کوچك مندره) نهری بو آچیق لیمانه دوکیلور . بعده (سیسام) آطه‌سی ایله ساحل بیننده یعنی (سیسام) بوغازندن کچیلیر ایکن (صامسون طاغی) برونی طولاشیلیر. صوکره (بیوك مندرس = بیوك مندره) نهرینك محل انصبابنه و (ماندالیه) ، (استانکوی) کوزل لیمانلرینه تصادف اولنور . بو ایکی لیمان آره‌سنده (بودروم) شبه جزیره‌سی واقع و مذکور الاسم

(استانكوی ليمانی) مدخلنده (استانكوی Küs) آطه‌سی كائندر .
مذكور ليماندن چيقيليركن (قريو Krio) بورنی ايله
نهايت بولان (دوريد) شبه جزيره‌سی ساحلی طولاشيليرو .
و (سيمی = سومبكی Sombequi) قوينه كيريليرو . بعده (ردوس)
آطه‌سی ايله (آليپو Alipo) بورنی آره‌سندن مرور اولندقده
(مرمريس Mermeris) ليماننه [بو ليمان هر نوع روزكاردن
مصوندر] و (كوجكز) كولی آياغنه و (كرنيس Kernis) چايی
منصبنه و (مكری Mekri) قوينه ، (قوجه‌چای) منصبنه
تصادف اولنور .
[مذكور مرمريس و مكری ليمانلری آره‌سنده‌كی ساحل ٨٠ ميلدر]

بحر سفيد ساحلی — آسيای عثمانينك بحرسفيد ساحلی (مكری)
ليمانی ساحلندن باشلايه‌رق (العريش) موقعنه قدر امتداد ايدر .
(مكری) ليماندن صوكره بحر سفيدك تشكيل ايلديكی
(آنطاليه = آطاليه) آچيق ليماننه كيريليركه ساحلنده (قونيه) نك
اسكله‌لرندن عد اولنان (آنطاليه) قصبه‌سی واردر . (آق صو)
و (كوپری چای) مذكور ليمانه دوكيلور . [١]
بو ليمانك ايلريسنده (آناطولی) شبه جزيره‌سنك الك جنوب
نقطه‌سنی ارائه ايدن (آنامور) بورنی و دها ايلروده (سلفكه
Selefké) قويی كورينور . بعده (مرسين) كورفزينه كيريليرو .
بو كورفز ساحلنده (كوكصو) منصبی و (طاش‌اوجی) اسكله‌سی

---

[١] (آنطاليه) ليمانی جنوب روزكارلرينه آچيق ايسه‌ده (ازمير) دن
صوكره ايشلك ليمانلردن بريدر .

و آناطولینك ایکنجی درجه‌ده ایشلك اسکله‌سی اولان (مرسین) قصبه‌سی، (طرسوس) چایی و (سیحان) نهری آغزلری و (چقور اووه) بتاقلقلری و (قره‌طاش) برونی مشاهده اولنور .

مذکور (قره‌طاش) برونی ایله (رأس الخنزیر) نامنده‌کی برون آره‌سنده بولنان وشرق شمالی‌یه طوغری کیرمش اولان کورفزه (اسکندرون لیمانی) دینیرکه ساحلنده (جیحان) نهری منصبی و (یورطه‌لق) لیمانی و (پیاس) و (اسکندرون) مشهور قصبه‌لری کوریلور . [١]

(اسکندرون) کورفزندن صوکره جنوبه طوغری ساحل تعقیب اولندیغی حالده سوریه‌نك اك بیوك نهری اولان (عاصی) صویی منصبنه و (لاذقیه)، (طرابلس شام)، (بیروت) ، (صیدا) ، (صور) ، (عکه) ، (یافه) ، (غزه) اسکله‌لرینه تصادف اولنور . بعده (العریش) اسمنده‌کی موقعده آسیای عثمانینك (بحر سفید) ساحلی ختام بوله‌رق (آفریقای عثمانی) حدودینه واریلیر .

---

[١] (اسکندرون) کورفزی هر نه قدر قره‌یه طوغری زیاده کیرمش ایسه‌ده غرب و جنوب روزکارلرینك تحت تأثیرنده بولنمسندن محفوظ بر کورفز عد اولنه‌میوب عادتا آچیق بر دکز مثابه‌سنده‌در .

﴿ طاغلر ﴾

آسیای عثمانیده بولنان طاغلر آسیای غربی جبال متسلسله سنك اك مرتفع محلی اولان و (عجمستان) ايله (روسیه) حدودی اوزرنده بولنان (آرارات) [٥٤١٠ مترو ارتفاع] اسمنده کی جبلدن آیریلیر .

(آرارات) طاغندن غربه طوغری مفارقت ایدن قسمی (آنتی طوروس Anti Taurus) ويا (آنتی طاوروس) اسمی التنده بولنان آناطولی سلسلهٔ اصلیه سیدر .

بو سلسلهٔ جبال سمت غربی یه طوغری حین امتدادنده (شاه کول) ، (کوسه) ، (شریا) ، (بیك کول) [٤٤٤٠ مترو ارتفاع] ، (قوبحسان = درسیم) ، (موزور) طاغلرینی تشکیل ایتدکدن و (کین) قصبه سی شمالنده (فرات) نهرینه بر کچید ویروب (چاته) ، (طوخمه) صولری بیننده کائن (ساری چیچك) طاغلرینی تشکیل ایلدکدن صوکره یری جنوبه دیکری جنوب غربی یه واوچ جهتیسی شماله متوجه اولهرق امتداد ایدر .

جنوبه کیدن قسمی (فرات) (جیحان) نهرلرینی آییرسندن و (مرعش) قصبه سی یقیننده کچه رك (جبل برکت) [١٤٠٠ : ٢٠٠٠ مترو ارتفاع] (الماطاغی = جبل الکام) ، (جبل احمر) اسملری التنده امتداد ایلدیکی حالده (اسکندرون) کورفزینك منتهای جنوبیسنی تشکیل ایدن (رأس الخنزیر) اسمنده کی برونده نهایت بولور .

سلسلهٔ مذکوره‌نك (سوریه) ساحلنه موازی اولان شعبه‌سی (جبل لبنـان) اسمنی آلیر . (جبل لبنـان) دخی (بعلبك) جوارنده (آنتی لبنان) نامنده‌کی طاغلری حاصل ایدر .

جبل لبنان (اسکندرون) کورفزی جنوبنده کائن (آقمه) طاغنـدن بدأ ایله بحر سفیدك سـاحلی بوینجه جنوبه طوغری (بحر احمر) ه قدر امتداد ایدن ایکی سلسله‌در .

(لبنان) سلـسله‌سنك شمالی قسمنه (جبل الاکراد) ، (جبل نصیری) دینیر . (صیدا) جنوبنـده (جبل لبنان) بر طـاقم تپه‌لره تحول ایدرکه باشلیجه‌لری (جبل کرمل) ایله (طابور) طاغیدر . بعده (جبل لبنان) (قدس شریف) جنوبنده تکرار طاغ هیئتنه کیروب (سویش) ایله (عقبه) کورفزلرینی یکدیکرندن تفریق ایدن طاغلرده نهایت بولور . بو سلسله‌نك اك یوکسك یری (طرابلس) قربنده (عاصی) نهرینه منبع اولان (جبل خطیب) در . (عاصی) نهرینك (آق دکز) کولنـه طوغری تشکیل ایتدیکی دیرسك محلنده دخی (جبل موسی) واردر .

آنتی لبنان باشلیجه (جبل الشیخ) ، (جبل حوران) ، (جبل عجلون) ، (جبل شرا) دن عبارت اولوب کسیك کسیك اوله‌رق جنوبه طوغری بعـد الامتداد (یمن) طـاغلری ایله نهایت بولور .

بو سلسله‌نك قوللری (برالشام) و (عربستان) صحرالرنده یاییلوب بریسی (بصره) کورفزینه قدر کیدر .

مذکور الاسامی ایکی سلسلهٔ جبال آره سنده (جبل الشیخ) جوارنده سطح دریادن ۲۵۰۰ قدم ارتفاعنده (البقاع) دینلن غایت منبت بر وادی واردر . بونك شمالنده (عاصی) وجنوبنده بحر لوطه آقان (آردن) نهرلری وادیلری موجوددر .

مذکورالاسم (آنتی طوروس) سلسلهٔ اصلیه سنك (صاری چیچك طاغنـدن شماله طوغری آیریلان شـعبه سی (فرات) توابعندن (چالتا) صوینك منبعی جهتندن (قره بل) سلسله سنی و(قوچکیری)، (کرجانیس) . (آق طاغ) یایلالرینی بعدالتشکیل (کلکیت) . (کمشخانه) طاغلرینه کسب ارتباط ایدر.

(طوروس) اسمی التنده بولنان سلسلهٔ جبال دخی (آنتی طوروس) جبال متسلسله سنك غرب جنوبی یه طوغری آیریلان و(آطنه) ولایتنه و (سیحان) نهرینك منبعلری طرفنه کیدن قسمندن تفریق ایلمشدر.

بوسلسلهٔ جبال مذکور نهرك کنارنده واقع (آلا) طاغندن غربه طوغری حین امتدادنده (قیصریه) قربنده چیبلاق اوچ تپه دن متشکل وذروه سی دائمی صورتده قار وبوز ایله مستور وآناطولی شـبه جزیره سنك ۴۰۰۰ مترو ارتفـاعنده اولان (ارجیاس) طاغنی ومرکز یایلاسنك حدود شمالیه سنی تشـکیل و(حیمانه) یایلاسـنده ییله رق و(پاشا) ، (امیر) ، (مراد) ، (شاپخانه = سماو) طاغلرینی و(اوزونجه یایلا) ایله (قاز) طاغنی حاصل ایده رك (قلعهٔ سلطانیه) بوغازنده نهایت بولور.

(طوروس) سلسلهٔ جبالنك (ارجیاس) طاغندن جنوب غربی‌یه طوغری آیریلان جنوب سلسله‌سی (صماتی) یایلاسنی تعقیب ایتدکدن صوکره (آلا طاغ) ایله (بلغار = بوغاز)، (صوماو) ، (کوك = کیك) [۳۵۰۰ مترو ارتفاع]. (دیب پوراز) ، (آغلاسون) طاغلری ایله (عاصی قره آغاج) یایلاسنی (بك) طاغنی بالتشکیل ۳۰۰۰ متروارتفاعنده‌کی (آق) طاغنه واصل اولور. مذکورالاسم (کیك) طاغندن آیریلان (قره کدیك) طاغی (آنامور) بروننده نهایت بولور.

مذکورالاسم (طوروس) سلسله‌سنك (مراد) طاغندن بدأ ایله شمال غربی‌یه طوغری کیدن شعبه‌سی (کیرمیان) یایلاسنی و (دومانیج) و (بروسه) اوسته‌نده (کشیش) [۲۵۰۰ مترو ارتفاع] طاغلرینی حاصل ایلدکدن و (ازمید) ایله (کملیك) کورفزلری آره‌سندن بالمرور (قاطرلی) طاغنی تشکیل ایتدکدن صوکره (بوز برون) ده نهایت بولور.

آناطولی شبه جزیره‌سنك سمت غربیسنده (اورله) یارم آطه‌سنی حصوله کتیرن (بوز) طاغی واردر. بو طاغدن آیریلان (مغنیسا) طاغلری آطه‌لر دکزی ساحلی بوینجه شماله طوغری متوجه اوله‌رق مذکورالاسم (قاز) طاغی ایله برلشیر.

(بوز) طاغندن جنوبه طوغری تفرق ایدن شعبه‌سی دخی (جمعه). و (سیسام) آطه‌سی قارشوسنده ختام بولان (صامسون) طاغلرینی تشکیل ایتمشدر.

مذكورالاسم (بوز) طاغندن شرق جنوبی‌یه طوغری آیریلان قسمی (بیوك مندرەس) نهرینه بر كچید ویردكدن و(بابا) طاغنی واورمانلقدن عبارت (جنوبی بوز) دینلن جبلی حصوله كتیردكدن صوكره (كویجكز) كولنه واصل اولور .

آسیای عثمانینك حدود شرقیه‌سنده (آرارات) طاغندن جنوب شرقی‌یه طوغری آیریلان قسمی (ایران) طاغلری اسمنی آلیر . بو طاغلر ایسه (آسیای عثمانی) یی (ایران) مملكتندن فصل و (وان) كولی ایله (دجله) حوضه‌لرینی (رومیه) حوضه‌سندن تفریق ایدر. بوطاغلرك باشلیجه قسمنی (جبل خمرین) تشكیل ایتمشدر .

(آرارات) طاغنك نهایتنده كائن (كوسه) طاغندن و (مجنكرد) حذاسندن ٢٥٩٠ مترو ارتفاعی ایله آیریلان (صوغانلی) نامنده برسلسلهٔ جبال (فرات) و (چوروخ) صولری حوضه‌لرینی بری برندن تفریق ایتمك و (كمشخانه) طاغلری ایله برلشمك اوزره غربه طوغری امتداد ایدر.

آناطولینك سمت شمالیسنده (آناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی) نامنده برسلسلهٔ جبال‌دها واردر. بوطاغلر (چوروخ) صوینك منصبی صولنده (لازستان) طاغلری نامیله بدأ ایدەرك غربه طوغری بحر سیاهه قریب وموازی اوله‌رق ممتد اولور. حین امتدادنده (قولات)، (كمشخانه)، (كومبت)، (جانیك) طاغلرینی حصوله كتیردیكی كبی (یشیل ایرمق) نامنده‌كی نهره

و (نیبیان Nibian) ایله (قطران) طاغلری بیننده دخی (قزل ایرمق) ه بر کچید ویردکدن و (قسطمونی یایلاسی) ایله اوزرنده‌کی (ایلغاز) طاغنی حاصل ایتدکدن صوکره (بارطین) و (فیلیاس) صولرینه‌دخی کچید ویروب (بولی) ، (عباس) طاغلرینی و (سقاریه) نهرینه دخی کچید ویروب (قوجه ایلی یایلاسی) ایله ممتد اوله‌رق (علم طاغی = عالم طاغی) نی تشکیل ایدر . وقره دکز بوغازی ساحلنده (یوشع) تپه‌سنده نهایت بولور .

مذکور الاسامی (بارطین) ، (فیلیاس) صولری آره‌سنده (طورنا) و (فیلیاس) صویی صول وادیسنده (اووه) طاغلری واردر . (بولی) نك جنوب شرقیسنده (بیوك آلا طاغ) نامیله بریبغین موجوددر . بونك شرقنده (ایشیق) و (قوش) طاغلری واردر . بوسلسلهٔ جبال (قوش) طاغندن صوکره (قزیل ایرمق) دینلن نهره بر کچید ویردکدن و (طوشـان) طاغنی حصوله کتیردکدن صوکره جنوب غربی‌یه طوغری امتداد ایدر . بعده (قرق دلیم) ، (کوسه) طاغلرینی و (بوزق) یایلاسنی‌ده حصوله کتیردکدن صوکره (آق طاغ) معدنی واسطه‌سیله (چاملی بل) ه واصل اولور . بعده شرقه طوغری کیده‌رك (کوسه) طاغنی بعدالتشکیل (قوجکیری) یایلاسی واسـطه‌سیله (قره بل) سلسله‌سنه برلشیر .

مطح مائله

یوقاریده مذکور طاغلرك وضعیتی (آسـیای عثمانی) ی طرافنی احاطه ایدن دکزلره تابع ورسـانلره تقسیم ایلمشدر .

احوال میاه وگوللر

بحر سیاه ورساننده جاری انهار

آناطولیٔ شاهانه داخلنده بحر سیاهه بك چوق نهر وچای جریان ایتمکده ایسه‌ده باشلیجه‌لری (یشیل ایرمق)، (قزل ایرمق)، (فیلیاس)، (سقاریه) اسمنده‌کی نهرلردر.

یشیل ایرماق — (طوزانلی Tozanli) ، (چیقریق) نامنده ایکی قولدن مرکبدر .

بونلردن (طوزانلی=توقاد) چای [۲۳۰ کیلومترو مجرایی حاوی] — مذکور چای (کوسه طاغی) نك شمالندن منبعنی آلوب غربه طوغری جریان ایده‌رك لطیف بر وادی داخلنده اوچ تپه‌نك میللری اوزرینه مبنی (توقاد) شهرینی صولنده براقوب (قاز اووه‌سی) دینلن محلدن کچدکدن صوکره (چیقریق) چایی ایله برلشیر .

(چیقریق) چایی [۲۲۰ کیلومترو طول] — (توقاد) قصبه‌سنك جنوبنده‌کی (چاملی بل) دن چیقوب غربه طوغری (آرد اووه = آرتق آباد) دن و (صولی سرای) یقنندن بالمرور صولدن (آق طاغ معدنی) طرفندن کلان بر قاچ تابعنی آلدقدن صوکره شمال شرقی‌یه متوجه اولور . بعده صول طرفندن (چوروم) قصبه‌سندن کچن بر تابعنی و (مجید اوزی) قصبه‌سنك مرکزی

اولان (حاجی کوی) دن مرور ایدن بردره یی آله‌رق (طوزانلی) چایی ایله برلشیر.

بو ایکی چای یکدیگری ایله برلشدکدن صوکره (یشیل ایرماق) نامنی اخذ ایدر. بورادن محل انصبابنه قدر ١٦٠ کیلومترو مجرایی حاوی بولنور. آندن صوکره (یشیل ایرماق) ٥٠ مترو عرض پیدا ایده‌رك (اماسیه) شهرندن کچوب صول طرفدن (مرزیفون) قضاسی داخلنده جریان ایدن (ترس آقان) چایی آلیر. بعده (طاش اوودیی) قطع ایده‌رك صاغ طرفدن کلن (کلکیت) و یاخود (کرمه‌لی) چایی ایله برلشیر. [١]

(یشیل ایرمق)، (کلکیت) چایی آلدقدن صوکره شماله طوغری طار. بوغازدن کچوب صاغنه براقدیغی (چهارشنبه) قصبه‌سی اوکنده دورت قوله آیریله‌رق (چالتی Tchalti) برونی جوارنده بحر سیاهه دوکیلور.

قزل ایرمق [٢] [٩٦٠ کیلومترو طول] — (کوسه) طاغی اتکلرندن نبعا و غربه طوغری جریان ایده‌رك ایکی دره

[١] (کلکیت) چایی [٣٤٠ کیلومترو مجرایی حاویدر] (آق طاغ) دن نبعان و (کلکیت چفتلکی) قصبه‌سندن غربه طوغری جریان ایده‌رك بر اووه اوزرنده کائن (قره حصار شرقی = شبین قره حصاری) و قویلحصار = قیونلی حصار)، (نیکسار) قصبه‌لرینی صاغه براقدقدن صوکره (طاش اووه) ده (یشیل ایرماق) ایله برلشیر.

[٢] بونهرك مجراسی چامورلی و رنکی قرمزی اولدیغندن بین الناس (قزیل ایرماق) اسمیله متعارف اولمشدر.

اوزرینه مبنی (سیواس) شهرینه واصل اولور. بعده مجراسنی جنوب غربی یه تحویل وطرفیندن (دلیكلی طاش) چایی و (چاملی بل) دن چیقان (خان) صویی و (قیصریه) شهری یقیننده کچن (قره صو) اسمنده کی چایی اخذ و (نوشهر) قصبه سنی صولنه و (حاجی بکتاش) قصبه سنی صاغنه ترك ایده رك مجراسنی غرب شمالی یه تبدیل ایدر. بعده (قیر شهری) قصبه سنی صاغ تابعندن بری اوزرنده بر قوب مجراسنی شماله تبدیل و (کسکین) ایله (حیمانه) یایلاسی آره سندن (قلعه جك) حذاسنه دکین مرور ایدر. آندن صوکره نهر مذکور شرق شماله دونوب (کنغری = چنغری) شهرندن کچن (شاب) دره یی ویا (یاپراقلی) چایی صولدن و (دلیجه) چایی صاغدن آله رق (اسکلب) قصبه سنی صول طرف تابعی اوزرنده ترك ایدر. بعده (قوش) طاغی ایله (قرق دلیم) طاغلری آره سنده طولاشوب طار بر وادیدن جریان ایده رك (عثمانجق) قصبه سی اوکنده غربه طوغری بر دیرسك پیدا ایلر . بو محلده صول طرفدن (قوجحصار) قصبه سندن کچه رك (طوسیه) قصبه سنی صولنه براقان و لطیف و غایت منبت اراضیدن کچن (دورك Devrek) و (ایلغاز) طاغندن ظهور و (قسطمونی) جوارندن و (طاش کوپری) قصبه سی یانندن و (بوی آباد) قربندن کچن (کوك ایرماق) چایلرینی آلیر .

آندن صوکره (قزل ایرماق) ، (وزیر کوپریسی) قصبه سندن

مرور ایدن (بردانه Birdané = بیدانه Bidané) صوینی صاغدن آلوب (قطران) ، (نیبیان Nibian) طاغلری آره‌سنده‌کی طار بوغازدن کچوب (بافره) اوکنده دوز بر اووه‌یی قطع ایله بحر سیاهه منصب اولور.

فیلیوس چایی — بو چای باشلیجه (بولی) ، (صوغانلی) نامنده ایکی صویك اجتماعندن حصوله کلشدر .

بولی صویی [۱۳۰ کیلومترو طول] — (عباس) طاغی جنوبندن نبعان وشمال شرقی‌یه طوغری جریان ایده‌رك (بولی) شهری اوکندن بالمرور (منکن Menguen) قصبه‌سنی صاغنده ترك ایدر. بعده (دورك Durek) قربنده صاغدن کان(صوغانلی) صویی ایله برلشیر.

صوغانلی صویی [۱۹۰ کیلومترو طول] — (آلا طاغ) ك شمالندن نبعان و شرق شماله طوغری (اولو صو) نامیله جریان ایدوب (کره‌ده Guérédé) قصبه‌سنی صولنه ترك و (بایندر Baïndir) قصبه‌سی اوکنده صاغدن کان (میلان) صویی ایله برلشدکدن صوکره (حاملی صو) نامیله یاد اولنه‌رق (آراج) دن کچن (آراج) صوینی آلیر . بعده (صوغانلی صو) نامیله غربه دونوب صاغدن (زغفران بولی) قصبه‌سنی سقی و اروا ایدن (صارب Sarb) صوینی وصولدن (چغا Tzaga) کولنك آیاغنی آله‌رق (بولی) صویی ایله برلشیر .

(بولی) ، (صوغانلی) صولری یکدیکری ایله برلشدکدن

صوکره (فیلیوس) [۵۰ کیلومترو طول] چایی نامیله یاد اولنه‌رق شماله طوغری جریان ایدر. (فیلیاس = حصار اوکی) قریه‌سی اوکنده بحر سیاهه منصب اولور .

سقاریا نهری [٥٦٠ کیلومترو طول] — (بیاد) یایلاسندن نبعان و (بیاد) ، (سید) صولرینی آلدقدن صوکره شماله دونه‌رك (حایما) یایلاسنی صاغنه براقوب صولدن (پورصوق) [۱] وصاغدن (انقره) [۲] چایلرینی اخذ ایدر .

(سقاریه) نهری (پورصوق) ، (انقره) چایلرینی آلدقدن صوکره جسامت کسب ایده‌رك شماله طوغری جریان ایدر . بعده صاغدن (ایشیق) طاغلرندن ظهور وغرب جنوبی‌یه طوغری مرور ایدن (قرمر Kirmir = امیر) چاینی آلیرکه بو چای صولدن (آیاش) قصبه‌سندن کچن (قره بوغا) صوینی وصاغدن (بکبازاری) قصبه‌سندن کلن (بکبازاری) چاینی اخذ ایدر . آندن صوکره (سقاریه) نهری غربه دونوب جسیم (میخالیج) اورمانی صولنده و (نعللو خان) قصبه‌سنی صاغنده ترك ایدوب صاغدن (طوربه‌لی = کوینك) ، (طراقلی)

---

[۱] (پورسوق) چایی منبعی (مراد) طاغندن آلوب (کرمیان) یایلاسنی قطع و (کوتاهیه) شهرینی صولنه ترك و (سلطان‌اوکی) یایلاسنك جنوبنی تعقیب ایده‌رك (اسکی شهر) دن بالمرور (سقاریه) یه قاریشیر .

[۲] انقره چایی ایسه (انقره) شهرنده اوچ صویك برلشمسیله حاصل اوله‌رق غربه طوغری جریان و (حیمانه) یایلاسنك شمالنی تعقیب ایده‌رك (سقاریه) نهری ایله برلشیر .

قصبه‌لرندن کچن (طراقلی) وصولندن (دومانیج) طاغنك شرقندن چیقان و (بوزاویوك = بوزاوق) دن کچن و (سکود) قصبه‌سنی صاغنه و (بیله‌جك) قصبه‌سنی صولنه ترك ایدن (چلتیك) صولرینی آلیر .

آندن صوکره (سقاریه) نهری (لفکه) موقعی صاغندن کچه‌رك غربه طوغری بر دیرسك پیدا ایدر . بوراده (دومانیج) طاغندن ظهور و (اینه‌کول) . (یکی شهر) قصبه‌لری یقیننده مرور ایدن (کوك‌صو) یی اخذ ایدر .

(سقاریه) نهری (کوك‌صو) یی دخی آلدقدن صوکره مجراسنی شمال شرقی‌یه تبدیل ایدوب (کیوه) یی صاغنده و (کوك طاغ) ایله (قومارلی Kumarlu) طاغنك حاصل ایتدیکی (قره‌قیا) بوغازندن کچه‌رك (صبانجه) کولی ایله آطه - بازاری) قصبه‌سنی اسکی مجراسی جهتنده ترك و (مدرنی = مودورنی) قصبه‌سندن کچوب (خندق Khndak) قصبه‌سنی صاغنه براقان (مدرنی) صوینی صاغدن اخذ و (قوجه ایلی) یایلاسنی قطع ایده‌رك (انجیرلی) موقعی غربنده بحر سیاهه دوکیلور .

﴿ مرمره دکزی ورسانده جاری انهار ﴾

آناطولیٔ شاهانه داخلنه‌دن مرمره دکزینه باشلیجه (صوصورلی) دینان (میخالیج) صوبی جاریدر .

نهر مذکور (شابخانه) طاغندن ظهور وغربه طوغری (سماو) نامیله مرور ایده‌رك (سماو) کولنی تشکیل و (زنجیرلی)

قریه‌سی جوارنده مجراسنی شماله تحویل ایلدکدن صوکره (بیغادیج) قصبه‌سنی صاغنه ترك و صولدن (بالیکسری) شهرینی بر اووه اوزرنده براقان (اوزونجه) دره‌یی اخذ واسمنی (صوصورلی) یه تبدیل ایدر.

بعده (صوصورلی) نهری (صوصورلی) موقعی یقیننددن بالمرور (میخالیج) قصبه‌سی اوکنده صولدن (مانیاس) کولنك صوینی آلان (قره دره) یی وصاغدن (اولو آباد = آبولونیا) کولنك آیاغی اولان (اولو اووه) صوینی اخذ ایدر.

(اولو آباد) کولنه دخی (دومانیج) طاغندن ظهور و(اطرانوس) (کرماستی) قصبه‌لرندن مرور ایدن (اطرانوس) چایی آقار. بعده (صوصورلی) نهری صاغدن (اولفر = نیلوفر) چایی آلیر.

(اولفر) چایی ایسه (کشیش) طاغی شمالندن منبعنی آلوب بر چوق قابلیجه‌لری حاوی اولان (بروسه) اووه‌سنی اروا و(بروسه) شهرینی صولنه ترك ایدر.

آندن صوکره (میخالیج) نهری کنیش بر وادی داخلنده جریان ایده‌رك (امیر علی) آطه‌سنك قارشوسنده (مرمره) دکزینه قاریشیر. [بونهرك جریان ایتدیکی اراضی غایت منبت ومحصولداردر.]

﴿ آطه‌لر دکزی ورسانده جاری انهار ﴾

آناطولی شبه‌جزیره‌سی داخلنده آطه‌لر دکزینه (باقر)

چایی، (سراباد)، (کوچك مندرس)، (بیوك مندرس) چایلری جریان ایتمکده‌در.

باقر چایی [١١٠ کیلو مترو طون] -- بو چای ('وزنجه یایلا) نك جنوبندن چیقوب غربه طوغری جریان ایله (باقر) اووه‌سنی قطع و(صومه) قصبه‌سنی صولنده و(برغمه) شهرینی صاغنده ترك ایده‌رك (چاندارلی) کورفزنده آطه‌لر دکزینه آقار.

کدوزلی چایی [٣٠٠ کیلو مترو طول] — بوکا (سراباد) دخی دیرلر. بوچای (شابخانه) طاغنك اتکندن ظهور و(کدوز = کدیز) قصبه‌سندن غرب جنوبی‌یه وبعده غربه طوغری مرور ایده‌رك (قوله (قصبه‌سنی صولنه براقوب (تیمورجی) قصبه‌سندن کچن (تیمورجی) صوینی صاغدن و(اینه کول) ، (آلاشهر) قصبه‌لرینی صولنه ترك ایدن (قوزی چایی) صولدن آلوب (مرمره) کولی ایله (سارد) شهری خرابه‌سی آره‌سندن بالمرور (صاری اووه = صاری آباد) ی قطع و (طورغولی = قصبه) موقعی صاغندن کچوب صاغدن (قوم) چایی اخذ ایدر. بعده (کدیز) چایی (مغنیسا) ، (منمن) قصبه‌لری یقیندن کچه‌رك (ازمیر) کورفزنده آطه‌لر دکزینه منصب اولور.

کوچك مندرس چایی [١١٠ کیلو مترو طول] — بوچای (بوز Bose) طاغندن نبعان وغربه طوغری جریان ایده‌رك صاغنه (اوده‌مش) وصولنه (جمعه) طاغنك اتکنده مبنی (تیره) قصبه‌لرینی ترك و (بایندر) قصبه‌سنی صاغ وادیسنده براقوب

(آیاثلوغ) قصبه‌سندن بالمرور (قوش آطه‌سی) لیمانندہ آطه‌لر دکزینه دوکیلور.

بیوك منْدرس چایی [٣٣٠ كیلو مترو طـول] — مذكور چای (بش پرمق) طاغی اتكندن چیقوب صاغندن (صندقلی) چاینی آلدقدن صوكره غربه طوغری (چال) اووه‌سندن جریان ایده‌رك صاغدن (مراد) طاغندن نبعان ایدن و (عشاق) قصبه‌سنی صاغنه براقوب (باناز Banaz) موقعندن كچن (باناز) چایی ایله صولدن كذا (بش پرمق) طاغندن ظهور و (بابا) طاغنك اتكنه مبنی (دكزلی) قصبه‌سنی صولنه و (یوق قلعه) خرابه‌سنی صاغنه ترك ایدن (چوروك) صوینی اخذ و (آیدین) اووه‌سنی قطع و (نازللی)، (آیدین = كوزلحصار) قصبه‌لرینی صاغندن ترك ایدوب مجراسنی غرب جنوبی‌یه تحویل ایتدكدن و (باقی = بالاتیه) اسملریله یاد ایتدكاری (آغیز Akiz) كولنك آیاغنی دخی صولدن آلدقدن صوكره (بالاتیه) قریه‌سی یقیننده‌ن بالمرور آطه‌لر دكزینه منصب اولور.

(بحر سفید و رسانده جاری انهار)

آسیای عثمانی داخلندن بحر سفیده بك چوق چای و درەلر آقار ایسه‌ده باشلیجه‌لری (كوكصو) ایله (طرسوس)، (سیحان)، (جیحان)، (عاصی) نهرلریدر.

كوكصو [١٨٠ كیلومترو طول] — بو صو (كیك) طاغی جوارندن نبعان وشرق جنوبی‌یه طوغری (ایچ ایل) یایلاسندن

جریان ایدوب (ارمناك) قصبه‌سنی صولنه و (سلفکه) قصبه‌سنی صاغه بر اقدقدن صوکره (آق دکز) ه آقار .

طرسوس چایی [١٠٦ کیلومترو طول] — بو چای ایکی قولدن نبعان و جنوبه طوغری اورمانلق و منبت اراضیدن جریان ایدوب (طرسوس) قصبه‌سنی صاغنه براقه‌رق (مرسین) کورفزنده بحر سفیده دوکیلور .

سیحان نهری [٣٥٠ کیلومترو طول] — نهر مذکور (کوکصو) ایله (قزل صو) نامنده‌کی چایلرك اجتماعندن حصوله کلمشدر. بونلردن (کوکصو) ، (صاران صو Saran Sou) نامیله (تنوز) یایلاسندن ظهور و (بیك بوغا) طاغی ایله (قوزان) طاغلری آره‌سندن جنوب غربی‌یه طوغری مرور ایده‌رك (کوکصو) اسمیله یاد اولنور . بعده صاغده بر قیالق محلده (حاچین) قصبه‌سنی ترك ایده‌رك (قزل صو) ویا (صماتی = این) ایرماغی ایله برلشیر .

(صماتی) ایرمغی ایسه (خنزیر) طاغندن نبعان و (قوزان) طاغلرینی صولنه براغوب غرب جنوبی‌یه طوغری جریان ایده‌رك (کوکصو) ایله برلشیر .

(صماتی) . (صاران) صولری برلشدکدن صوکره (سیحان) اسمنی آلوب بر چوق چای و ایرمقلر ایله‌ده ملاقی اوله‌رق (چقور اووه) دن و (آطنه) شهرندن بالمرور (طرسوس) چایی محل انصبابی یقیننده بحر سفیده دوکیلور .

جیحان نهری — (سکودلی) ، (خرما) اسمنده‌کی ایکی چایدن مرکبدر .

بونلردن (سکودلی) چایی (چتال تپه) نك شمال سمتندن ظهور و (البستان Elbistan) قصبه‌سندن مرور ایده‌رك (خرما) صویی ایله برلشیر .

(خرما) صویی ایسه (بیك بوغا) طاغندن منبعنی آلوب شرق جنوبی‌یه طوغری جریان ایده‌رك (پلانقه یایلاسی) دینلن محلی بالمرور (سکودلی) چایی ایله برلشیر .

بو ایکی صو یکدیگری ایله برلشدکدن صوکره اسمنی (جیحان) ه تبدیل و استقامتنی اولا جنوبه بعده غربه تحویل ایدر . جنوبه طوغری حین جریاننده (مرعش) قصبه‌سی جوارنده صول طرفدن (آق صو) نامنده بر چای آلیر. (آق صو) دینلن چای دخی (چتال تپه) نك جنوبنده‌کی (باش کول = کول باشی) دن نبعان و غربه طوغری جریان ایله (معدن)، (چنار) کوللرینك صولرینی آلدقدن و (بل ویرن) ، (پازارجق) یایلالرینی صولنده براقدقدن صوکره (شکر اووه‌سی) اسمیله تسمیه ایدیلن اووه‌یی بالمرور جیحان نهرینه قاریشیر.

(جیحان) نهری (آق صو) یی دخی آلدقدن صوکره (بولانیق) یایلاسنی صولنده ترك و (ذوالقدریه) و (سیس) قصبه‌لری قربندن مرور ایدن توابعنی صاغدن و (جبل برکت)دن کلن (آغا)چاینی صولدن آلوب (چقور اووه) یه داخل و (یمورطه‌لق) لیمانی جنوبنده (اسکندرون) کورفزینه واصل اولور .

عاصی نهری [٣٠٠ کیلومترو طول] — بو نهر (بعلبك) جوارنده (شرقی لبنان) طاغلرندن ظهور و جنوبدن شماله طوغری مرور ایدەرك (حمص) کولنی تشکیل ایله (حمص) قصبەسنی یارم ساعت مسافەده بر اووەده ترك ایدر. بعده (حما) شهرندن و (جسر شغور) قصبەسنی صولئه و (جسر جدید) قصبەسنی صاغنه براغەرب (عمیق = آق دکز) کولنك آیاغنی دخی آلەرق مجراسنی جنوب غربی‌یه تبدیل ایدر.

مذکور کوله دخی (کرد) طاغی طرفندن کلەرك (عمیق) اووەسنی قطع ایدن (عفرین Afrin) ، (قره صو) نامندەکی چایلر منصب اولور.

آندن صوکره (عاصی) نهری (آنطاکیه) شهری اوکندن بالمرور (سودیه) قربنده بحر سفیده دوکیلور.

﴿ بصره کورفزی ورساننده جاری انهار ﴾

بصره کورفزینه (فرات) ، (دجله) نهرلرینك اجتماعندن حصوله کلن (شط العرب) اسمندەکی نهر جریان ایتمکدەدر.

فرات نهری — (قره صو = فرات غربی) و (مراد = فرات شرقی) چایلرینك اجتماعندن حاصل اولمشدر .

قره صو [٤٠٠ کیلومترو طول] — بو چای (دوملی Doumlou) طاغندن ظهور و غربه طوغری مرور ایدەرك صول طرفدن (یالان دوکن) طاغلرندن ظهور و (ارضروم) شهری‌ایله جوارنی اروااندن (یغمور) درەیی آلوب (ارزنجان) اووەسندن مرور ایدەرك صاغ ساحلی‌اوزرنده (ارزنجان) شهر

مشهورینی براقوب (کماح) قصبه‌سی قارشوسنده بر کوپریدن
کچر. صوکره نهر طارلاشمغه باشلایه‌رق مجراسنی جنوبه تبدیل
ایله صاغدن (دیوریك) طرفندن کلن (چالتا) صوینی اخذ
و(اکین) قصبه‌سنی صاغ ساحلی اوزرنده ترك ایدر. صوکره
(عربکیر) قصبه‌سی یقیننده‌ن کچن (عربکیر) چاینی دخی صاغدن
آلوب (کبان معدنی) قصبه‌سنه وارمزدن اول (مرات) چایی
ایله برلشیر. [بو صویك کماحدن آشاغیسی اوفاق قایقلرك سیر
و حرکتنه مساعد ایسه‌ده مجراسنده‌کی قیالقلرك قردیرلمسی
ودونك محللرنده‌کی کردابلری حصوله کتیرن مواقعك بر طرف
ایدلمسی لازمدر.]

مرات چایی [٥٢٠ کیلو مترو طول] — بوچای بری
(شیریان) طاغندن چیقوب (الشکرد) اووه‌سنی قطع ودیکری
(اکری) طاغنك جنوب شعبه‌لرندن منبعنی آله‌رق (دیادین)دن
مرور ایدوب (قره‌کلیسا) قصبه‌سنی صاغنه ترك ایدن ایکی قولدن
حاصل اولمشدر.

بوایکی قول یکدیکریله برلشدکدن صوکره (مرات) چای
نامیله مجراسنی جنوب غربی‌یه تحویل ایدر. بعده عارضه‌لی
ومنبت اراضی داخلندن بالمرور (ملازکرد) قصبه‌سنی کچدکدن
صوکره صاغدن بر قاچ قولدن مرکب اولان (خنس Khnis)

صویتی اخذ و (بولانیق) قصبه‌سنی صولنه براقوب صولدن آلدیغی (قره‌صو) وادیسنده (موش اووه‌سی) ایله (موش) قصبه‌سنی ترك ایدر. بعده (مرات) چایی (کنج) اراضیسنی قطع و (پالو) قصبه‌سی اوکنده‌کی کچیدندن کچوب صاغدن (پری) چاینی آله‌رق (خرپوت) قصبه واووه‌سنی صولنده ترك و (چمشکزك Tchimischguezek) چاینی دخی صاغدن اخذ ایله (فرات) چایی ایله برلشیر .

مذکور الاسامی (قره‌صو) ، (مرات) چایلری یکدیکری ایله برلشدکدن صوکره (فرات) نامیله [١٨٠٠ کیلومترو مجرایی حاوی] یاداولنه‌رق (کبان معدنی) کوپریسندن بالمرور (موزور) طاغی اوکنده غربه طوغری بیوجك بر دیرسك پیدا ایده‌رك صاغدن (قوری چای) نامنده‌کی چایی و (ملاطیه) قصبه‌سنی صاغنه ترك ایدن (طوخمه) صوینی آلوب مجراسنی جنوب شرقی‌یه تبدیل و (ایزولی Izoli) قریه‌سی اوکندن مرور ایتدکدن صوکره یوز کیلومترولق برمحلده درت عدد چاغلیان حاصل و (تلك Télék) موقعی اوکنده مجراسنی سمت غرب جنوبی‌یه تحویل ایدر. [ایزولی موقعنه قدر (فرات) نهری اوزرنده قایقلر ایشلر ایسه‌ده اورادن آشاغی‌یه چاغلیانلر اولدیغندن کچه‌مزلر] آندن صوکره (فرات) نهری طرفندن (قره چای) ، (کاخته) صویی کبی بر قاچ صو آله‌رق (روم قلعه) یی صاغنه و (بیره‌جك) قصبه‌سنی صولنه ترك وصاغدن (نزیب) طرفندن مرورایدن (جواد) و (عینتاب)

قصبه‌سی یقیندن کچن (ساجور Sadjour) چایلرینی اخذ و (قلعة النجم) خرابه‌سنی و (بالیس = مسکنه) قلعه‌سنی صاغنه ترك وبجراسنی جنوب شرقی‌یه توجیه ایده‌رك (جعبر) قلعه‌سی خرابه‌سی جنوبندن کچوب (رقه) قصبه‌سنی صولنه براقور. بعده صولدن (الجزیره) قطعه‌سنك کلیدی مثابه‌سنده اولان (اورفه) و (حران) قصبه‌لرندن مرور ایدن (بلیج Belidje) چایی آلیر. آندن صوکره (زور) سنجاغنك مرکزی اولان (دیر) شهرینی صاغ ساحلی اوزرنده ترکله (البصیر El-bouseir) قریه‌سی جوارنده صولدن (خابور) چایی اخذ ایدر.

(خابور) چایی ایسه باشلیجه ایکی قولدن مرکبدر. آنلردن بری (رأس العین) قصبه‌سی یقیندن ودیکری (ماردین) قصبه‌سی جوارندن مرور ایدر. مذکور چای دخی صولدن (نصیبین) قصبه‌سی یانندن کچن بر تابعی آلیر.

(فرات) نهری (خابور) چایی آلدقدن صوکره غایت واسع اووه‌لره داخل اوله‌رق صاغ ساحلی کنارنده (عشاره)، (ابوکمال)، (القائم) و (بغداد) ه ٦٥ ساعت مسافه‌ده اولان (عنه Anah) نامنده‌کی کوی و قصبه‌لری ترك ایدر. صوکره داخلنده بولنان بر طاقم اوفاق آطه‌لر اوزرینه مبنی مواقعدن بالمرور کذا صاغ ساحلی اوزرنده (حدیثه) موقعنی وشام کاربانلك آرامکاهی اولوب داخلنده زفت منبعلری وطوزله بولنان (هیئت Hit) قصبه‌سی ایله (قلعة الرماد) موقعنی براقه‌رق (فلوجه Féloudje) قلعه‌سنه

کلیر [١]. بعده (فرات) نهری صول ساحلی اوزرنده (مسیب Mouseyyib) قصبه‌سنی ترك ایدوب مشهور (بابل) خرابه‌سنی صولنه و (حله Hillé) قصبه‌سی کنارندن مرور ایده‌رك (حسینیه) قنالی اوزرنده کائن (کربلا = مشهدحسین) قصبه‌سنی و (هندیه) بتاقلغنی و (بحر ابونجم) نامنده‌کی کولی و (بحرنجف) دینلن کولك کنارنده واقع (نجف = مشهدعلی) قصبه‌سی ایله جوارنده‌کی (کوفه) مشهور خرابه‌سنی صاغنه ترك و (شنافیه Chinafiyè) طرفندن کلن (شط الرماهیه) نامیله برقول اخذ ایده‌رك (دیوانیه) قصبه‌سنه کلیر. بعده صاغ طرفدن آلدیغی (شط العطشان) نامنده‌کی برقول اوزرنده (سماوه) قصبه‌سنی براقوب (قلعة الخضر) اوکندن کچه‌رك (ناصریه) جوارنده صولدن (شط الاماره) ویا (الحی El-haï) نامنده (دجله) نهری قوللرندن برینی آلیر. صوکره (فرات) نهری (سوق الشیوخ) قصبه‌سنی صاغنه و (منتفك) بتاقلقلرینی صولنه ترك وبر طاقم اوفاق قریه‌لردن مرور ایده‌رك (قورنه) قصبه‌سنده (دجله) نهری ایله برلشیر .

دجله نهری [١٦٠٠ کیلومترو طول] — (شط) اسمیله دخی بنامدر. نهر مذکور (شط غربی) ، (شط شرقی) قوللرندن مرکبدر .

---

[١] (فلوجه) دن (مسکنه) یه قدر صولرك جوشغنلغی زمانی واپورلر و (بیره‌جك) قصبه‌سنه دکین کلکلر ایشلیه‌بیلیر . (فلوجه) دن آشاغی (فرات) نهری برطاقم قناللره تقسیم اولنمشدر .

بونلردن (شط غربی) منبعی (صاری میشه) طاغنك شرقنده واقع (كوكجك Gueuldjik) نامنده‌كی كولك جنوبندن آلوب [بو موقع (تەلك) موقعنه ١٠ كیلومترو اوزاقده‌در .] (ارغنی معدنی) اوكندن كچه‌رك مجراسنی شرقه تبدیل وصولدن (سیوان) معدننندن كلن (زیبانه Zibané) چایی بالاخذ جنوبه طوغری جریان ایدر. بعده صاغ طرفنده (دیاربكر) شهرینی براقوب اوكنده‌كی اونبر كوزلی كوپریدن كچدكدن صوكره مجراسنی شرقه چویروب صولدن (موش) شهری جنوبندن كلن (بطمان) چایی و (رضوان) دن كلن دیكر بر تابعنی اخذ ایده‌رك (تیل Til) قریه‌سی اوكنده (شط شرقی) ایله برلشیر .

(شط شرقی) نهری ایسه (وان) كولنك جنوبنده ایكی منبعدن تنبع ایدوب (سعرد) قصبه‌سندن كچه‌رك صاغدن (بتلیس) چایی اخذ ایدر .

شرقی وغربی شط نهری یكدیكری ایله برلشدكدن صوكره (دجله) یعنی (شط) اسمیله یاد اولنه‌رق غایت طار بر یتاقدن جنوبه‌طوغری جریان ایدوب (جزیرهٔ ابن عمر) اسمنده‌كی قصبه‌ده بر آطه تشكیل ایدر . بعده (دجله) نهری وادیسی كنیشلیه‌رك صولدن (زاخو Zakho) دن كلن (خابور)صوینی آلوب (بوتما Boutma) طاغنك اطرافنی طولاشدقدن صوكره (موصل) وادیسنه داخل اولور. آندن صوكره نهر مذكور (موصل)

شهرینی صاغ ساحلنده و (نینوا) خرابه‌سنی صول طرفنده براقوب صولدن (زاب‌الکبیر) نامنده‌کی صویی اخذ ایدر [١].

(دجله) نهری (بیوك زاب) صوینی آلدقدن صوکره جنوبه طوغری طرفینی چول اولمق اوزره جریان ایدر. حین جریاننده صاغدن یاز موسمنده صوسز قالان بر قاچ ایرمغی وصولدن (کوچك زاب) صوینی اخذ ایلر.

(دجله) نهری (کوچك زاب) صویی دخی آلدقدن صوکره (جبل حمرین) ك حاصل ایتدیکی بوغازدن کچر ایکن (قلعة الجبار) ی صاغنه و (تکریت) قصبه‌سی یانندن بالمرور (اسکی بغداد) خرابه‌لرینی و (سامرا) قصبه‌سنی صولنه ترك ایدوب صولدن (کرکوك) دن و (شهرزور) یایلاسندن کچن (شط الادهم) نامنده بر تابعنی آلوب (بغداد) شهری اورته‌سندن بالمرور صولدن ٥٠٠ کیلومترو امتدادنده اولان (دیاله) صوینی اخذ وصول ساحلی اوزرنده (عزیزیه = قلعة الشمر) موقعی

---

[١] (زاب الکبیر) دینلن (زاب اعلا) صویی [٤٣٠ کیلومترو طول] منبعنی (قطور) طاغلرندن اخذ و (الباق) ، (کوار) یایلالرینی وغایت طاغلق وعارضه‌لی اولان (حکاری) اراضیسنی مرور ایده‌رك صاغنده (باش قلعه) و (چوله‌مرك) قصبه‌لرینی و صولنده (چال) قصبه‌سنی براقوب مرتفع بر وادیده کائن (عمادیه) قصبه‌سی یقیننده‌ن کچن بر تابعنی صاغدن و (رواندز) قصبه‌سندن مرور ایدن (رواندیز) صوینی صولدن آلوب (عقره) موقعنی صاغنه و (اربیل) قصبه‌سنی صولنه ترك ایده‌رك (دجله) نهری ایله برلشیر.

ایله (کوة الاماره Kout el - Amara) [١] قصبه‌سنی ترك ایتدکدن و (فرات) نهری ایله اتصال کسب ایدن (شط الاماره = الحی) نامنده‌کی قول تفریق اولندقدن صوکره ابتدا مجراسنی شرقه وصوکره جنوبه تبدیل واوراده (امام علی الغربی) قصبه‌سنی صاغنه و (امام علی الشرقی) قصبه‌سنی دخی صولنه ترك و (عماره) قصبه‌سی یقیننده مرور ایدر . بعده بر طاقم بتاقلقلردن لچوب (قورنه) قصبه‌سنده (فرات) نهرینه ملاقی اولور [١] .

شط العرب [١٨٠ کیلومتر] — (فرات) ، (دجله) نهرلری یکدیکری ایله برلشدکدن صوکره (شط العرب) اسمنی آله‌رق جنوب شرقی‌یه طوغری جریان ایدر . حین جریاننده صولدن ٦٨٠ کیلومترو مجرایی حاوی اولوب ممالك ایراندن کلن و(سامیده Samida) بتاقلغی درونده یاییلان (کرخا Kerkha) نهرینی اخذ وصاغ ساحلندن اوچ کیلومترو اوزاغنده (بصره) شهرینی ترك ایدر . بعده (شط العرب) چبلاق ودوز براووه‌دن لچه‌رك باشلایجه ایکی قول ایله (بصره) کورفزینه دوکیلور. مذکور

[١] (کوت) لسان هندیده حصار وقلعه معناسنه کلوب عراقك اول سمتلرنده طوپراقدن یاپیلان قلعه‌لره (کوت) اطلاق ایدرلر .

[٢] (دجله) نهرنده واپورلر (بغداد) دن (موصل) ه زورلقله ایشلیه‌بیلیر. (دجله) نهری (فرات) نهرینه نظراً دها طولامباج بر مجرا دروندن جریان ایدر ایسه‌ده (فرات) ده تصادف اولنان قوم ییغینلری وقامشلقلر بونده موجود اولمدیغندن (دیاربکر) دن اعتباراً آشاغی‌یه طوغری کلکلر هر وقت کیده‌بیلیر .

قوللرندن ایران طرفنده اولانی (محمره) قصبه‌سی یقیننده ممالك ایراندن کلن ٥٤٠ کیلومترو طولی بولنان (کارون = قارون) نهرینی اخذ ایدر. بو قولك بصره کورفزینه منصب اولدیغی محله (فاو) آغزی دیرلر. بو ایکی قول آره‌سنده تشکل ایتمش اولان آطه دخی (جزیرة الکعب) اسمنی آلیر.

﴿کوللر﴾

آسیای عثمانیده کوللر کثیر اولوب سطحاً (اسو بحیره) کوللرندن زیاده‌در. باشلیجه‌لری (وان) کولی ایله (بحر لوط) و (طوزلی کول)، (اکردیر)، (بك شهری)، (آق شهر)، (سبانجه)، (ازنیق)، (آپولونیا = میخالیج)، (مانیاس) کوللریدر.

وان کولی — بو کول آسیای عثمانیده بولنان کوللرك اك بیوکی اولوب تقریباً ٦٥ فرسخ محیطنده اوچ طرفی مرتفع طاغلر و یوکسك یایلالر ایله محاط و شرق جهتی بر یایلا ایله محدوددر. سطح بحردن دخی ٦٢٥ متروقدر ارتفاعی و ٢٥ مترو قدر دخی درین یرلری واردر. کندی‌یه متعدد چای و دره‌لر جریان ایتمکده‌در. باشلیجه‌لری (بند ماهی = صغوق صو) و (مارمید = قره چای) در. کولك صویی طوزلیدر. درونده (سازان)، (کفال) بالقلری صید ایدلمکده‌در. بو بالقلر کولك صوینك ترکیبنده کوکردلی سوده بولندیغندن موسم صیفده ایشانه‌میوب چایلرك مجراريته هجوم ایدرلر.

کول داخلنده واپور ایشلتمك تصور ایدلمشدر. فقط الیوم

یالکز کمیلری ایشلك اسکله‌لره اوغرایه‌رق مذکور کولك محیطی طولاشمقده‌در. ایشلك اسکله‌لری دخی (وان)، (آخلاط)، (ارجیس)، (طاطوان)در. (وان) ایله (آخلاط) آره‌سی ۱۷۰ میل بحریدر. (وان) کولی داخلنده چند عدد آطه‌جق موجود وباشلیجه‌سی (واسطان) اسکله‌سی قارشوسنده (آقطمار) نامیله مشهوردر.

بحر لوط — بوکا (بحر میت) دخی دیرلر. مذکور کولك صویی دخی آجی اولوب عمقی زیاده اولدیغندن بحر سفیددن کوله قدر بر قنال آچلمش اولسه بحرك صویی مذکور کوله جریان ایده‌جکی طبیعیدر. (بحر لوط) ٦٤ کیلومترو طولنده و ۸ الی ۱۳ کیلو مترو عرضنده‌در.

بوکول ٥ کیلومترو عرضنده ٦ کیلومترو طولنده مثلث شکلنه مشابه اولان (حوله Houlé) و(طبریه) کوللرینك صوینی (جبل الشیخ) ك طرف غربیسندن حاصل اولان (اردن = ژوردن) نهری واسطه‌سیله آلیر.

(طبریه) کولی دخی (سوریه) قطعه‌سنده بولنان کوللرك (بحرلوط) دن صوکره اك بیوکیدر. مذکور کولك ۲۰ کیلومترو عرضی و۲۱ کیلومترو طولی اولوب سطح بحردن ۲۳۰ مترو مرتفعدر

طوزلی کول — بوکا (طوزلی کول) ویا (قوچحصار) کولی دیرلر. مذکور کول مرکز یایلاسنك شرق شمالیسنده و ۱۱۰۰

کیلومترو تربیعنده اولوب (وان) کولندن صوکره ممالك عثمانیه‌ده بولنان کوللرك اك بیوکیدر. سطح بحردن دخی ٩٥٠ مترو قدر مرتفعدر. مذکور کولده صویی آجی وطوزلی اولدیغندن بهر سنه حزیرانده صویی چکیلوب طبیعی پك چوق طوز حاصل اولور. بومملحه‌نك سنوی اوچ ملیون قیه‌دن زیاده صرفیاتی واردر. کولك شرق شمالیسنده واقع (قوچحصار) قصبه‌سی بو یوزدن خیلی استفاده ایتمکده‌در. اشبو طوزلی کوله جهت غربیه‌دن (سلطان) طاغندن کلن (این) صویی وسمت جنوب شرقیدن (حسن) طاغی اتکارندن چیقان (بیاض) سو دوکیلور. غربنده دخی (مرات) صو نامنده برکول واردر. کول داخلنده برقاچ عدد آطه‌جق موجوددر. بو آطه‌لرك برنده طاتلی صو و بعض ابنیهٔ عتیقه آثاری مشاهده ایدلمکده‌در.

اکردیر کولی — بوکولك جنوبنده (اکردیر) قصبه‌سی بولندیغندن اونام ایله یاد ایدلمکده‌در. اطرافی بتون سنکستان وجبال اولان مذکور کول ایکی طرفنده بولنان عوارضدن طولایی ایکی‌یه تفرق ایلمشدرکه شمال قسمنه (حویران Haviran) وجنوب قسمنه (آکردیر) کولی اسمنی ویرمشلردر. بونلردن حویران کولی مدور و(اکدیر) کولی بیضی شکلنده‌در.

کلیتلی بالق صید ایدیلن مذکور (اکردیر) کولی ٤٥٠ کیلومترو مسافه استیعاب ایتمشدر.

بکشهری کولی — طولانی الشکل اولان بوکول (دیب پوراز) طاغنك شرقنده ٦٠ کیلومترو طولنده و ٦٠٠ کیلومترو

مترو تربيعنده اوله‌رق درونده داليان خدمتنى ايفا ايدر آطه‌جقلر موجوددر. بوكول (بكشهرى) صوبى واسطه‌سيله (كوك = كيك) طاغنك جنوبنده واقع (صوغله Soghla) كولنه اتصال كسب ايتمشدر. (بكشهرى) كولنك صوبى دخى زياده‌لشه‌رك قونيه اووه‌سنده واقع (وارساق) تعبير اولنان بيوك بتاقلغه جريان ايدر. اشبو قونيه بتاقلغى ايسه ٧٠ : ٨٠ كيلومترو طولنده جسيم بر بتاقلقدر.

آقشهر كولى — بوكول (سلطان) طاغنك سمت شماليسنده كندى اسمنده‌كى شهرك قربنده و ١٨ كيلومترو طولنده اولوب (ابر Eber) نامنده‌كى كولك صوينى بر آياق واسطه‌سيله اخذ ايدر.

(آق شهر) كولنك جنوب شرقيسنده صيغ طولانى الشكل (ايلغين) كولى واردر.

ازنيق كولى — مذكور كول ٢٠ ساعت محيطنده و ١٠٠ مترو عمقنده اولوب (كمليك) كورفزينه بر آياق ايله متصلدر. (ازنيق) قصبه‌سى دخى كولك ساحل شمال شرقيسنده كائندر.

آبولونيا كولى — بو دخى (ازنيق) كولى وسعتنده اولوب درونده آطه‌جقلر وحصر سازى وكثيرالمقدار بالق بولنور. مذكور كوله (سنجان Sendjan) صوبى ايله برلشن (اطرانوس) صوبى جريان ايتمكده‌در. بو كولك بالق حاصلاتى كثيردر.

مانیاس کولی — ٢٣٠ کیلومترو تربیعنده اولان بو کول اوزونجه یایلادن چیقان (قره‌دره) حصوله کتیرمشدر .

صولرك جوشـقونلغی زماننده (مانیـاس) کولی اطراف اراضی‌یی باصه‌رق صـولری چکلدکدن صـوکره جوارنده پك چوق بتاقلق حاصل ایدر .

آسیای عثمانیده مذکور الاسامی کوللردن باشقه پك چوق کـول موجود و آنلر منسوب اولدقلری ولایات داخلنـده مذکوردر .

تعریفات ملکیه

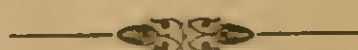
آسیا قطعه‌سنده بولنان ممالك شـاهانه (٢٢) ولایت ایله (جبل لبنان) مستقل متصرفلغنی و (سیسام) بکلکنی حاویدر .

ولایات مذکوره‌دن (قسطمونی) ، (طربزون) ولایتلری بحر سیاهه و (خداوندکار) ولایتی (مرمره) دکزینه و (آیدین) ، (جزائر بحرسفید) ولایتلری و (سیسام) بکلکی آطه‌لر دکزینه و (قونیه) ، (آطنه)، (حلب) ، (بیروت) ولایتلری بحرسفیده و (بصره) ولایتی (بصره) کورفزینه ساحلدر . (بغداد) (موصل)، (وان)، (ارضروم) ولایتلری حدود شرقیه‌ده و (بتلیس) ، (دیاربکر) ، (معمورة العزیز)، (سیواس) ، (انقره) ، (سوریه) ولایتلری وسط ممالکده و (حجـاز) ، (یمن) ولایتلری (بحراحمر) ساحلنده واقعدر .

ولایات مذکورك مقر اداره‌لری کنـدی اسملریله مسمی شهرلردر. فقط (خداوندکار) ولایتنك اداره مرکزی (بروسه) و (آیدین) ولایتنك مقر اداره‌سی (ازمیر) و (معمورة العزیز) ولایتنك کرسیٔ اداره‌سی (خرپوت) و (سـوریه) ولایتنك (شام شریف) شهرلریدر.

(جبل) لبنان متصرفی و(بیت الدین)ده و(سیسام) یکی (حورا Hora) قصبه‌سنده اوطورمقده‌در .

(حجاز) ولایتنك مقری (مکهٔ مکرمه) و(طائف) و(یمن) ولایتنك (صنعا) شهرلریدر.

بحر سیاه ساحلنده واقع ولایات

(قسطمونی ولایتی)

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آناطولیٔ شاهانه‌نك حاوی اولدیغی ولایاتدن (قسطمونی) ولایتی شمالاً (بحرسیاه) ه ساحل اوله‌رق شرقنده (طربزون) ، (سیواس) وجنوبنده (انقره) ولایتلری واقع وغربنده (خداوندکار) ولایتی و(ازمید) متصرفلغی کائندر.

سکنه — قسطمونی ولایتنك مقدار سکنه‌سی مسلم و غیر مسلم اوله‌رق ۹۵۱,۰۰۰ قدر نفوس ذکور واناث تخمین ایدلمکده‌در.

تعریفات طبیعیه — ولایت مذکوره ارضی طاغلق واورمانلری کثیر وعارضه‌لی بریایلا اولوب طاغلرنده معادن دخی موجود وباشلیجه واپور کموری ایله باقر معدنی کثرتلیدر.

طاغلرك باشلیجه‌سی آناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سیدر. (ایلغاز) ، (بولی) ، (عباس) طاغلری مذکور سلسلهٔ جبالك اقسام مهمه‌سندندر. (ایشیق)، (آلا)، (قوش) طاغلری دخی

(انقره) ولایتی حدودینک بر قسمنی تشکیل و (فیلیوس)،
(سقاریه) نهرلری حوضه‌لرینی بری برندن تفریق ایدرلر.
(قزل ایرماق) ایله (دوره کانی)، (بارطین)، (فیلیوس)،
(میلان) صولری (قسطمونی) ولایتی انهارنده داخل وبونلردن
(قزل ایرماق) ولایتک شرقنده و (میلان) صویی غربنده
جاریدر.

محصولات ارضیه وصناعیه — (قسطمونی) ولایتنک هواسی
لطیف، ارضی منبتدر. سمت غربیسنده پرنج یتیشیر وادیلری
دخی واردر.

محصولات ارضیه‌سی حبوبات ایله (کراسته)، (کتان)،
(یون) . (ارکلی) ده‌کی (معدن کموری) مشهوردر. مرعالرنده
دخی (کچی)، (قیون) کلیت اوزره بسلنیر. باقر معدنلرینک
کثرتندن ناشی اهالیسنک باقرجیلق صنعتده مهارتلری واردر.
ولایتک تجارتی (اینه‌بولی)، (سینوب)، (ارکلی)
شهرلری ایله جریان ایتمکده‌در.

— صورت اداره —

(قسطمونی) ولایتی (قسطمونی)، (بولی)، (سینوب)،
(کنغری) نامنده دورت عدد منصرفلغه منقسمدر. مقر ولایتی
(قسطمونی) شهری اولوب سنجاق مرکزلری همنامی اولان
شهرلردر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر بروجه آتی
جدولده کوسترلمشدر.

قسطمونی سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره لری
٢	اینه بولی	=
٢	زغفرانبولی	=
٢	طوسیه	=
٣	آراج	یازی کوی
٣	طاش کوپری	=
٣	طاطای	بازار محلی
٢	جیده (کرپه)	حمیدیه قریه‌سی
		=

بولی سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره لری
٢	ارکلی	
٢	بارطین	
٣	کوینك (طوربالی)	
٣	کرده‌ده	=
٢	دوزجه	
٣	مدرنی	
٣	حمیدیه	صو چاتی
٣	زونغولداق	

کنغری سنجاغی		
٣	چرکش	=

سینوب سنجاغی		
٣	بوی آباد	=
٣	استفان (یاعیانجق)	=

— احوال بلاد مشهوره —

قسطمونی شهری — مقر ولایت اوله‌رق اسکله‌سی اولان (اینه‌بولی) قصبه‌سنك ١٨ ساعت جانب جنوبیسنده ایکی طاغ آره‌سنده کائن و آب و هواسی لطیف بر بلده‌در. شهرك شمالنده مزروع ترلالر ودروننده اشجار مثمره‌یی حاوی متعدد باغچه‌لر واردر. (قسطمونی) نك (عریانی) تعبیر اولنان اریکی مشهوردر .

قسطمونی قضاسی داخلندن (قیزل ایرمق) توابعندن (کوك

ایرمق) نامنده‌کی صو جریان ایتدیکی جهتله ارضی منبت ومحصولاتی برکتلیدر .

معمولات صناعیه‌سی اکثر محللره کوندولمکده اولان اوانیٔ نحاسیه و دوشمه‌یه الویرشلی کوزل باصمه‌لر و پاموقدن یتاقلق چارشف ، پشکیر ، وکوملك بزی مثللو شیلردر.

معاملات تجاریه‌سی تفتیك و اورغان وسائره‌در .

مذکور قضاده بش قطعه اورمان بولندیغندن کراسته اخراجی چوقدر.

مع نواحی قسطمونی شهرینك ٣٤ محله‌سی و ٣٣,٠٠٠ قدر نفوسی واردر.

بولی قصبه‌سی — متصرفلق مرکزی اوله‌رن مقر ولایتك غرب جنوبیسنده و ٦٠ ساعت مسافه‌سنده اطرافی اوچ درت ساعت قدر امتداد ایدن طاغلر ایله محاط اووه‌نك وسطنده قدیم بر بلده‌در .

قصبه‌نك منظره‌سی کوزل و هواسی معتدل اولوب خارجی اشجار و بساتین ایله مزیندر .

آثار عتیقه‌دن یازولی و اویمه‌لی مرمر طاشلر موجوددر ، قصبه‌نك وسطنده (حصار) تعبیر اولنان یوکسك محلده عموم ایچون بیوك بر ساعت واردر.

(بولی) قصبه‌سنك بر ساعت جانب جنوبیسنده واقع طاغ اتکارنده علل و امراضه نافع وابنیه‌سی عتیق ایکی باب

کارکیر ایلیجه موجود و بونلرك صوبی کوکردلی و تیمورلی اولدیغی مرویدر .

قضانك معاملات تجاریه‌سی (تفتیك) ، (کراسته) ، (افیون) و حبوبات یوزندن اولوب بونلر اسکله‌سی اولان (ارکلی) ، (آقچه شهر) و (ازمید) ه کوتوریلیر .

سینوب قصبه‌سی — متصرفلق مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٣٦ ساعت جانب شمال شرقیسنده و ساحل بحر سیاهده‌در لیمانی دخی هر درلو سفائن بارینه‌جق صورتده محفوظدر.

قصبه‌نك هواسی کوزلدر ، محصولات صناعیه‌سی کموش تلدن معمول ظرفلر و سائر شیلردر .

(کرزه Gerzé) ناحیه‌سنده دخی یوکدن الدیون وقوشاق اعمال اولنمقده‌در.

کنغری قصبه‌سی — متصرفلق مرکزی اولوب مقر ولایتك ٢٣ ساعت جنوبنده دوز بر محلده‌در . خارج شهر دخی ایکی بچق ساعت امتدادنده باغ و باغچه ایله مزیندر ،

(کنغری) ویا (چنقری) قصبه‌سنك میوه‌سی کثیر وطاتلی و آجی صولری چوقدر. قصبه‌نك هواسی اولقدر ایو اولمدیغی جهتله اهالیسی ایام صیفده باغلرینه کیده‌رك یاز موسمنی اورالرده امرار ایدرلر.

قصبه‌نك محصولات صناعیه‌سی غایت طیانقلی و مغنیسا تقلیدی الاجه و بزدن معاملات تجاریه‌سی تفتیك و سائره اخذ واعطاسندن عبارتدر .

قصبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌ده بردره ایچنده کائن مغاره‌ده قیا طوزی مملحه‌سی واردر. بو مملحه‌نك طولاً ۱۰ عرضاً ۷ ساعت مسافه‌سی اولوب بو مسافه‌نك هانكی محلی حفر اولنسه طوز ظهور ایدر. مذکور مملحه‌دن سنوی اوتوز بیك حیوان یوکی طوز اخراج اولنور.

کذا قصبه‌یه ٥ الی ٦ ساعت مسافه‌ده (کول طوزی) مملحه‌لری اولوب بونلردن سنوی تقریباً قرق بیك قیه‌یه قریب طوز حصوله کلیر.

اینه‌بولی قصبه‌سی — (اینه‌بولی) قضانك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك جهت شمالیه‌سنده وبحر سیاه ساحلنده طاغ اتکنده کوزل برموقعده‌در. قصبه‌نك آب وهواسی لطیف وداخل وخارجی اشجار مثمره‌یی حاوی باغچه‌لر ایله مزیندر.

(اینه‌بولی) قصبه‌سی سواحل بحر سیاه اسکله‌لرندن معدود اولدیغی جهتله (ادارۀ مخصوصه) و(لوید) وسائر قومپانیا واپورلری اوغرار، بووسائط ایله ایچری طرفلرندن ادخالات واونسبتده اخراجات وقوع بولور.

قصبه‌ده (صندال)، (کمی) انشا و(کتان بزی) اعمال اولنور.

(اینه‌بولی) نك اورمانلری کثیر اولوب معاملات تجاریه‌سی (تفتیك)، (کراسته)، (المه)، (کستانه) وسائره‌در.

زعفرانبولی قصبه‌سی — قسطمونی سنجاغنك قضا مرکز-لرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ۲٤ ساعت سمت غربیسنده

ایکی طرفی قیالق بر دره ایچنده کائن و (زغفران) تجارتی ایله مشهوردر. اسکله‌سی اولان (بارطین) قصبه‌سنه دخی ١٤ ساعتده کیدر یولی واردر. قصبه‌نك هواسی معتدلدر. زغفرانبولینك غرب جهتنده بولنان باغ وباغچه‌لر درت ساعت طولنده اولان بر مغاره‌دن چیقان صو ایله اروا وسمت شرقیسنده‌کی یرلر (آراج) صویی واسطه‌سیله اسقا اولنور.

زغفرانبولینك اورمانلری کثیر اولوب بوندن سفینه‌یه الویرشلی کراسته‌لر اعمال ایدیلیر. قضانك معاملات تجاریه‌سی ایسه (تفتیك)، (کاوساله)، (سختیان)، (حبوبات)، (اوزوم) کبی شیلردر.

طوسیه قصبه‌سی — مقر ولایته مربوط قضا مرکزلرندن اوله‌رق (قسطمونی)نك ١٢ ساعت سمت جنوبیسنده و(ایلغاز) طاغنك جهت شرقیه‌سی اتکلرنده وایکی تپه آره‌سنده مبنیدر. قصبه‌نك آب وهواسی معتدلدر.

مذکور قصبه‌نك خارجاً اوچ طرفی باغ وباغچه‌لر ایله محاط اولدیغندن ایام صیفده اهالیسی اورالرده بولنان صیفیه‌لرینه نقل ایده‌رك ایشلریله مشغول اولدقلری کبی قصبه‌جه معاملاتی اولانلر دخی صباحلری قصبه‌یه واقشام اوستی باغلرینه کیدرلر.

مذکور قضانك اورمانلرندن حاصل اولان کراسته اسکله‌یه بعدیتی جهتیله محلنده صرف اولنور.

طوسیه‌نك پرنجی مشهوردر . معاملات تجاریه‌سی دخی محصولات ارضیه و صناعیه‌سنك جوار قصبه و شهرلره نقل ایله اجرا ایدیلیر .

دوزجه قصبه‌سی — (بولی) متصرفلغنك قضا مرکزلرندن اوله‌رق (بولی)نك ۱۲ ساعت جهت غربیه‌سنده دوز بر اووه‌ده‌در. قصبه‌نك درت طرفی دوز و بعض محللری بتاقلق اولدیغندن هواسی یاز موسمنده آغرجه‌در .

(دوزجه) قضاسنه تابع (آقچه شهر) ساحل بحر سیاهده بولندیغندن او جوارك اسکله‌سیدر (دوزجه) یه اولان بعدی ٦ ساعتدر. (آقچه شهر) ناحیه‌سنك ساحلنه هوالرك مساعده‌لی وقتنده تجار کمیلری یناشمقده‌در .

ارکلی قصبه‌سی — ارکلی قضاسنك مرکز اداره‌سی اوله‌رق مقر لوانك جهت شمالیه‌سنده ٤۲ ساعت بعدنده و بحر سیاه ساحلنده‌در. (بولی)نك دخی اسکله‌سیدر .

(ارکلی) حوالیسنده پك چوق کمور معدنلری اولوب سفن همایون و تجار سفائنی اورالردن کمور آلورلر . (ارکلی) نك معمولات صناعیه‌سی سفائن خلاطی ایله (سختیان) وکتان بزندن عبارتدر.

(ارکلی) قضاسنده بولنان اورمانلرك بعضیسندن کسیلان کراسته‌لر جوار اسکله‌لره نقل اولنمقده‌در .

(آلابلی) ناحیه‌سی (ارکلی) قضاسنه مربوطدر.

(دورك)، (چهارشنبه) ناحیه‌لرندن تشکیل اولنان (حمیدیه) قضاسی دخی (ارکلی) ، (زغفرانبولی) قضالری آره‌سنده‌در. اداره مرکزی (صو چاتی) قریه‌سیدر . بو قریه‌نك (بولی)یه اولان بعدی ۱۶ ساعتدر .

بارطین قصبه‌سی — بواسمده‌کی قضانك مرکز اداره‌سیدر. مذکور قصبه (بولی) نك شرق شمالیسنده و کندی نامنده‌کی صویك کنارنده‌در .

بحر سیاهدن کلن کمیلر (بارطین) صویی اوزرنده یارم ساعت مسافه‌یه قدر کیروب مذکور صو کنارنده بولنان (کراسته) انبارلرندن کراسته اخذ ایدرلر .

(بارطین) قصبه‌سنه ٥ ساعت مسافه‌ده (قالوس) اسکله‌سی واردر. (اماصری) ناحیه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر .

بوی‌آباد قصبه‌سی — (بویواد) نامیله یاد ایدیلن بو قصبه مرکز لوا اولان (سینوب)ك ۱۹ ساعت جنوبنده و (کوك ایرماق) وادیسنده‌در . قضاده کثرتله پرنج زرع اولنور . قضانك شرقنده واقع (طوراغان) ناحیه‌سی بو اداره‌یه مربوطدر . مذکور ناحیه‌نك (اودلیق) نامنده‌کی محلنده آرسنیق معدنی کشف اولنمشدر .

﴿ طربزون ولايتى ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — طربزون ولايتى قره‌دكز ساحلينك قسم شرقيسى بويجه امتدادايده‌رك شرقنده روسيه دولتنك (قافقاسيا) قطعه‌سى وجنوبنده ولايات شاهانه‌دن (ارضروم) ، (سيواس) وغربنده (قسطمونى) ولايتلرى كائندر .

سكنه — ولايت مذكوره‌ده اكثريسى اسلام ومتباقيسى ملل سائره‌دن عبارت اوله‌رق ٧٥٧,٠٠٠ قدر نفوس ذكور واناث واردر .

تعريفات طبيعيه — بو ولايتك هواسى معتدل و ارضى طاغلقدر. صره طاغلرى (لازستان) طاغلرى ناميله (قافقاسيا) طاغلرندن بدأ ايله غربه طوغرى بحر سياهه موازى امتداد ايدر. باشليجه قسملرى (چال) ، (قولات) ، (كمشخانه) ، (كومبت) ، (قطران) طاغلريدر .

(يشيل) ، (قزيل) ايرمقلر ايله (مرات) ، (خارشيط) چايلرى (طربزون) ولايتك انهارندن معدوددر .

بونلردن (مرات) ايرمق (سيواس) ولايتى داخلندن و (خارشيط) چايى (كمشخانه) طاغلرندن ظهور ايدر. (مرات

ایرمق) صامسونده (خارشید) چایی (تیره‌بولی) شرقنده دکزه دوکیلور .

محصولات ارضیه وصناعیه — طربزون ولایتنک ارضی طاغلق ایسه‌ده منبت ومحصولدار اووه‌لری واردر. خصوصیله ساحله قریب اولان یرلری غایت منبتدر. باشلیجه حاصلاتی (پرنج) ، (مصر) ، (بقله) ، (فصولیه) ، (نخود) ، (چودار) ، (حنطه) ، (کندیر) ، (توتون) ، (فندق) ، (بال) در.

حاصلات صناعیه‌سی (عبا) وکچی قیلندن (چوال) در . باقرجیلق دخی طربزون اهالیسنه مخصوص کبیدر .

(طربزون) ولایتی (طربزون) ، (صامسون) کبی ایشلک اسکله‌لره مالك اولدیغی جهتله آناطولی شاهانه ولایاتنك بحر سیاه ساحلنده برنجیسی اولمق حسبیله تجارتی یولنده‌در .

— صورت اداره —

طربزون ولایتی (طربزون) ، (جانیك) ، (کمشخانه) ، (لازستان) نامنده درت عدد سنجاغه منقسمدر . مقر ولایتی (طربزون) شهری اولوب (جانیك) متصرفی (صامسون) قصبه‌سنده و (لازستان) متصرفی (ریزه)ده (کمشخانه) متصرفی مرتفع بر محلده مبنی (دال طبان) قریه‌سنده اوطورر . مذکور سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضالر آتیده‌کی جدولده مذکوردر .

طربزون سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
٢	اردو	=
٢	قره‌سون	=
٣	تيره‌بولی	=
٣	كورله	بيوك ليمان ‖ الكو
٣	وقف كبير	فول
٣	سورمنه	=
٣	آقچه باد	پلاتانه (پولتخانه)
٣	اوف	=

جانيك سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
٣	بافره	=
٣	اونيه	=
٣	فاتسه	=
٣	چهارشنبه	=
٣	ترمه	=

لازستان سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
٣	آتنه مع همشين	=
٣	خوپه	=

كمشخانه سنجاغی

صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
٣	طرول	آراداسا
٣	كلكيت	=
٢	شيران	قره‌جه

— احوال بلاد مشهوره —

طربزون شهری — مقر ولايت اوله‌رق آسيای عثمانينك (بحر سياه) ساحلنده برنجی درجه‌ده ايشلك وتجارتكاه اسكله‌سی وقديم بر بلده‌سيدر. شهرك هواسی لطيفدر. مقدار نفوس دخی ٤٥,٠٠٠ راده‌سنده‌در. درونده هر نوع صنايع اربابی بولنور بيوك بر چارشوسی واردر. اعمال اولنان (كتان

بزی) دخی (طربزون بزی) نامیله مشـهوردر . (ماچقه) ناحیه‌سنده بولنان معدن صوینك بعض امراض جلدیه‌یه منفعتی سویلنمکده‌در. طربزونه یارم سـاعت مسافه‌ده دکرمن دره‌سی اوزرنده کارکیر قدیم بر کوپری واردر .

(آچه آباد) قضاسنه مرکز اولان (پولتخانه) (طربزون) ك اهمیتلی و محفوظ لیمان محلیدر .

صامسونه قصبه‌سی — (جانیك) متصرفلغنك اداره مرکزی اوله‌رق بحرسیاه ساحلنده آناطولیٔ شـاهانه‌نك بغایت ایشلك بر اسکله‌سیدر. بحر سیاه سـاحلنه کلوب کیدن سفائن تجـاریه مذکور اسکله‌یه اوغرایوب خیلی اشـیا اخذ واخراج ایدر .

(صامسون) ك چارشوسنده هر نوع اصناف واردر .

قصبه‌نك قیش موسمی اسـتانبولك قیش موسمندن دها ملایمدر . یازلری دخی استانبولك یازندن دها صیجاق اولوب الك صیجاق زمانی ایلول آییدر .

کمشخانه قصبه‌سی — کندی اسمی ایله مسمی متصرفلغنك مرکز اداره‌سیدر. فقط شمدیکی حالده متصرفلغه (دال طبان) قریه‌سی مرکز اولمشـدر . منسوب اولدیغی قضـا داخلنـده (چوراب)، (مشین)، (سختیان) اعمال اولنور .

(کمشخانه) ایله (طربزون) بیننـده (زیغـانه) بیونی موجوددر. (طربزون) ایله آره‌سی ۲۱ ساعتدر .

ریزه قصبه‌سی ـــ لازستان سـنجاغنك اداره مرکزیدر .

(ريزه) قصبه‌سی بحر سياه ساحلنده بولنه‌رق ايشلك بر ليمانی مشتملدر. قصبه‌ده بر جسيم قلعه خرابه‌سی واردر.

قصبه‌نك فاتحی اولان (جعفر پاشا)، (حمزه بك) محله‌سنده انشا ايتديرمش اولديغی جامع شريف قربنده مدفوندر. طاشدن معمول مقبره‌سی غايت مصنعدر.

مذكور قصبه‌ده پورتقال وليمون آغاجلری آچيقده اوله‌رق يتشير.

(ريزه) قضاسنده اعمال ايديلن اينجه وقالين (كتان بزی) ارضرومه وبغداد ودرسعادته نقل ايله فروخت اولنور. كتان پشكير و (شال) تعبير ايديلن (يون شياق) دخی ونسج اعمال ايديلير.

(ريزه) جوارنده اوراجه (ياغلی طاش) تعبير ايديلن وكوبره مقامنده ترلاره فرش اولنان كيرجلی طوپراق واردر. بعض قريه‌لرنده بياض كيرج طاشی وكره‌ميد اعمالنه مخصوص ياپجيق بولنور.

(ريزه) نك (وان) قريه‌سنده بر اورمان ايچنده نبعان ايدن صيجاق صو جريان ايتديكی محللرده كيرجلی طاش براقير. بو صوده نحاس رايحه‌سی اولوب اويوز علتنه نفعی وار ايمش.

سورمنه قصبه‌سی — بحر سیاه ساحلنده بولنه‌رق کندی اسمنده‌کی قضانك اداره مرکزیدر. قصبه‌ده آغ اعمالنه مخصوص کندیر ایپلکی کلیت اوزره یاپیلوب درسعادت ایله روم ایلی جهتلرینه نقل اولنور.

تیره‌بولی قصبه‌سی — بحرسیاه ساحلنده ایشلك براسکله‌در. قصبه‌نك هواسی لطیف وصاغلمدر بر بچق ساعت مسافه‌سنده بر قلعه خرابه‌سی موجودر.

کره‌سونه قصبه‌سی — بحرسیاه ساحلنده بر قضا مرکزیدر. (تیره بولی)یه اولان بعدی ۱۲ ساعتدر. قصبه‌ده (قره کتان بزی)، (پشکیر) یاپیلیر، خارج قصبه‌یه نقل ایله فروخت اولنور.

قصبه اهالیسنك قیومجیلق وباقرجیلق صنعتلری واردر. فندق محصولی کثیردر.

اردو قصبه‌سی — (بحر سیاه) ساحلنده واقع اوله‌رق کندی اسمی ایله مسمی قضانك اداره مرکزیدر. (کیره‌سون) قصبه‌سنه اولان مسافه‌سی ۱۲ ساعتدر. نفس قصبه‌ده (تفنك)، (مقراص) یاپیلیر. باقرجیلق وقیومجیلق صنعتلری دخی واردر. بعض قریه‌لرنده کورکن آغاجندن (قواطه)، (کورك) اعمال اولنه‌رق روسیه ممالکنه نقل ایله فروخت اولنور.

قصبه‌نك (بلبل دره‌سى) دنيلن محلنده مرمر كبى سرت و بياض بر نوع طاش چيقوب ابنيه‌يه صرف ايديلير.

(بوله‌مان) ناحيه‌سنده كوكرتلى بر قابليجه اولوب بونك صويندن (طربزون)، (صامسون)، (اينه‌بولى)، (سينوب) طرفلرينه نقل اولنور.

(وونه Wōna) ليماننك اسكله‌سى اولان (قوز) آغزنده قايق و صندال ياپيلير.

اونيه قصبه‌سى — بودخى بحر سياه ساحلنده واقع اوله‌رق (جانيك) متصرفلغنك حاوى اولديغى قضالردن برينك اداره مركزيدر. قصبه‌ده تجار سفائنى و (قايق)، (صندال) انشا و مذكور سفينه‌لر ايچون (خلاط) اعمال اولنور. (بوياجى)، (قيومجى)، (باقرجى) صنعتى اربابى دخى واردر.

چهارشنبه قصبه‌سى — جانيك سنجاغنك قضا مركزلرندن برى اوله‌رق (يشيل) ايرماق كنارنده‌در. (صامسون) ه اولان مسافه‌سى ۸ ساعتدر.

بافره قصبه‌سى — جانيك متصرفلغنك (بافره) قضاسنك اداره مركزيدر. اشبو قصبه (قزل ايرمق) نامنده‌كى نهرك صاغ ساحلى قربنده براووه‌ده منبتدر. مركز لوا اولان (صامسون) قصبه‌سنه ۱۲ ساعت اوزاقدر.

كلكيت قصبه‌سى — كمشخانه سنجاغى قضا مركزلرندن بريدر. (كمشخانه) قصبه‌سنك ۱۱ ساعت جنوبنده‌در. بو

قضـانك بعض قریه‌لرنده (کلیم)، (سجاده)، (چوراب)، (هکبه)، (قالچین) یاپیلیر، (کمشخانه) و (طربزون) ه نقل ایله فروخت اولنور .

قصبه‌نك ایکی بچق ساعت مسافه‌سـنده (بوز خان) نامنده اولان مغاره درونـنـده ایام سیفده بوز پیـدا اوله‌رق اهالی طرفندن اخذ و صرف اولنور .

آتنه قصبه‌سی — لازستان سنجاغنك (آتنه Atina) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق بحر سیاه ساحلنده مبنیدر . (ریزه) یه اولان بعدی ۱۰ ساعتدر .

قضانك (همشین) ناحیه‌سـنده بالق آغی ایپلکی و (کتان بزی)، (یون چوراب)، (شـیاق) اعمال اولنه‌رق هر طرفه نقل ایله صاتیلیر . مذکور ناحیه‌نك (اردو) دینلن محلنده غایت صیجاق صولی بر قاپلیجه واردر .

خوپه قصبه‌سی — بو دخی لازستان سنجاغنك قضا مرکز- لرندن اوله‌رق بحر سیاه ساحلنده و (قافقاسـیه) حدودی قربنده‌در ، مرکز لوایه اولان بعدی ۲۲ ساعتدر .

ازمید متصرفلغی

(ازمید) ویا (قوجه ایلی) متصرفلغی (استانبول)، (قسطمونی) ولایتلری بیننده واقع اولەرق شمالی بحر سیاهه ساحل وجنوبی (خداوندکار) ولایتنه متصلدر. جنوب شرقیسنده (انقره) ولایتی واردر. حدود غربیه‌سنك برقسمنی (مرمره) دکزی و آندن حاصل اولان (ازمید) کورفزی تشکیل ایدر. مذکور کورفز ۹ ساعت طولنده اولوب منتهاسنده (ازمید) شهری واردر. ازمید متصرفلغی داخلنده صویی طاتلی اولان (صبانجه) کولی موجوددر. بوکول (سقاریه) نهرینه بر آیاق ایله صو ویرمکده‌در. (سقاریه) نهرینك مجرای اسفلی مذکور متصرفلق اراضیسنده اروا واسقا ایده‌رك بحرسیاهه آقار.

(قوجه ایلی) شبه جزیره‌سنی مشتمل اولان (ازمید) متصرفلغنك قسم اعظمی اورمان و قورواق بولندیغندن منظره‌سی خوشدر.

صورت اداره

ازمید متصرفلغی (قره مرسل)، (آطه بازاری)، (قندره)، (کیوه)، (یالوه) قائممقاملقلرینی و (صبانجه)، (طراقلی) نواحی مشهوره‌سنی حاویدر. مذکور قائممقاملقلردن (آطه بازاری) ایکنجی ودیکرلری اوچنجی صنف قائممقاملریله اداره اولنمقده‌در.

ازمید متصرفی (ازمید) شهرنده اوطوره‌رق والیلر مثللو

داخلیه نظارتیله مخابره ایتمکده‌در. نفوس موجوده‌سی تقریباً ١٦٠,٠٠٠ مقدارینه بالغ اولور.

— احوال بلاد مشهوره —

ازمید شهری — مقر لوا اوله‌رق (اسکدار)ك ١٨ ساعت شرقنده کندی اسمی ایله مسمی بیوك بر کورفزك منتهاسنده قدیم بر بلده‌در. (حیدر پاشا) یه دخی بر تیمور یول خطی واسطه‌سیله متصلدر. مذکور کورفزك دیل اسکله‌سی‌دینان محلنه ضیاسی التی‌میلدن مشاهده اولنمق اوزره بر فنار رکز ایدلمشدر.

ازمیدك جوارنده بولنان بتاقلقلردن طولایی هواسی فنا وارضی موسم‌صیفده پك صیجاق اولوب صتمه وسائرخسته‌لقلره مستعددر.

باشلیجه اخراجاتی کورفزدن چیقایلن (طوز) ایله (کراسته)دن عبارتدر. یغورتی وصلاموره پینری مشهوردر.

قره‌مرسل قصبه‌سی — ازمید متصرفلغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندندر. اشبو قصبه مرکز لوانك ٦ ساعت جانب غربیسنده و (ازمید) کورفزی جنوب ساحلنده‌در.

یالوه قصبه‌سی — (قره‌مرسل)ك سمت غربیسنده‌لب دریاده‌در. (یالوه)نك قارپوز محصولی کثیردر. بانه‌سی دخی کوندن کونه کسب شهرت ایتمکده‌در. قره مرسله‌اولان بعدی دخی ٦ ساعتدر.

آطه پازاری قصبه‌سی — (ازمید)ك ٩ ساعت سمت شرقیسنده و (سقاریه) نهری کنارنده‌در . قضا اهالیسی (بغدای) ، (ایپك) ، (کتان) ، (دری) یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌در . قصبه‌ده قوریلان پازاری دخی رواجلی اولور .

(آطه پازاری) قضاسنه بر بچق ساعت مسافه‌ده تخميناً ٢٠ و ٣٠ بیك دونم اراضی‌یی استیعاب ایدن (کوجه‌ویرن) کولی دینمکله معروف بتاقلق واردر . بو بتاقلق (آطه پازاری) ایله جوارنده بولنان قرانك هواسنی اخلال ایتمکده‌در . بو کول بر قنال واسطه‌سیله (صبانجه) کولندن کلن (چرخ) صوینه آقندیریلوب قورتلمقده‌در .

(صبانجه) ناحیه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن برینی تشکیل ایدر .

قندره قصبه‌سی — (ازمید) متصرفلغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (ازمید) ك ١١ ساعت جانب شمالیسنده و بحر سیاهك بر ساعت قدر بعدنده‌در . (سقاریه) نهرينك محل انصبابی بو قضا داخلنده‌در .

کیوه قصبه‌سی — (ازمید) متصرفلغنك (قسطمونی) ، و (خداوندکار) ولایتلری حدودلرنده بولنان (کیوه) قضاسنك اداره مرکزیدر . مذکور قصبه مقرلوانك ١٠ ساعت جنوب شرقی سمتنده و (سقاریه) نهری توابعندن بری کنارنده مبنیدر . (کیوه) نك کثرتله زرع ایدیلن پاموق یوزندن اهالیسی خیلی استفاده ایتمکده‌در . قصبه‌نك غربنده و (سقاریه) نهری صول

وادیسنده کائن (آقحصار) قریه‌سی بعضاً (کیوه) قائممقاملرینه مرکز اولمقده‌در.

(قاشق) و (طراق) اعمال ایدیلن (طراقلی) ناحیه‌سی (کیوه) قضاسنک نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر. (طراقلی) قریه‌سنک (کیوه) یه اولان بعدی ٦ ساعتدر.

﴿ بیغا نام دیگرله قلعهٔ سلطانیه متصرفلغی ﴾

بو متصرفلق (خداوندکار) ولایتنک غربنده واقع اوله‌رق شمالی (مرمره) دگزی ایله (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینه وغربی (آطه‌لر) دگزینه ساحلدر. منتهای غرب جنوبیسنی (بابا برونی) تشکیل ایدر. (سنیچه برونی) دخی (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینک آطه‌لر دگزی جهتنده بر چیقنتی حاصل ایتمشدر. مقدار نفوسی دخی ١٤٠,٠٠٠ دن متجاوزدر.

(بیغا) متصرفلغی اراضیسی دوزلك اولوب یالکز جنوبنده (ادرمید) کورفزی موجوددر. بو کورفزك شمالنده (قاز) طاغی و (بیغا) شهری واطرافنده (آلاطاغ) واردر.

(مرمره) دگزینه صووین (قوجه چای = قازطاغی صویی) نام آخرله (غرانیق) صویی و آطه‌لر دگزینه آقان (کوسه‌دره‌سی) متصرفلغك انهاری صره‌سنده تعداد اولنه‌بیلیر.

— صورت اداره —

اشبو متصرفلق (بیغا)، (لاپسکی)، (ازینه)، (ایواجق)

قضالرینی مشتملدر: متصرفی (قلعهٔ سلطانیه) شهرنده اوطوروب (ازمید) متصرفی مثللو (بیغا) سنجاغنی اداره ایتمکده‌در . مذکور قضالردن (بیغا) قضاسی برنجی ودیکرلری اوچنجی صنف قائممقاملریله اداره ایدلمکده‌در.

— احوال بلاد مشهوره —

قلعهٔ سلطانیه شهری — کندی اسمی ایله مسمی بوغازك ساحلنده و(چمنلك) قریه‌سی قربنده مستحکم بر بلده‌در. بوغاز محافظی مذکور بلده‌ده اوطورمقده‌در.

چناق قلعه‌نك (چناق)، (چوملك) کبی طوپراقدن معمول ادواتی مشهوردر .

شهرك سمت غربیسنده و آطه‌لر دکزی جهتنده و(بوزجه آطه) قارشوسنده و(پیکاز باشی) دنیلن محلك جوارنده (تروا) بلدهٔ قدیمه‌سنك خرابه‌سی کورنمکده‌در.

بوغازك منتهای غربیسنی تشکیل ایدن (قوم قلعه)نك مرکز لوایه اولان بعدی ٥ ساعتدر.

بیغا قصبه‌سی — متصرفلغك (خداوندکار) ولایتی ایله حدودینی تشکیل ایدن (بیغا)قضاسنك اداره مرکزیدر. (قوجه چای) قصبه وقضا درونندن مرور ایدر.

لابسکی قصبه‌سی — (قلعهٔ سلطانیه) متصرفلغنك قضا

مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك سمت شمال شرقیسنده و (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینك (مرمره) دکزی جهتنده‌کی منتهاسنده‌در.

قصبه‌نك (قاربوظ)، (قاوون) ی مشهور اولوب درسعادته نقل ایله فروخت اولنور.

(لاپسکی) قصبه‌سنك منسوب اولدیغی قضانك (چارداق) مدیرلکی معروفدر.

ازینه قصبه‌سی — (اینه Iné) دخی دینلن (ازینه) قصبه‌سی (بیغا) متصرفلغنك آطه‌لر دکزی جهتنده‌کی قضالرندن (قازطاغ بازاری)نك اداره مرکزیدر. مذکور قصبه‌نك (قلعهٔ سلطانیه)یه اولان بعدی ۸ ساعتدر.

ایواجق قصبه‌سی — (قزلجه‌طوزله) دینلن (ایواجق) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر لوانك سمت جنوبیسنده و۱۵ ساعت قدر بعدنده‌در.

مرمره دكزينه ساحل اولان ولايت

(خداوندكار ولايتى)

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آناطولئ شاهانه‌نك حاوى اولديغى ولايتلردن (خداوندكار) ولايتى شمالاً (ازميد) متصرفلغى، (مرمره) دكزى و شرقاً (قسطمونى)، (انقره) و جنوباً (قونيه) وغرباً (آيدين) ولايتلرى و (بيغا) متصرفلغى ايله محدوددر.

سكنه — ولايت مذكوره‌ده اكثريسى مسلم و متباقيسى ملل سائره‌دن عبارت اولمق اوزره ٩٢٥,٠٠٠ قدر نفوس تخمين ايدلمكده‌در.

تعريفات طبيعيه — خداوندكار ولايتى (مرمره) دكزينك جنوب شرقى ساحلنه مالك و ٤٠ كيلومترو طولى و ١٥ كيلومترو عرضى حاوى اولوب ٥٠٠ قدر كمى استيعابنه كافى اولان (كمليك) كورفزينه صاحبدر. بو كورفزك ساحلنده (بروسه)نك اسكله‌لرى اولان (مدانيه)، (كمليك) قصبه‌لرى و مدخل شماليسنده (امرالى=اميرعلى) آطه‌سى كائندر.

ولايتك غربنده ٧٠ كيلومترو قدر قره‌لرك ايچنه كيرمش اولان (ادرميد) كورفزى موجوددر. بو كورفزك ساحلى

زیتون آغاجلری ایله مزیندر . قارشوسنده (مدللی) آطه‌سی واردر .

خداوندکار ولایتنده باشلیجه ٢٥٠٠ مترو قدر ارتفاعی حاوی اولان (اولیمپ) نام دیکرله (کشیش) طاغی واردر.

(دومانیج) طاغی دخی شعبات مشهوره‌سندندر. (مرات) ، (شابخانه) ، (ایدا) ، (سلطان) ، (امیر) طاغلری ولایت مذکوره‌نك طاغلرندن معدوددر .

مذکور الاسامی طاغلردن (کشیش) طاغی سنه‌نك قسم اعظمنده قار ایله مستور اولوب اطرافی کمر مثلاو اورمان ایله چورلمشدر. بوطاغك ایپك بوجکلرینه مخصوص دوت آغاجلری ومتنوع میوه اشجاری کثیردر. اتکنده دخی کوچك بر کول واردر. داخل ولایتده بولنان (مرات) طاغنده اسکیدن وولقان بولندیغی بعض آثاردن آکلاشلمقده‌در.

(ایدا) طاغی اقسامندن اولان (تیمورجی) طاغی (آیدین) ولایتی ایله ولایت مذکور بیننده و (سلطان). (امیر) طاغلری (قونیه) ولایتی ایله اولان حدود اوزرنده‌در. (آق طاغ) دینلن (شابخانه = سماو) [٨٠٠٠ قدم ارتفاع] طاغی ایسه ولایتك اك یوکسك جبالنی تشکیل ایدر .

مذکور ولایتده (سقاریه) نهرینك مجرای وسطاسی و (صوصورلی = میخالیج) نهری و (کدوز)، (بیوك مندره‌س) نهرلرینك مجرای اعلاسی جاریدر . (پورصوق) صویی

(سقاريه) نك و بروسه اووه‌سنى اسقا ايدن (نيلوفر) صوبى (صوصورلى) نهرينك باشليجه قوللريدر .

خداوندكار ولايتنده (ازنيق) ، (آبولونيا=اولو آباد)، (مانياس)، (ابر) كوللرى واردر. مذكور كوللردن (قره‌دره)نك حصوله كتيرديكى (مانياس) كولى مجراى مخصوص ايله (ميخاليج) نهرينه آقمقده‌در. (آقار صو) نامنده‌كى چايك حاصل ايتديكى (ابر) كولى دخى بر آياق ايله (قونيه) ولايتنده‌كى (آق شهر) كولنه صو ويرمكده‌در.

حاصلات ارضيه وصناعيه — خداوندكار ولايتنك هواسى صاغلم واراضيسى اولدقجه منبت اولوب باشليجه حاصلاتى هرنوع ذخيره ايله انواع ميوه و(ايپك)، (پاموق) ، (توتون) در. (افيون) محصولى دخى چوقدر.

معمولات صناعيه‌سى دخى (بروسه)ده ايپك ويوندن معمول اشيا ايله (عشاق) طرفلرنده نسج اولنان (سجاده) ، (خالى) در. طاغلرنده معدن صولرى چوقدر. خصوصيله (اينه كول) ده چيقان (چيتلى) صوبى يوزندن خيلى استفاده ايدلمكده‌در. (مرمره) دكزى جهتنده و(باندرمه) طرفلرنده بولنان طاش اوجاقلرنده انشا آته الويريشلى (مرمر) و (غرانيت) اخراج اولنور .

— **صورت اداره** —

خداوندكار ولايتى (خداوندكار)، (ارطغرل) ، (كرميان) ، ويا (كوتاهيه) ، (قره‌حصار صاحب)، (قره‌سى) نامنده بش عدد متصرفلغه تقسيم اولنمش ومقرولايتى (بروسه) شهرى بولنمشدر.

مذكور متصرفلقلردن (خداوندكار) سنجاغنك مركز اداره‌سی (بروسه) شهری اولديغی كبی (ارطغرل) سنجاغنك كرسیٔ اداره‌سی (بيله‌جك) و (كوتاهيه) سنجاغنك اداره مركزی (كوتاهيه) و (قره‌حصار صاحب) سنجاغنك مقر اداره‌سی (افيون قره حصاری) ؛ (قره‌سی) متصرفلغنك مركز اداره‌سی دخی (باليكسری) قصبه‌لريدر. مذكور سنجاقلرك قضالری آتيده‌كی جدولدن مستبان اولور.

درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
	خداوندكار سنجاغی	
٢	كمليك	=
٢	ميخاليج	=
٢	مدانيه	=
٣	كرماستی	=
٣	اطراناس	بكيجه
٣	بازاركوی	=
	ارطغرل سنجاغی	
٢	سكود	=
٣	اينه‌كول	=
٢	يكيشهر	=
	كرميان (كوتاهيه) سنجاغی	
٣	اسكی شهر	=
٣	كدوس	=
١	عشاق	=
٣	سماو	=

درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
	قره حصار صاحب سنجاغی	
٣	بوليوادين	=
٣	صندقلی	=
٣	عزيزيه	=
	قره‌سی (باليكسر) سنجاغی	
١	ايوالق	كيدونيا
٢	اردك (قپوطاغی)	=
٢	ادرميد	=
٣	صندرغی	=
٣	بيغاديچ	=
٣	كمرادرميد (برهانيه)	=
٢	باندرمه	=
٣	كونان	=

— احوال بلاد مشهوره —

بروسه شهرى — (كشيش) طاغى اتكنده كائن و (خداوندكار) ولايتنك مقرى اولوب يتمش بش بيكى متجاوز نفوسى حاوى قديم بر بلده‌در. شهر مذكور دولت عليهٔ عثمانيه‌نك پاى تخت قديمى اولديغى جهتله اسلاف سلاطين عثمانيه‌دن (سلطان عثمان) ، (سلطان اورخان) ، (سلطان مراد خداوندكار) ، (سلطان يلديرم بايزيد) ، (چلبى سلطان محمد) ، (سلطان مراد خان ثانى) عليهم الرحمة والغفران حضراتنك جوامع شريفه‌لريله مبارك مراقد منيره‌لرى وعمارات ومدارس خيريه‌لرى موجوددر. درون شهرده مكاتب ابتدائيه ورشديه ايله برى ملكيه وديكرى عسكرى اوله‌رق اعدادى مكتبلرى واردر.

بروسه اووه‌سندن كچن (نيلوفر) صويى شهرك بر درجه‌يه قدر هواسنى توخيم ايدر. فقط زقاقلرى معمور و آقار صولرى وبوستانلرى لطيفدر. (بروسه) نك ايلك بهارده منظره‌سى خوشدر اسكله‌سى دخى مرمره دكزى كنارنده كائن (مدانيه) قصبه‌سيدر.

بروسه‌نك باغلرى واكين تارلالرى خيلى حاصلات ويرر. اهاليسى دخى ايپك منسوجاتى و(حولى)، (حمام طاقملرى) يوزندن خيلى استفاده ايتمكده‌در.

بروسه‌ده علل وامراضه نافع (چكركه)، (اسكى قاپليجه)،

(قره مصطفی) ، بیوك وكوچك كركردلی ، (یكی قاپلیجه) ، (قینارجه) ایلیجه‌لری نامیله متعدد حوضلی وخلوتخانه‌لی ودوائری حاوی یدی قدر جسیم قاپلیجه موجوددر . مذكور قاپلیجه یقینلرنده‌كی خانه‌لر درونده‌كی دخی حماملر واردر .

بیله‌جك قصبه‌سی — سنجاق مركزی اوله‌رق مقر ولایتك سمت شرقیسنده ۲۰ ساعت قدر بعدنده‌در . بوقصبه‌نك اطرافنده‌كی چام آغاجلری هواسنی لطیف برحاله كتیرمش واهالیسی دخی ایپك قوزه‌سی یوزندن خیلی استفاده ایتمكده بولنمشدر . (یارحصار) ، (لفكه) ناحیه‌لری نواحیٔ مشهوره‌سندندر .

كوتاهیه قصبه‌سی — بروسه‌نك ۲۸ ساعت قدر جنوب شرقیسنده وقیالق بر تپه‌نك اتكنده‌در . درونده‌كی (اولو جامع) دینمكله معروف جامع شریف ایله (بالقلی حمامی) مشهوردر .

قره حصار صاحب قصبه‌سی — (افیون قره حصاری) اسمیله دخی یاد اولنور .

اشبو قره حصار قصبه‌سی (بروسه) نك سمت جنوب شرقیسنده و ۵۰ ساعت قدر بعدنده‌در . قصبه‌نك منسوب اولدیغی قضا داخلنده خشخاش تارلالرینك كثرتندن ناشی افیون حاصلاتی زیاده‌در . قضانك بیاغی یون حاصلاتندن بك

چوغى (عشاق) طرفنه كوندريلير . اوراده عجم خاليلرينه مشابه خالى نسج اولنور .

باليكسر قصبه‌سى — مركز لوا اوله‌رق (بروسه) نك ٢٨ ساعت قدر غرب جنوبيسنده و (صوصورلى) نهرك توابعندن بر كنارنده‌در . اسكله‌سى دخى (مرمره) دكزى كنارنده (باندرمه) و آطه‌لر دكزى جهتنده (ادرميد) قصبه‌لريدر . بو قصبه‌لرك (باليكسرى)يه اولان بعدلرى اون سكزر ساعتدر .

اشبو باليكسرى قصبه‌نك هر نه قدر هواسى ايى دكل ايسه‌ده اطرافى باغ و بساتين ايله مزيندر . منسوب اولديغى قضانك چفتلك و مرعالرى كثير اولديغندن برخيلى اغنام بسلنمكده‌در . باليكسرينك صومه پاموغى و (عبا) ، (شياق) كبى يون منسوجاتى متانتيله مشهوردر .

كمليك قصبه‌سى — (بروسه) نك ٧ ساعت قدر شمالنده و كندى اسمى ايله مسمى كورفزك كنارنده‌در . (كمليك) ك اسكله بولنمسى حسبيله تجارتى يولنده ايسه‌ده آب وهواسى مدح اولنه‌جق درجه‌ده دكلدر . (بازار كوى) قضاسى (كمليك) ك طرف شرقيسيدر .

ماغليج قصبه‌سى — (ماغليج = ميخاليج) دينلن بوقصبه (بروسه) نك ١٧ ساعت سمت غربيسنده و (ميخاليج) نهرى ايله (ميخاليچ) كولى بيننده و مرتفعجه بر محلده‌در . اووه‌سى

دخی فوق‌العاده قوهٔ انباتیه‌یه مالکدر . قضانك کندی اسمی ایله یاد اولنان قیونلری مشهوردر.

سکود قصبه‌سی — (ارطغرل) لواسنك قضا مرکزلرندن اوله‌رق مقر لوانك ٦ ساعت سمت شرقیسنده‌در . قصبه‌نك هواسی لطیف و صولری لذیذدر . اطرافی دخی باغ و باغچه و اورمانلر ایله مزیندر . مذکور قصبه دولت علیهٔ عثمانیه‌نك مهد ظهوری اولدیغی و جوارنده دخی جدامجد خلافتپناهی جنتمکان (ارطغرل) غازی حضرتلرینك تربه‌سی بولندیغی جهتله مشهوردر. قصبه‌ده حریر فابریقه‌لری واردر.

اینه‌کول قصبه‌سی — (بروسه) نك ١١ ساعت قدر سمت جنوب شرقیسنده و (کشیش) طاغی اتکنده‌در . قصبه‌نك باغ و باغچه‌لری کثیر و آب و هواسی لطیفدر. اسکی بر قلعه‌سی دخی واردر . مذکور قصبه‌ده الاجه نسج اولنور بر خیلی دستگاه موجوددر . (دومانیچ) ناحیه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر . قصبه‌یه ایکی بچق ساعت مسافه‌سنده کائن (چیتلی) قریه‌سنده چیقان معدن صویی (ویشی) ، (قارلسباد) کبی اوروپا صولرینه رقابت ایتمکده‌در .

(اینه‌کول) قصبه‌سنك (اورخانیه) محله‌سی مشهور ومهاجرین ایله مملودر .

یکی شهر — مقر لوا اولان (بیله‌جك) قصبه‌سنك ١٠ ساعت قدر جانب شمال غربیسنده و منبت واسع بر اووه‌ده‌در.

هواسى دخى لطيفدر . باغلرنده اعلا اوزوم و اووه‌لرنده هر نوع محصول يتشير .

منسوب اولديغى قضانى (سقاريه) نهرى توابعندن (آقصو) اروا و احيا ايدر .

اسكيدن غايت مهم و مشهور اولان (ازنيق) بلده‌سى اليوم ناحيه مركزلرندن معدود و درونى آثار عتيقه ايله مملودر.

اسكى شهر قصبه‌سى — (كوتاهيه) سنجاغنك قضا مركز- لرندن برينى تشكيل ايدر. مذكور قصبه مقر لوانك ١٢ ساعت سمت شمال شرقيسنده‌در . (پورصوق) چايى منسوب اولديغى قضـايى اسقا ايتمكده‌در. مذكور قصبه (ازميد) ايله (انقره) و (قونيه) بينلرنده ياپلمش اولان شمندوفر خطنك اهميتلى بر موقعيدر .

(اسكى شهر) قصبه‌سى سلجوقيلردن (قليچ ارسلان) ك اهل صليب ايله ايتديكى محاربه موقعى اولديغى جهتله مشهوردر . جوارنده دخى (دكز كوپوكى) ناميله ياد اولنـان بر نوع طاش معدنى كشف اولنمشدركه بو طاشدن (ويانه) يه كلى كوندرلمكده واوراده (فنجان) وسيغار آغزلغى كبى ادوات اعمال اولنمقده‌در.

مجاهدين اسلاميه‌دن (سيد بطال غازى) حضرتلرينك محل شهادتى ومرقد منيرهٔ مباركه‌لرى بولنان (سيد غازى) و(بوزاوق) ناحيه‌لرى ايله مهاجرين رومانيا و سلستره وهزارغرادك تشكيل

ایتدکاری (معموره)، (سلیمیه)، (خیریه) قریه‌لری (اسکی‌شهر) قضاسی مضافاتندندر .

کدوس وعشاق قصبه‌سی — (کوتاهیه) نك جانب جنوب شرقیسنده برر قضا مرکزیدر. مذکور قصبه‌لرده نسج واعمال اولنه‌رق (ازمیر) ه کوندریلن خالی و سجاده‌لر کرهٔ ارضك هر طرفنده مقبولدر . بونلردن (کدوس) ك (کوتاهیه) یه اولان بعدی ۱٤ و (عشاق) ك ۲۰ ساعتدر .

بولوادین قصبه‌سی — بوقصبه (قره حصار) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بریدر . مقر لوا اولان (قره‌حصار) قصبه‌سنك دخی ۱۰ ساعت قدر شرقنده وبر اووه اورته‌سنده‌در. مذکور قصبه‌نك هواسی کوزل وباغ وبستانی چوقدر. منسوب اولدیغی قضا (امیر) طاغی ایله (سلطان) طاغی آره‌سنده‌کی واسع اووه‌لق یرلردن عبارت اولدیغندن داخلنده خیلی اغنام بسلنیر . اهالیٔ قضا بو یوزدن خیلی استفاده ایدرلر . (ابر) کولی بو قضا داخلنده اولوب فضله صویی (آقار صو) نامنده بر دره ایله (قونیه) ولایتی داخلنده بولنان (آقشهر) کولنه آقمقده‌در . قصبه‌نك ۳ ساعت بعدنده (قزل کلیسا) دینان محلده بعض امراضه نافع بر ایلیجه موجوددر.

صندقلی قصبه‌سی — (قره‌حصار)ك ۱۲ ساعت قدر سمت جنوبیسنده اطرافی طاغلق براووه‌ده‌در. مذکور قصبه مرتفعجه بریایلا اوزرنده بولندیغی جهتله هواسی صاغلم وکوزل و باغ

وباغچه‌لرى چوقدر. صندقلى قضاسنى همنامى اولان چاى اسقا واحيا ايتمكده‌در.

(آيدين) شمندوفر خطنك شمديلك نقطهٔ انتهاسى اولان (دينار) قريه‌سى بو قضا داخلنده اولديغندن بو طريق ايله قضا (ازمير) ه مربوطدر.

قضانك جنوبنده (آجى طوز) ونام آخرله (چوروك كول) اسمنده بر كول واردر.

بانرمه قصبه‌سى — مرمره دكزى ساحلنده اسكله‌در. (بروسه) يه اولان بعدى ٢٠ ساعتدر. (چاوش‌اوغلى) اسمنده‌كى جامعى مشهوردر. مرعالرنده چوق اغنام بسلنير. (مانياس)، (ايدنجك)، (امير على) ناحيه‌لرى بو قضايه مربوطدر.

اردك قصبه‌سى — (قپو طاغى) شبه جزيره‌سى ساحلنده‌در. باغلرى حيلى حاصلات ويرمكده‌در. منسوب اولديغى قضانك (قپو طاغى) ناحيه‌سى مشهوردر.

(مرمره) دكزنده‌كى (مرمره)، (پاشا ليمانى)، آطه‌لرى بو قضايه تابع برر ناحيه‌در. قصبه ايله مذكور آطه‌لرده انشاآته الويريشلى اعلا مرمر و سماكى طاشلر واردر. بو طاشلر درسعادته و محال سائره‌يه نقل و فروخت اولنور.

قضانك باشليجه محصولاتى حبوبات متنوعه و انواع ميوه (اوزوم)، (زيتون ياغى) ايپك قوزه‌سندن عبارتدر.

ادرمید، ایواوه قصبه‌لری — بو ایکی قصبه آطه‌لر دکزی جهتنده معروف اسکله‌لردر. بونلردن (ادرمید) قصبه‌سی ساحل بحردن ایکی ساعت ایچرووده‌در. اسکله‌سی (آق چای) نامنده‌کی محلدر. مذکور قصبه غایت‌کوزل واطرافی زیتون آغاجلری ایله محاط بر موقعده‌در. بالیکسرینك و جوارینك اسکله‌سی مقامنده اولمغله اهمیت تجاریه‌سی واردر. اراضیسی منبت و محصولدار اولوب زیتون و پلاموط آغاجلری چوقدر. معمولات صناعیه‌سی (خالی)، (کلیم)، (چوراب) کبی شیلردر.

(ایوالق) قصبه‌سنك دخی (زیتون)، (زیتون یاغی)، (توتون) حاصلاتی مشهوردر.

کمر ادرمید — بو قصبه‌یه (برهانیه) دخی دینیر. مذکور قصبه کذا آطه‌لر دکزی ساحلنده مبنیدر. منسوب اولدیغی قضاده (دیکمه چنار)، (کوك تپه) نامنده‌کی محللر واردر.

بیغادیچ قصبه‌سی — مقر لوانك سمت جنوبیسنده ٩ : ١٠ ساعت قدر بعدنده‌در. منسوب اولدیغی قضانك سختیان و مشینی شهرتلیدر.

آطه‌لر دکزی وبحر سفید ساحلنده اولان ولایات

(آیدین ولایتی)

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آیدین ولایتی آناطولی شاهانه‌نك ولایات مشهوره‌سندن اولوب شمالاً و شرقاً (خداوندکار) ولایتی ایله محدود اوله‌رق جنوب شرقیسنده (قونیه) ولایتی واقع وغربی (آطه‌لر) دکزینه ساحلدر .

سکنه — ولایتی مذکوره‌نك بالجمله سکنه‌سی مسلم غیرمسلم اوله‌رق ٨٩٠٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکده‌در .

تعریفات طبیعیه — آیدین ولایتنك ساحلی آطه‌لر دکزینك قسم اعظمی قاپلامشدر . (چاندارلی) ، (ازمیر) ، (قوش آطه‌سی) ، (منداليه) ، (استانکوی) ، (سیمی) لیمانلری ایله بحر سفیددن معدود (مرمریس) ، (مکری) قویلری بو ولایته مربوطدر .

طاغلری ایسه آناطولی شاهانه‌نك (طوروس) سلسلهٔ جسیمه‌سی شعبات غربیه‌سیدر . ولایت مذکوره داخلنده بولنانلرك باشلیجه‌لرینه (ایدا) ، (بوز) ، (جمعه) ، (جنوبی بوز) ، (بابا) طاغلری اسملرینی ویررلر .

بونلردن (ایدا) جبال متسلسله‌سی (خداوندکار) ولایتی ایله ولایت مذکوره بیننده حدودك برقسمنی تشکیل ایدر، شرقه طوغری حین امتدادنده (تیمورجی) ، (شابخانه = سماو) طاغلری اسملرینی آلیر. (بوز) طاغی (کدوس) ، (کوچك مندرس) نهرلری آره‌سنده بولنه‌رق غربه طوغری (ازمیر) ك جنوبنده بعد الامتداد (اورله) شبه جزیره‌سنه داخل (قره برون) ه واصل اولور .

(جمه) طاغی کوچك وبیوك مندرس نهرلری حوضه‌لرینی بری برندن تفریق ایده‌رك غربه طوغری امتداد ایدرك (صامسون برونی) طاغلری نامی آلتنده اولدیغی حالده (سیسام) آطه‌سی قارشوسنده (سیسام) بوغازنده نهایت بولور . (جنوبی بوز) طاغی (کویجکز) قصبه‌سی شمالنده و (بابا) طاغی ایسه (دکزلی) قصبه‌سی جنوبنده کائندر . بونلردن باشقه (قوش آطه‌سی) لیماننه طوغری امتداد ایدن (میقال) و (باقی) کولی جوارنده (بش پرمق) و (ازمیر) ك شمالنده (قزل) طاغلری واردر . (قره‌جه طاغ) دخی (برغمه) اوستنده (چاندارلی) کورفزینه طوغری اوزامشدر .

(سراباد) ، (کوچك مندرس) ، (بیوك مندرس) نهرلری ایله (باقر) ، (کره‌نیسی) ، (قوجه) چایلر (آیدین) ولایتنی اسقا واحیا ایتمکده‌در .

ولایت داخلنده (بافی) ، (سرابات = طاغ مرمره‌سی) کوللری واردر .

بونلردن (پلاطیه) دخی دینلان (بافی) گولی (بیوك مندرس) نهری منصبی جوارنده و (بافی) ، (پلاطیه) قریه‌لری آره‌سنده و (سرابات) گولی ایسه (مغنیسا) طرفلرنده‌در. بونلردن برنجیسی (بیوك مندرس) نهرینه ودیگری (کدوس) چاینه آقار.

محصولات ارضیه وصناعیه — آیدین ولایتی آطه‌لر دکزنده سواحل کثیره‌یه مالك بولنمسی حسبیله آناطولیٔ شاهانه‌نك الك تجارتگاه بر ولایتی اولوب ارضی هر نوع ذخیره یتشدیردیکی کبی (اوزوم) ، (انجیر) ، (پلاموط) ، (پنبوق) ، (افیون) ، (زیتون) ، (جهری) یعنی (کوك بویا) حاصل ایدر.

حاصلات صناعیه‌سی (کلیم) ، (سجاده) ، (پنبوق بزی) ایله مفروشات بیتیه واثوابلق قماشلردر. تجارتی دخی کوندن کونه کسب توسع وتزاید ایتمکده‌در. ادخالات واخراجاتی ایسه (ازمیر) ، (قوش آطه‌سی) لیمانلری وساطتیله اجرا اولنمقده‌در.

— صورت اداره —

آیدین ولایتی اداره خصوصنده (ازمیر) ، (آیدین) ، (صاروخان = مغنیسا) ، (منتشا = مغله) ، (دکزلی) نامنده بش عدد متصرفلغه تقسیم اولنمش ومقر ولایتی (ازمیر) شهری بولنمشدر. مذکور متصرفلقلرك مرکز اداره‌لری کندی اسملرنده‌کی قصبه‌لر ایسه‌ده یالکز (صارو خان) متصرفی (مغنیسا) ده و (منتشا) متصرفی (مغله = موغله) قصبه‌سنده اوطورر. اشبو

سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضالرایله مرکز اداره‌لری ومنسوب اولدیغی صنفلر آتیده‌کی جدولده مذکوردر.

صارلانیك سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
۲	قوش آطه‌سی	=
۲	چشمه	=
۱	تیره	=
۲	اوده‌مش	=
۲	اورله	=
۳	فوجتین	قره قوجه
۳	بایندر	=
۳	نمنن	=
۲	برغمه	=
۳	سفری حصار	=
۳	نیف	=
صاروخان (مغنیسا) سنجاغی		
۲	طورغودلی (قصبه)	
۲	آلا شهر	=
۳	قوله	=
۳	اقحصار	=
۳	صالحلو	=
۳	کوردوس	=
۳	تیمورجی	=
۳	اشمه	طاقمان
۳	قرق آغاج	=
۳	صومه	=

صیروز سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	نازللی	=
۳	بوزطغان	=
۳	سوکه	=
۳	چینه	=
۳	قره‌جه صو	=
منتشا (مغله) سنجاغی		
۳	میلاس	=
۳	مکری	=
۳	بودروم	=
۳	کویجکز	یوکسك قوم
۳	مرمریس	=
دکزلی سنجاغی		
۲	طواس	بر نیکومه
۳	چال	تیمورجی قره
۳	بولدن	=
۳	سرای	=
۳	غربی قره‌آغاج	آجی پیام

— احوال بلاد مشهوره —

ازمیر شهری — کندی اسمی ایله مسمی غایت ایشلك بر لیمانك منتهاسنده کائن و ۱۵۰,۰۰۰ نفوسی جامع مشهور بر بلده‌در. ممالك عثمانیه‌نك درسعادتدن صوکره ایکنجی شهریدر. شهرك درونی آثار عتیقه ایله مملودر. بین‌الاهالی فرنك محله‌سی دینلن محل ایله محال کثیره‌سی ابنیهٔ جسیمه ونفیسه ایله معموردر. شهرك شمال طرفنده شمندوفر خطنك مکمل بر موقفی وریختم بویجه وسائر طرفلرنده ایشلر تر امواتی واردر. لیمانده ازمیره جواراولان اسکه‌لره واپور ایشلمکده‌در.

(ازمیر) ك شرف واهمیت تجاریه‌سنی بر قات دها تزیید وتوسیع ایدن ریختم ٤ کیلو مترو طولنده و۲۵ آرشون عرضنده‌در. لیماننه دخی هروقت ملل مختلفه تاجرلرینك بعضیسی کلوب کیتمکده وبعضیسی دخی مذکور لیمانده دائمی صورتده اوطورمقده‌در. دول اجنبیه قونسلوسلرینك اسکاننه مخصوص برر قونسلوسخانه واردر.

بر قول (آیدین) طریقی ایله (سرای کوبی) و(دینار) ه [۲۸۳ کیلو مترو طول] وبر قول دخی (مغنیسا)یه اوغرایه‌رق (آلاشهر) ه [۳۰۵ میل طول] و (قره‌حصار) ه قدر کیدن شمندوفر خطلری (ازمیر) دن حرکت ایدرلر. آیدین طریقی اوزرنده بری ۱۰۰ و دیکری ۳۲۰ مترو طولنده ایکی تونل واردر. (ازمیر)ك اخراجاتی کثیر وبلاموط آغاجلری مشهوردر.

آیدین قصبه‌سی — مذکور قصبه مرکز ولایتك ۲٤ ساعت سمت جنوبیسنده ومنبت براووه‌ده مبنیدر. (ازمیر)دن (دینار)ه طوغری کیدن شمندوفر خطی مذکور قصبه‌یه اوغرادیغی جهتله تجارتی یولنده‌در. اهالیسنك زراعت وصنایع وتجارت خصوصلرنده غیرت فوق‌العاده‌لری واردر.

باشلیجه حاصلاتی (اوزوم)، (اینجیر)، وانواع قماشدن وتجارتی دخی آناطولیٔ شاهانه‌نك ایچری طرفلرندن کلن منسوجاتدن عبارتدر.

مغنیسا قصبه‌سی — اسکیدن (قزل حصار) دینیر ایدی. بو قصبه (ازمیر) ك ۸ ساعت قدر شمال شرقیسنده و (کدوس) نهری صول ساحلی قربنده وبر طاغ اتکنده‌در. اهالیسنك مقداری ۵۲,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولمشدر. قصبه‌نك ایکیشر مناره‌لی جامعلری وخسته‌خانه ومدرسه وعمارتلری مشهوردر. اراضیسی هرنوع حبوبات ومیوه یتشدیرر.

قصبه‌نك جوار تارلالرنده یتشدیریلان قاوونلری (مغنیسا قاوونی) نامیله معروف ومشهوردر. مذکور قصبه آناطولیٔ شاهانه‌نك چوق اخذ واعطاسی ایچون برنجی مواقعندندر. جوارنده‌کی طاغلرده دخی کوکرد معدنی کشف اولنمشدر.

مغله قصبه‌سی — ولایتك سنجاق مرکزلرندن بری اوله‌رق (ازمیر) ك ٤۸ ساعت جانب شرق جنوبیسنده‌در.

(مغله Mougla) نك بر ساعت قدر بعدنده (قره باغلر) نامیله معروف بر محل واردر. آب و هواسنك لطافتی جهتیله قصبه اهالیسی یاز موسمنی اوراده اعمار ایتمش اولدقلری باغلرنده امرار ایدرلر .

(بوزاوق) ناحیه‌سی (مغله) یه مربوط وکوکردلی قاپلیجه‌سی مشهوردر. (مغله) ایله (بوزاوق) قریه‌سی آره‌سی ٤ ساعتدر.

دکزلی قصبه‌سی — ولایتك دکزلی سنجاغنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٤٢ ساعت جنوب شرقیسنده و (بابا) طاغی اتکنده معمور بر بلده‌در . قصبه‌نك اوچ طرفی طاغلر ایله محاط اولوب شمال جهتی بر اووه‌یه ناظردر. (دکزلی) قصبه‌سنك میاه جاریه‌سنك کثرتندن طولایی هواسی رطوبتلودر.

دکزلی قضاسی (بیوك مندرس) نهری توابعندن (چوروح) صو ایله اروا ایدلدیکندن هر نوع حبوبات حاصل ایدر و قضا اهالیسی چوق زراعتی ایله اشتغال ایلر .

قوش آطه‌سی قصبه‌سی — ازمیردن صوکره آطه‌لر دکزی ساحلنده مهم بر اسکله‌در. بوقصبه مرکزه تابع قضالردن (قوش آطه‌سی) قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی اوله‌رق مقر ولایتك ١٦ ساعت جهت جنوبیه‌سنده وکندی اسمی ایله یاد اولنان کوزل بر لیمانك ساحلنده مبنیدر. بو لیمانه ادارهٔ مخصوصه واپورلری هرهفته منتظماً اوغرار .

مذکور قضانك (اوزوم) ، (انجیر) ، (طحن حلواسی)

(صابون) یوزندن تجارتی یولنده‌در. قصبه جوارنده‌کی معدن صولری دخی علل وامراضه نافعدر. (قوش آطه‌سی) قضاسی ایله (سوکه) قضاسی بیننده‌کی (کموش) طاغنده زمپره معدنی واردر.

مدن قدیمه‌دن معدود اولان (نه‌فس = ایاثلوغ) ناحیه‌سی بوقضایه مربوط وتوتون حاصلاتی ایله مشهوردر.

چشمه قصبه‌سی - (ساقز) آطه‌سنك قارشوسنده و(اورله = چشمه) یارم آطه‌سنك غرب ساحلنده هواسی کوزل واراضیسی منبت ومعدن صولری مشهور برلیمان موقعیدر. ازمیره اولان بعدی ۱۸ ساعتدر.

اورله قصبه‌سی — مقر ولایتك ۹ ساعت جهت غربیه‌سنده و(ازمیر) کورفزی جنوبنده بش کیلومترو ایچروده براسکله موقعیدر. ساحلنده برقرانتنه خانه‌واردر. مذکور قصبه تجارتجه مواقع مهمه‌دن معدود بولندیغی جهتله شبه جزیره دخی کندی اسمی ایله معروفدر.

تیره قصبه‌سی — (ازمیر) سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ۱٦ ساعت سمت شرقیسنده‌در. قصبه‌نك جنوبی (جمعه) طاغلری احاطه ایلمشدر. مذکور قصبه‌یه اهمیت موقعیه‌سندن ناشی (آیدین) شمندوفر خطی (طوربالی) موقعندن برشعبه تمدید ایتمشدر. (تیره) قضاسی(کوچك مندرس)

نهری ایله اروا واسقا اولندیغندن اراضیسی منبتدر. اهالیسی دخی کرك زراعت وکرك (پموق) ، (زیتون) ، (اوزوم) یوزندن خیلی استفاده ایلمکده‌در. (جمعه) طاغنده‌دخی واسع اورمانلری واردر.

منمن قصبه‌سی — مقر ولایتك ٦ ساعت سمت شمالیسنده و (کدوس) نهری کنارنده و شمندوفر خطی اوزرنده‌در. (منمن) ك قاوونی مشهوردر.

برغمه قصبه‌سی — (ازمیر) ك ١٨ ساعت طرف شمالیسنده قضا مرکزیدر. ساحل بحردن ٣٠ کیلومترو ایچرو ده‌در. منسوب اولدیغی قضایی (باقر) چایی اروا واحیا ایدر. (برغمه) (چاندارلی) کورفزینه مالك اولدیغی جهتله جوار قضالرینك ادخالات واخراجاتنه واسطه اولمشدر. (برغمه) نك پموق فابریقه‌لری مشهوردر. (چاندارلی) ناحیه‌سی‌ده همنامی اولان کورفز کنارنده بولندیغی جهتله کسب شهرت ایلمشدر.

نازلی قصبه‌سی — مقر لوا اولان (آیدین) قصبه‌سنك ٨ ساعت سمت شرقیسنده وشمندوفر خطی اوزرنده بر قضا مرکزیدر. قصبه‌نك (میان کوکی) مشهوردر.

(بیوك مندرس) نهری قضا داخلنده جریان ایدر. بویوزدن منسوب اولدیغی قضانك کرك زراعت وکرك تجارتجه اهمیت فوق العاده‌سی واردر. قاپلیجه‌سی دخی امراض جلدیه نافعدر.

بوزطغان قصبه‌سی — آیدین سنجاغنه مربوطدر. بو قصبه

(بیوك مندرەس) نهری توابعندن (آق‌صو = آرپه‌چای) نامنده‌کی صو کنارنده بر اووه‌ده‌در. شمندوفر خطی اوزرنده بولنان (نازللی) یه بر شوسه یول ایله مربوطدر. مذکور قصبه‌نك باغ و باغچه‌سی چوق و آرمودی مشهوردر.

طورغودلی قصبه‌سی — بوکا (قصبه) اسمنی دخی ویررلر. بو قصبه (صاروخان) سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اولوب مقر لوا اولان (مغنیسا) نك ٦ ساعت قدر شرقنده وشمندوفر خطی اوزرنده اهمیتلی بر بلده‌در. قصبه جوارنده کلی‌کل فدانی غرس ایدلمشدر. (طاغ مرمره‌سی) ناحیه‌سی بو قضایه مربوطدر. منسوب اولدیغی قضانك جنوبنده (بوز) طاغی واردر. شمالنده ایسه (کدیز) چای جریان ایتدیکی جهتله اراضیسی منبت ومحصولداردر. تیمور یولی قضانك شمالندن کچر.

قصبه‌نك شرقنده وشمندوفر یولی اوزرنده مشهور (سارد) شهری خرابه‌لری کورنمکده و ابنیه‌سنك انقاضی معموریت سابقه‌سنی اثبات ایلمکده‌در.

آلاشهر قصبه‌سی — (صاروخان) سنجاغی‌قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (مغنیسا) نك ۲۳ ساعت شرقنده و (بوز) طاغی اتکنده‌در. (آلاشهر) چایی قصبه‌نك یارم‌ساعت جنوبنده جریان ایتمکده‌در. (ازمیر) دن کلن شمندوفر خطی بو قصبه‌دن کچدیکی جهتله تجارتی یولنده‌در. سکنه‌سنك بر طاقمی بویاجیلق صنعتنده ماهر وبر طاقمی تاجر اولوب (ازمیر) ایله خیلی اخذ واعطا

ایدرلر. قصبه‌نك (افیون) حاصلاتی دخی مشهور واوزوم محصولی کثیردر.

منسوب اولدیغی قضانك آثار عتیقه‌سی چوقدر. خانه‌لری دخی کیمی اخشاب وکیمی طوپراقدن معمولدر.

کوردوس قصبه‌سی — (کوردیز) دینلن بوقصبه دخی (صاروخان) سنجاغنه مربوطدر. قضا داخلنده (قوم چایی) دینلن صو جریان ایتمکده‌در. قضانك حبوبات و(افیون)، (اوزوم) (پاموق) حاصلاتی کثیردر.

آقحصار قصبه‌سی — (صارو خان) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بریدر. بوقصبه (مغنیسا)نك ١٠ ساعت سمت شمال شرقیسنده و(کدوس) نهری توابعندن بری قربنده ومنبت بر محلده مبنیدر. ابنیه‌سی دخی باصیق وطوپراقدن معمولدر آقحصارك (ناری) مشهوردر.

(آقحصار) قضاسنك (افیون)، (پاموق) حاصلاتی کوندن کونه ترقی ایتمکدر (مرمره‌جك) ناحیه‌سی وکولی بوقضا داخلنده‌در. مذکور کول بر آیاق واسطه‌سیله (کدوس) نهرینه صو ویرر.

قرق آغاج قصبه‌سی — صاروخان سنجاغی ملحقاتندن (قرق آغاج) قضاسنك اداره مرکزیدر. مذکور قصبه مقر لوانك ١٥ ساعت سمت شمالیسنده‌در.

(قرق آغاج) قصبه‌سنك (پاموق بالی) مشهور اولدیغندن برخیلیسی خارجه کوندریلیر. پاموق حاصلاتی دخی برکتلیدر.

میلاس قصبه‌سی — مرکز لوا اولان مغله‌نك ١٠ ساعت سمت غرب شمالیسنده‌در. اراضیسنده یتشدیریلن حبوبات وزیتون واوزومدن قسم کلیسی خارجه چیقاریلیر. قصبه‌نك ٤ ساعت غربنده کائن (کولك) اسکله‌سی جوارنده‌کی دالیانده پك چوق بالق صید ایدیلیر.

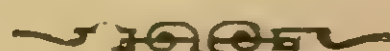
بودروم قصبه‌سی — ساحل بحرده کندی اسمی ایله یاد اولنان شبه جزیره‌نك جنوبنده قدیم بر بلده‌در. اسم قدیمی (هالقارناس) اولوب مورخین مشهوره‌دن (هرودوت) ك وطنیدر. آثار عتیقه‌سی چوقدر. اهالیسی دکزدن چیقاردقلری (بالق)، (سونکر) یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌در.

کویجکز قصبه‌سی — سنجاق مرکزی اولان (مغله)نك ١٠ ساعت جانب جنوبیسنده وکندی نامیله یاد اولنان کولك جوارنده‌در. اشبو کول بر آیاق ایله بحرسفیده آقفده ودرونندن دخی بر خیلی بالق صید ایدلمکده‌در. بو کوله (یوکسك قوم) کولی دخی دیرلر. مذکور کولك صویی طاشه‌رق اطرافده بولنان محللری خراب ایتمکده‌در. منسوب اولدیغی قضانك اورمانلری دخی مشهوردر. آنك ایچون قضا داخلنده کراسته ماکنه‌لری واردر.

مرمريس قصبه‌سی — بو دخی (مغنيسا) سنجاغنك قضا مركزلرندن بری اوله‌رق بحر سفيد ساحلنده همنامی اولان ليمانك كنارنده‌در . اهاليسی بو ليماندن خيلی استفاده ايدرلر .

مكری قصبه‌سی — (مرمريس) مثللو قضا مركزلرندن اوله‌رق بحر سفيد ساحلنده كوزل بر ليمانه مالكدر .

سرای قصبه‌سی — دكزلی سنجاغنك حاوی اولديغی قضا مركزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك ٤ ساعت جانب غربيسنده و (آيدين) شمندوفر خطی اوزرنده‌در . منسوب اولديغی قضانی (بيوك مندرس) نهری توابعندن (آرپه) چای اروا ايلديكندن قضانك زراعت يوزندن پك چوق استفاده‌سی واردر . (باباطاغی) دخی جنوب غربيسنده ممتد اولمشدر .

﴿ جزائر بحر سفید ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — (جزایر بحرسفید) ولایتی آطه‌لر دکزنده کائن (اسپورات شرقی) وبحر سفیدده کائن جزایرك بعضیلرندن تشکل ایده‌رك شمالاً (درنه) ولایتی ساحلی وآناطولی شاهانه اقسامندن (قلعهٔ سلطانیه) متصرفلغی وشرقاً (آیدین) ولایتی ساحلی وجنوباً (بحر سفید) وغرباً (کرید) و (یونان اطه‌لری) و (سلانیك) ولایتی ساحلیله محاط ومحدوددر.

سکنه — ولایت مذکوره‌نك متجاوز سکنه‌سی ملل مختلفه‌دن عبارت اولمق اوزره تقریباً ٢٦٥,٠٠٠ قدردر.

محصولات ارضیه وصناعیه — جزائر بحر سفید ولایتنك هواسی حد اعتدالده اولوب اراضیسی دخی اولدقجه منبت ومحصولداردر. حاصلات ارضیه‌سی هر نوع حبوبات ایله (زیتون) وبعض محللرنده (باموق)، (توتون) وانواع میوه‌وسبزه و (لیمون)، (پورتقال) ، (انجیر) در .

ولایتك باشلیجه اورمانلری (ردوس) ، (مدللو) ، (ساقز) ، (کرپه) ، (قاشوط) آطه‌لرنده واقعدر .

محصولات صناعیه‌سی دخی (زیتون یاغی) ، (صابون) ، (احرام) ، (چوراب) ، (کلیم) ، (الاجه‌یوك) ، (قوشاق) دن عبارتدر. بونلرك ایچنده (استانکوی) ك کلیم، خالی دستکاهلری و (مولوه) نك یوك قوشاقلری و (پیلمار) ك آلاجه بزلری

مشهوردر. ولايت اهاليسی (زيتون) ، (قوری اوزوم) ، (سونكر) وسائره يوزندن خيلی استفاده ايتمكده ودرون ولايتده دخی هر نوع صنعتكار بولنمقده‌در .

ولايت داخلنده ٥٠ قدر فابريقه و٦١٥ يل دكرمنی ، ٢٤٨ ياغخانه و٥٨ دباغخانه و٩ قدر طاش وطوغله اوجاقلری واردر.

— صورت اداره —

ولايت مذكوره (ردوس) ، (ساقز) ، (مدللو) ، (لمنی) اسملرنده درت عدد سنجاغه تقسيم اولنمشدر. مقر ولايتی (ردوس) آطه‌سنده‌كی (ردوس) شهريدر. سنجاق مركزلری همنامی اولان قصبه‌لردر. مذكور سنجاقلرك حاوی اولديغی قضالر آتيده‌كی جدولده مذكوردر .

ردوس سنجاغی		
صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
١	قاشوط(جبوبات)	=
٢	ميس	(قاعدهٔ للوريزن)
١	سومبكی	سيمی
٢	كرپه	قارپاطوس
٣	استانكوی	=
مدللو سنجاغی		
٣	صغری	=
١	بيلدار	=
٢	مولوه	=
٣	يوندن	=

ساقز سنجاغی		
صنفی	قضالر	مركز اداره‌لری
١	قاليمنوس	=
١	لريوس	=
٢	قارپوط	=
٣	ايپصاره	=
لمنی ويا ايلميه سنجاغی		
٢	امروض	=
٢	بوزجه اطه	تنه‌دوس

— احوال جزائر —

ردوس آطه‌سی — ولایتك سمت جنوبیسنده و (قلعهٔ سلطانیه) نك ۳۰۵ میل بعدنده کائن اوله‌رق شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری امتداد ایلمشدر. اطه‌نك ۳۹ میل طولی و ۱۲ میل عرضی واردر. اراضیسی طاغلق وبعض محللری منبتدر. فقط اهالیسنك احتیاجاتنه غیر کافی اولوب باشلیجه حاصلاتی (بال) ، (بالمومی) وانواع میوه‌در. (سلوك) ، (سونکر) حاصلاتی دخی مشهوردر.

والینك اقامت ایتدیکی محل جزیره‌نك شمال شرقیسی ساحلنده ور تپه اوزرنده کائن (ردوس) شهریدر. بوشهرك اطرافی باغ وباغچه‌لر ایله مزین اولوب سوقاقلری واسع وچاقل طاشلری ایله مفروشدر. ابنیه‌سی دخی برسیاقده انشا ایدلمش اولدیغندن ولایتك سائر شهرلرینه فائقدر. جزیره‌ده ۲ ناحیه ٤٥ قریه و ۲۹ محله واردر.

ساقز آطه‌سی — (آیدین) ولایتی اراضیسندن معدود اولان (اورله) یارم آطه‌سنك درت میل قدر اوزاغنده و (چشمه) قصبه‌سنك قارشوسنده ۲۷ میل طولنده ۱۰ میل عرضنده‌در. مرکز ولایت اولان (ردوس) ه دخی ۱۸۰ میل اوزاقدر. اناطولی ساحلندن دخی الك طار قسمی ٤ میل قدر اولان برقنال ایله آیرلمشدر. (قلعهٔ سلطانیه) ایله مذکور آطه بیننده ۱۳۷ میل

مسافه واردر. مقر اداره سی (قاسترو) دینلن (ساقز) شهریدر.
جزیرهٔ مذکوره ده اراضینك طاغلق وقیالق اولمسی حسبیله
حبوبات آز حاصل اولوز ایسه ده انواع میوه، خصوصیله (انجیر)،
(بادم)، (لیمون)، (پورتقال)، (زیتون) آغاجلری چوقدر.
ساقز آغاجلرینك کثرتی جزیره یه اونامی ویرمشدر.
(ساقز) آطه سنك باغلری معمور و (وولیسو Voliso)،
(قلاموتی) ناحیه لرنده بولنان اورمانلری مشهوردر.

مدللو آطه سی — (لسبوس) دیدکاری (مدللو) آطه سی
آطه لر دکزنده کی جزائرك اکبر واعظمی اوله رق (ادرمید)
کورفزی مدخلنده در. مرکز ولایت اولان (ردوس) ه
مسافه سی ٢٤٠ و (قلعهٔ سلطانیه) یه اولان بعدی ٨٠ میلدر.
جزیرهٔ مذکوره نك هواسی لطیف وصحته نافع ایسه ده درونی
ایکی سلسلهٔ جبال احاطه ایتمش اولدیغندن مزروعات احتیاجات
اهالی یه غیر کافیدر. فقط زیتون آغاجلری کثیر وهر درلو
میوه سی و (اوزوم)، (انجیر)ی مبذولدر. انشاآته الویریشلی
آغاجلر وبنکلی مرمر طاشلری موجوددر. سواحلندن دخی
میدیا چیقاریلیر.

(مدللو) آطه سنك شرق ساحلنده کائن (مدللو) قصبه سی
ایله غرب جنوبیده لیمانی مشهور اولان (قالونی Kaluni) وسمت
شمالیده (مولوه) قصبه لری جزیره نك معروف محللریدر. بونلردن
(مدللو) قصبه سی مقرلوا اوله رق هوا غازیله تنویر ایدلمشدر.

لیمنی آطه‌سی — (ایلمیه) نامیله دخی یاد اولنور. بو آطه ولایتك سمت شمالیسنده بولنه‌رق زمینی عارضه‌لی وشکلی غیر منتظمدر. مرکز ولایت اولان (ردوس) ه ٢٨٤ میل اوزاقدر. (قلعهٔ سلطانیه) یه اولان بعدی دخی ٧٠ میلدر . جزیره‌نك مزروع اولان محللرنده حبوبات وانواع میوه وسبزه و(قاوون) (قارپوظ) ، (زیتون) ، (بادم) وباغلرنده کلیتلی (اوزوم) حصوله کلیر . مرعالرنده دخی اغنام رعی اولنور .

(لیمنی) آطه‌سنك باشلیجه بلده‌سی غرب ساحلنده بر تپه اوزرینه مبنی (لمنی) شهریدر . فقط شهرك هواسی وخیم اولدیغندن اهالیسی کوندن کونه آزالمقده‌در . قصبه‌نك قایماغی و (پاموق بزی) مشهوردر. اهمیتلی لیمانی اولان (مودروس) قریه‌سی آطه‌نك معروف بلده‌سیدر. (استراتی) دینلن (بوزبابا) آطه‌سی (لیمنی) اداره‌سنه مربوطدر .

صومبکی آطه‌سی — (صومبکی Sombéqui) دینلن (سیمی) آطه‌سی مرکز ولایته مربوطدر . (ردوس) آطه‌سنك ٢٠ میل شمالنده و کندی اسمی ایله یاد اولنان کورفزك آغزنده و٣٧ کیلومترو محیطنده‌در .

آطه‌نك سواحلی کیرنتیلی چیقینتیلی اولدیغندن اطرافنده متعدد لیمانلر تشکل ایتمش و بونلردن اك ایشلکی (صومبکی) لیمانی اولوب هردرلو روزکاردن مصون بولنمشدر. هواسی دخی

لطیفدر . تجارت وصنایع محلیه سونکرجیلك ، قایقجیلق ایله بالقجیلغه منحصردر .

استانکوی آطه‌سی — (استانکوی) نام دیکرله (قوس Kos) آطه‌سی (ردوس) لواسنه مربوط اوله‌رق کندی اسمنه منسوب لیمانك مدخلنده وردوسك ٦٠ میل بعدنده‌در. آطه‌نك ٤٠ کیلومترو طولی و وسطی اوله‌رق ٨ کیلومترو عرضی واردر . اراضیسی منبت ومحصولدار اوله‌رق (لیمون) ، و (پورتقال) و (قوری اوزوم) ، کثرت اوزره حصوله کتیرمکده‌در .

(استانکوی) آطه‌سنك حاصل ایتدیکی (قارپوظ) هم ایری وهم لذیذ اولور. جزیره‌نك (قیون) ، (کچی) سوریلرینی بسلمکه کافی مرعالری چوقدر . قائمقاملغه اداره مرکزی اولان قصبه جزیره‌نك شمال شرقیسنده و(بودروم) قصبه‌سنك قارشوسنده‌در. قصبه‌نك شمالنده‌کی برونده سطح دریادن ٥٩ قدم ارتفاعنده بحراً ٥ میل مسافه‌دن مشاهده اولنور. ثابت وقرمزی بر فنار وجنوب جهتنده برقلعه واردر. بوقصبه پك اسکی اولوب ، حکیم شهیر بقراطك دخی مسقط رأسیدر .

بوزجه آطه — (بوزجه آطه) دینلن (تنه‌دوس) آطه‌سی (لیمنی) سنجاغی ملحقاتندن اوله‌رق آناطولی ساحلندن سکز میل قدر آچیقده‌در . (قلعهٔ سلطانیه) یه اولان بعدی دخی ٢٠ میلدر. آطه‌نك اوزوم محصولی کثیردر .

امروز آطه‌سی — (لیمنی) نك جانب شمال شرقیسنده اون میل قدر آچیقنده و (قلعهٔ سلطانیه) بوغازینك منتهاسی اولان (سدالبحر) ك ١٦ کیلومترو غرب شمالیسنده‌در . بو آطه هرنه قدر اورمانلر ایله مستور وجبال مرتفعه ایله محاط ایسه‌ده اراضیسی صولرك کثرتندن ناشی منبت ومرعالری پك چوق سوریلر بسلمكه صالحدر . مركز قضا آطه‌نك ساحل شمالیسنده مؤسس اولوب بر قاچ قریه‌سی واردر .

درون جزیره‌ده کلیتلی انجیر حصوله کلمكده وسواحلندن دخی (بالق) و (سدف) چیقارلمقده‌در . لیمانی کوچك ایسه‌ده اهمیت فوق العاده‌سی واردر .

﴿ قبرس آطه‌سی ﴾

بو آطه بحر سفیدك شرق صولرنده و (آناطولی) ایله (سوریه) قطعه‌لری آره‌سنده و ٢١٠ کیلومترو طولنده و ٦٠ الی ٨٠ کیلومترو عرضنده‌در . مقدار نفوسی دخی ٢٠٠,٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولور . جزیرهٔ مذکوره‌نك سواحلی کیریشلی چیقشلی اولوب شرق شمالیسی (اسکندرون) کورفزی مقابلنه طوغری اوزامش اولان (آندریا Andrea) برونی ایله نهایت بولمشدر . جزیره‌نك شرقنده (غره‌قو Greco) ویا (پوبراز) و جنوبنده (غواتا Gavato) ویا (غلطه) وغربنده (آرنائوتی Arnaouti = آرناوود) وغرب شمالیسنده (قورماکیتی Kormakiti) برونلری واقعدر .

مذکور الاسامی (آندریا) و (قره‌قو) برونلری آره‌سنده جزیره‌نك اك مهم لیمانی اولان (فاماغوسته Famagusta) لیمانی واردر .

(قبریس) آطه‌سنده شرقدن غربه طوغری امتداد ایدن (اولیمپ) نام آخرله (ترودیس) سلسلهٔ جبالی واردر . بو سلسلهٔ جبالك ذروه‌سی اشجار غیرمثمره ایله مستور واوزرنده بولنان چند عدد روم مناستری مشهوردر .

(ترودیس) سلسلهٔ جبالنك شمالنده بولنان اووه‌یه (مساليا اووه‌سی) دینیر . (پیدیاس Pidias) نهری دخی مذکور اووه داخلندن بالمرور (فاماغوسته) لیمانه جریان ایدر .

جزیرهٔ مذکوره‌نك هواسی جهت شمالیه‌ده معتدل وصحت وجوده نافع ایسه‌ده اراضیٔ مرتفعه‌سی صغوق وطرف جنوبیسی بالعکس صیجاقدر. اراضیسنده بغدایك اعلاسی حصوله کلدیکی کبی (توتون)، (پاموق)، (ایپك)، (کوك بویا) وانواع میوه حاصل اولور.

(قبریس) آطه‌سنك منسوجات حریریه و قطنیه‌سی مقبول واوزوم باغلری مشهوردر. قبریسده چیقان برنوع طاش (قبریس طاشی) نامیله معروف وبوندن یاپیلان یوزك ومهری مرغوبدر.

(قبریس) آطه‌سنك اك مشهور بلده‌سی جزیره‌نك وسطنده وغایت منبت ولطیف اولان (مساليا) اووه‌سنده کائن (لفقوشه) شهریدر. شهرك زقاقلری منتظم وچارشوسی مشهوردر .

اسکله‌سی دخی شرق ساحلنده کائن واوروپا تجار وقونسلوسلرینك مقر و آرامکاهی اولان (طوزله) نام دیکرله

(لارناقه) قصبه‌سیدر. جوارنده بیوك مملحه‌لر واردر. جزیرهٔ مذکوره‌نك شرق ساحلنده (ماغوسا) ویا (فاماغوستا) قصبه‌سی مبنیدر. جنوبنده دخی (لیمی‌سوس Limisos) دنیلن (لیمیسا Limisa) و (بافه Bafa) ویا (بافوس) وشمال ساحلنده (کرنیه Kerynia) قصبه‌لری کائندر.

﴿ سیسام ایالتی ﴾

اشبو ایالت (اسپورات شرقی) آطه‌لرندن بری اولان (سیسام) آطه‌سی اداره‌سندن عبارتدر. مذکور آطه (قوش آطه‌سی) لیماننك جنوب غربی جهتنده بیضی الشکل اوله‌رق (آناطولی)نك (صامسون) ،ونندن ٢ کیلومترو عرضنده اولان (سیسام بوغازی) ایله تفریق اولنمشدر. مساحهٔ سطحیهٔ اراضیه‌سی ٤٦٧ کیلومترو مربعنه ومقدار نفوسی ٥٠,٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولور.

اراضیسی اولقدر منبت دکل ایسه‌ده زیتون آغاجلری واوزوم باغلری و (انجیر) حاصلاتی کثیردر. جزیره اهالیسی اکثریت اوزره دکزدن (سونکر) اخراجی ایله مشتغلدر.

(سیسام) آطه‌سی ایالت ممتازه صورتنده اداره اولنقده اولوب مقر اداره‌سی جزیره‌نك جنوب شرقیسنده (حورا Hora) بلده‌سیدر. اسکله‌سی اولان (تیغانی) قصبه‌سی دخی شمال روزکارلرینه آچیق اووه‌لق برمحلده مبنیدر. (واتی Vathy) لیمان موقعی دخی معروفدر.

﴿ قونیه ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — قونیه ولایتی (آیدین) ولایتنک شرقنده واقع اولەرق شمالنده (خداوندکار)، (انقره) ولایتلری کائندر. جنوبی (بحرسفید)ه ساحل وجنوب شرقیسی (اطنه) ولایتنه متصلدر.

سکنه — ولایت مذکورەنك نفوس موجودەسی مسلم وغیر مسلمدن عبارت اولەرق ۷۵۰,۰۰۰ قدر تخمین ایدلمکدەدر.

احوال طبیعیه — قونیه ولایتنك جنوبی طاغلق اولوب وسط وشمال جهتلرنده طوزلی کوللر و شرق طرفنده کوزل اووەلر ومرعالر واردر. منتهای جنوب غربیسنده (آنطالیه) کورفزی موجوددر. طاغلرینك باشلیجەسی (اطنه) ولایتی ایله حدودینی تشکیل ایدن سلسلهٔ جبالدر. بوسلسلهٔ جبال شرقدن غربه طوغری اسامیٔ مختلفه ایله امتداد ایدر. حین امتدادنده (آلاطاغ)، (بلغار = بوغا)، (صوماق Soumak)، (کیك) طاغلری اسملرینی آلیر. (آنطالیه) لیماننك غرب ساحلنده دخی (تحتەلی) نامنده طاغلر بولنمقدەدر.

بوندن باشقه سمت شمالیسنده (سلطان) طاغلری واردرکه

مشهور (امیر) طاغی ایله اتصال کسب ایتمشدر . بو جهتده (انقره) ولایتی حدودنده دخی (پاشا) طاغی موجوددر. (قرهمان)ك شمالنده (قره) و(قره جه) طاغ نامنده طاغلر واردر. قره جه طاغك جانب شمال شرقیسنده (حسن) طاغی بولنور. (دیپ بوبراز) طاغی (بکشهری) کولی قربنده و(آغلاصون) طاغی دخی (اسپارته) قصبه‌سی جنوبنده‌در.

قونیه ولایتی داخلنده بولنان انهار اطرافی طاغاق اولدیغی جهتله مجرا بوله‌مدقلرندن طبیعی کوللر تشکیل ایده‌رك صولرینی اوراره بوشالتمقده‌درلر. فقط (کوپری) صویی ایله (آق صو) پیدا ایلدکاری مجرا ایله (آنطالیه) کورفزنده بحر سفیده آقارلر.

کوللرك باشلیجه‌لری (طوزلی) کول ایله (آق شهر)، (بکشهری)، (اکردیر) کوللریدر.

مذکور کوللردن (طاطا) نام جدیدله (طوزلی) کوله (حسن) طاغندن نبعان ایدن (بیاض) صو ایله (سلطان)طاغی جهتندن کلن (این) صویی دوکیلور. (آق شهر) کولنه دخی (خداوندکار) ولایتنده ذکر اولنان (ابر Eber) کولی بر آیاق ایله آقمقده‌در. (بکشهری) کولنه (ایسمیل) قریه‌سی جهتندن کلن (ایسمیل) صویی صو ویرمکده‌در . (اکردیر) کولنه (بوغاز) صویی جریان ایدر.

مذکورالاسامی کوللردن باشقه قونیه ولایتنده جهت غربیه‌ده (بوردور)، (چوروك صو) وسمت شرقیده (ارکلی)

نام دیکرله (آق کول) دینلن کوللر واردر . اشبو (ارکلی) کوانه نیکده طرفندن کلن (قزلجه‌چای) جاریدر.

محصولات ارضیه وصناعیه — قونیه ولایتنك هواسی لطیف وارضی منبتدر حاصلات ارضیه‌سی حبوبات متنوعه وهرنوع میوه و(اوزوم)، (سبزه)، (توتون)، (کتان) و(آشی بویاسی) ایله کوك وقرمزی بویا وامثالی شیلردن عبارتدر.

بونلردن باشقه ولایتك اووه اولان محللرنده (زیتون)، (دوت) آغاجلری واردر. باغلری دخی کثیر اولوب اکثرنده (خشخش)، (بزیر)، (سیسام) حصوله کلیر.

بحر سفید ساحلنده دخی منطقهٔ حاره‌ده یتشان آغاجلرك کافه‌سی نشوونما بولور.

محصولات صناعیه‌سی (کلیم)، (سجاده)، (خالی) وهرنوع بز والاجه ومعمولات خفافیه وسراجیه ودباغیه‌در. ولایتك باشلیجه اخراجاتی (یون)، (پموق)، (کراسته)، (کندیر)، (سیسام) (کوك‌بویا)، (بالمومی)دن عبارتدر

قونیه ولایتی اداره خصوصنده (قونیه)، (نیکده)، (حمید آباد)، (بوردور)، (تکه = آنطالیه) نامنده بش عدد متصرفلغه منقسمدر. مقر ولایتی (قونیه) شهری اولوب حاوی اولدیغی متصرفلقلردن (حمید آباد) سنجاغنك اداره مرکزی (اسبارطه) و(تکه) سنجاغنك (آنطالیه) قصبه‌لریدر.

دیکر سنجاقلرك مقر اداره‌لری کندی اسملرنده‌کی قصبه‌لردر. مذکور بش سنجاغك مشتمل اولدیغی قضالری دخی آتیده‌کی جدولده مندرجدر.

قونیه سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	اقشهر مع طوغانحصار	=
۳	بکشهری	=
۳	سیدی‌شهری	=
۳	ایلغین	=
۳	بوزقیر	سیرستان
۳	قره‌مان (لانده)	=
۳	خادم	=
۳	ارکلی	=
۳	قره‌پیکار	
۳	قوچحصار مع اسبکشان	این اوی

حمیداباد (اسپارطه) سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۲	اولو بورلی (بورلی)	=
۳	اکردیر	=
۳	قره‌اغاج	=
۳	یلوج	=

نیکده سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	نوشهر	=
۳	ارکوب	=
۳	عربسون	=
۳	اقسرای	=
۳	بور	=
۳	حمیدیه	بلغارمعدنی

بوردور سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	تفنی	=

آنطالیه (تکه) سنجاغی

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۳	المالو	=
۱	علائیه	=
۳	اقسکی	مادوله
۳	قاش	کومبه

— احوال بلاد مشهوره —

قونیه شهری — براووه اوزرنده مبنی واطرافی سور ایله

محاط و (حیدر پاشا) یه شمندوفر خطی واسطه‌سیله متصل و ۳٤,۰۰۰ نفوسلی مشهور بر بلده‌در. جهت جنوبیه‌سنده بولنان جبالك اتکنده و (مرام) دینلن محلده اهالیسنك باغ و بوستانلری واردر . اکثر اهالی یاز کونلرینی اوراده امرار ایدرلر. شهرك داخل وخارجنده مصنع آثار عتیقه موجوددر. شهرك بر طرفنده کهرجله فابریقه‌سی و (مرام) ده دخی چارشو ، فرون ، حمام وجوامع ومساجد واردر.

(قونیه) ده حضرت (مولانا جلال الدین رومی) قدس سره‌نك مرقد منوری واتصالنده بیوك بر مولوی درکاهی وبرده جامع شریف واردر . فقط اصل شهر داخل سورده اولوب مشارالیه حضرتلرینك تربهٔ منیره‌لری خارج شهرده بولندیغندن شهر اهالیسی قدسیتنه قربیت داعیه‌سیله تربهٔ شریفه اطرافنه نقل مسکن ایتمش اولدقلرندن درون حصارده والینك اقامتنه مخصوص قوناق ایله بر محکمه وبراز اسلام ورعایا خانه‌لری وایکی عدد حمام کبی شیلر قالمشدر .

قونیه اووه‌سنه (چهارشنبه) نهری جریان ایدر . بو نهر مذکور اووه‌ده واقع قریه‌لردن بعضیلرینك مزروعاتنی استیلا ایتمکده‌در .

(قونیه) نك مرعالرنده اغنام وحیوانات سائره رعی اولنور. کلیتله حاصل اولان تفتیك ویپاغی هر طرفه کوندریله‌رك فروخت ایدیلیر. (بولك) تعبیر اولنان قاوونلری دخی مشهوردر .

نیکده قصبه سی — مقرولایتك ٣٦ ساعت سمت شرقیسنده لوا مرکزیدر. حکومت قوناغی جوارنده جریان ایدن نهر اوزرنده کارکیر اولەرق بش عدد کوپریسی موجوددر .

نیکده نك محصولات صناعیه سی نسج ونان (کلیم) ، (خالی) ، (سجاده) ، (الاجه) وامثالی شیلردر .

(نیکده) یه مربوط (بلغار) طاغی معدن همایوننده ایشلنەکده اولان جوهر مغارەلرینك عددی یکرمی یی تجاوز ایتمشدر . حاصلاتی کثیر اولان بو معدنك ترکیبی کموش وقورشوندن عبارتدر .

(نیکده) یه بر بچق ساعت مسافەده کائن (ایذول) قریه سنده مالطه طاشنه مشابه بر نوع بیاض طاش معدنی واردر .

اسپارطه قصبه سی — مقرولایتك ٤٢ ساعت جانب غربیسنده (دوراس) طاغنك شمال اتکنده‌در . مذکور قصبه‌نك هواسی کوزل وباغ و بوستانی کثیردر . اسکله سی اولان (آنطالیه) قصبه سنه دخی ٢٤ ساعت اوزاقدر .

درون قصبه‌ده جسیم بر قشلهٔ همایون واردر. (اسپارطه) نك ارضی محصولدار اولوب حبوبات متنوعه و (خشخاش) وهر نوع میوه یتشدیرر. مرعالرنده دخی اغنام وحیوانات رعی اولنور .

بوردور قصبه سی — مقرولایتك ٢٥ ساعت طرف غربیسنده هواسی لطیف وباغ وباغچەلر ایله مزین ومعمور بر محلده‌در . قصبه‌یی اروا ایدن اوفاق بر نهر اوزرنده دخی کارکیر واخشاب

اولەرق اونی متجاوز کوپری واردر. اسکلەسی اولان (آنطالیە)
ایلە بیننده ٢٤ ساعتده کیدیلیر منتظم شوسه موجوددر .

دروِن قصبەده کوزل الاجەلر وسختیان اعمال اولنور .

(بوردور)ك سمت غربیسنده بولنان کولك صویی طوزلو
اولدیغی کبی درونده هیچ برجنس بالق بولنماز. بوکوله (کورن)
وامثالی چایلر منصب اولور .

(بوردور) اراضیسی محصولات و سبزه یتشدیرمکه
صالحدر. (آغلاصون) ناحیەسی نواحیٔ مشهورەسندن بریدر.

آنطالیە قصبەسی — قونیەنك ٧٢ ساعت سمت جنوب
غربیسنده مرتفع برمحلده وکندی اسمی ایلە مسمی اولان
کورفزك ساحلنده تجارتلی، منظرەسی کوزل بربلدەدر.

فقط قصبەنك سوقاقلری غیر منتظم وخانەلری اخشابدر.
یازین هواسی پك صیجاق و آغردر. قصبەنك شرقنده (لیمون)،
(پورتقال) ، (ترنج) ، (دوت) باغچەلری واردر . مرعالرنده
اغنام وحیوانات رعی اولنور. اورمانلرندن کسیلان اودون
وکراستەدخی تجاری واسطەسیلە باشلیجە(اسکندریە)یەکوندریلیر.

آنطالیە اهالیسنك ایام صیفی امرار ایتدکلری اولدقلری
(استانوس) ناحیەسی دخی معمور و یوز یکرمی قدر دکانی
حاویدر. بوقریەنك (آنطالیە)یە اولان بعدی ١٢ ساعتدر.

آقشهر قصبەسی — مقر ولایتك ٢٤ ساعت جانب شمال
غربیسنده و(سلطان طاغلری) نامیلە شرقدن غربە طوغری

ممتد بر جبل اتکنده دوز بر صحراده‌در. قصبه‌نك آقار صولری وباغ وباغچه‌لری چوقدر. چارشوسنده (سلطان علاالدین)ك بنا کرده‌سی اوله‌رق یتمش بش طولابلی وتیموردن معمول اوچ قپولی جسیم بدستانی موجوددر. قصبه‌نك جانب شرقیسنده کندی اسمنده بیوك بر کول واردر. بوکولده ایکی جنس بالق حاصل اوله‌رق بریسنه یلان ودیکرینه سازان تعبیر اولنور.

بکشهری قصبه‌سی — قونیه‌نك ١٧ ساعت سمت غربیسنده دوز بر محلده وهمنامی اولان صویك کنارنده‌در. قصبه‌نك جانب غربیسنده اطرافی قرق ایکی ساعتده طولاشیلیر. بر کول موجوددر. بوکول بعض سنه‌لر طغیان ایده‌رك صوینی ایکی بچق ساعت محیطنده اولان (قره‌ویران=صوغله=بوزقیر) نامنده‌کی کوله آقیدر و (صوغله) کولنك صوبی دخی زیاده‌لشدیکی زمان طاشه‌رق قونیه اووه‌سنه یاییلیر.

(بکشهری) کولنده (طلعان) نامنده بر نوع قوش اولوب دریسندن کورك اعمال ایدلدیکندن تجاری طرفندن بالمبایعه اوروپایه کوندریلیر.

منسوب اولدیغی قضانك اراضیسی منبت ومحصولداردر. باشلیجه محصولاتی حبوبات متنوعه ایله (افیون) و (میوه) وسبزه‌لرك انواعندن عبارتدر. کول کنارنده دخی بك چوق مانده بسلنیر.

سیدی شهری — مقر ولایتك ١٨ ساعت قدر جنوب

غربیسنده صولی وباغچه‌لی برقصبه‌در. منسوب اولدیغی قضانك اراضیسی منبت ومحصولدار ایسه‌ده یوللری اولمدیغندن نقلیاته اولنان مصارف زراعك برشی‌استفاده ایده‌مامسنی موجب اولمغله فضله اکمکدن اجتناب ایدرلر. قصبه‌نك خارجنده ایکی عدد قاپلیجه واردر. معمولات صناعیه‌سی (بز) و(کلیم) ومعمولات دباغیه‌دن عبارتدر.

بوزقیر قضاسی — (قونیه)نك سمت جنوبیسنده‌در. اداره مرکزی بولنان (سیرستان) قصبه‌سی مقر ولایتك ۱۸ ساعت جانب جنوبیسنده بر نهر کنارنده‌در. نهرك اوزرنده بری داخل قصبه‌ده وایکیسی خارجنده اوله‌رق کوپریلری واردر. (صوغله = بوزقیر) کولی مذکور قضا داخلنده‌در. مرکز قضادن کچن صو بوکوله دوکیلور. (بوزقیر)ده اعمال اولنان (تفنك) و(طبانجه) مشهوردر.

قره‌مان قصبه‌سی — قونیه‌نك شرق جنوبیسنده و ۲۰ ساعت بعدنده‌در. بوقصبه‌نك اطرافنده مرعالر چوقدر. شمال شرقی جهتی بتون اووه‌لقدر. آقار صویی وباغ وبوستانی برکتلیدر. قره‌مان زاده ابراهیم بکك انشا کرده‌سی اولان (جامع کبیر) مشهوردر. (قره‌مان)ه یارم ساعت مسافه‌ده (ایچمه) تعبیر اولنور برصو واردر.

قره‌مانك مصنوعاتی (خالی)، (کلیم)، (سجاده) وهرنوع معمولات سراجیه ودباغیه‌در. اراضیسی حبوبات ایله هرنوع میوه وسبزه یتشدیرر.

قوچحصار قضاسی — (قوچحصار) مع (اسبکتشان) مقر ولایتك جهت شمالیه‌سنده برقضا تشکیل ایتمشدر، اداره مرکزی (این‌صویی) کنارنده (این اوی) نامنده‌کی قریه‌در. بوقریه‌نك (قونیه) یه اولان بعدی ۲٤ ساعتدر . مذکور قضاده (کلیم) و(سجاده)، (خالی)، (احرام) نسج اولنور. اوزوم باغلری مشهوردر، قضا داخلنده (قوچحصار) نامنده بر کول واردر. بوکولك درونده اوفاق اوفاق برقاچ آطه موجوددر، (قوچ حصار) کولنك صویی بهر سنه حزیرانده چکیلوب طوزی ترسب ایده‌رك درت بش آی قدر منجمد بولنور، آناطولی قطعه‌سنده بولنان سائر مملحه‌لره مرجح اولان مذکور کولك حاصل ایتدیکی طوزدن مقدار کلیسی دوه‌لر ایله چیقاریلیر وخارجده صاتیلیر .

نوشهر قصبه‌سی — نیکده سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك ۱۸ ساعت جانب شمالیسنده‌در، قصبه‌نك آب وهواسی لطیف وباغچه‌لری کثیردر، (توقالواوغلی) دینلن قیصیسی مشهوردر . قوریسی هدیه اوله‌رق اطرافه کوندریلیر ، (نوشهر) ده برنوع بیاض طاش بولنور . ابنیه‌ده قوللانیلیر. آلچی معدنی دخی واردر.

ارکوب قصبه‌سی — بودخی نیکده سنجاغنك قضا مرکز-لرندن بری اوله‌رق نوشهرك ٤ ساعت شرقنده و(انقره) ولایتی حدودنده‌در. مقر لوا اولان (نیکده) قصبه‌سنه دخی ۱۸

ساعت اوزاقدر. مذكور قصبه‌نك هواسى لطيف وباغ وباغچه‌سى كثير ومنظره‌سى كوزلدر .

(اركوب) ده بياض طاش معدنى اولديغى كبى بر نوع بلغامى طاش معدنى دخى واردر. بوطاشدن يازى طاقمى وشمعدان وقوپه وصوطاسى وسيغره طاقمى وامثالى ادوات اعمال اولنور .

عدبسويه قصبه‌سى — نوشهرك ٤ ساعت شمالنده بر قضا مركزيدر. مركزلوايه اولان بعدى ٢٣ ساعتدر. درون قضادن (قزل ايرمق) نامنده‌كى نهر جريان ايتديكى جهتله باغ وباغچه‌لرى كثير وارضى منبت ومحصولداردر. (قوزى اوغلى) ناميله معروف قابليجه‌سى امراض مختلفه‌يه نافعدر .

اقسراى قصبه‌سى — بودخى نيكده سنجاغنه ملحق قضالردن برينك اداره مركزى اوله‌رق نيكده‌نك ١٧ ساعت سمت شمال غربيسنه تصادف ايتمشدر. قصبه درونندن جريان ايدن چاى اوزرنده متعدد كوپريلر واردر. اراضيسى منبت وباغ وباغچه‌لرى كثيردر. قصبه‌نك منظره‌سى دخى خوشدر .

اولوبورلو قصبه‌سى — (حميد آباد) سنجاغنك قضا مركز- لرندندر. موقعى دخى مقر لوانك ٨ ساعت سمت شماليسنده مرتفع برمحلده و (افيون قره حصارى) قصبه‌سندن اسپارطه‌يه كيدن يول اوزرنده كائن وهواسى لطيفدر . درون قضاده خيليجه الاجه دستكاهى موجوددر. (كچى بورلو) ناحيه‌سنده دخى كوكرد معدنى واردر .

اکردیر قصبه‌سی — بو دخی (حمید آباد) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوا اولان اسپارطه‌نك ٦ ساعت جانب غربیسنده‌در . اسکله‌سی اولان (آنطالیه) قصبه‌سنه ۲٦ ساعتده کیدر یولی واردر . کندی اسمنده‌کی کول قضا داخلنده‌در ، بو کول اون سکز ساعت محیطنده اولوب اطرافی طاشلق وطاغلقدر . مذکور کولده بر قاچ نوع بالق اولدیغی کبی (طالعان) نامنده‌کی قوش کثرت اوزره بولنور .

قره آغاج قصبه‌سی — بو دخی (حمید آباد) سنجاغنه مربوط قضا مرکزلرندندر . موقعی اسپارطه‌نك ۱۹ ساعت جانب شمال شرقیسنده‌در . قضانك باغ وبوستانی کثیر ونسج اولنان هر نوع بویالی ایپلك وکتان بزی مشهوردر . معمولات دباغیه وسراجیه‌سی دخی واردر .

یلواج قصبه‌سی — اسپارطه‌نك ۱۸ ساعت جهت شمالیه‌سنده‌در . مذکور قصبه (خداوندکار) ولایتی حدودنده بولنان (یلواج) قضاسنك دخی اداره مرکزیدر . قصبه‌نك باغ وبستانی مبذول و هواسی لطیفدر . آرضنده پك چوق (کستانه) و (قزلجق) حصوله کلیر . محصولات صناعیه‌سی دخی (بز) ومعمولات دباغیه‌در .

(خویران) ناحیه‌سی وخویران کولی (یلواج) قضاسنه مربوطدر .

علائیه قصبه‌سی — (تکه) سنجاغنه ملحق قضا مرکزلرندن

بریدر. بو قصبه بحر سفیده ساحلدر. مرکز لوایه اولان بعدی ۳۶ ساعتدر. قصبه‌نك خارجاً منظره‌سی کوزل ایسه‌ده سوقاقلری طار وغیر منتظمدر. (علائیه) قلعه‌سی عجائب عالمدن عد اولنه‌جق درجه‌ده‌در. قصبه‌نك صوبی اولمدیغی جهتله داخل قلعه‌ده متعدد ومصنع صهرنج موجوددر.

(علائیه) نك محصولات ارضیه‌سی حبوبات وانواع میوه و (لیمون) و (پورتقال) در. معمولات صناعیه‌سی دخی طرابلس تقلیدی (قوشاق)، (الاجه‌لر) وبوکامانند شیلردر. قضانك سولك صید اولنور کولی واردر.

﴿ آطنه ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آطنه ولایتی (قونیه) ولایتنك جنوب شرقیسنده واقع اولەرق شمال شرقیدن (انقره)، (سیواس) ولایتلری ایله محاط وشرقاً (حلب) ولایتی ایله محدوددر. ولایت مذکورەنك جنوبنده (بحر سفید) واردر.

سکنه — آطنه ولایتنده ۳۳۷,۰۰۰ قدری مسلم ومتباقیسی غیر مسلم اولەرق ۳۸۰,۰۰۰ نفوس تخمین ایدلمکدەدر.

تعریفات طبیعیه — ولایت مذکورەنك طرف جنوبیسنی احاطه ایدن بحر سفید، (مرسین)، (اسکندرون) کورفزلری کبی کیرنتیلری و (آنامور) (قرەطاش) برونلری مثللو چیقنتیلری حصوله کتیرمشدر. ولایتك ساحلی هر نه قدر صولاق واووەلق ایسەده سمت شمالیسی طاغلقدر. مشهور طوروس سلسلهٔ جسیمەسنك شعبات جنوبیەسندن اولان (بیك بوغا) و (قوزان) طاغلری سمت شمال شرقیسنده و (جبل برکت) شرقنده (اسکندرون) کورفزینه طوغری امتداد ایدر. بو سلسلهٔ جبالك طرف غربیسنده و (قونیه) ولایتی حدودی اوزرنده شرقدن غربه طوغری امتداد ایدن (آلا طاغ)،

(بلغار = بوغا) ، (صوماق) ، نامنده‌کی طاغلر واردر. حلب ولایتی حدودنده دخی (کرد) طاغی کبی طاغلر موجوددر. مذکور طاغلرك بعضیلرنده (چام) ، (قطران) ، (آردیج) ، (میشه) ، (شمشاد) مثللو اشجار چوقدر. جوار اهالیسی اعمال ایتدکلری کراسته و کمور و حطب یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌در .

ولایت مذکوره‌نك اراضیسنی باشلیجه (جیحان). (سیحان) نهرلری و (طرسوس) و (کوك صو) نامنده‌کی چایلر اروا واسقا ایتمکده‌در .

محصولات ارضیه و صناعیه — (آطنه) ولایتی اراضیسی وخصوصیله (چقور اووه) طرفلری هر درلو حبوبات ومیوه و سبزه یتشدیرمکه صالحدر. باخصوص (زیتون) آغاجلری مبذول و (یموق قوزه‌سی) مشهور اولوب بونلرك قسم کلیسی اوروپا وبلاد سائره‌یه کوندریلیر . مرعالرنده اغنام رعی اولنور . (چقو اووه) جهتنده دخی یك چوق بازکیر بسلنیر .

حاصلات صناعیه‌سی (بز) ، (الاجه) . (کلیم) ، (کچه) کبی منسوجاتدن عبارتدر. طاغلرنده کلیتلی معدن بولنور .

— *صورت اداره* —

آطنه ولایتی اداره خصوصنده (آطنه) ، (مرسین) ، (جبل برکت) ، (قوزان) ، (ایچ ایل) نامنده بش عدد متصرفلغه تقسیم اولنمشدر. مقر ولایتی (آطنه) شهری اولوب مذکور سنجاقلردن

(جبل برکت)ك مرکز ادارەسی (یرپوز) و (قوزان)ك اداره مرکزی (سیس) و (ایچ ایل) سنجاغنك کرسیٔ ادارەسی (سلفکه) قصبه‌لریدر. سنجاقلرك مشتمل اولدیغی قضالر دخی آتیده‌کی جدولده مذکوردر.

صنفی	قضالر	مرکز ادارەلری
	اطنه سنجاغی	
٢	قره عیسالی	چچه‌لی
٣	حمیدیه	یارصوان
	مرسین سنجاغی	
١	طارسوس	=
	جبل برکت سنجاغی	
١	اصلاحیه	=
٢	پیاس	=
٢	عثمانیه	رضائیه
٣	خاصه	=
٣	بولانیق (باغچه‌جق)	=

صنفی	قضالر	مرکز ادارەلری
	قوزان سنجاغی	
٢	قارص ذوالقدریه	بازار
١	خاچین	=
١	فکه (بیلان‌کوی)	=
	ایچ ایل سنجاغی	
٣	ارمناق	=
٣	موط	=
٣	کلنار	کلندیره
٢	آنامور	چوراق

— احوال بلاد مشهوره —

آطنه شهری — مقر ولایت اولەرق (سیحان) نهرینك صاغ کنارنده بر اوفاق تپه‌نك اوستی ایله اطرافنده‌در ؛

مذكور نهرك طولانه طولانه آقيشى منظره‌سنه باشقه بر لطافت ويرر .

(سيحان) نهرينك اوستنده آثار عتيقه‌دن معدود اوچ عربه كيدر درجه‌ده درت يوز آرشون طولنده ويكرمى ايكى عدد كمر اوزرينه مبنى متين وكارگير بر كوپرى واردر .

آطنه‌نك اطرافى بر بچق ايكى ساعت مسافه‌يه قدر باغ وباغچه‌لر ايله محاطدر . يوق حاصلاتى دخى مبذولدر . شهرك صويى غايت خفيف ولذيذ ايسه‌ده هواسى براز حار ووخيم اولديغندن اغنيا طاقمى جوارنده‌كى صحرالرده بولنان صيفيه‌لرنده امرار وقت ايدرلر .

آطنه‌نك (مرسين)، (قره‌طاش) نامرنده ايكى عدد اسكله‌سى واردر . (مرسين) دن (آطنه) يه سير معتدل ايله ١٥ ساعتده كيديلير ايسه‌ده مذكور قصبه‌لر شمديكى حالده تيمور يول خطى واسطه‌سيله برى برينه مربوطدر . (قره‌طاش) ايله (آطنه) آره‌سى ١٢ ساعتدر .

مرسين قصبه‌سى — لوا مركزى اوله‌رق بحرسفيد ساحلنده اسكله‌در . مذكور قصبه‌نك (مرسين) تسميه‌سى مقدما مرسين آغاجلرندن عبارت اورمانلق بر محل بولنميدر .

(قونيه) ولايتنك سمت شرقيسى ايله (قيصريه) حواليسنك دخى اخراجات وادخالاتى بوقصبه ايله جريان ايتديكى جهتله

سوریه ساحلنه کلوب کیدن تجار کمیلری مذکور قصبه‌یه اوغرامه‌دن کچمزلر. باشلیجه اخراجاتی چوق قوزه‌سیدر.

(مرسین) لیماننه کلن واپورلرك قره‌یه چاتمامه‌لری ایچون قصبه‌نك خارجنده غایت صنعتلی ومنتظم دکز فناری اولوب لمعان ایدن ضیاسی براً وبحراً التی میل مسافه‌دن مشاهده اولنور.

قضانك (خرستیان) قریه‌سندن یتشان شفتالیسی مرغوب وبش التی دانه‌سی بر اوقیه کلمکله مشهوردر.

ربوز قصبه‌سی — ذروهٔ جبلده کوچك بر قریه اولوب حسب الموقع اهمیتنه مبنی (جبل برکت) سنجاغنه مرکز اتخاذ ایدلمشدر. مرکز ولایته اولان بعدی ۲۳ ساعتدر.

سیس قصبه‌سی — آطنه‌نك جانب شمال شرقیسنده و۱۸ ساعت بعدنده‌در. اهمیت موقعیه‌سندن ناشی (قوزان) سنجاغنه مرکز اولمشدر. (سیس) قصبه‌سنك اطرافنده بتاقلقلر چوق اولمغله اهالیسی یازین یایلالره چیقار.

قصبه‌نك منسوب اولدیغی لوانك طاغلری (قوزان) طاغلری نامیله مشهوردر. بوطاغلرده آب وهواسی لطیف پك چوق موقعلر واشجار متنوعه‌یی حاوی اورمانلر وانواع معدن طمرلری واردر. قصبه‌نك (لیمون) و(ترنج)ی واشجاری کثیر اولان باغچه‌لری مشهوردر.

قضـانك (كوركن) طاغى اوزرنده بولنان اورمانلرى خيلى حاصلات ويرمكده‌در.

(جيحان) نهرى توابعندن بر ايكيسى قضا داخلندن جريان ايلديكى جهتله قصبه جوارنده طقوز كوزلى بر كوپريسى واردر.

سلفكه قصبه‌سى -- مقر ولايتك ۳۷ ساعت جانب غربيسنده و(كوك صو) نامنده‌كى نهرك كنارنده‌در. قصـبه‌نك اوكنده (كوك صـو) اوزرنده جسيم بر كوپرى موجوددر. داخل قصبه‌ده آثار عتيقه‌دن اوله‌رق اوتوز آرشون قدر درينلكنده (تكير انبارى) ناميله بر صو حوضى واردر. بوحوض اطرافى مصنع كاركير كمرلى كسمه قيادن عبارت اولوب درونته مدور نردبان ايله انيلير . خارجنـده بعض مجرا آثارى كورنمكده ايسه‌ده بوزلمش اولديغندن صويى كلمامكده‌در.

قصبه‌نك هرطرفنده برايكى آرشـون ير قازلدقده مرمر ستونلرى وهررنكده اوفاق طاشلر ومصنع ابنيه انقاضى ظهور ايتمكده‌در .

قصبه‌نك بر بچق سـاعت بعدنده (بولاجه‌لى) ناحيه‌سـنك مديرلك مركزى اولان (طاش اوجى) اسكله‌سى جوارنده لب دريادە جسيم برمملكت خرابه‌سى موجوددر . مذكور اسكله‌نك مركز ولايته اولان بعدى ٤٠ ساعتدر.

مركز اداره‌سى (ليموس) قريه‌سى اولان (آياش)ناحيه‌سى

دخی نواحیٔ مشهورەسندن بریدر . اورالردە بك چوق آثار عتیقه واردر . مذکور قریەنك (آطنه) یه اولان بعدی ۲۵ ومرکز لوایه اولان مسافەسی ۱۲ ساعتدر .

(سلفکه) قضاسنك اراضیسی واسع وهردرلو محصولات یتشدیرمکه مستعد اولوب محصولاتك فضلەسی سفائن واسطەسیله (قبریس)ه ومحال سائرەیه کوندریلیر .

(سلفکه) قصبەسنك ایکی ساعت مسافەسندە (تکفور) اسمیله یاد ایدیلن محلده بر التندن قوتلی بر صو نبعان ایدرك بش بیك دونم مقداری اراضیی باصوب زراعتدن محروم ایلر .

قرەعیسالی — مرکز سنجاغنه مربوط بر قضادر . موقعنك اهمیتنه مبنی (چیچلی) قریەسی مذکور قضایه مقر اتخاذ ایدلمشدر . بو قریەنك مقر ولایته اولان بعدی ۹ ساعتدر . قضانك یوللری منتظم اولمسیله مرور وعبور ونقلیات جهتی سهولتلیدر . طوپراغنك دخی هردرلو میوه وسبزه ومزروعات سائرەیی یتشدیرمك قابلیتی واردر . اهالیسی (قوزه)، (سیسام) محصولاتندن خیلی مستفید اولورلر . بو قضانك چوق محصولی ولایتك هرجهتنده حاصل اولان قوزەدن اعلا وانفسدر . مذکور قضا داخلنده جسیم طاغلر وار ایسەده (قزل)، (آق) طاغلر کسب شهرت ایلمشدر .

حسب الموقع بو قضانك هواسی وخیم ایسەده اکثر اهالی

ايام صيفده (قزل) ، (آق) طاغلر سمتنده بولنان يايلاقلرده كی باغ وباغچه‌لرينه كيدرلر .

طرسوس قصبه‌سی — مرسين سنجاغنه ملحق قضا مركزلرندن بری اوله‌رق محلاتی (شرقيه) ، (غربيه) ناميله ايكی قوله تقسيم اولنمشدر .

(طرسوس) ده (جامع النور) اسميله برجامع شريف واردر . غربا خسته‌خانه‌سی دخی ياپلمشدر . جوارنده انبيای عظامدن (شيت) و (لقمان) عليهما السلام حضراتنك مقامات عليه‌لری موجوددر . درون قصبه‌ده مؤذن حضرت رسالتپناهی (بلال حبشی) رضی الله عنه‌نك مقام مباركلری زيارتكاهدر .

قصبه‌نك ايكی ساعت بعد ومسافه‌سنده (اصحاب الكهف) حضراتنك مقام عاليلری واردر . (اولاش) ناحيه‌سنده‌كی قاپليجه دخی سزی علتنه نافعدر . (اولاش) ك مركز ولايت اولان بعدی ٢١ ساعتدر .

اداره مركزی (كرلز) قريه‌سی اولان (كولك) ناحيه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن بريدر . مذكور قريه‌نك (طرسوس) يوليله (آطنه) يه بعدی ١٨ ساعتدر .

ياس قصبه‌سی — جبل بركت سنجاغنك حاوی اولديغی قضا مركزلرندن برين تشكيل ايدر . مذكور قصبه (اطنه)نك ٢١ ساعت سمت شرقيسنده و (اسكندرون) كورفزينك شرق ساحلندن اون بش دقيقه ايچروده‌در . (جبل بركت) ديدكلری

طاغ دخی قصبه‌نك بش ساعت اوزاغنده‌در . بو طاغك اورمانلرندن کسیلان کراسته (حلب) ولایتی داخلنده و (آطنه) ولایتنك محال کثیره‌سنده صرف اولنور. بعضاً دخی (اسکندرون) طریقیله سفینه‌لره تحمیلاً (اسکندریه) و (سوریه) سواحلنه نقل اولنور .

قصبه‌نك هواسی حار ووخیم اولدیغندن اهالیسی ایام صیفده مواقعی لطیف اولان قریه‌لره کیدرلر .

(پیاس) ك غرب جهتنده صدر اسبق کوپریلی‌زاده مرحوم محمد پاشا انشا آتندن اوله‌رق ایکی قپولی ، قرق بش دکان واوچ مغازه‌یی مشتمل متین وکارکیر بربدستان واردر .

(پیاس) قضاسنده (آنطاکیه) حریرندن اعلا اوله‌رق حریر قوزه‌سی حاصل اولوب بعدالتصفیه (حلب) ه و (آطنه)، (اسکندرون) ومحال سائره‌یه نقل اولنور .

عثمانیه قضاسی — جبل برکت سنجاغنك قضالرندن بریدر . مقر اداره‌سی (رضائیه) قریه‌سیدر . قضانك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ کمالده‌در . محصولات ارضیه‌سندن (پاموق) ، (سیسام) کبی شیلر (آطنه) ، (اسکندرون) طرفلرینه نقل ایدیلیر .

(عثمانیه) قضاسنك هواسی یازین کسب وخامت ایده‌رك اهالیسی یایلالره چیقارلر . داخل قضاده‌کی (جبل برکت) ده برسلوك کولی موجوددر . مذکور قضا اهالیسی رنجبرلکله مشغول بولنورلر .

حاجین قصبه‌سی — قوزان سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن برینك اداره مركزیدر. مذكور قصبه مقر لوا اولان (سیس) قصبه‌سنك طرف شمالیسنده و ۱۲ ساعت قدر بعدنده‌در. قصبه‌نك موقعی طاغاق وطاشلق واطرافی اورمانلقدر. بو اورمانلردن قطع اولنان آغاج درون قصبه‌ده فروخت اولنور. بكمزك كثرتی جهتیله خارجه نقل ایدیلیر.

قارص ذوالقدریه قضاسی — قوزان سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن بریدر. مقر اداره‌سی مركز لوانك جانب شرقیسنده ٦ ساعت قدر بعدنده (پازار) دینمكله معروف (قارص ذوالقدریه) قصبه‌سیدر. (بوزطغان) ناحیه‌سی دخی نواحیٔ مشهوره‌سندن بریدر.

قضانك محصولات ارضیه‌سنك برقسمی (آطنه) طرفنه كوندریلیر.

قضا داخلنی دخی (جیحان) نهری توابعندن (كشیش) صویی اروا واسقا ایدر.

كلنار قضاسی — ایچ ایل سنجاغنك مشتمل اولدیغی قضالردن بریدر. اداره مركزی اولان (كلندیره) ساحل بحر سفیده اسكله‌در. بو اسكله (سلفكه) قصبه‌سنه ۱٦ ساعت اوزاقدر. قضانك باغلرنده كثرت اوزره اوزوم حاصل اولور. بكمز یاپیلیر. فضله محصولاتی دخی (كلندیری)، (اووه‌جق)، (بابادل) وامثالی اسكله‌لردن خارجه نقل اولنور.

اراضی مرد لو محصولات زرعیه قابل ایسه‌ده صویك قلتی سببیله میوه اشجاری یتشدیرمامکده‌در .

(کلنار) قضاسنك اکثر محلی مسکون اولوب قریه‌لری جوارنده دخی برر مقدار اورمانلر واردر. قضا اهالیسی بو اورمانلردن قطع ایتدکلری کراسته‌لری (کوکصو) اوزرندن ایندیره‌رك سفینه‌لره صاتارلر. مذکور قریه‌لر اهالیسنك نسج ایتدکلری (جوال)، (چول) قبریسه کوندریلیر .

آنامور قضاسی — بودخی ایچ ایل سنجاغنك قضالرندن بری اوله‌رق بحر سفیده ساحلدر. مرکز اداره‌سی (چوراق) نامنده‌کی قریه‌در. بوقریه‌نك (سلفکه) قصبه‌سنه اولان بعدی ۲۵ ساعتدر. مذکور قریه‌یه برساعت مسافه‌ده ولب دریاده (معموریه) قلعه‌سی نامیله برقلعه وایکی ساعت بعدده آثار عتیقه‌دن (اسکی آنامور) دینان محلده بر قلعه واطرفنده بر قصبه خرابه‌سی واردر.

(چوراق) قریه‌سنده قونیه سلجوقیلرندن سلطان علاءالدین طرفندن برقبه اوزرینه بنا ایدلمش الیوم معمور بر جامع شریف موجوددر. قضانك (سانتی) ناحیه‌سنك (کوره) قریه‌سنده (کوکرد صویی) تعبیر اولنور برصو اولوب یل وسنزی‌یه غایتله نافعدر.

بوقضانك اراضیسی منبت ومحصولدار اولدیغندن داخلنده

کثرت اوزره (حبوبات) وانواع سبزه و(مصر بغدایی)، (توتون)، (ليمون)، (پورتقال)، (نار) حصوله کلیر. محصولاتك فضله‌سی (قبریس) ، (شام) طرفلرینه کوندریلیر.

قضانك مسکون اولان محلی سواحل طرفلری اولوب یایلا جهتلری اورمانلر ایله مالا مالدر. سواحلدن اوزاجق اولان محللرده اهالیسنك بیوجك مدار تعیشلری کراسته یوزندندر. قطع ایتدکلری کراسته‌لری داخل قضاده جاری انهار واسطه‌سیله لب دریایه ایندیررلر.

ارمناك قصبه‌سی — اچ ایل لواسنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك ۲٤ ساعت سمت شمال غربیسنده‌در. قصبه‌نك درونده جاری صولر سایه‌سنده میوه وسبزه وسائر باغچه‌لری کثیر اولدیغندن اهالی بویوزدن مستفید اولورلر. مذکور قصبه‌نك داخل وخارجنده قرەمان اوغللری طرفندن انشا اولنمش جوامع شریفه ومدرسه وآثار سائره واردر.

قصبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌ده (کوك صو) اوزرنده متین ومنتظم و(کورملی) نامیله متعارف بر کوپری موجوددر.

(ارمناك) قضاسی هرنه قدر سنکستان ایسه‌ده اکثر محللرنده صو بولنمسی حسبیله اهالیسی زراعت وحراثت وصناعت وتجارت وعمله‌لك یوزندن کچنیرلر.

حلب ولایتی وزور متصرفلغی

(حلب ولایتی)

حدود — سکنه — سواحل — احوال طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — حلب ولایتی آسیای عثمانینك بحر سفیده ساحل اولان ولایات جلیله‌سندن بری اوله‌رق شمالاً (سیواس)، (معمورة العزیز)، (دیاربکر) ولایتلری ایله محاط وشرقاً (زور) متصرفلغی ایله محدوددر . ولایت مذکوره‌نك جنوبنده دخی (زور) متصرفلغی و(سوریه)، (بیروت) ولایتلری واردر.

سکنه — حلب ولایتنده ذکور اوله‌رق ٧٦٤,٠٠٠ قدر نفوس تخمین ایدلمکده‌در. بونلردن ٦٦٤,٠٠٠ مقداری مسلم ومتباقیسی غیر مسلمدر.

تعریفات طبیعیه — ولایت مذکوره‌نك اراضیسی دوز اووه‌لردن عبارتدر. فقط بحر سفیده ساحل اولان محالری طاغلقدر. (اسکندرون) کورفزینك منتهای جنوبیسنی تشکیل ایدن (رأس الخنزیر) اسمنده‌کی برون بوولایته مربوطدر. (سویدیه) کوچك لیمانی بونك طرف جنوبیسنده‌در. باشلیجه طاغلری دخی (آسیای صغری) ایله (سوریه) قطعه‌سی بیننی

تفریق ایدن (جبل برکت) و (آنتی طوروس) ایله (جبل لبنان) آراسنی فاصل وارتفـاعی ٥٠٠ مترویه واصـل اولان (الما) ونام دیکرله (جبل لکام) و (مرعش) جهتندهکی (زیتون) ، (مرعش) ، (البستان) طاغلرندن حاصل اولان (آخور) و (حلب) ، (آطنه) ولایتلری بیننده حدودك برقسمنی تشکیل ایدن (بین بوغا) طاغلریدر. (جبل اقراع) ایله (رأس الخنزیر) ده نهـایت بولان (جبل احمر) ، (جبل موسی) اسملریله یاد ایدیلن طـاغلر مذکور الاسم (المـا) طاغی شـعبـاتیدر . (معمورة العزیز) ولایتی حدودی اوزرنده دخی (چتال تپه) واردر . (جبل الاکراد) نامنـدهکی طاغلر دخی (بیروت) ولایتی ایله اولان حدودینی تشکیل ایدر .

مذکور الاسامی طاغلردن (جبل برکت) ایله (آخور) طاغندن تشکل ایدن وادی یه (شکر اووهسی) و (بین بوغا) طاغی جهتندهکی اراضی یه دخی (پلانقه اووهسی) تعبیر اولنور.

(فرات) نهرینك مجرای وسطیسی ایله (جیحان) نهرینك قسم علیاسی و (عاصی) نهرینك مجرای اسفلی و (عفرین) ، (قویق) صولری (حلب) ولایتی اراضیسنی اروا واسقا ایدر.

بونلردن (عفرین) صویی (عمیق) اووهسنده واقع وعرضاً ٥ وطولاً ٨ ساعت اولان (عمیق) ویا (آنطاکیه) نام آخرله (آق دکز) کولنه صو ویرر .

اشبو کوله (عفرین) صویندن باشقه پك چوق درهلر آقمقدهدر . مذکور کولك اطرافی سازلق وبتاقلق اولدیغندن حوالیسنك هواسی وخیمدر . بو کول بر آیاق واسطهسیله (عاصی) نهرینه دوکیلور . (آق دکز) کولندن باشقه مذکور عمیق اووهسنده (باالق) و (جسر شغور) قصبهسی طرفنده (مضیق) نامنده کوللر واردر .

محصولات ارضیه وصناعیه — حلب ولایتنك ارضی غایت منبت اولوب هر نوع حبوبات ومیوه وسبزه یتشدیرر . اراضیٔ مذکورهده (پورتقال) ، (لیمون) دخی حصوله کلیر . باغچهلرنده ایسه (انجیر) ، (شفتالی) وسواحل جهتنده (آغاج قاوونی) ، (ترونج) واووهلرنده کلیتلی (میان کوکی) موجوددر .

معمولاتی ایسه صرمهلی وایپکلی قماشلر و (چار) ، (چارشفلر) وهند تقلیدی (شاللر) وشام تقلیدی (خرقه) و (الاجهلر) و (اوطه دوشمهلری) و (صابون) و امثالی شیلردر . ولایت مذکورهنك (صابون) (روغن ساده) (زیتون یاغی) کبی شیلری آطنه ولایتنه کلیتله کوندرلمکده و آطنهدن دخی پاموق کلمکدهدر .

— صورت اداره —

(حلب) ولایتی اداره خصوصنده (حلب) ، (اورفه) ،

(مرعش) سنجاقلرینه تقسیم اولنمش و (زور مستقل متصرفلغی) ولایت مذكورەنك جنوبنده بولنمشدر . مقر ولایتی (حلب شهری اولوب مشتمل اولدیغی سنجاقلرك مركز ادارەلری كندی اسملرندەكی قصبەلردر .

مذكور سنجاقلری تشكیل ایدن قضالر آتیدەكی جدولده كوسترلمشدر .

حلب سنجاغی		
درجه	قضالر	مركز ادارەلری
١	عینتاب	=
١	كلیس	=
٢	بیلان	بلن
١	اسكندرون	=
١	آنطاكیه	=
٢	حارم	كفرتخاریم
٢	جسرشغور	=
٢	ادلب	=
٢	معره	معرة النعمان
٢	باب جبول	=
٣	منبج	=
٣	جبل سمعان	حنطومان
٣	رقه	=

اورفه سنجاغی		
درجه	قضالر	مركز ادارەلری
٣	روم قلعه	خلفتی
٣	سروج	=
٢	بیرەجك	=
٣	حران	=

مرعش سنجاغی		
درجه	قضالر	مركز ادارەلری
٣	البستان	=
٣	زیتون	=
٣	آندرین	كبان
٣	بازارجق	اوفاجقلی

— احوال بلاد مشهوره —

حلب شهری — آسیای عثمانینك بلاد قدیمه وجسیمەسندن

اوله‌رق (قویق) نامنده‌کی صو کنارنده مبنی و ۱۱۰,۰۰۰ نفوسی حاویدر . مذکور الاسم (قویق) صویی (حلب) داخلنده خانه‌لر ایله جامع وحمامله‌ره وچارشولر ایله بوستان و باغچه‌لره توزیع وتقسیم اولنه‌رق شهرك احیاسی اولنمشدر . شهرك اطرافی سور ایله چورلمش و زیتون وفستق باغلری ویتمش باغچه‌لری کسب شهرت ایلمشدر . قماش دستگاهلری و صابون فابریقه‌لری کثیردر . درون شهرده یك چوق اعزهٔ کرام حضراتی مدفون و (جامع کبیر) ایله (عثمانیه) جامعی مشهوردر .

حلبك ۱۵ ساعت بعدنده ۴۲ درجه حرارتده کوکردلی بر قاپلیجه اولوب امراض جلدیه‌یه نفعی واردر .

(حلب) ایله اسکله‌سی اولان (اسکندرون) بیننده ۱۶۰ کیلومترو طولنده بر شوسه موجوددر .

اورفه قصبه‌سی — ایکی تپه آره‌سنده مبنی ۲۰,۰۰۰ نفوسلی قدیم بر بلده‌در . ابنیه‌سی دخی اولدقچه منتظم اولوب یارم ساعت بعدنده (برکهٔ ابراهیم) دینلن کوچك کولك کنارنده (جامع ابراهیم) نامنده جامع شریف موجوددر .

قصبه‌یه ناظر طاغ اتکنده (مولد خلیل) نامیله بر محل

موجود وبو محل (حضرت ابراهيم) عليه السلامك مولد سعادتلرى اولديغى جهتله معروفدر .

مرعش قصبه سى — مقر ولايتك ٤٠ ساعت سمت شماليسنده و (فرات) نهرينه يوز كيلومترو مسافه ده و (آخور) طاغنك جنوب اتكنده ٣٥,٠٠٠ بيك نفوسلى وآب وهواسى لطيف بر بلده در .

(مرعش) ك خانه لرى كرپيجدن معمول و منظره دن خاليدر . نفس قصبه ده جسيم بر قلعه وبر جامع وبر نظاميه قشله سى واردر .

عينتاب قصبه سى — حلب لواسنك قضا مركزلرندن برى اوله رق مقر ولايتك ٢٠ ساعت سمت شماليسنده جسامت ومعموريتجه مشهور بر بلده در . قصبه نك آب وهواسى لطيف واهاليسى غيور وانتساب علوم ومعارف ايله مشهوردر . قضانك (چارپين) قريه سنده قرمزى مرمر معدنى واردر .

كليس قصبه سى — بودخى حلب لواسنك قضا مركزلرندن اوله رق مقر ولايتك ١٢ ساعت جانب شماليسنده در . قصبه جوارنده تاريخجه كسب شهرت ايدن (مرج دابق) معركه سى واردر .

اسکندرونه قصبه‌سی — کندی اسمی ایله مسمی کورفزك ساحلنده و بر طاغ اتکنده مبنیدر. مذکور قصبه حلبك وخصوصیله آناطولیٔ شاهانه‌نك قسماً اسکله‌سی بولنمق حسبیله کوندن کونه کسب عمران ایلمکده‌در. حلبه اولان بعدی دخی ۱۸ ساعتدر. فقط وخامت هواسنی دفع ایچون خیلی اعتنا ایدلمکده‌در. بوقصبه (حلب)، (بغداد)، (موصل)، (دیار بکر) ولایتاری ایله (مرعش)، (عینتاب) کبی جسیم لوالرك اسکله‌سی اولوب ۱۱۰۰ قدر خانه واوچ یوزی متجاوز دکانی وخانی حاویدر.

آنطاکیه قصبه‌سی — حلبك ۲۲ ساعت سمت غربیسنده قضا مرکزیدر. قصبه‌نك لطافت موقعیه‌سی اولوب اوکندن دخی (عاصی) نهری جریان ایلمکده‌در. (آنطاکیه) نك باغ وباغچه‌لری کثیر و (پورتقال)، (لیمون)، (زیتون)، (دوت) آغاجلری مبذولدر. (سویدیه) ناحیه‌سی بوقضایه مربوطدر. مذکور قریه‌نك (آنطاکیه) یه اولان بعدی ٦ ساعتدر.

(آنطاکیه) قضاسنك دکز کناری قربنده و (جبل موسی) اتکنده (سلفکه) خرابه‌سی واردر.

ادلب قصبه‌سی — حلب لواسنك قضا مرکزلرندن بریدر. موقعی (حلب) ك ۱۲ ساعت سمت غرب جنوبیسنده محصولدار

بر محلەدر. جيادت هوا ايلە مشهور اولان (اريحـا) قريەسى (ادليب) قضـاسنى تشـكيل ايدن نواحيدن برينـك اداره مركزيدر .

مسكنه قصبەسى — (باليس) اسـمى ايلە دخى ياد اولنـان بوقصـبه ناحيه مركزى اولەرق حلبه ۱۸ ساعت مسـافەده و (فرات) نهرى كنـارنده بر موقع مناسـبده بنا ايدلمش بر اسكلەدر.

بيرەجك قصبەسى — اورفه لواسـنك قضـالرندن برينك مقر ادارەسى اولەرق (فرات) نهرينك صول كنارندەدر. (اورفه) يه اولان بعدى ۱۸ سـاعتدر . (نزيب) اسمندەكى موقع دخى قضا داخلندەدر . (نزيب) ك (بيرەجك) ە اولان بعدى ۳ ساعتدر .

رقه قصبەسى — اورفه لواسى داخلنده و (فرات) نهرى سـاحلنده در. صفين معركۀ مشهورەسى بوقصـبه قربندەدر . (رقه) قضاسنك (جعبر) قلعەسى پيشگاهنده جد امجد حضرت خلافتپناهى (سـليمان شـاه) حضرتلرينك تربۀ شريفـەسى واردر .

ابستانه قصبەسى — مرعش سنجاغنك قضـالرندن كندى

نامی التنده اولان قضانك مقر اداره سیدر. بو قصبه (مرعش) ك ١٤ ساعت بعد شمال شرقیسنده و (جیحان) نهری کنارنده مبنیدر. منسوب اولدیغی قضاده کلیتلی حبوبات حصوله کلیر .

﴿ زور متصرفلغی ﴾

بو متصرفلق حلب ولایتـك جنوبنده تشکیل اولنمشدر . صورت اداره سی (ازمید) ، (بیغا) متصرفلقلری مثللو اجرا اولنمقده‌در. (عشاره) (ابوکمال) (مربان) قضالری بولوایی تشکیل ایدرلر . بونلردن (عشاره) ایله (ابوکمال) قضالری اوچنجی ودیکرلری ایکنجی صنف قائمقاملر ایله اداره ایدیلیر . لوایه مقر اولان (دیر) شهری (فرات) نهری کنارنده مبنیدر. موقعی هرنه‌قدر حار ایسه‌ده (الجزیره) و (شامیه) چوللرینـك نقطهٔ حاکمه‌سنده‌در . قصبه‌نك ایکی بیکه قریب خانه وبش یوز قدر دکان ومغازه‌سی وبش قدر جامعی واردر. بونلردن حکومت قوناغی اتصالنده‌کی (سرای جامعی) مشهوردر. (دیر) ك شمال شرقی طرفنده ٢٠ ساعت مسافه‌ده (جبل عبد العزیز) نامنده بر جبل واردر . مذکور جبل لطافت وصفوت آب وهوا جهتیله مشهوردر. بوطاغ ٥ ساعت عرضنده و١٥ ساعت طولنده شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدر.

ابوکمال قصبه‌سی — زور متصرفلغنی تشکیل ایدن قضالردن

همنامی اولان قضانك اداره مركزيدر. بوقصبه مقر لوا اولان (دير)ك ٢٥ ساعت سمت جنوب شرقيسنده و(فرات) نهرينك (شاميه) جهتندهدر .

تدمر — زور متصرفلغی نواحيسندن بريدر. مقر ادارهسی اولان (تدمر) نام قديم ايله (پالمير) قصبهسی آسيانك بلاد مشهوره وقديمهسندن بريدر . (تدمر) ك مركز لوايه اولان بعدی ٤٤ ساعتدر .

مذكور ناحيهنك يكرمی اوتوزعدد كول شكلنده طوزلهلری اولوب حاصل اولان طوزلری (حما)، (حمص)، (شام) ومحال سائرهيه نقل اولنور . بومملحهلر سوريه ولايتی طرفندن اداره ايديلير .

سوریه، بیروت ولایتلری وقدس، جبل لبنان متصرفلقلری

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره

حدود — مذکور ولایتلرومتصرفلقلر (سوریه) قطعه‌سنده واقع و(سوریه) قطعه‌سی ایسه (جزیرة العرب) چوللری ایله (بحرسفید) آره‌سنده و(حلب)، (حجاز) ولایتلری بیننده‌در .

قطعهٔ مذکوره‌نك بحرسفید سواحلنده (بیروت) ولایتی و(جبل لبنان) و (قدس شریف) متصرفلقلری وداخلنده (سوریه) ولایتی واردر .

سکنه — سوریه قطعه‌سنك سکانی اکثریسی اسلام ومتباقیسی ملل غیر مسلمه‌دن مرکب اوله‌رق ١,٠٠٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکده‌در.

بونلر اچنده (درزی)، (مارونی)، (نصیری)، (متوالی) قبیله‌لری اولوب مذهب وآخلاق وعادات جهتنده بری برینه بکزه‌میوب اکثری طاغلرده امرار وقت ایدرلر .

تعریفات طبیعیه — سوریه قطعه‌سنك سواحلی دوز واسکله شهرلری کثیردر. داخلنده ایسه باشلیجه ایکی سلسلهٔ جبال موجود وبونلردن بری (جبل لبنان) یعنی (غربی لبنان)

ودیکری (آنتی لبنان) ویا (جبل شرقی = شرقی لبنان) اسملرینه
یاد ایدلمکده‌در. بو ایکی سلسلهٔ جبال شمالدن جنوبه طوغری
ممتد اولمش وبعض یرلری طاشلق شوره‌لر ایله محاط بولنمشدر.
لکن معمور ومنبت وادیلری کثیردر.

بونلردن (جبل لبنان) ك اك مرتفع محلی (جبل محمل)
(آنتی لبنان) ك اك یوکسك نقطه‌سی دخی (جبل الشیخ)
[٢٦٦٠ مترو ارتفاع] در.

مذکور الاسم (جبل لبنان) ك سمت شمالیسنده (جبل
اقرع) دن باشلایه‌رق جنوبه طوغری امتداد ایدن (جبل
نصیری) واردر. (شام شریف) جهتنده‌کی طاغلر ایله (جبل
عجلون) و (حوران) طاغلری (آنتی لبنان) شعباتندن
معدوددر. (حوران اووه‌سی) دخی (حوران) طاغلری ایله
(جبل عجلون) آره‌سنده‌در.

سوریه قطعه‌سنك انهاری کرچه قصیر ایسه‌ده نادر دکلدر.
باشلیجه نهرلری (نهر العاصی) ایله (نهر الشریعه) نام دیکرله
(اردن) نهریدر. بونلردن (نهر العاصی) آنتی لبناندن
ظهور وشماله طوغری مرور ایده‌رك بحر سفیده آقار. حین
مرورنده (حمص) کولنی تشکیل ایدر. (نهر الشریعه) دخی
(آنتی لبنان) دن و (جبل الشیخ) ك طرف غربیسندن
منبعنی آله‌رق جهت جنوبه طوغری جریان ایدر. حین جریاننده
مجراسی اوزرنده اطرافی بتاقلق اولان (حوله Hulé) ،

(طبریه) كوللرینی بعدالتشكیل (بحر لوط)ه منصب اولور. بونلردن باشقه (نهرالكبیر)، (نهرالكلب)، (نهرالكاظمیه) (نهرالمقطع) اسملرندهكی صولر دخی سوریه قطعه‌سی انهارندن معدوددر.

محصولات ارضیه وصناعیه — بوقطعه‌نك ارضی درونـنده جاری انهار سایه‌سنده منبت ومحصولداردر. حبوبات متنوعه‌دن باشقه (اعلاقایصی)، (خرما)، (اوزوم)، (قارپوظ)وسواحل جهتنده (لیمون)، (پورتقال)، (ترنج)، (آغاج‌قاوونی) حاصل اولور. (موز) تعبیر اولنور. برنوع میوه شـاملك هرخانه‌سنده بولنور. (شام فصدیغی) دخی بوقطعه‌ده یتشـیر. (میان كوكی) حاصلاتی كثیردر.

معمولاتی (شام الاجه‌سی) نامیله مشهور (الاجه) و(خرقه) و(كفیه)، (مشلخ)، (طرابلس قوشاغی) وهرنوع قوماش وآت طاقملری وصدفلی چكمجه وقونسول وسیغاره اسكمله‌لری كبی شیلردن عبارتدر.

— صورت اداره —

سوریه‌قطعه‌سنده یوقاریده ذكراولندیغی اوزره (سوریه)، (بیروت) ولایتلری و(قدس شریف)، (جبل لبنان) متصرفلقلری بولندیغی جهتله بونلردن هربری بروجه آتی بیان اولنور.

﴿ سوریه ولایتی ﴾

(سوریه) ویا (شام) ولایتی (حلب) ولایتنك جنوبنده واقع

اولەرق شرقی زور متصرفلغی ايله (جزيرة العرب) چوللرينه متصل و غرب طرفلری (بيروت) ولايتی و (قدس شريف) متصرفلغی ايله محدوددر .

ولايت مذكوره اداره خصوصنده (سوريه) ، (حما) ، (حوران) و (كرك) سنجاقلرينی حاويدر .

مقر ولايتی (شام شريف) بلدۀ طيبه‌سيدر . مذكور سنجاقلرك اداره مركزلری كندی اسملرنده‌كی قصبه‌لردر. فقط (حوران) سنجاغنك مركزی (شيخ مسكين) نامنده برقريه‌در. بو سنجاقلرك حاوی اولديغی قضا وقضا مركزلری بروجه آتی جدولده كوسترلمشدر .

سوريه سنجاغی		
درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
١	بعلبك	=
١	بقاع العزيز	معلقه
٢	وادی العجم	قطنا
٢	جبل قلمون (دوما)	=
٢	نبك	قرهلر
٢	حاصبيا	=
٢	راشيا	=
٢	زبدانی	=

كرك سنجاغی		
٣	سلط	=
١	طفيله	=
٢	معان	=

حما سنجاغی		
درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
١	حمص	=
٣	حميديه	ديرشميل
٢	سلميه	=

حوران سنجاغی		
٢	قنيطره	=
٢	بصر الحرير	=
١	جبل دروز	سويديه
١	جبل عجلون	اربيد
٢	درعا	=
	صلخد	=
	عاهره	=

— احوال بلاد مشهوره —

شام شریف بلده‌سی — آسیای عثمانیه‌ده کائن بلادك الك جسیم وتاریخجه مهم ومعروفیدر . اطرافی باغچه وبساتین ایله محاط و ۲٤۰ کیلومترو محیطنده واسع بر صحراده وصولاق بر محلده کائندر. بشنجی اردوی همایونك دخی مرکزیدر. نفوسی ۲۰۰,۰۰۰ قدر تخمین ایدیلیر. درون شهردن (جبل قاسیون)دن کلن (برده) نهری جریان ایدر . مذکور نهر شهردن حین خروجنده (بحر المرج) دینلن (عتیبه) کولنی وجوده کتیرر.

(دمشق الشام) نامیله دخی تسمیه ایدیلن شام شریفك هواسی یابس واقلیمی معتدل ایسه‌ده کثرت میاهدن طولایی رطوبتلیدر . داخل شهرده متعدد مکتبلر و جوامع شریفه و مدرسه‌لر و کلیسالر و منتظم فابریقه‌لر و مسیره‌لر واردر .

شامك قماشلری و آت طاقملری رواجلیدر. (جامع اموی) دخی ممالك اسلامیه‌نك الك بیوك جامعلرندن بری اولوب اوراده پیغمبران ذیشان علیهم السلام و اصحاب کرام حضراتندن بعضیلرینك مقاملری واردر . شهرك خارجنده کرمیت فابریقه‌لری یاپلمشدر .

حما قصبه‌سی — مقر ولایتك ٤٥ ساعت بعد شمالیسنده همنامی اولان سنجاغك اداره مرکزیدر . مذکور قصبه بلاد قدیمه‌دن اولوب اطرافنی محیط اولان سورك شمدیکی حالده بعض انقاضی کورنمکده‌در. برچوق مشاهیر علما وشعرانك

مسقط رأسيدر . (عاصى) نهرى (حما) درونندن جريان ايتمكله شهرى ايكى‌يه تفريق ايدر وكذركاهنده تماشاسى لطافت بخش انظار اوله‌جق صورتده متعدد حدايق وبساتينى اروا ايلر . (حما) قصبه‌سنده (حامديه) دنيلن (اثوابلق قماش) ، (حمام طاقى) ومتنوع الاجه‌لر وآقمشهٔ سائره نسج اولنور .

(حما) قضاسنك زراعتى امثالنه فائق بر درجه‌يه واصل اولمشدر .

شيخ سعد قريه‌سى — مقر ولايتك جانب جنوبيسنده‌در . موقعنك اهميتندن ناشى (حوران) سنجاغنه مركز اتخاذ ايدلمش ايديسه‌ده شمدى (شيخ مسكين) قريه‌سى مذكور لوايه مقر اداره اولمشدر . (شيخ سعد) قريه‌سنده مرقد حضرت (ايوب) عليه السلام ايله حضرت (عمر الفاروق) رضى الله عنه منسوب جامع شريف واردر .

(حوران) قضاسنك حاصلات ارضيه‌سى وخصوصيله بغداى محصولى هيچ بر محله قياس قبول ايتمز درجه‌ده فيضلى ايسه‌ده هواسى وخيمدر .

كراك قصبه‌سى — بوقصبه همنامى اولان سنجاغك اداره مركزى اولوب (نابلس) ه اولان بعدى بش التى قوناقدر . اراضيسى منبت و محصولداردر . اهاليسى دخى ٨,٠٠٠ راده‌سنده‌در .

بعلبك قصبه‌سی — شام شریفك شمال غربیسنده ۱۸ ساعت بعدنده قدیم بر بلده‌در .

قصبه‌نك كرك جسامت و كرك ابنیه‌سنده‌كی صنعت جهتیله شهرت كامله‌سی واردر . بو قصبه‌نك موقع وهواسی لطیف اولدیغندن برچوق كبار واغنیا یازموسمنی اوراده امرار ایدرلر.

معلقه قصبه‌سی — شام سنجاغنه مربوط (بقاع) قضاسنك اداره مركزی اوله‌رق (جبل حنین) اتكنده‌در. شام شریفه ۱۲ ساعت بعدنده اولان برشوسه یول واسطه‌سیله مربوطدر.

(بقاع) قضاسنك ارضی قوهٔ انباتیه‌جه دیگر قضالره فائق اولدیغندن اهالیسی عموماً زراعت ایله مشغولدر .

قطنا قصبه‌سی — (شام) سنجاغنك (وادی العجم) قضاسنك اداره مركزی اوله‌رق مقر ولایتك ٥ ساعت غرب جنوبیسنده‌در .

قضا اهالیسی باغ یتشدیرمكله كسب شهرت ایلدیكی كبی درون قضاده جریان ایدن بر ایكی نهر سایه‌سنده زراعتجه دخی خیلی استفاده ایلمكده‌لردر . دمشق شامك مشهور اولان اوزومی بر قضایه تابع (دریا) قریه‌سی باغلری محصولیدر .

حاصبیا قصبه‌سی — مركز متصرفلغنك قضا مركزلرندن بری‌اوله‌رق مقر ولایتك سمت جنوبیسنده ۱۸ساعت بعدنده‌در. منسوب اولدیغی قضانك ارضی طاشلق اولمغله زراعتی جزئیدر. قضا داخلنده (حمر) تعبیر اولنور . بر نوع معدن

واردر . بومعدن ولایت داخلنده بعض صنایعده وخصوصیله اوزوم کوتوکلرینه مسلط اولان قوردلرك دفع مضرتنده استعمال اولنور .

راشیا قصبه‌سی — بودخی شام سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق ۱۲ ساعت بعد شرقیسنده اولان (شام شریف) ه بر شوسه یول ایله مربوطدر . قصبه‌نك جنوب شرقیسنده و(حاصبیا) قصبه‌سی ایله آره‌سنده اوزری هر زمان قارایله مستور اولان (جبل الشیخ) واردر . مذکور جبلده برنوع قپلان ایله قورد بولندیغندن سیاحتده تحفظ لازمدر . ذروهٔ جبلدن دخی ولایتك محال کثیره‌سی و قدس شریف سنجاغی اراضیسی و (قبریس) آطه‌سی مشاهده اولنمقده‌در .

حمص قصبه‌سی — (حما) متصرفلغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوانك ۱۰ ساعت قدر جنوبنده ومرتفع بر محلده‌در . مقدار نفوسی دخی ۳۵,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور . قصبه‌نك اطرافی دوز ومزروع تر لالردن عبارتدر. (عاصی)نهری دخی قصبه قربندن جریان ایدر. مذکور قصبه‌نك هواسی معتدل واراضیسی جسامتیله برابر منبت اوله‌رق حبوبات متنوعه حصوله کتیرر ، احتیاجات محلیه‌دن فضله‌سی ۲۱ ساعت بعدنده اولان (طرابلس شام) اسکله‌سنه کوندریلیر . نفس قصبه‌ده قماش نسجنه مخصوص بیکی متجاوز دستکاه واردر. اکثر منسوجات

صرمه‌لی مفروشات وسجاده وآت طاقمی وملبوسات ایچون حریردن وبوقدن هرنوع قماشدر . مذکور الاسم (حمص) قصبه‌سنده (خالد بن ولید) رضی الله عنهك و (عمر بن عبد العزیز) ك و (بایزید بسطامی) کبی ذواتك مرقد عالیلری موجوددر .

قنیطره قصبه‌سی — حوران سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر لوانك سمت شمال غربیسنده ۱۱ ساعت بعدنده‌در . بوقصبه هرنه قدر معمور وجسیم دکل ایسه‌ده اسکان ایتدیریلن چرکس مهاجرینی زراعت ومعموریته اعتنا ایتدکلرندن کوندن کونه توسع ایتمکده‌در . منسوب اولدیغی قضانك اراضیسی هرنوع زراعت وفلاحته صالح وحاصلاتی احتیاجات محلیه‌نك ایکی ، اوچ مثلنه بالغ اوله‌رق خارجه کلی ذخیره چیقاریلیر . (بانیاس) قریه‌سی‌ده بوقضایه تابع وهنوز خراب اولمامش برقلعه‌یی مشتملدر . بو قریه‌نك مرکز قضایه اولان بعدی ٤ ساعتدر .

بصرالحریر قصبه‌سی — (حوران) سنجاغنك قضا مرکزلرندن بریدر . مذکور قصبه ارتفاع موقع وجیادت هوا جهتیله (حوران) سنجاغنك قصبات سائره‌سنه مرجحدر . مرکزلوا اولان (شیخ مسکین) قریه‌سنك ۳ ساعت بعد شرقیسنده‌در . منسوب اولدیغی قضا اهالیسی زراعتله اشتغال ایتدکلری جهتله حاصلات ارضیه یوزندن خیلی استفاده ایتمکده‌درلر .

﴿ بيروت ولايتى ﴾

(بيروت) ولايتى بحرسفيده ساحل اولەرق شمالنده (حلب)، شرقنده (سوريه) ولايتلرى و جنوبنده (قدس شريف) وغربنده (جبل لبنان) متصرفلقلرى واقعدر .

اداره خصوصنده دخى (بيروت) ، (طرابلس شام)، (لاذقيه) (عكه)، (نابلس) سنجاقلرينى حاويدر. مقر ولايتى (بيروت) شهرى اولوب مشتمل اولديغى سنجاقلرك مركز ادارەلرى كندى اسملرندەكى قصبەلردر. مذكور سنجاقلرى تشكيل ايدن قضالر آتيدەكى جدولده ذكر اولنمشدر.

بيروت سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز ادارەلرى
١	صيدا	=
٢	صور	=
٢	مرجعيون	جديده

طرابلس شام سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز ادارەلرى
٣	صافيتا	دره كيش
٣	عكار	شيخ عابه
٣	حصن الاكراد	تل كلخ

لازقيه سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز ادارەلرى
١	جبله	=
٣	صهيون	=
٣	مرقب	=

عكه سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز ادارەلرى
١	حيفا	=
٣	ناصره (نظرت)	=
٣	صفد	=
٣	طبريه	=

نابلس سنجاغى

صنفى	قضالر	مركز ادارەلرى
٣	جماعين	سلفيت
٢	بنى صعب	طول كرم
٣	جنين	=

— احوال بلاد مشهوره —

بیروت شهری — جبل لبنانك بحر سفیده طوغری ایلریلمش اولان بر چیقندیسی اوزرنده مبنیدر. (بیروت) سوریه‌نك وخصوصیله (شام شریف)ك اسکله‌سیدر. بینلری ٢٤ ساعتدر. مقدار نفوسی ٧٠,٠٠٠ راده‌سنده‌در. شهرك منظره‌سی ظریف وتجارتی واسعدر. داخل شهرده منتظم بنالر ومطبعه‌لر وفنون متنوعه‌نك تحصیلانه مخصوص مکتب ومدرسه‌لر موجوددر. بیروتك لطافت موقعیه‌سندن طولانی شهرت کامله‌سی واردر. هواسی اکثری یابس وصویی (نهرالکلب)در. درون شهر هوا غازی ایله تنویر ایدلمشدر.

طرابلس قصبه‌سی — بوکا آفریقاده‌کی طرابلسدن فرق ایچون (شام طرابلسی) دیرلر. بوقصبه مقر ولایتك ١٥ ساعت سمت شمالیسنده و بحر سفید ساحلنده اسکله‌در. نفوس موجوده‌سی مسلم، روم، مارونیدن مرکب اوله‌رق ١٣,٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولور. قصبه‌نك صولری کثیر وهواسی لطیف ولیمون پورتقال آغاجلری مبذول وسونکر تجارتی مشهوردر. حاصلاتی وایپك منسوجاتی زیاده‌در. بو اسکله‌نك لیمانی بولنمدیغی جهتله کمیلر قیالقدن عبارت اولان کوچك آطه‌لر اوکنده لنکرانداز اولورلر. جبل لبنانك قوللری دخی جهت شرقیه‌سنی احاطه ایلمشدر. ساحل بحردن یارم ساعتلك

مسافه‌سنه قدر تراموای عربه‌لری ایشلمکده‌در . (آرواد) آطه‌سی طرابلس شام ملحقاتندندر . منسوب اولدیغی قضایی دخی (نهر کبیر) اروا و اسقا ایتمکده‌در.

لازقیه قصبه‌سی — بیروت ولایتنك شمالنده بحر سفیدك بر چیقندیسی اوزرنده کائن (حلب) ك ایکنجی اسکله‌سیدر. بینلری دخی ۲۹ ساعتدر. اطرافی محصولدار ومنظره‌سی خوش وهواسی لطیفدر. تطهیره محتاج کوچك بر لیمانی دخی واردر. منسوب اولدیغی قضایی (عاصی) نهرندن ماعدا (نهرالاسود) اروا و اسقا ایتمکده‌در.

عکا قصبه‌سی — مقر ولایتك ٦۰ میل جانب جنوبیسنده بحر سفیدك حاصل ایتدیکی کوچك بر لیمان ساحلنده اطرافی سور ایله چویرلمش قلعه‌داخلنده تجارةً مهم بر محلدر. (حوران) (کراك) سنجاقلرینك اخراجات وادخالاتی مذکور قصبه ایله اجرا اولنور. لکن لایقلی لیمانی بولنمدیغی جهتله اخذ و اعطا ۳ ساعت بعد جنوبیسنده اولان (حیفا) قصبه‌سیله جریان ایتمکده‌در . قضایی دخی (کرمل) ایله (طابور) طاغلری آره‌سنده جریان ایدن (نهرالمنقطع) اسقا ایدر.

نابلس قصبه‌سی — بیروت ولایتنك جنوبنده همنامی اولان سنجاغك اداره مرکزیدر . بو قصبه اطرافی قیالق بر دره‌ده مبنیدر. قصبه‌نك ارضی رطوبتلی وهواسی وخیمدر.

صیدا قصبه‌سی — بوکا نام قدیم ایله (صیدون) دخی دیرلر. مذکور قصبه مقرلوا اولان (بیروت) ك ۹ ساعت جانب جنوبیسنده ساحل بحر سفیدده ایکی لیمانی مشتمل بر محلده مبنیدر. قصبه‌نك سوقاقلری طار ایسه‌ده بنالری متین و (موز) دینلن میوه‌سی مشهوردر. اهالیسی حریر محصولی وبالق صیدی ایله مشغولدر.

صور قصبه‌سی — اسکیدن (تیر Tyr) نامیله یاد اولنور ایدی. بو قصبه (بیروت) سنجاغنی تشکیل ایدن قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوانك طرف جنوبیسنده ۱۷ ساعت قدر بعدنده و (بحر سفید) ك برچقندیسی اوزرنده‌در. (نهر الکاظمیه) دخی قصبه‌نك سمت شمالیسنده جریان ایتمکده‌در.

(صور) قضاسنك اورمانلری کثیر اولدیغی جهتله اهالیسنك باشلیجه صنعتی کمورجیلکدر.

جبله قصبه‌سی — لاذقیه سنجاغی قضا مرکزلرندندر. قصبه‌نك آثار عتیقه‌سی چوق ولیمانی ایشلك وسلطان ابراهیمك بناایتدیکی جامع مشهوردر. مذکور قصبه‌نك (لاذقیه) یه اولان بعدی ٦ ساعتدر. منسوب اولدیغی قضادن (نهر الکبیر) جریان ایتمکده‌در.

صهیونه قصبه‌سی — لاذقیه سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقرلوانك سمت شرقیسنده ٦ ساعت بعدنده‌در.

قصبه‌نك نخودى مشهوردر. منسوب اولديغى قضانك شرقنده (جبل الاكراد) واردر .

ناصره قصبه‌سى — (عكا) لواسنى تشكيل ايدن قضالردن برينك اداره مركزيدر. موقعى دخى (عكا) نك جنوب شرقيسنده ۷ ساعت قدر بعدنده‌در. مذكور قصبه حضرت مسيح عليه السلامك اقامتى ايله مشهور و نصارانك مواقع مقدسه‌سندن برى اولمق اوزره معروفدر .

طبريه قصبه‌سى — بودخى (عكه) سنجاغنك قضامركزلرندن اوله‌رق همنامى اولان كولك قربنده‌در . قصبه درونده قابليجه‌لر واردر. قصبه‌نك هواسى آغرجه‌در. (عكه) يه اولان بعدى ١٤ ساعتدر .

﴿ قدس شريف متصرفلغى ﴾

قدس شريف متصرفلغى (بيروت) ولايتنك جنوبنده واقع اوله‌رق (تيه) صحراسنه و (آفريقاى عثمانى) نك (العريش) ، (عقبه) محافظلقلرينه قدر امتداد ايدر. مقدار نفوسى ٦٠,٠٠٠ راده‌سنده‌در .

بومتصرفلق (يافه)، (غزه)، (خليل الرحمن) (بئرالسبع) قائمقاملقلرينى حاوى اوله‌رق يوقارووده مذكور مستقل متصرفلقلر مثللو اداره اولنمقده‌در . مذكور قائمقاملقلردن

برنجیسی برنجی و ایکنجیسی ایکنجی و اوچنجی و دردنجیسی اوچنجی صنف قائمقاملر ایله اداره ایدیلیر .

متصرفی (قدس شریف) نامنده‌کی شهرده اوطورمقده‌در . شهر مذکور سوریه قطعه‌سنده بولنان بلاد مقدسه‌دن بری اوله‌رق اوچ عدد تپه اوزرینه مبنی و ۲٤,۰۰۰ نفوسی حاویدر . اسکله‌سی اولان (یافه) قصبه‌سنه دخی بر شمندوفر خطی ایله متصلدر .

داخل شهرده حضرت (داوود) و حضرت (سلیمان) علیهما السلامك عهد سعادتلرنده انشا قلنان (مسجد اقصی) زینت وظرافت خصوصنده امثالی نادردر . بونکله برابر پیغمبران عظام حضراتندن بعضیسنك مراقد مبارکه‌لری وخرستیانلرجه مقدس عد اولنان (القمامه) کلیساسی شهر مذکورده موجودر . قدسك جنوبنده اداره‌جه مرکزه مربوط نواحیدن برینك مقر اداره‌سی اولان (بیت اللحم) حضرت عیسی علیه السلامك مولد سعادتی اولدیغی جهتله مشهوردر .

یافه قصبه‌سی — قدس شریف متصرفلغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (قدس) ك سمت غربیسنده و ۱۲ ساعت بعدنده وبحر سفید ساحلنده‌در . مقدار نفوسی ۳٤,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور . مذکور قصبه متصرفلغك وخصوصیله مرکز لوانك اسکله موقعی بولندیغی جهتله تجارةً مهم

ولیمون و پورتقال و اورایه کان قارپوظ وسائر محصولاتیله مشهوردر . بوقصبه‌نك بیروته اولان مسافه‌سی ١٢٠ میلدر .

غزه قصبه‌سی — بودخی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق بحر سفید ساحلنده اسکله موقعیدر. مرکز لوایه اولان بعدی ١٧ ساعتدر. بوقصبه‌نك خرماسی وتارلالری مشهوردر .

خلیل الرحمن قصبه‌سی — اسکیدن (خبرون) اسمیله یاد اولنور ایدی . مذکور قصبه مقر لوانك ٧ ساعت سمت جنوبیسنده و (جبل خلیل) ك جنوب اتکنده‌در. اسکله‌سی اولان (غزه) یه دخی ١٤ ساعت اوزاقدر. قصبه‌نك اولری صیق وسوقاقلری طاردر. باغ وباغچه‌لری چوق اولوب اوزوم ونار وسائر میوه‌لری مبذولدر. (جبل خلیل) دن بعض کوزل صولر جریان ایتمکده‌در. مذکور قصبه بروقت حضرت (ابراهیم) علیه السلامه مقر و آرامکاه اولمش ومشارالیه حضرتلری اوراده دفین خاك عطر ناك ایدلمشدر. ابراهیم علیه السلامدن باشقه پیغمبران عظام حضراتندن بر قاچینك مراقد منیره‌لری دخی مذکور قصبه‌ده موجوددر .

﴿ جبل لبنان متصرفلغی ﴾

بومتصرفلق (لبنان) طاغلری اوزرنده و(بیروت) ولایتنك (بیروت)، (طرابلس) سنجاقلری آره‌سنده بولنه‌رق غربی (بحر

سفید) . ساحلدر. مقدار نفوسی درزی وخرستیان اوله‌رق ۱۱۰,۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور. نیم مختاریتی حاوی اولان اشبو (جبل لبنان) متصرفلغنك مرکز اداره‌سی (بیت الدین) نامندکی قصبه‌در. مذکور متصرفلغی تشکیل ایدن قضالر دخی آتیده‌کی جدولده مندرجدر .

جبل لبنان متصرفلغی	
قضالر	مرکز اداره‌لری
شوف مقر شتویس (جدیده)	مقر صیفیسی (برمانه) در
متن	
کسروان Quesrevan	مزرعه
پترون	
جزین Djizine	
زحله Zéhélé	
کوره	

— احوال بلاد مشهوره —

بیت الدین — متصرفلغك اداره مرکزی اولدیغندن بیوك بر قریه حالنه کیرمشدر . کوزل ابنیه‌سیله بر قشله‌سی واردر.

(متن) اداره مجلسنك محل اقامتی اولان بر قصبه‌در .

پترون — مارونیلرك مسکون اولدقلری اراضینك

اسكله‌سیدر. (بیروت) ه اولان مسافه‌سی ۹ ساعتدر. اهالیٔ قصبه سونکرجیلك ، کمیجیلك ایله مشغولدر .

جزین قصبه‌سی — صیدانك ۲۰ کیلومترو شرقنده‌در

زحله قصبه‌سی — (بعلبك) دن ٦ ساعتلك مسافه‌در. منسوب اولدیغی قضا بر قصبه ایله بر قریه‌دن عبارتدر .

دیرالقمر — (بیروت) ك ٥ ساعت جنوب شرقیسنده لبنان درزیلرینك مقری اولان بر قریه‌در . مذکور قریه صرپ ومرتفع طاغلر آراسنده‌در . سدلر اوزرینه یاپلمش کوزل باغچه‌لری واردر .

حدود شرقیه‌ده بولنان ولایات

(بصره ، بغداد ، موصل ولایتلری)

حدود — احوال طبیعیه — صورت اداره

حدود — حدود شرقیه‌ده بولنان ولایاتدن (بصره) ، (بغداد) . (موصل) ولایتلری اوروپالیلرك (مزوپوتامیا) دیدكلری (الجزیره) قطعه‌سنده و (ایران) مملكتی حدودنده‌در. قطعهٔ مذكوره‌نك جنوبی (بصره) كورفزینه ساحلدر .

احوال طبیعیه — خطهٔ عراقیه‌نك سمت غربیسی (بادیةالشام) ه جوار اولدیغی جهتله صیجاق چوللردن عبارت ایسه‌ده شرق طرفلری منبت ومحصولدار وجانب جنوبیسی جسیم خرماقلر ایله محاطدر .

قطعهٔ مذكوره‌نك اراضیسی دوز اووه‌لقدن عبارت اولدیغندن طاغلری همان یوق كبیدر . فقط سمت شمالیده (حكاری) طاغلرنده داخل اولان (زیبار) ، (عقره) ، (سنجار) و (حمرین) وجهت شرقیه‌ده (بازیان) ، (قره طاغ)

اسملرندەکی طاغلر ایله (قلعة الجبار) جوارنده (پشتی کوه) نامندەکی طاغك شعبات غربیەسی واردر .

الجزیرەقطعەسنك انهارنده داخل اولان (دجله)و(فرات) نهرلری ایسه یوقاروده جغرافیای طبیعی قسمنده ذکر وبیان اولندیغی اوزره یکدیکری ایله (قورنه) موقعنده برلشوب (شط العرب) نامیله (بصره) کورفزینه آقمقدەدر . (بصره) کورفزنده دخی (جزیرهٔ بوبیان Bobian) نامندەکی آطه ایله آنك جنوبنده محفوظ لیمانی ایله کسب شهرت ایدن (کویت Kouiet) کورفزی وبو کورفزك مدخلنده (جزیرة الفالج Feledj) نام دیکرله (فلاقه) اسمنده مسکون بر آطه موجوددر .

قطعهٔ مذکورەنك غرب جنوبیسنده (بحر نجف) ، (بحر ابونجم) نامندەکی کوللر ایله (هندیه) ، (عونیه) هورلری [١] واردر . (هور الجنبه) ، (هور العظیم) ، (هور الجزائر) دخی جنوبنده کائندر . (سامیه) ، (ابوکلام Abou Kelâm) بتاقلقلری (هور العظیم) ه جواردر .

بروجه بالا تعریف ایدیلن (الجزیره) قطعەسنده (بصره) (بغداد) ، (موصل) ولایتلری بولندیغی جهتله ولایات مذکورەدن هربری آتیده صرەسیله کوسترلمشدر .

---

[١] (هور Hore) درونده سازلق وقامشلق پیدا اولان کول وبتاقلق محللره دینر . هور صولری حزیران تموز آیلرندن صوکره عفونتلر پیدا ایدەرك آنك شرب واستعمالی امراض دعوت ایلدیکی مجربدر .

﴿ بصره ولایتی ﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ولایت مذکوره (الجزیره) قطعه‌سنك جنوبنده و (ایران) مملکتی ایله (بادیة الشام) آره‌سنده بولنه‌رق شمالی (بغداد) ولایتنه متصل وجنوبی (بصره) کورفزینه ساحلدر .

سکنه — بصره ولایتنده عشائر داخل حساب ایدلمدیکی حالده ۳۰۰,۰۰۰ قدر نفوس تخمین ایدلمکده‌در .

محصولات ارضیه وصناعیه — بصره ولایتی اراضیسی هرنوع اشجار واثمار یتشدیرر. (دجله) نهرندن آچیلان جدوللر ایله‌سنه‌ده ایکی دفعه دخی محصول حصوله کلیر . مملکتك داخل وخارجنده باغ وباغچه‌لر کثرت اوزره اولوب داخلنده (میوه) ، (سبزه) و (حنطه) ، (شعیر) ، (داری) ، (بقله) حاصل اولور. (بصره) حوالیسی خرمالقدر. طاغ واورمان یوقدر. وادیلری چوقدر .

— صورت اداره —

بصره ولایتی اداره خصوصنده (بصره) ، (احسا) ویا (نجد شرقی) ، (منتفك) ویا (ناصریه) ،(عماره) اسملرنده

درت سنجاغه تقسیم اولنمشدر . مقر ولایتی (بصره) شهری اولوب مشتمل اولدیغی سنجاقلردن (احسا) سنجاغنك مرکز ادارهسی (الحفوف) دیدکلری (احسا) و(منتفك) سنجاغنك (ناصریه) و(عماره) سنجاغنك (عماره) قصبهلریدر . مذکور سنجاقلرك حاوی اولدیغی قضا وقضا مرکزلری آتیدهکی جدولده کوسترلمشدر .

بصره سنجاغی			نجد شرقی ویا احسا سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز ادارهلری	صنفی	قضالر	مرکز ادارهلری
١	قورنه	=	١	قطیف	=
			١	قطره (قطار)	البداع
منتفك ویا ناصریه سنجاغی			عماره سنجاغی		
١	سوق الشیوخ	=	٣	شطره	=
٢	شطره	=	٣	زبیر (طفران)	=
٢	الحی	کوة الحی	٣	دوبریج	=

ــ احوال بلاد مشهوره ــ

بصره شهری ــ شط العرب اوزرنده و(بصره) کورفزینك ١٠٠ کیلومترو قدر شمالنده، حضرت (عمر الفاروق) رضی الله عنه زماننده انشا اولنمش بر بلدهدر. (بصره) کورفزندن بیوك کمیلر بلا مزاحم مذکور بلدهیه قدر کلهبیلیر .

(بصره) نك موقعی لطیف واراضیسی منبت ایسه‌ده (شط) لك طغیانندن قالان بركه‌لر سببیله ایام صیفده هواسی غایت وخیمدر . مرجانی كوزل وخرماسی وكل صویی مشهور ومبذولدر . (بصره) ده ایكی طرفی كاركیر ووسطی اخشاب اوله‌رق (ابو خصیب كوپریسی) واردر .

(بصره) هندستان وایران وعربستاندن كردستان والجزیره جهتلرینه سوق اولنان امتعه‌نك مبادله‌گاهی اولدیغندن تجارتجه اهمیتی حائزدر . بازار وچارشیلر غایت واسعدر . عادی شیشه اعمال اولنور برفابریقه دخی واردر .

(بصره) شهرنده طوغله‌دن ٢١٠٠ خانه وصریفه اسمنده ٣٠٠ قدر كلبه و (شط العرب) نهری اوزرنده بحریه قشله‌سی وقوماندان قصری موجوددر .

محصولات محلیه‌نك چوغی خرمادر . محصولات سائره‌سی وفا ایتمدیكی جهتله بغداد وتوابعندن جلب ایدرلر . فقط (یونجه) محصولی و (لیمون) ، (ترنج) ، (موز) آغاجلری چوقدر .

(بصره) ده (بغله) ، (بوت) ، (شویمی) تعبیر اولنور تجار سفینه‌لری واردر . بونلر (بصره) كورفزنده و (بحر محیط هندی) ساحلنده سیروحركت ایدرلرو (بومبای) ه قدر كیدوب كلیرلر . (بصره) نك قارشوسنده (شط العرب) لك ساحل یسارنده واقع (كردلان) قریه‌سی (بصره) یه مربوطدر . بو قریه‌نك آب وهواسی (بصره) دن ایوجه اولدیغندن اهالیٔ بصره برای تبدیل هوا اورایه كیدرلر .

(زبير) قريه‌سی نواحیٔ مشهوره‌سندن همنامی اولان ناحيه‌نك اداره مركزيدر . مذكور قريه‌ده كندی نام شريفلری ايله ياد اولنان جامع شريف درونده عشرهٔ مبشره‌دن (زبير بن عوام) وقريه‌يه اون دقيقه مسافه‌ده (طلحه) رضی الله عنها حضراتی مدفوندر .

(زبير) قريه‌سنك هواسی حار ويابس وصولری آجيدر . بوراده كرج معدنی دخی واردر . مذكور قريه‌ده اعلاوبياض مركبلر بولنور كه بهری بيك غروشدن ايكی بيك غروشه قدر صاتيلير بصره‌ده دخی كثرت اوزره‌در .

(محمره Mohamera) قريه‌سی دخی (بصره) مقابلنده (كردلان) قريه‌سندن ٨ ساعت مسافه‌ده و (كارون) نهرينك شط العربه منصب اولديغی بوغازك بر چاريك ايجروسنده‌در . مذكور قريه مربع الشكل طوپراقدن معمول سورايله محاطدر .

الحفوف قصبه‌سی — (الاحسا) اسمی ايله دخی ياد اولنور . مذكور قصبه مقر ولايتك جنوب شرقيسنده و (بصره) كورفزی ساحلندن ١٤ : ١٦ ساعت ايچری‌ده مبنيدر . قديم (الحفوف) بلده‌سنك خرابه‌سی دخی برچاريك بعدنده‌در .

(الحفوف) ك (عبا) منسوجاتی مشهوروباغچه‌لری كثيردر . بوباغچه‌لر درونده جاری وبعده چوللرده غائب اولان صولرايله اروا واسقا اولنور .

(عجیر Adjeire) اسکله‌سی (الحفوف) ، ملحق نواحیدن برینک اداره مرکزیدر. مذکور اسکله (الحفوف) ه ١٤٠ ساعت اوزاقدر .

ناصریه قصبه‌سی — مقر ولایتك سمت غربیسنده و(فرات) نهری صول کنارنده جزیره اوزرنده‌در . ناصریه‌نك شامیه جهتنده ملوك عربدن (نعمان بن منذر) ك قبری هیئتیله موجوددر .

عماره قصبه‌سی — سنجاق مرکزی اوله‌رق مقر ولایت اولان (بصره) نك جانب شمالیسنده ٧٥ ساعت قدر بعدنده و (دجله) اوزرنده‌در . قصبه‌نك باغچه‌لری مذکور نهر کنارنده اولوب (خرما) ، (انجیر) ، (اوزوم) ، (نار) کبی میوه ویرمکده‌درلر.

نفس قصبه‌ده ملوك اکاسره‌دن قالمه ابنیه خرابه‌سی اولوب اهالی اورادن چیقاردقلری طوغله ایله خانه وابنیهٔ سائره انشا ایدرلر .

قورنه قصبه‌سی — مقر ولایتك ١٦ ووapur ایله ٦ ساعت شمال غربیسنده و (فرات) ایله (دجله) نهرلرینك ملتقاسنده‌در. بوقصبه‌ده غیرمنتظم ٢٨٢ خانه موجود اولوب نفوسی بیکه قریب ونواحیسی ایله برابر چادرلرده اوطوران عربان داخل حساب ایدلدیکی حالده تخمیناً ٥٠٠٠ دن متجاوزدر . (قورنه) قصبه‌سنده وصفه شایان یالکز برنوع پینر یاپیلیرکه ساچ کبی اولورلر.

(قورنه) قضاسنده و (شط) كنارنده (برحام) تعبير اولنان قديم بر آغاج اولوب حضرت آدم زماننده قالمه دينلديكندن اوروپالولر وخصوصيله انكليزلر مخصوصاً زيارتنه كليرلر ودالارندن قوپاروب تبركاً كوتوررلر .

قطيف قصبه سى — احسا سنجاغنك حاوى اولديغى قضا مركزلرندن برى اولەرق (الحفوف) ك ٤٠ ساعت قدر بعد شماليسنده و (بصره) كورفزى كنارنده اسكله شهرلرندندر . ساحلنده برنوع قوم طوزى معدنى اولوب بومعدندن جام اعمال ايدلمكده در .

انجو صيدى ايله كسب شهرت ايدن (بحرين) آطه لرى مذكور اسكله نك جنوبنده كندى اسميله ياد ايديلن كورفزك داخلنده در .

قطره — احسا سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب قائممقامى سمت جنوبيسنده و (بصره) كورفزى ساحلنده كائن (البداع) قصبه سيدر .

(سوق الشيوخ) ، (شطرة المنتفيك) ، (الحى = كوة الحى) ، قصبه لرى (منتفك) سنجاغى داخلنده برر قضا مركزلريدر . بونلردن (سوق الشيوخ) قصبه سى براً (بصره) نك ٣٠ ساعت شمال غربيسنده و (فرات) نهرينك ساحل يميننده واقعدر . قصبه نك ٨٠٠ قدر كاركير خانه سى و سنيلره مخصوص ايكى جامعى وشيعيلره مخصوص بر مسجدى وبر چارشى وبازارى

واردر . اطرافی بتاقلق اولمغله هواسی آغیردر . مذکور سنجاق اهالیسی دخی برطاقم عشایر وقبائلدن مترکبدر .

(شطره) ، (زبیر) نام دیکرله (طغران) ، (دوبریج)، قضالری (عماره) سنجاغی ملحقاتنده داخلدر .

(شطرة العماره) (دجله) کنارنده براسکله حکمندهدر . (قورنه) یه اولان بعدی ١٢ ساعتدر . اطرافنده برچوق باغچهلر موجوددر . منسوب اولدیغی قضانك اکثریسی شیعی المذهب اولهرق ٦٥,٠٠٠ قدر اهالیسی واردر . محصولات ارضیهسی باشلیجه (پرنج) ، (سیسام) ، (داری)،(مصر) در . (قاؤن) (قارپوظ) وسائر میوهلری دخی چوقدر .

بوسنجاغك اهالیسی دخی (منتفك) سنجاغی مثللو برطاقم سیار عشایر وقبائلدن عبارتدر .

﴿ بغداد ولايتی ﴾

حدود — سكنه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — بغداد ولايتی دخی (ايران) مملكتی ايله (بادية الشام) آره‌سنده بولنه‌رق جنوبنده (بصره) وشمالنده (موصل) ولايتلری واقع و شمال غربيسی (زور) مستقل متصرفلغنه متصلدر.

سكنه — ولايت مذكوره‌نك مقدار سكنه‌سی عشائر داخل حساب ايدلديكی حالده ۸۰۰,۰۰۰ قدر نفوس تخمين ايدلمكده‌در.

محصولات ارضيه وصناعيه — بو ولايتك هواسی صيجاق ايسه‌ده صاغلمدر. اراضيسی ايران حدودنده طاغلق و سائر جهتلری دوزلكدر. هر نه قدر يغموردن محروم ايسه‌ده داخل ولايتده جاری (دجله) ايله (فرات) نهرلرندن آچيلان جدوللر سايه‌سنده هر نوع حاصلات ويرمكده‌در. (خرما)، (ليمون)، (پورتقال) و ميوه دخی يتشديرر. ولايت مذكوره صنايعجه خيلی ايلری كيتديكی كبی اهاليسی دنيانك هر طرفنده مقبول و مشهور اولان آتلری يوزندن دخی كلی تجارت ايدرلر.
(دجله) نهری اورته‌سنده بولنان آطه‌لرده احتطابه كفايت ايده‌جك درجه‌ده اشجار بولنور.

— صورت اداره —

بغداد ولایتی اداره خصوصنده (بغداد) ، (دیوانیه) ، (کربلا) سنجاقلرینه منقسمدر . مقر ولایتی (بغداد) شهری اولوب (دیوانیه) ، (کربلا = مشهد حسین) قصبه‌لری سنجاق مرکزلریدر . مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضا و قضا مرکزلری بروجه آتی جدولده مذکوردر .

بغداد سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	خراسان	بعقوبه
٢	عزیزیه	قلعة المشمر
٣	کاظمیه	=
٢	جزیره	=
٢	دلیم	قلعة الرماد
٢	کوت الاماره	=
٣	بدره	=
١	خانقین	=
٢	مندلی	=
٣	سامره	=
٣	عنه	=

دیوانیه سنجاغی		
درجه	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	حله	=
٢	سماوه	=
١	شامیه	ام البعرور

کربلا سنجاغی		
١	هندیه	طویریج
١	نجف اشرف	مشهد علی = مشهد

— احوال بلاد مشهوره —

بغداد شهری — عراق عربده و (دجله) نهری کنارنده اوچ طرفی سور و برطرفی (دجله) نهری ایله محاط وایچ قلعه‌نی

حاوی جسیم بر بلده‌در. شهر مذکورك نهرك صاغ طرفنده اولان قسمنه (قارشی يقه) وصول طرفنده بولنان قسمنه (رصافه) دينلوب اشبو ايكی قسم بری برينه بر كوپری واسطه‌سيله برلشمشدر. (قارشی يقه) نك هرنه‌قدر خيليجه چارشيلری وار ايسه‌ده اكثريسی ذخائر ومأكولاته دائر اصناف مغازه‌لری ايله بقال وسائره دكانلرندن عبارتدر. (دجله) نهرينك طاشمسندن ناشی بو جهتك هواسی فنا اولديغندن اهالئ ساكنه‌سی همان يوق كبيدر.

(بغداد) اليوم معمور ومستحكم اولوب ١٢٠,٠٠٠ دن زياده نفوسی محتوی وهم ولايتك وهمده التنجی اردوی همايونك اداره مركزيدر. نظاميه ونهريه قشله‌لری مشهوردر. دروننده جمعه نمازی ادا اولنور قرقی متجاوز جامع شريف واردر. جوامعك اكثريسنك حويليلری داخلنده تدريسه مخصوص مدرسه‌لر بولنور. امام اعظم قپوسی جوارنده و (دجله) نهری كنارنده واليلرك خارجاً وداخلاً دائره‌لری ايله كافهٔ مأمورين دولت عليه وضبطيه نفراتنی استيعاب ايدر صورتده واسع ميدانلی كوزل وجسيم بر بنا واردر.

شهرك اطرافی باغچه‌لر ايله محاط اولوب نزهتكاهلری چوق اولمغله شهردن ايكی ساعت خارجه قدر تراموای عربه‌لری ايشلمكده‌در.

نفس بغداده (الاجه) ، (قطنی) و انواع چارشف و(فوطه‌لر) وكونا كون مشلحلر، (اغبانی)، (ایپك دستمال) وقادینلرك یوزلرینی ستر ایچون استعمال ایتدكلر (پچه) اعمال اولنمقده و آقمشهٔ سائره‌یه مخصوص بیكی متجاوز دستكاه موجود بولنمقده‌در .

اراضیسی برنجی درجه‌ده منبت اولوب هر نوع نباتات وحبوبات و (خرما)، (لیمون)، (پورتقال)، (قهوه) كبی محصولات یتشدیرر . نهرك اسقاسیله سنه‌ده ایكی اوچ دفعه محصول آلنیر . صیجاق زیاده اولمغله اهالی موسم صیفده كوندزلری تحت الارض سردابلرده وكیجه‌لری خانه‌لری اوزرلرنده اكلنیرلر ویاتورلر. (دجله)نك فیضاننده بعض بتاقلقلر پیدا ایتمسی (بغداد) ك هواسنی اخلال ایدوب بعض علل ساریه تولیدینه سبب اوله كلمشدر .

بغداد حوالیسنده اعاظم اسلامدن پك چوق ذواتك مراقد متبركه‌سی بولندیغندن هربری بر زیارتكاهدر. (اعظمیه) ناحیه‌سی مركزه مربوطدر. بوناحیه‌ده مجتهد اقدم (امام اعظم ابوحنیفه = نعمان بن ثابت) ومجتهدین كرامدن (احمدبن حنبل) حضراتی مدفوندر.

دیوانیه قصبه‌سی — مذكور قصبه (بغداد)ك ٣٢ ساعت جنوبنده (فرات) نهری كنارنده‌در. اهمیت موقعیه‌سندن طولایی همنامی اولان سنجاغه مركز اولمشدر.

كربلا قصبه‌سى — (مشهد حسين) اسميله دخى ياد ايديلن بوقصبه بغدادك ٢٠ ساعت قدر غرب جنوبيسنده و (فرات) نهرينك حسينيه شعبه‌سى اوزرنده‌در . مقدار نفوسى ١٠,٠٠٠ كشى‌يه بالغ اولور.

مذكور قصبه (امام حسين) رضى‌الله عنه حضرتلرينك محل شهادت عليه‌لرى اولديغى جهتله هند وعجمدن كلن برچوق كيمسه‌يه زيارتكاه اولمشدر. اهالئ قصبه‌دخى همان شيعى‌المذهبدر.

منسوب اولديغى قضاده (حضرت عباس) رضى‌الله عنهك مرقد شريفلرى واردر . قضانك (حسينيه) جدولى اوزرنده يك چوق باغلرى وخرما آغاجلرى موجوددر .

(فرات) كنارنده مبنى (مسيب Mussejib) قريه‌سى نواحئ مشهوره‌سندن برينك اداره مركزيدر .

خراسان قضاسى — مركز ولايته مربوط قضالردن اولوب مقر اداره‌سى (بغداد) ك ٩ ساعت شمال شرقيسنده و (دياله) نهرى كنارنده كائن (بعقوبه Bakuba) قصبه‌سيدر . (شهربان) ناحيه‌سى بو قضايه مربوطدر .

(خراسان) قضاسنده يك چوق نفت ياغى منبعلرى موجود اولديغندن ايستنلديكى قدر (غاز) چيقاريله‌بيلير .

مذكور قضاده (ابراهيم ادهم) حضرتلرينك مقاملرى واردر .

(فرات) نهری کنارنده کائن (کاظمیه) ، (عزیزیه = قلعة الشمر) ، (کوت الاماره) ، (مندلی) ، (سامره) ، (عنه) قصبه‌لری بغداد سنجاغنه مربوط بر ر قضا مرکزیدر. بونلردن (عزیزیه) قصبه‌سنك منسوب اولدیغی قضا داخلنده ایرانیلرك بر وقت پای تختی اولان (مداین) خرابه‌سی موجوددر. (صدعان) نامنده‌کی محلده دخی بر ساعت طولنده غایت جسیم بر مملحه واردر.

مذکور قضا داخلنده براً بغداده ٦ ساعت مسافه‌ده صحابهٔ کرامدن (سلمان الفارسی) حضرتلرینك مرقد شریفلری و اتصالنده برجامع شریف واردر. (حذیفة الیمانی) حضرتلرینك مرقد شریفلری دخی او جوارده و (دجله) نهری کنارینه قریب بر محلده وبر قبه التنده‌در.

حله قصبه‌سی — (دیوانیه) سنجاغنك قضا مرکزلرندن برینی تشکیل ایتمشدر. بو قصبه (بغداد) ك ١٨ ساعت جنوب غربیسنده و (فرات) نهری کنارنده و (بابل) خرابه‌سنك بر کوشه‌سنده مبنیدر. مذکور قصبه‌نك اطرافی باغچه‌لر ایله مزیندر. (مسجد شمش) دینلن معبدی شیعیلر عندنده غایت معتبردر. (سماوه) ، (شامیه) قضالری (دیوانیه) سنجاغی ملحقاتندندر. بونلردن (سماوه) قصبه‌سنك مرکز لوا اولان بعدی ١٤ ساعتدر. (هندیه هوری) کنارنده کائن (هندیه) و (نجف)

كولی قربنده‌كی (نجف اشرف = مشهد علی) قصبه‌لری كربلا سنجاغنك قضا مركزلرندندر.

مذكور قصبه‌لردن (هنديه) قصبه‌سنك منسوب اولديغی قضا اهاليسی عشايردن اوعبارت اولوب خانه‌لری دخی حصردن معمولدر. حضرت (يونس) عليه‌السلام افنديمزك مقام عاليلری قضا داخلنده‌در. (كفل) ناحيه‌سی بو قضايه ملحقدر.

(نجف اشرف) ده (امام علی) كرم الله وجهه رضی‌الله عنه حضرتلرينك مدفون اولدقلری مظنوندر. مذكور قصبه‌يه هر سنه ايراندن بر چوق ذوار كلوب مشهد مزبوری زيارت ايدرلر . مذكور الاسم (نجف) قصبه‌سی ايله (بحر ابونجم) آره‌سنده (كوفه) قديم بلده‌سی واردر.

﴿ موصل ولایتی ﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت
اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — موصل ولایتی (الجزیره) قطعه‌سنك سمت شمالیسنده بولنه‌رق شرقاً (ایران) مملکتی و شمالاً (وان) ، (بتلیس) ، (دیاربکر) ولایتلری و غرباً (زور) متصرفلغی ایله محاط و جنوبی (بغداد) ولایتنه متصلدر .

سکنه — ولایت مذکوره‌نك مقدار سکنه‌سی تقریباً ۵۰۰,۰۰۰ قدردر .

محصولات ارضیه وصناعیه — موصول ولایتنك اراضیسی شمالده طاغلق ووسط و جنوب سمتلرنده دوزلکدر . (سنجار صحراسی) دخی ولایتك شمال غربیه‌سنده واقعدر. هواسی سمت شرقیده لطیف ایسه‌ده طرف غربیسنده بر از صیجاق اولور. طوپراغی دخی درونده جاری (دجله) نهری ایله توابعی اولان (خابور) صویی و (نهر ادهم) ، (بیوك زاب) ، (کوچك زاب) ، (آلتون کوپری صویی) دینلن صولر سایه‌سنده منبت و محصولدار اولوب هر نوع ذخیره و میوه یتشدیرر .

— صورت اداره —

موصل ولايتی اداره خصـوصنده (موصل)، (سليمانيه)، (كركوك) سنجاقلرينـه منقسمدر . مقر ولايتی (موصول) شهری اولوب (سليمانيه) سنجاغنك مركز اداره‌سی (سليمانيه) و(كركوك) سنجاغنك اداره مركزی (كركوك) قصبه‌لريدر . مذكور سنجاقلری تشـكيل ايدن قضا و قضـا مركزلری بروجه آتی جدولده كوسترلمشدر .

موصل سنجاغی			شهر كركوك سنجاغی		
درجه	قضالر	مركز اداره‌لری	درجه	قضالر	مركز اداره‌لری
٣	عقره	=	١	رواندز	=
٣	زيبار	ريزان	٢	اربيل	=
٣	دهوك	=	٣	كوی سنجاق	=
٢	زاخو	بوهتان	٢	صلاحيه	كفری
٢	سنجار	=	٣	رانيه	
١	عماديه	=			
سليمانيه سنجاغی					
٢	كاعنبر	=			
٢	بازيان	=			
٣	معمورة الحميد	=			
٣	شهر بازار	=			

— احوال بلاد مشهوره —

موصل شهری — (دجله) نهرينـك صاغ سـاحلنده

واطرافی خندقلی برسور ایله محاط وبرایچ قلعه‌یی حاوی معتدل الهوا وتجارتگاه لطیف بر بلده‌در . شهرك جوامع ومساجد ومدارس وتکایا وکلیسالری وخان وحمام وچارشی وبازار وسائر ابنیه‌سی واردر . مقدار نفوسی دخی ٤٠,٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولور .

شهر مذکورك (دجله) نهری اوزرنده‌کی آطه‌ده قله‌لری موجود وخانه‌لری طاش وطوغله‌دن معمولدر. فقط سوقاقلری غیرمنتظمدر موصل وحوالیسنك طوپراغی منبتدر . حنطه‌لری غایت اوزلی وقوتلی اولدیغندن اکمکلری بیاض اولور. برایکی قریه‌سنده (زیتون) حصوله کلیر .

شهر مذکور هرنه قدر بلاد حاردن معدود ایسه‌ده بهار موسمنده وافر یغمور یاغدیغندن محصولاتی برکتلیدر . حتی حاصلات ارضیه‌سندن برقسمی (رواندز) ، (عقره) ، (عمادیه) طرفلرینه دخی کوندریلیر . موصلك مرعالری کثیر المقدار (قیون) ، (صغر) ، (مانده) بسلدیکندن تره یاغلری پك نفیسدر .

موصلك صنایع وتجارتی مقدما رواجلی ایدی . شمدی ایسه هندن کلن قماشلرك بویانمسیله اکتفا ایدلمکده‌در .

حال حاضرده اولان معمولاتی (قطیفه) ، (کلیم) ، (کچه) ایله ادوات زجاجیه‌دن عبارتدر .

موصلك قارشيسنده (نينوا) تسميه قلنان قديم بلده نك خرابه سی معموريت سابقه سنی كوسترمكده در .

موصلك قلعه پيشكاهنده وشط قپوسی جوارنده (كبريت) بانه سی وبرساعت بعدنده (عين الدير) ودرت ساعت جنوبنده (دجله) نهری ساحلنه قريب موضعنده (حمام علی) قاپليجه لری موجوددر .

موصل سوری خارجنده (شيت) و(نينوا = نبی يونس) قريه سنده (يونس) وموصلده (دانيال) پيغمبر عليهم السلام حضراتنك مراقد منوره لری واردر .

سليمانيه قصبه سی — بوقصبه مركزولايتك جنوب شرقيسنده ٤٥ ساعت بعدنده و (بغداد) دن (ايران) ه كيدن طريق اوزرنده اطرافی طاغلق بر اووه ده مبنی و ٢٢,٥٠٠ نفوسی محتوی بر بلده در .

قصبه نك شرقنده (آزمير) طاغی واردر . قضا داخلنده (دياله) نهری توابعندن (سليمانيه) چايی جريان ايتمكده در .

(سليمانيه) قصبه سنده ياز موسملرنده (رشه باد) يعنی (قر يل) تعبير اولنور غايت ثقيل برروزكار اسركه هركسی اسير فراش وعليل ايدر .

كركوك قصبه سی — مقر ولايتك ٣٦ ساعت جنوب شرقيسنده مرتفع برمحلده مبنيدر ه (موصل) ه اولان بعدی ٤٩ ساعتدر . مذكور قصبه نك (بغداد) و (بصره) ايله تجارتی

بولنه‌دور. جوارنده دخی زفت معدنی موجوددر. (کرکوك) ك
سمت شمال غربیسنده و بر ساعت بعدنده بش ، اون کون
نبعان ایدر وسنوی یوز بیك قیه مقداری نفت حصوله کتیرر
برمعدن واردر . (شط الادهم) دینلن نهرك توابعندن اولان
(خاصه) صویی (کرکوك) ك منسوب اولدیغی قضا داخلنده
جاریدر .

سنجار قصبه‌سی — موصل سنجاغنه مربوط قضالردن برینك
مرکز اداره‌سیدر . موقعی دخی موصلك جانب غربیسنده
٢٤ ساعت مسافه‌سنده وکندی اسمنده‌کی طاغك جنوب
اتکلرندندر . قصبه‌نك آب وهواسی لطیف اولوب سکنه‌سنك
قسم اعظمی یزیدی طائفه‌سندندر . مذکور طاغك انجیری غایت
اعلا اولور . قوریسی دخی ایپلره دیزیلوب صاتیلیر. نقلیات
تاریخیه‌یه نظراً اوصحراده اولاد نوح علیه السلام (برج بابل)
یاپیلنجه‌یه قدر توطن وتکثر ایدوب بعده اطرافه منتشر اولمشلر
ایدی . (سنجار) اسمنك شهرتندنناشی بعضاً (الجزیره) یه
عموماً (سنجار) دینیر .

(عقره) ، (دهوك) ، (زاخو) قصبه‌لری موصل سنجاغی
داخلنده برر قضا مرکزیدر . (عقره) ده اعلا پرنج حصوله
کلیر ، موصل وحوالیسنه کوندریلیر .

(دهوك) ده (کرمابه) تعبیر اولنور برقاپلیجه واردر .
بوقاپلیجه‌نك صویی علت جسدیه‌یه نافعدر .

مركز اداره‌سى (ريزان Rezan) قصبه‌سى اولان (زيبار) قائممقاملغى دخى موصل سنجاغى منسوباتندندر . مذكور قصبه‌نك موصله اولان بعدى ٢٢ ساعتدر .

(كلعنبر) ، (بازيان) ، (شهربازار) قصبه‌لرى ايسه (سليمانيه) سنجاغنه مربوط برقضا مركزى اولوب بونلردن (كلعنبر) ده عشرهٔ مبشره‌دن (ابوعبيده بن جراح) حضرتلرى مدفوندر .

(رواندز) ، (زبيل) ، (كوى سنجاق) ، (رانيه) ، (صلاحيه = كفرى Kefri) قصبه‌لرى دخى (كركوك) سنجاغى ملحقاتندندر .

(رواندز) قضاسنده يازى ايچون استعمال اولنه‌بيلير صارى ريك معدنى واردر .

(اربيل) قصبه‌سنده (عزير) عليه السلام ايله (امام على) رضى الله عنه حضرتلرينك مخدوملرى حضرت (عبدالله) ك تربهٔ عاليه‌لرى اوراده‌در .

(كوى سنجاق) ده دخى حضرت (عمر) رضى الله عنه زمانندن قالمه بيك ايكيوز سنه‌لك منهدم برجامع شريف موجوددر.

﴿ وان ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — وان ولایتی (موصل)، (ارضروم) ولایتلری بیننده و(ایران) مملکتی ایله (بتلیس) ولایتی آره‌سنده‌در.

سکنه — ولایت مذکوره‌نك ثلثانی مسلم ومتباقیسی غیر مسلم اوله‌رق تقریباً (٤٥٠,٠٠٠) نفوسدن عبارتدر. بونلرك برقسمی کرددر.

تعریفات طبیعیه — وان ولایتنك اراضیسی وخصوصیله (ایران) حدودی طاغلقدر. (وان) کولی شمالنده اهرام شکلنده اولان (سبحان = سیبان) [٤٥٠٠ مترو ارتفاع] طاغی باشلیجه طاغلرندن بریدر.

ولایتك اهمیتی حائز انهاری صره‌سنه تعداد اولنه بیلن (زاب الکبیر) نامنده‌کی نهرك قسم اعلاسیدر. (وان) کولنه‌ده‌کی (بند ماهی) و (Marmid مارمید) کبی برقاچ چای آقمقده‌در. (وان) کولنك شرقنده‌که یایلاده و(ارجك Artschag) قریه‌سنده سویی طاتلی (ارجك) و (وراق) طاغی جوارنده (کشیش) نامنده کوللر واردر.

(وان) شهری ایله (باش قلعه) قصبه‌سی بیننده‌کی طریق اوزرنده ایام شتاده مرور وعبور غیر ممکن اولان (چوغ کدیکی) نامیله معروف بر کچید موجوددر.

محصولات ارضیه وصناعیه — وان ولایتی اراضیسی اولدقجه منبت ومحصولدار اولوب هر نوع حبوبات یتشدیریر. (وان) کولنده صابون اعمالنه الویرشلی (سوده) چیقاریلیر.

حکاری جهتنده اهالی زراعته اهمیت ویرمیوب حیوانات رعی ایتمکله امرار وقت ایلمکده‌درلر.

ولایتک معمولات ومصنوعاتنه کلنجه (وان) جهتنده اوانی سیمیه ونحاسیه متعلق هر برشی اعمال اولنور. (وان عبالری) تعبیر اولنور. شال وعبالر وقرمزی بزلر (وان) شهری ایله قریه‌لرنده نسج ایدیلیر. مذکور شال وعبالر داخل ولایتده صرف وفروخت اولندیغی کبی درسعادته دخی کوندریلیر.

صورت اداره —

وان ولایتی (وان)، (حکاری) سنجاقلرینی حاویدر. مقر ولایتی (وان) شهری اولوب (حکاری) سنجاغنک مرکز اداره‌سی (باش قلعه) قصبه‌سیدر. بو ایکی سنجاغی تشکیل ایدن قضا وقضا مرکزلری آتیده‌کی جدولده مذکوردر.

وان سنجاغی			حکاری سنجاغی		
عدد	قضالر	مرکز اداره‌لره	عدد	قضالر	مرکز اداره‌لر
۱	قارچکان	=	۱	چوله‌مرك	=
۱	شتاق	=	۱	کوار	دیزه
۱	کواش	واسطان	۱	شمدینان	نرا (نهری)
۱	عادلجواز	=	۱	محمودی ویاخوشاب	سرای
۱	ارجیش	=	۱	معمورة الحمید	=
۱	بارکیری	بارکیری قلعه	۱	بیت لشباب	آشیطه
۱	مکس	موکس			=

— احوال بلاد مشهوره —

وان شهری — کندی اسمنده‌کی کولك شرقنده وتقریباً اون دقیقه بعدنده غایت صرب یکپاره بر قیا اوزرینه مبنی ومازغاللی سور ایله محاط قدیم بر بلده‌در. شهر مذکور اوچ طرفی سور وبر طرفی طاغ ایله محدود اولوب خارج سورده اطرافی باشقه باشقه طپراق دیوار ایله چورلمش باغ وباغچه وترلالر واردر. سورك داخل وخارجنده جوامع شریفه ومکاتب وحماملر، خانلر، کلیسالر موجوددر. مقدار نفوسی دخی ۳۰,۰۰۰ راده‌سنده‌در.

شهرك ایلك بهارده هواسی لطیف ویاز موسمنده وخیم اولوب باغ وباغچه‌لرنده بلاد معتدله‌ده بولنان اشجار مثمره‌نك کافه‌سی یتیشیر. سبزه‌نك اکثریسی دخی بولنور. ترلالرنده

(بغداى) ، (آربه) ، (چودار) وسائره زرع وخانه‌لرنده دخى (شال) ، (عبا) نسج اولنور . شهرك تجارتى ايشلك اولوب شمديكى حالده كاربانلر ايله اجرا ايدلمكده و (وان) كولى درونندەكى اوفاق كميلر دخى واسطهٔ تجارت عد اولنمقده‌در . (وان)ك محروقاتى (وان) كولنك جهت جنوبيه‌سنده بولنان (آردوج) طاغندن كميلر ايله كلير .

باسه قلعه قصبه‌سى — حكارى سنجاغنك اداره مركزى اوله‌رق مقر ولايتك ١٨ ساعت جنوب شرقيسنده‌در . مذكور قصبه اسمندن دخى آكلاشلديغى اوزره مواقع مستحكمه‌دن بريدر .

شتاخ قصبه‌سى — وان سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن برينك مركز اداره‌سى اوله‌رق مقر ولايتك جانب جنوبيسنده‌در . منسوب اولديغى قضايى (بهتان) چايى توابعندن (شتاق) صويى ارروا ايدر . بوقضاده اعلا شال وعبا نسج اولنوب ارضرومه وبلاد سائره‌يه نقل‌ايله فروخت اولنور . (وان)ك مشهور اولان عبالرى بوراده اعمال اولنمقده‌در .

كواسه قضاسى — (وان) سنجاغى قضالرندن اولوب اهاليسى عموماً كرددر . مركز اداره‌سى مقر ولايتك ٦ ساعت جنوب غربيسنده و(وان) كولى جنوب ساحلنده كائن (واسطان) نامنده‌كى قصبه‌در . نفس قصبه‌نك باغ وباغچه‌لرى مبذول وجويز آغاجلرى مشهوردر . وحتى جويز كوتوكلرينك

برقسمی اوروپایه نقل اولنمقده وبو یوزدن اهالیسی خیلی مستفید اولمقده‌در .

(بارکیری) ، (ارجیس) ، (عاد الجواز) قصبه‌لری دخی (وان) متصرفلغنه مربوط برر قضا مرکزی اوله‌رق (وان) کولی جوارنده‌در .

قصبات مذکوره‌دن (بارکیری) قصبه‌سنك مقر ولایته اولان بعدی ۱۲ ساعتدر . (بارکیری) ایله (ارجیس) آره‌سی ۷ و (ارجیس) ایله (عادالجواز) بینی ۱۲ ساعتدر .

جوله‌مرك قصبه‌سی — مقر ولایتك (باش قلعه) طریقی ایله ۳٦ ساعت جانب جنوبیسنده و (زاوی) صوینك صاغ ساحلندن یارم ساعت مسافه‌ده ور اووه داخلنده‌در . قصبه‌نك هواسی وخیمدر . مذکور قصبه‌ده (قورشون) وجوارنده (کوکرد) معدنلری واردر .

خوشاب قصبه‌سی — (حکاری) سنجاغی ملحقاتندندر . نفس قصبه شمدیکی حالده خراب برحالده اولوب الیوم خرابه‌سی مشهود وقلعه‌سی مشهوردر . منسوب اولدیغی قضایه (سرای) قصبه‌سی مرکز اتخاذ ایدلمشدر . مذکور قصبه ایسه (وان)ك ۱۸ ساعت سمت شرقیسنده وحدوده ٤ ساعت مسافه‌ده‌در . بوقضاده کوزل نقشلی سجاده وکلیم وهردرلو کردجه‌لری اعمال اولنور . (خوشاب) قصبه‌سنه کیدن یول اوزرنده (نورکوح) کدیکی واردر .

(ارضروم ولايتى)

حدود — سكنه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — ارضروم ولايتى (وان) ، (طربزون) ولايتلرى بيننده و روسيه‌نك (قافقاسيه) قطعه‌سى ايله (سيواس) ولايتى آره‌سنده واقع و جنوب غربيسنده (معمورة العزيز) ، (دياربكر) ، (بتليس) ولايتلرى كائندر .

سكنه — مذكور ولايتده ذكور واناث اوله‌رق تقريباً ٥٥٥,٥٠٠ قدر نفوس موجوددر . بونلردن ٤٤٢,٠٠٠ مقدارى مسلمدر .

تعريفات طبيعيه — ارضروم ولايتنك ارضى طاغلق وقيشى غايت صغوق وسوركليدر . ولايتك جهت شرقيه‌سنده و (ايران) ، (قافقاسيه) ، (دولت عليهٔ عثمانيه) حدودلرى اوزرنده آناطولى سلسلهٔ جبالنك عقده نقطه‌سى اولان (آغرى) ديدكلرى (آرارات) نامنده‌كى جبل واردر . (شاه يول) ، (چنكل) ، (كوسه) (شيريان) ، (بنكول) اسملريله ياد اولنان طاغلر مذكور الاسم (آرارات) طاغندن غربه طوغرى آيريلان قسمنده داخلدر .

(مجنكرد) حذاسنده ٢٥٩٠ مترو ارتفاعنده (صوغانلی) طاغی نامیله بر سلسله دها موجوددر. بوسلسله (چوروح) ، (فرات) حوضه‌لرینی بربرندن تفریق ایلر .

(ارضروم) ولایتنك (وان) ولایتی ایله اولان حدودی اوزرنده (آلاطاغ) و (خرپوط) ولایتی ایله آره‌سنده (موزور = منظور) اسمنده‌کی طاغلر واردر . بونلردن باشقه ولایت مذکوره‌نك طرف شمالیسنده و (طربزون) ولایتی ایله بیننده (بالحار = بالاحور) سلسله‌سی موجوددر . بونك جنوبنده شرقدن غربه‌طوغری‌امتداد و (درسم) طاغلرینی‌تشکیل‌ایدن برسلسلهٔ جبال دها واردرکه باشلیجه اقسامی (دوملی)، (کوك) و (ارضروم) ایله (بایبورت) آره‌سنده (طربزون) ی (ارضروم)ه وصل ایدن مشهور شوسه‌نك کذرکاهنده (قوپ) طاغلریدر .

مذکور الاسامی‌طاغلردن (کوسه) ، (شیریان) طاغلری آره‌سنده (قره‌دربندبوینی) ، (طاهر کدیکی) و (حسن‌قلعه) ایله (ارضروم) بیننده (دوه بوینی) کچیـدی و (اولتی) ایله (ارضروم) میـاننده (کورجی بوغازی) و (ارضروم) ایله (وان) طریقی آره‌سنده (پالان‌دوکن) کچیدی‌وکذا (ارضروم) ایله (بایبورت) آره‌سنده (قوپ طاغی بیونی) و (بایبورت) ایله (طربزون) آره‌سنده (قازقلی) و (قولات) بیونلری واردر .

(آراس) چاینك و (فرات) ، (مرات) ، (چوروخ) صولرینك قسم اعلالری ولایت مذكوره داخلنده جاریدر . ولایتك شرقنده و (بایزید) جوارنده (سنك) یایلاسنده بر آیاق ایله (آراس) چاینه آقان (بالقلی كول) وبونك جوارنده (قازلی كول) ، (آق كول) ، (دیبسز كول) ، (قزل كول) نامنده برقاچ كول موجوددر . بونلردن بعضیسنده اعلا (آطه) بالغی بولنور . بوجنس بالق دریا بالقلرندن دها لذیذدر .

محصولات ارضیه وصناعیه — بوولایتك اووه ووادیلرینك هواسی لطیف واراضیسی محصولدارومنبتدر . (پاسینلر اووه‌سی) محصولاتیله مشهوردر . محصولات ارضیه‌سنی حبوبات متنوعه وانواع میوه‌دن ومعمولاتی اعلا (حالی) ، (كلیم) ، (سجاده) ، (كچه) ، (اسلحه) واونیٔ سیم و نحاسه متعلق اشیادن عبارتدر .

— صورت اداره —

ارضروم ولایتی اداره خصوصنده (ارضروم) (ارزنجان = ازركان) ، (بایزید) اسملریله اوچ عدد سنجاغه تقسیم اولنمشدر . مقر ولایتی (ارضروم) شهری اولوب (ارزنجان) ، (بایزید) قصبه‌لری سنجاق مركزلریدر . مذكور سنجاقلری تشكیل ایدن قضالر ایله مركز اداره‌لری بروجه آتی جدولده كوسترلمشدر .

ارضروم سنجاغی			بایزید سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری	صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
۱	بایبورد	=	۳	دیادین	=
۳	پاسینلر	حسن قلعه	۳	قره‌کلیسا	=
۳	خنس (تکمان)	=	۳	الشکرد	طوپراق قلعه
۴	کیغی	نمران	۳	عنتاب	دوطاق
۳	ترجان	ماما خاتون		ارزنجان سنجاغی	
۳	تورتوم	نخاح	۳	کماخ	=
۳	اسپر	همشین	۳	قوری‌چای	حسن اووه
۴	کسکیم	ارسیص	۳	رفاهیه	کرجانیس
۳	نامروان	=	۲	قوزیچان	پلومر

— احوال بلاد مشهوره —

ارضروم شهری — شهر مذکور آناطولئ شاهانه‌نك مواقع مهمه‌سندن بریدر. اطرافی طاغلری ایله محاط و ۱۹۵۰ مترو ارتفاعنده براووه‌یه ناظر واشجار مثمره‌دن عاری بر طاغك اتکنده مبنیدر. شرقنده (دوه بیونی) وجنوبنده (پالان دوکن) طاغلری موجوددر. (ارضروم)ك اصول جدیده اوزره یاپلمش استحکاملری واردر. مذکور شهرده اهلیتلی هرنوع اهل صنعت بولنور. شهرك اسکله‌سی اولان (طربزون)ه قدر یاپلمش منتظم شوسه‌سی اولدیغندن اهمیت تجاریه‌سی واردر. فقط هواسی قشین غایت صغوق اولوب محروقاتی آزدر. ارضرومك ایکی

اوچ ساعت بعدنده بعضیلری چلیکلی و بعضیلری کوکرتلی صولری حاوی ایلیجه وقایلیجه‌لر اولوب بونلرك سزی وقاشنمه علتلرینه وعلل سائره‌یه منفعتلری مجربدر.

ارزنجان قصبه‌سی — (ارزگان) اسمیله یاد ایدیلن بو قصبه مقر ولایت اولان (ارضروم)ك جانب غربیسنده و ٣٤ ساعت قدر بعدنده اطرافی طاغلر ایله محاط طقوز ساعت امتداد ایدن همواری اولان بر اووه‌ده مبنیدر.

(ارزنجان) موقعنك اهمیتندن ناشی دردنجی اردوی همایونه مرکز اتخاذ ایدلدیکندن داخلنده قشله‌لر وابنیهٔ سائرهٔ عسکریه موجوددر.

قصبه‌نك اوکندن (فرات) نهری کچدیکی جهتله اراضیسنده هر نوع محصول یتشیر. بك چوق پلموق دخی حصوله کلیر.

ارزنجانده (احرام)، (سجاده)، (خوللی)، (خام طاقمی) (اوطه دوشمه‌سی)، (ایپك الاجه‌سی) نوقریه‌لرنده عجم شالنه مشابه بر نوع شال نسج اولنور. تیمور وکموشه متعلق شیلر یاپیلیر. نحاس معمولاتی دخی مرکز ولایته ومحال سائره‌یه کوندریلیر.

ارزنجانه ایکی ساعت مسافه‌ده کوکردلی وحرارتی معتدل بر قاپلیجه واردر.

بایزید قصبه‌سی — یلدیرم بایزید حضرتلری طرفندن بنا ایدیلن بعده کور قصبه‌سی ارضرومك ٦٠ ساعت مسافه‌ده شرقیسنده بر طاغك اتکنده مبنی ومناره‌لی بر برج ایله محاطدر. قلعه‌سی دخی

مشهوردر . هواسی قشین صغوق ایسه‌ده یازین کوزلدر . اراضیسنده کلیتلی حبوبات ومیوه وسبزه یتشیر . نفس قصبه‌ده لوازمات ضروریه‌یه متعلق صنایع اوسته‌لری بولندیغی کبی قضا داخلنده دخی اعلا سجاده‌لك کچه وکردحالیلری نسج واعمال اولنو . قصبه‌نك ایران وکرجستان ایله خیلی تجارتی واردر .

(آغری) طاغنك یاننده (کوچك آغری) طاغی اتکلرنده (طانیاة) مغاره‌لری دینلکه مشهور غایت واسع متعدد مغاره‌لر موجوددر .

بایبورد قصبه‌سی — مقر ولایتك غربنده و ٢٥ ساعت بعدنده و (ارضروم) دن (طربزون) ه کیدن بیوك جاده اوزرنده‌در . (چوروح) صویی قصبه درونندن جریان ایتدیکی جهتله محصولات ارضیه‌سی برکتلیدر .

قصبه‌نك بر چاریك مسافه‌سنده غایت یاغلی جنسندن اوله‌رق کمور معدنی ظهور ایتمشدر .

حسن‌قلعه قصبه‌سی — ارضروم سنجاغنك حاوی اولدیغی (پاسینلر) قضاسنك اداره مرکزیدر . موقعی مقرولایتك جهت شرقیه‌سنده و ٦ ساعت بعدنده وبیوك‌اووه‌نك اورته‌سنده‌وصرپ برقیانك اتکنده‌در . (آراس) نهری توابعندن (پاسین) صویی قضایی اروا واسقا ایتمکده‌در .

قضا داخلنده نسج واعمال ایدیلان (کلیم) ، (سجاده) ، (کچه) ، (احرام) ، (عادی شال) درون‌قضاده فروخت‌ایدلدیکی

كبى (ارضروم) شهرى ايله جوار قضالره كوتوريلوب صاتيلير. مذكور قصبه‌نك كوكرد وتيمور معدنلرينى حاوى متعدد قاپليجه‌لرى واردر .

قضانك (كاللو) قريه‌سى جوارنده چيقان كرچ و(تورتان) قريه‌سنده ظهور ايدن آلچى طاشـلرى درون قضـاده صرف اولندقدن باشقه قضله‌سى (ارضروم)ه كوتوريلوب فروحت ايديلير. (آغا) قريه‌سى جوارنده چيقان (صال طاشى) و (قامبر) قريه‌سنده‌كى (قرمزى طاش) مشهور اولوب ابنيهٔ جسيمه‌ده استعمال اولنور .

جسامتيله مشهور اولان (صوغانلى) طاغى اورمانندن حاصل اولان انواع كراسته و حطب وكمور داخل قضـاده صرف ايدلدكدن باشـقه (ارضروم) ، (بايزيد) سنجاقلرينه نقل ايله فروخت اولنور .

كماخ قصبه‌سى — (ارزنجان) سنجاغى قضامركزلرندن برى اوله‌رق مقر ولايتك غربنده و (فرات) نهرى كنارنده قديم بر بلده‌در . (ارزنجان) ه دخى اوزاقلغى ٦ ساعتدر. قصبه‌نك اسكى برقلعه‌سى وارضرومه كيدر منتظم يولى واردر . (كماخ) ايله (ارزنجان اووه‌سى) بيننـده (كماخ بوغازى) اسمنده غايت طار وبر ساعت امتدادنده بر بوغاز موجوددر.

جدولده مذكور (ديادين) ، (قره كليسا) ، (الشكرد)، (عنتاب) قضالرى بايزيد سنجاغى ملحقاتندندر .

وسطده واقع ولايات

بتليس

حدود — سكنه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — ولايت مذكوره (وان) كولنك غربنده واقع اولەرق شرقنده (وان) وشمالنده (ارضروم) وغرب وجنوب غربيسنده (دياربكر) لوجنوبنده (موصل) ولايتلرى كائندر .

سكنه — بتليس ولايتنك مقدار سكنەسى ٢٤٠,٠٠٠ قدرى اسلام اولەرق ٣٥٠,٠٠٠ رادەسندەدر .

تعريفات طبيعيه — بو ولايتك اراضى طاغلقدر . باشليجه طاغلرى سمت شماليده و (وان) ولايتى جهتنده (سيجان) و (وان) كولى غرب ساحلى قربنده (نمرود) [٣٣٠٠ متره ارتفاع] و (ارضروم) ولايتى طرفنده (بنكول) اسملريله ياد ايديلن جبللر دوره (آرارات) طاغى شعبانندن عد اولنان (بتليس) طاغلرينك مشهور تپەلرى دخى (خاندوش) و (دارقوش) اسملريله تسميه اولنور .

(بتليس) ولايتى داخلنده (بولانيق) قضاسنده (بولانيق)

و (آخلاط) قضاسنده ٤ ساعت محيطنده (نازك) كوللرى بولنديغى كبى (جبل نمرود) شاهقەسنده دخى غايت انكين وسياه بر كول موجوددر . بو كولك صوبى صيجاق اولوب درونده بر نوع سياه و آغر وپارلاق طاشلر واردر . (نازك) كولنك صوبى دخى بر آياق واسطەسيله (وان) كولنه آقمقدەدر .

محصولات ارضيه وصناعيه — ولايت مذكورەنك ارضى هر نه قدر طاغلق ايسەده حبوبات يتشديرمكه صالحدر . طاغلرنده ايسه (مرمر) معدنلرى واردر . (موش) جوارنده دخى (دكرمن طاشى) اعمال ايدرلر . ولايتك بزلرى وابيك منسوجاتى و (بتليس) ، (سعرد) طرفلرينك شياق وكليم اعمالاتى مقبولدر .

— صورت اداره —

بتليس ولايتى اداره خصوصنده (بتليس) ، (موش) ، (سعرد) ، (كنج) نامنده درت عدد متصرفلغه منقسمدر . مقر ولايت (بتليس) شهرى اولوب حاوى اولديغى سنجاقلردن (موش) ، (سعرد) سنجاقلرينك مركز ادارەلرى همنامى اولان قصبەلردر . (كنج) سنجاغنك مقر ادارەسى ايسه (آردوشين) قريەسيدر . مذكور سنجاقلرى تشكيل ايدن قطعه وقضالر مركزلرينك آتيده كى جدولدن مستبان اولور .

ناحیه	بتلیس سنجاغی — قضالر	مرکز اداره‌لری
١	آخلاط	=
١	خیزان	آشاغی قره صو
١	موطیکی	کینزو
	موش سنجاغی	
١	بولانیق	قوپ
١	ملازکرد	قلعه قریه‌سی
١	وارطو	کوکوم
٣	صاسون	قابلجوز

ناحیه	سعرد سنجاغی — قضالر	مرکز اداره‌لری
١	شروان	کفره
١	آروه	ده
١	غرزان	زوق
١	پروادی	=
	کنج سنجاغی	
٢	قولب	پاسور
١	جباقچور	چولیك

— احوال بلاد مشهوره —

بتلیس شهری — (وان) کولنك ٦ ساعت جانب غرب جنوبیسنده و (شرقی دجله) نهری توابعندن (بتلیش) چایی کنارنده و طاغلر اتکنده مبنی وهواسی ومنظره‌سی لطیف و تجارتکاه قدیم بر بلده‌در . قصبه‌نك باشلیجه بر ر تپه‌دن متشکل سکز منفرد محله‌سی واردر. درون شهرده اوفاق کوپریلر ایله کچیلیر متعدد ایرماقلر موجوددر. خانه ودکانلرینك اکثریسی منفرد باغچه‌لر ایله محاطدر. (وان) کولنك جهت غربیه‌سنده (طاطوان) نامیله بنام بر اسکله‌سی واردر. بتلیسك حاصلاتی بو اسکله ایله نقل اولندیغی کبی (وان) دن دخی (بتلیس)ه میوه و امتعه کلیر .

قصبه‌نك باغچه‌لرنده نار آغاجلرینك کثرتندن ناشی نار حاصلاتی

زياده‌در . بتليس قضاسنده قرمزی و بياض بزلر و (شيله) تعبير اولنور بر نوع پانطوللق متاعلر نسج ايديليير. اراضيسنده دخی انواع معادن موجود اولديغی كبی بر نوع صاری، سياه، قرمزی مرمر معدنلری بولنه‌رق اخراج و استعمال ايدرلر.

موشه قصبه‌سی — مقر ولايتك ١٢ ساعت غربنده و (مرات) چايی آياقلرندن اولوب موش اووه‌سنی اروا ايدن (قره صو) نامنده‌كی چايك قربنده ولطيف بر تپه‌نك اطرافنده مبنيدر. قصبه‌نك ايام صيفده هواسی ايكی ماه قدر غايت صيجاق اولور ايسه‌ده عموماً لطيفدر .

اراضيسنده انواع حبوبات و اوزوم و ميوه حصوله كلير. تجارتی دخی اهميتليدر . مذكور قصبه جسيم بر اووه‌يه ناظر اولوب اطرافنی جبال متسلسله احاطه ايتمشدر . بو طاغلردن برنده بر نوع سياه و قرمزی طوپراق چيقوب اهالی بو طوپراقدن دستی، برداق و چوملك اعمال ايده‌رك استعمال وجوار قريه‌لرينه ايصال ايدرلر. نفس قصبه‌ايله بعض قريه‌لرنده چوقه‌يه مشابه بياض و مائی شالار و قرمزی و بياض بزلر و يوندن كليم و كچه و امثالی امتعه نسج و اعمال اولنور. درون قضا و محال سائره‌ده صاتيليير.

سعرد قصبه‌سی — (سعرد) مقر ولايتك غرب جنوبيسنده و١٦ ساعت بعدنده و(دجله)نك (بهتان) نامنده بر آياغی قربنده مرتفع طاغلر آره‌سنده مبنی كوچك بر قصبه‌در . بو قصبه‌نك

هواسی لطیفدر . اهالیسی عرب و کرد لسانی تکلم ایدرلر . (سعرد)ك ارضی طاغلق اولدیغی جهتله اکثری حاصلات استرلر ایله نقل اولنور .

(سعرد)ه ملحق (شروان) قضاسنك رزاقی اوزومی، پکمزی مقبول ومشهوردر.

آردوشین قریه‌سی — گنج سنجاغنك اداره مرکزیدر .

اخلاط قصبه‌سی — بتلس سنجاغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق (وان) کولی کنارنده و(نمرود) طاغی اتکنده بر شهر قدیمك خرابه‌سی اوزرنده مؤسسدر. مرکز ولایته اولان بعدی ٨ ساعتدر .

قصبه‌نك صغوغی زیاده ایسه‌ده محصولاتی چوقدر. (الما)، (جویز) کبی میوه محصولاتی کثیردر. آخلاطده نقشلی ومعتبر (کلیم)، (سجاده)، (کچه)، (چوراب) و(توزلق)، (الدیوان) اعمال وبین‌الاهالی استعمال اولنه‌رق خارجدن مشتریلرینه دخی فروخت اولنور.

ملازکرد قصبه‌سی — موش سنجاغی قضا مرکزلرندندر. بوقصبه مقر ولایتك سمت شمال شرقیسنده ومرکز لوایه ٢٠ ساعت مسافه‌ده‌در. منسوب اولدیغی قضایی (مرات) نهری ارواایتمکده‌در. قضانك جنوب شرقیسنده (سبحان) طاغی بولنور.

❁ دیاربکر ولایتی ❁

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — دیاربکر ولایتی (بتلیس)، (حلب) ولایتلری بیننده واقع اولەرق جنوب شرقیسنده (موصل) ولایتی و (زور) متصرفلغی وشمالنده (ارضروم) وشمال غربیسنده (معمورة العزیز) ولایتلری کائندر.

سکنه — ولایت مذکورەنك مقدار سکنەسی ٤٧٠,٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکدەدر. بونلردن جزئی مقداری خیمه نشین کردلردن عبارتدر. نفوس موجوده ایچنده ٣٠٠,٠٠٠ قدری مسلمدر.

تعریفات طبیعیه — دیاربکر ولایتنك اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق وعارضەلی اولوب (قرەجه طاغ) ایله (آشید)، (محراب) اسملرندەکی طاغلر باشلیجه طاغلریدر. بونلردن (قرەجه طاغ) (دیاربکر) ك جنوب غربیسنده برقوس تشکیل ایلمشدر، (آشید) طاغی ولایتك شرقنده و (محراب) طاغی ایسه غربندەدر.

(دجله)، (فرات) نهرلری دخی مذکور ولایتك انهارندن معدوددر. بونلردن (دجله) نهری ولایتك شمال وشرقندن

و(فرات) نهری غربندن مرور ایتمکده‌در . (قوری چای) ایله (بطمان) صویی مذکور الاسم (دجله) نهرینك باشلیجه قوللرینی حاصل ایتمشدر . (فرات) نهری توابعندن (کوکصو) غربنده جریان ایتمکده و(خابور) نهرینك بر آیاغی دخی ولایت مذکوره داخلندن نبعان ایلمکده‌در . (کولجك) نامنده‌کی کول ایسه ولایتك شمال غربیسنده‌در .

محصولات ارضیه وصناعیه — دیاربکر ولایتنك هواسی یازین پك صیجاق ایسه‌ده صاغلمدر . اراضیسی اولدقجه منبت و محصولدار اولوب (حبوبات) (پاموق) ، (اوزوم) ، (توتون) کلیتله حصوله کتیریر . (دجله) نهری کنارلرنده دیاربکر ترلالرینك یتشدیردیکی قاوون و قارپوزلر جسامتله معروفدر . معادندن دخی (قلای) ، (دمر) ، (باقر) معدنلری واردر . حتی (ارغنی) جهتنده باقر معدنلرینك اك کوزل طمرلری بولنور . دیاربکرك اورمانلری دخی مشهوردر ، فقط اسباب نقلیه‌نك بولنه‌ماماسندن اهالی پکده استفاده ایده‌مامکده‌در . (دیاربکر)ك (الاجه‌سی) مشهور وعجم شالنه مشابه (شاللری) و شام قماشی مثللو قماشلری مقبولدر . بو ولایتك اسکله‌لری غایت اوزاق اولدیغندن نقلیات اکثریا (دجله) اوزرنده کلکلر واسطه‌سیله اجرا اولنور .

— صورت اداره —

دياربكر ولايتى اداره خصوصنده (دياربكر)، (ماردين)، (ارغنى) نامنده اوچ عدد سنجاغى حاويدر . مقر ولايتى (دياربكر) شهرى اولوب (ماردين)، (ارغنى) قصبه‌لرى سنجاق مركزلريدر. مذكور سنجاقلرى تشكيل ايدن قضالر دخى بروجه آتى جدولده كوسترلمشدر.

دياربكر سنجاغى			ماردين سنجاغى		
صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى	صنفى	قضالر	مركز اداره‌لرى
۳	سيوه‌رك	=	۲	نصيبين	=
۳	سيلوان	مفارقين	۳	جزره	جزيرهٔ ابن عمر
۳	ليجه	=	۳	مديات	=
۳	ديرك	=	۳	عوينه	=
۳	بشيرى	=	۲	رأس العين	=
ارغنى سنجاغى					
۳	پالو	=			
۳	چرميك	=			

— احوال بلاد مشهوره —

دياربكر شهرى — آسياى عثمانيه‌ده كائن بلاد مشهوره و مستحكمه‌دن برى اوله‌رق (دجله) نهرينك صاغ كنارنده مبنيدر. اطرافى ايكى قله‌لى بر سور ايله چورلمشدر. شهرك اشجار نفيسه يتشديرر كوزل باغچه‌لرى ومنتظم ومشهور

جامعلری ومناسترلری وچارشی وبازارلری واردر . خارجدن منظره‌سی پك كوزلدر. داخلاً سوقاقلری طار وخانه‌لری سیاه طاشدن معمولدر. هواسی دخی یازین زیاده صیجاق وقشین بالعكس صغوقدر . اهالیسنك مقداری دخی ۳۰,۰۰۰ قدری مسلم اوله‌رق ۴۷,۰۰۰ راده‌سنده‌در .

شهر مذكورده پاموق و ایپك قماشلرینك انواعی نسج و هرنوع مطبخ وسفره‌یه متعلق باقر ادواتی اعمال ایدیلیر .

ماردین قصبه‌سی — مقر ولایتك جنوب شرقیسنده و ۲۱ ساعت بعدنده وكندی اسمی ایله مسمی جبلك ذروه‌سنده (الجزیره) قطعه‌سنك نقطهٔ حاكمه‌سنده مبنی قدیم بر بلده‌در .

(ماردین) قصبه‌سنك اعمالاتی (سختیان) ، (بز) واخراجاتی پاموقدر . هواسی هرنه‌قدر لطیف ایسه‌ده صویی آزدر .

ارغنی قصبه‌سی — (ارغنی معدنی) دخی دنیلن بو قصبه مقر ولایتك ۱٦ ساعت سمت شمال غربیسنده غایت كوزل برموقعده‌در . قصبه اوكندن (دجله) نهری توابعندن همنامی اولان چای جریان ایتمكده‌در. اوزرنده بركاركیر وبرقاچ اخشاب كوپریسی واردر. وباغ و باغچه‌لری دخی چوقدر .

مذكور قصبه‌نك هواسی براز وخیمدر. طاغلرنده دخی

كموش معدنى چوقدر . (ارغنى) نك باقر معدنى مشهوردر . حتى (محراب) طاغنده دخى مذكور معدندن خيلى ظهور ايتمكده‌در . بو معدن هجرتك ٦١٢ تاريخنده كشف اولنمش وجوهرى نحاس وكوكرت وتيموردن عبارت بولنمشدر .

(ارغنى) قضاسى داخلنده (ارغنى معدن) قصبه‌سندن باشقه برده (ارغنى) قريه‌سى موجود وبوقريه‌نك هواسى لطيف وباغ وباغچه‌لرى مبذولدر. يازين تبديل هواايچون تا دياربكردن دخى كلن بولنور. قلعه‌سى داخلنده (ذوالكفل) عليه السلامك مقام عاليلرى واردر . قلعه داخلنده‌كى صو صهرنجلرينك صويى لذيذ وايام صيفده غايت صغوقدر .

سيلوانه قضاسى — دياربكر سنجاغى قضالرندن اولوب مركز اداره‌سى (مفارقين) قصبه‌سيدر .

بو قصبه مقر ولايته ١٦ ساعت اوزاقدر . درون قصبه‌ده آثار عتيقه چوقدر. بونلرك ايچنده مصنع بر بنا واردركه اون ايكى پنجره‌سى اولوب كونش مذكور پنجره‌لرك هر برينه بر ساعت اورر يعنى صباحلين ساعت برده برنجى پنجره‌يه وايكيده ايكنجى پنجره‌يه واون ايكيده اون ايكنجى پنجره‌يه كونش اوردقدن صوكره غروب شمس واقع اولور .

(سيلوان) قضاسنك قسم شماليسنده (سيلوان) طاغى

واردر. بوطاغك جنوب اتكلرندن بر قاچ چای نبعان وجنوبه طوغری جریان ایدەرك (دجله) نهرینـه دوكیلور . بونلرك باشـلیجەلری (پاموقلی صو) ، (بطمان) صولریدر . مذكور (بطمان) صوبی اوزرندەكی كوپری شایان تماشا آثاردندر .

مقر ولایتك ۱۸ سـاعت بعد شمالیسـنده كائن (لیجه) و ۱۰ ساعت قدر جنوبنده واقع (دیرك) و ۲۰ ساعت غربنده بولنان (سیوەرك) قصبەلری دیاربكر سنجاغی ملحقاتندندر .

بونلردن (لیجه) و (سیوەرك) قصبەلرینك آثار عتیقەسی چوق وباغ وباغچەلری مبذولدر . (سیوەرك) قصبەسنك خراب اولمش جسیم بر قلعـەسی والیوم ایشـلدلمكده بولنان زیرزمین حمامی واردر .

نصیبین قصبەسی — ماردین سنجاغی قضا مركزلرندندر . بو قصبه مقر ولایتك ۲۹ ساعت قدر جنوب شرقیسـندەدر . (فرات) نهری توابعندن بری قصبه اوكندن جریان ایدر .

قصبه ایله (ماردین) آرەسندەكی چولده (دارا) قریەسی واردر . بو قریەنك آثار عتیقەسی چوقدر .

جزره قصبەسی — بوكا (جزیرۀ ابن عمر) دیرلر. مذكور قصبه ماردین سنجاغی قضا مركزلرندن اولەرق مقر ولایتك (ماردین) طریقی ایله ٥٤ سـاعت جانب جنوب شرقیسـنده

و (دجله) نهری کنارنده‌در . قصبه‌نك اوکنده ونهر اوزرنده
خراب وکارکیر بر کوپری واردر . مذکور قصبه وقتیله خیلی
معمور اولوب بر چوق ذواتك و خصـوصیله مورخ مشهور
(ابن اثیر) ك مسقط رأسـیدر . فقط شمدیکی حالده هواسنك
وخامتنـدن ناشی کوچك بر قصـبه حکمنه تنزل ایلمشـدر .
منسـوب اولدیغی قضـانك ۲۱۹ قریه‌سی و همان جمله‌سی مسلم
اولمق اوزره ۳۵,۰۰۰ قدر اهالیسی واردر . اراضیسی منبت
ومحصولدار اولوب حبوبات متنوعه وانواع میوه و (پاموق) ،
(توتون) حصوله کتیرر .

(جزره) قضاسی شرقنـده (جودی) نامنـده اوزری
اکثریا قار ایله مسـتور یوکسـك بر جبل واردر . بو جبل
(حضرت نوح) علیه السـلامك طوفان زماننـده کمیسـنك
ایلیشـوب طوردیغی محل اولدیغی جهتـله مشهور و حضرت
مشار الیهك ذروهٔ جبلده بولنان مقام عالیلری زیارتکاهدر .

(عوینه Aviné) ، (مدیات) قضالری (ماردین) سنجاغنك
شمال شرقیسنه مصادفدر . بونلردن (عوینه) قضاسنی (دجله)
نهرینه منصب اولان (کوکچه صو) اروا ایدر . (مدیات) قضاسنه
ملحق اولان (حسنکیف) ناحیه‌سـنك خانه‌لرینك اکثریسی
طاشدن اویولمش ومتعدد اوطه‌لری حاوی بولنمشدر .

(پالو) ، (چرمیك) ، (رأس العین) قصبه‌لری (ارغنی)

سنجاغی ملحقاتندندر . بونلردن (پالو) قصبه‌سی باغ و باغچه ایله مزین ودرونی (فرات) نهری ایله ریاندر . قصبه‌نك نهر اوزرنده کوزل ومتین بر کوپریسی واوسته‌تنده یکپاره بر طاش اوزرنده محکم بر قلعه‌سی ودروننده بعض آثار عتیقه‌سی موجوددر .

(چرمیك) قصبه‌سنك اسکی بر قلعه‌سی وباغ وباغچه‌لری وامراض جلدیه‌یه نافع ایلیجه‌سی واردر . یاز موسمنده مذکور ایلیجه‌یه بر چوق خلق طوپلاندیغندن اهالیٔ قصبه بو یوزدن خیلی تجارت ایدر . (قزل چبوق) چایی دخی قضایی اروا ایده‌رك (فرات) نهرینه جریان ایتمکده‌در . (چرمیك) قضاسنك اراضیسی جزئی عارضه‌لی اولوب طوپراغی منبتدر . محصولاتی حبوبات متنوعه ایله انواع میوه‌دن عبارتدر . اوزومی دخی مشهوردر .

(رأس العین) قصبه‌سی دخی (خابور) نهری توابعی ایله احیا اولنور بر اراضیده کائندر .

﴿ معمورة العزيز ولايتی ﴾

حدود — سكنه — احوال طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — اناطولئ شاهانه‌نك وسط ولايتلرندن اولان (معمورة العزيز) ولايتی شمالاً (ارضروم)، (سيواس) وشرقاً (ارضروم)، (دياربكر)، وجنوباً (حلب) وغرباً (حلب)، (سيواس) ولايتلری ايله محاط ومحدوددر.

سكنه — مذكور ولايتده ٤٣٠,٠٠٠ نفوس تخمين ايدلمكده‌در. بو نفوسك ٣٩٠,٠٠٠ قدری اسلامدر.

تعريفات طبيعيه — بو ولايتده عشائر متمكنه‌نك يايلاقلری اولان (صاری چيچك) طاغی ايله (كول طاغی)، (الما طاغی)، (بك طاغی)، (آق طاغ)، (نخودلی طاغ)، و (موزور) طاغی ايله (چتال تپه) واردر.

(مرات)، (فرات)، نهرلری بو ولايتده تلاقی ايتدكلری جهتله مذكور نهرلر ايله توابعندن (چالتا)، (قوری چای) (طوخمه)، (عربان) اسملرنده‌كی چايلر (معمورة العزيز) ولايتنی اسقا واحيا ايتمكده‌در.

(باش كول)، (معدن كولی) بونلر (آق صو) واسطه‌سيله (جيحان) نهرينه صو ويررلر.

حاصلات ارضيه وصناعيه — معمورة العزيز ولايتنك ارضی

ایکنجی درجه‌ده منبت اولوب حاصلات ارضیه‌سی (حنطه) ، (شعیر) ، (چاوق) وبعض محللرنده (پرنج) ، وکلیتلی (اوزوم) ، (قیصی) ، (دود) در . میوه‌لری کثیر و (قاوون) ، (قارپوظ) ی مبذولدر . (آفیون) دخی چند سنه‌در حاصلات ارضیه‌سی صره‌سنه داخل اولمشدر . هر طرفنده آری بسلنوب اکثر اهالی عسل اکلیله شکر استعمالنه او قدر میل حاصل ایتمزلر .

ولایتك (کلیم) ، (سجاده) ، (عبا) و (شیاق) کبی شیلری و ایپکدن معمول قماشلری معمولات صناعیه‌سندن معدوددر .

مذکور الاسامی (مرات) ، (فرات) نهرلرینك معبرلرنده متعدد قایقلر ایشلمکده و بلدیه‌لر ایچون بر خیلی واردات حصوله کتیرمکده‌در . بومعبرلردن بری دیاربکرك ارغنی سنجاغنه مربوط (پالو) جوارنده و دیکری (درسم) ك (چارسنجاق) قصبه‌سی طرفنده واوچنجیسی (خرپوت) ه التی ساعت مسافه‌ده اولان (آشوان) نامنده‌کی محلده ودردنجیسی (کبان معدنی) پیشکاهنده‌در . بونلردن باشقه چند محلده دخی سفینه ایشلمکده‌در .

ترکیبنده (قورشون) ، (کموش) ، (دمر) ، (باقر) بولنان (کبان معدنی) ولایت مذکوره داخلنده‌در .

— صورت اداره —

(معمورة العزیز) ولایتی اداره خصوصنده (معمورة العزیز)، (ملاطیه)، (درسم) سنجاقلرینه منقسمدر. مقرولایتی (خربوط) شهری اولوب (ملاطیه) سنجاغنك مرکز اداره‌سی (یکی ملاطیه) و(درسم) سنجاغنك اداره مرکزی (خوزات) قصبه‌لریدر. مذکور متصرفلقلرك حاوی اولدیغی قضالری دخی آتیده‌کی جدولده کوسترلمشدر.

معمورة العزیز سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	عربکیر	=
٣	کبان معدنی	=
٣	اکین	=
٣	پتورکه	=
ملاطیه سنجاغی		
٣	حصن منصور	ادی یمان
٣	بهسنی	=
٣	آقچه‌طاغ	آرقه (کوره‌جك)
٣	کاخته	=

درسم سنجاغی		
صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	اووه‌جك	=
٣	چمشکزك	=
٣	چار سنجاق	پرتك
٣	مازکرد	=
٣	قزل کلیسا	

— احوال بلاد مشهوره —

خربوط شهری — شهر مذکور استانبولك ٢١٥ ساعت

بعدنده ١٢٤٠ مترو ارتفاعی اولان بر تپه‌نك اوزرنده‌در. درونده ٢٦٧٥ قدر خانه و (حصن زیاد) نامیله بر خراب قلعه واردر. جوامع ومدارس ومکاتبی دخی کثیردر. شهرك یاز موسمنده هواسی معتدل وفقط ایام شتاده صغوغی شدتلیدر. جوار شهرده دخی لطیف باغ وباغچه‌لر موجوددر.

(معمورالعزیز) قصبه‌سی دخی (خرپوط)ك منسوب اولدیغی قضا داخلنده وبرساعت مسافه‌سنده وبراووه‌ده وبغداد جاده‌سی اوزرنده‌در. بغداد جاده‌سنك اس الحرکاتی (صامسون) اسکله‌سیدر.

مذکورالاسم شهر وقصبه‌نك منسوب اولدیغی (معمورة العزیز) قضاسی داخلنده ٣٦٠ قریه موجود وبونلردنا کثریسی قصبه اطلاقنه لایقدر.

ملاطیه شهری — اناطولی شاهانه‌نك بلاد معروفه وقدیمه‌سندن اولان (ملاطیه) قصبه‌سی (فرات) نهرینك صاغ جهتنده کنیش بر صحراده‌در. مذکور قصبه‌نك آب وهواسی لطیفدر. مرکز ولایته اولان بعدی دخی ١٨ ساعتدر.

اشبو شهر (ملاطیه) سنجاغنك مرکزی اولمغله مشهور و (اسکی ملاطیه) نامیله معروف ایدی. مؤخراً دائرهٔ حکومت آقار صولری چوق وباغچه‌لری کوزل اولان (یکی ملاطیه)

اسمنی ویردکلری (ملاطیه) نك صیفیه‌سی بولنان (آسپوزی) دینلن محله نقل ایدلمش اولدیغندن (ملاطیه) سنجاغنك اداره مرکزی شمدی (آسپوزی) قصبه‌سی بولنمشدر . اسکی شهرك ابنیهٔ جسیمه‌سی کوندن کونه خرابه میل ایدوب (آسپوزی) قصبه‌سی ایسه کسب معموریت ایده‌رك شهر قدیمه معادل اوله‌جق درجه‌یه کلمش اولدیغندن آز بر مدت ایچنده خیلیجه جوامع شریفه وابنیهٔ سائره بنا ایدلمش ومنتظم سوقاقلر دخی میدانه کتیرلمشدر . درون قصبه‌ده ایکی مناره‌لی یاپلمش اولان جامع شریف دخی (حمیدیه) نام عالیسی ایله یاد ایدلمکده‌در .

(ملاطیه) باغچه‌لرنده کماله کله‌جکی صره‌ده اوزرلرینه یاپشدیریلان اویولمش کاغدلر سببیله یازولی المالر حصوله کلیر .

خوزات قصبه‌سی — مقر ولایتك ١٢ ساعت سمت شمالیسنده طاغلق بر محلده‌در . موقعنك اهمیتندن ناشی درسم متصرفلغنه مرکز اتخاذ ایدلمشدر .

عربکیر قصبه‌سی — بو قصبه کندی اسمی ایله مسمی قضانك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ١٩ ساعت سمت غربیٔ شمالیسنده و (سیواس) ولایتی حدودی جوارنده‌در . قصبه‌نك هواسی لطیف وصویی مبذولدر . ارضی دخی منبت ومحصولدار اولوب هر درلو میوه یتشدیرر . اوزومی دخی مشهوردر .

(عربکیر) قصبه‌سنك عارضه‌لی بر یرده اولمسی حسبیله

خانه‌لری سیرك وباغ وباغچه‌لر ایله محاط اولدیغندن خارجدن منظره‌سی بغایت دلنشیندر. مذکور خانه‌لرك طاملری اوزرینه بر نوع ماوی طوپراق فرش ایدرلر. بو طوپراق عادتا آلچی کبی طاملری تأثیر باراندن محافظه ایلر. (عربکیر) ك محصولاتی (خرپوت) و (ملاطیه) جهتلرینك حاصلات ارضیه‌سنه ترجیح اولنور.

اکین قصبه‌سی — (معمورة العزیز) سنجاغنك حاوی اولدیغی قضالردن (اکین) قضاسنك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٢٢ ساعت سمت شمال غربیسنده و (ارضروم) ولایتی حدودی جوارنده و (فرات) نهری صاغ جهتنده‌در. قصبه‌نك اراضیسی طاشلق ایسه‌ده آقار صولری چوق اولدیغندن باغچه‌لری کوزل و میوه‌لری و خصوصیله دودی مشهوردر. خانه‌لری مرتفع وکوزل اولوب طاش و اخشابدن معمول واستانبولك خانه‌لرینه مشابهدر. قصبه‌نك هر نه قدر قیش موسمی صغوق ایسه‌ده موسم صیفده هواسی معتدلدر.

کبان معدنی قصبه‌سی — بو قصبه (کموش معدنی) اسمیله دخی یاد اولنور. مذکور قصبه (معمورة العزیز) سنجاغنك حاوی اولدیغی قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك ١٢ ساعت سمت غربیسنده و(فرات) نهری صاغ ساحلی قربنده‌در. مذکور قصبه معدن چیقاردقلری اثناده غایت معمور

واوچ بيك خانه‌يى جامع ايكن اليوم درت يوز خانه‌لى جسامتلى بر قريه هيئتنه تنزل ايتمشدر.

حصن منصور قصبه‌سى — (ملاطيه) نك ١٨ ساعت سمت جنوبيسنده و (فرات) نهرى واديسنده‌در.

قصبه‌نك (حصن منصور) تسميه‌سنك سببى ايسه امويلرك صوكى اولان (مروان بن محمد) زماننده بو حصنك اعمارينه (منصور) نامنده برى مباشرت ايتمسيدر.

مذكور الاسم قصبه‌نك منسوب اولديغى قضانك اراضيسى (فرات) نهرى واديسنه تابع بايرلردن عبارتدر. اداره مركزى اولان (آدى يمان) قريه‌سى قصبه‌نك ٩ ساعت بعدنده وهواسى وخيم اولان بر چول اورته‌سنده‌در.

كاهته قصبه‌سى — مذكور قصبه‌دخى (ملاطيه)نك ١٧ ساعت سمت شرقيسنده و(فرات) نهرى واديسنده برجبل اتكنده‌در. بو قصبه‌نك هواسى وخيمدر . آناطولى شاهانه‌نك جبال مشهوره‌سندن اولان (الما) طاغى قصبه‌نك شمال طرفنده‌در.

(اووه‌جق)، (چمشكزك)، (چارسنجاق)، (مازكرد)، (قزل كليسا)، قضالرى درسم سنجاغنى تشكيل ايتمشلردر. (اووه‌جق)ك مركز ولايت اولان (معمورة العزيز)ه بعدى ١٨ و(چمشكزك)ك ١٠ و (چارسنجاق)ك مركزى اولان (پرتك)ك ٤ و (مازكرد)ك ١١ و (قزل كليسا) نك ١٩ ساعتدر.

﴿ سیواس ولایتی ﴾

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — (سیواس) ولایتی آناطولئ شاهانه‌نك وسط ولایتلرندن اوله‌رق شمالنده (طربزون) وشرقنده (ارضروم)، (معمورة العزیز) وجنوبنده (حلب)، (اطنه) وغربنده (انقره)، (قسطمونی) ولایتلری کائندر .

سکنه — ولایت مذکوره‌ده اکثریسی اسلام وباقیسی ملل مختلفه‌دن عبارت اوله‌رق ۹۵۰,۰۰۰ قدر نفوس واردر .

تعریفات طبیعیه — سیواس ولایتنده منبت وادیلر ومزروع یایلالر واورمانلی طاغلر واردر. بوطاغلردن (کنبد)، (قطران) طاغلری ولایتك سمت شمالیسنده و(طوشان)، (کوسه)طاغلری و(دوه‌جی) طاغی ایله (آق طاغ) شعباتندن اولان (نعلبند) طاغی غربنده و(خنزیر) طاغی ایله (بین بوغا) طاغی جنوبنده و(صاری چیچك) طاغی سمت شرقیسنده واقعدر . وسط ولایتده دخی (قره‌بل) [۳۲۸۰ مترو ارتفاع] (چاملی بل) نامنده‌کی جبللر ایله (توقاد) چاینه منبع اولان (کوسه) طاغی موجوددر .

مذکورالاسامی طاغلردن (طوشان) طاغی ایله (آماسیه) جوارینه قدر بر انحنای مخصوص ایله ممتد اولان (کوسه)طاغی

بيننده‌كى اراضى‌يه (صولواووه) تعبير ايتدكلرى مثللو (توقاد) ايله (زيله) قصبه‌سى آره‌سنده‌كى (قزل ايرمق) واديسنه دخى (قاز اووه‌سى) تسميه ايدرلر .

(سيواس) ولايتنى (قزل ايرمق) ، (يشيل ايرمق) دينلن نهرلر ايله (يشيل ايرمق) توابعندن (كلكيت) چايى اروا واحيا ايتمكده‌درلر .

محصولات ارضيه وصناعيه — سيواس ولايتنك اقليمى لطيف وصحته نافع وطوپراغى عموميتله منبتدر . ارضى هر نوع حبوبات وميوه يتشديرر . (آماسيه) جهتنك (الما) ، (آرمود) ى ايله بر نوع سرد بغدايى مشهوردر . (ايپك) (كنوير) محصولى دخى كثيردر . باقر معدنلرينك‌ده شهرتى واردر .

ولايت مذكوره‌نك صنايعى پك كبرى ايسه‌ده دباغ صنعتى ايلرى كيتمشدر . (آماسيه) ، (توقاد) . (قره حصار) طرفلرنده (كليم) ، (شياق) ، (سجاده) كبى شيلر نسج اولنور . اخراجاتى (باقر) ، (بال) ، (ايپك) وسائره‌دن عبارتدر .

— صورت اداره —

سيواس ولايتى اداره خصوصنده (سيواس) ، (آماسيه) ، (توقاد) ، (قره حصار شرقى) سنجاقلرينه تقسيم اولنمشدر . مقر ولايتى (سيواس) شهرى اولوب حاوى اولديغى سنجاقلرك

مرکز اداره‌لری همنامی اولان قصبه‌لردر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر آتیده‌کی جدولده کوسترلمشدر.

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری	صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لر
	سیواس سنجاغی			آماسیه سنجاغی	
٢	عزیزیه	=	١	مرزیفون	=
٢	قوچکیری	زاره	٣	کوپری	وزیر کوپری
٣	دیوریکی	=	٣	مجید اوزی	حاجی کوی
٣	دارنده	=	٣	لادیق	=
٣	کرون	=	٣	حوضه	=
٣	تنوس	شهر قشله	٣	کموش حاجی صویی	معدن سیم
٣	حافیك	قوچحصار			
٣	ییلدیزایلی	یکی خان			
٣	بنیان حمید	صارمساقلی			

صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لری	صنفی	قضالر	مرکز اداره‌لر
	توقاد سنجاغی			قره حصار شرقی	
٣	اربعه	هرك		صوشهری	آندراس
٢	زیله	=		حمیدیه بالا	حمدیه
٣	نیکسار	=		قویلحصار	میشاق
				الوجره	مسعودیه ـ زیل (قره چایر)

ـ احوال بلاد مشهوره ـ

سیواس شهری ـ شهر مذکور اسکله‌سی اولان (صامسون)ك ٥٣ ساعت قدر جنوبنده و(قزل ایرمق)ك صاغ

ساحلندن ایکی کیلومترو آچیغنده و ١٣٠٠ مترو ارتفاعنده اولان یوکسک بر اووه‌ده مبنیدر . (طاوره) صویی شهرك ایچندن مرور برله خانه‌لره صو ویردکدن صوکره (قزل ایرمق) ه دوکیلور . مقدار نفوسی دخی ٢٠,٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولور . شهرك سوقاقلری طار وغیر منتظم و ابنیه‌سی سیاه کرپیجدن معمولدر . فقط (صامسون) ، (اونیه) اسکله‌لرینه قدر منتظم بر شوسه‌سی موجوددر . سیواسك (اونیه) یه اولان مسافه‌سی دخی ٤٧ ساعتدر . درون شهرده صوم مرمردن بنا اولنمش بر جامع شریف وبر خان وبر حمام واردر . صنایع وتجارتی آز ایسه‌ده زنکین باقر معدنلری بولنور . ایران خالیلرینه مشابه خالی دخی نسج واعمال ایدیلیر . اهالیسنك آت تربیه‌سنده ملکه‌لری واردر . اغنام و حیوان رعی اولنور مرعالریده نادر دکلدر .

آماسیه قصبه‌سی — مقر ولایتك شمال غربیسنده ٣٦ ساعت بعدنده ایکی طرفی قیالر ایله محاط بر وادیده‌در . اسکله‌سی اولان (صامسون) ه مسافه‌سی ٢٢ ساعتدر . (یشیل ایرمق) قصبه‌نك وسطندن مرور ایدر ، جوارنده‌کی اراضی وباغ وباغچه‌لری اروا ایلر . درون قصبه‌ده بیوك ومصنع بر جامع شریف ایله بر مدرسه ونهر اوزرنده ایکی کوزل کوپری موجوددر . (آماسیه) نك حوالیسنده غایت کوزل میوه باغچه‌لری واردر . اهالی اوقات کثیره‌سنی اورالرده‌کی خانه‌لرنده امرار ایدرلر .

قصبه‌نك (مسكت الماسی) ، (چیچك بامیه‌سی) مشهور اولوب بونلر محال سائره‌یه دخی نقل وفروخت اولنور .

توقاد قصبه‌سی — مقر ولایتك ١٨ ساعت بعد شمالیسنده و (توقاد) صویی صول ساحلنده اطرافی بر سور ایله محاط جمعیتلی بر بلده‌در .

قصبه‌نك آب وهواسی لطیف و باغ و باغچه‌لری كثیر ومنظره‌سی كوزلدر . ایپك منسوجاتی رواجلیدر . ارغنی معدن همایوننده‌ن كلن باقر معدنلری توقاتده قلع وازابه ایدیلیر .

قره حصار شرقی قصبه‌سی — بوكا (شابین قره حصاری) دخی دینیر . بو قصبه مقر ولایت اولان (سیواس) ك شمال شرقیسنده ٣٢ ساعت بعدنده و (كلكیت) چایی وادیسنده‌در . اسكله‌سی اولان (كیره‌سون) قصبه‌سنه اوزاقلغی ٢٤ ساعتدر . قصبه‌نك قماشلر طوقومق ایچون دستكاهلری واردر . (قره حصار) ك جانب شرقیسنده اشجار مثمره‌یی حاوی باغچه‌لر واطرفنده (شاب) معدنلری ایله معادن سائره‌یی مشتمل طاغلر واردر . جوار قصبه‌ده دخی (ایپسوس) خرابه‌سی موجوددر .

عزیزیه قصبه‌سی — سیواس لواسنك قضامركزلرندن اوله‌رق مقر ولایتك سمت جنوب غربیسنده ٢٩ ساعت بعدنده وكچی طاغنك اتكنده‌در . (عزیزیه) قصبه‌سی اولدقجه معموردر . منسوب اولدیغی قضایی (سیحان) نهری توابعندن (صماتی) چایی

اروا ايدر. داخل قضاده جسيم اورمانلر واردر. (كچی) طاغی، (خنزير) طاغی ، (بيك بوغا) طاغی ، (صوغان) طاغی دخی قضا داخلنده امتداد ايدر .

قوچكيری قضاسی — سيواس لواسنك شمال شرقيسنده بولنه‌رق مركز اداره‌سی (زارا) قصبه‌سيدر . بو قصبه‌نك سيواسه اولان بعدی ١٢ ساعتدر .

قضانك اورمانلرندن قطع اولنان كراسته (قزل ايرمق) واسطه‌سيله (سيواس)ه نقل وفروخت اولنور .

ديوريك قصبه‌سی — سيواسك ٢٤ ساعت شرقنده وهمنامی اولان قضانك مركزيدر. مذكور قصبه اطرافی طاغلر ايله محاط واسع بر واديه‌دردر . درونده دخی (يما) طاغندن نبعان ايدن برچای جريان ايتمكده‌در. قصبه‌نك خراب برقلعه‌سی وبزطوقونور دستگاهلری واردر. هواسی دخی كوزلدر .

دارنده قصبه‌سی — سيواس سنجاغی قضا مركزلرندن اوله‌رق مقر ولايتك ٣٠ ساعت جنوبنده در . منسوب اولديغی قضانی (طوخمه) صويی اروا ايتمكده‌در. قصبه‌نك خرابه يوز طوتمش مصنع برقلعه‌سی و ٣٠٠ قدر دكان و ٢ خان و ٢ حمامی ومدرسه‌لری ايله بر كتبخانه‌سی واردر .

تونس قضاسی — سيواسك سمت جنوبيسنده‌در. مقر اداره‌سی (شهر قشله = شارقشله) نامنده‌كی قصبه‌در. بوقصبه‌نك

مرکز ولایته اولان بعدی ١٢ ساعتدر. (خنزیر) طاغلری دخی بوقضا داخلنده بولنه‌رق جنوبه طوغری ممتد اولمشدر. (قزل ایرمق) توابعندن (آق صو) نامنده‌کی چای اراضیسنی اروا واحیا ایتمکده‌در. اودون وکراسته قطع اولنور خیلی اورمانلری واردر. مرعالری دخی نادر دکلدر.

مرزیفونه قصبه‌سی — (مرزیوان) دیدکلری (مرزیفون) قصبه‌سی آماسیه سنجاغنك قضا مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ولایتك شمال غربیسنده ٤٤ ساعت بعدنده‌در. درون قصبه‌ده آثار عتیقه‌دن بر جامع شریف وبر حمام واردر. قضانك یون منسوجاتی مرغوبدر.

کوپری قصبه‌سی — بوکا (وزیر کوپری) دیرلر. بوقصبه آماسیه سنجاغی قضا مرکزلرندن اوله‌رق مقر ولایتك سمت شمال غربیسنده در. (آماسیه) یه دخی ١٢ ساعتده کیدیلیر یولی واردر. منسوب اولدیغی قضا (قسطمونی) ولایتی حدودینه قدر امتداد ایدر. مذکور قصبه سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یه خدمات فوق العاده‌لری سبق ایدن کوپریلی خاندانك وطنی بولنمسی حسبیله معروفدر.

اربعه قضاسی — توقاد سنجاغی ملحقاتندندر. مرکز اداره‌سی (هرك = ایرك) نامنده‌کی قصبه اولوب توقاده ١٢ ساعت اوزاقدر. (کلکیت = کرملی) چایی منسوب اولدیغی

قضایی اروا ایدر. اراضیسنك اکثری یرلری طاغلق ایسه‌ده دوز ومنبت محللریده واردر. اورمانلرندن دخی اهالی خیلی انتفاع ایلمکده‌در.

صوشهری قضاسی — قره حصار شرقی سنجاغنه مربوط اوله‌رق مرکز لوانك سمت جنوبیسنده‌در. اراضیسی طاغلقدر. (قزل طاغ) باشلیجه طاغلرندن معدوددر. حتی سیواس سنجاغی جهتنده‌کی طاغلر (کلکیت) وادیسنی (قزل ایرمق) توابعندن تفریق ایتمکده‌در. اداره مرکزی (آندراس) اسمنده‌کی قصبه‌در. بوقصبه (قره حصار)ك ٨ ساعت غربنده‌در. قضانك ایپلك چتاریسی مرغوبدر.

حمیدیهٔ بالا قضاسی — بودخی قره حصار شرقی سنجاغی ملحقاتندن اوله‌رق مرکز اداره‌سی مقدما (میلاس) اسمیله یاد ایدیلن (حمیدیه) قصبه‌سیدر. بوقصبه‌نك مرکز لوایه اولان بعدی ١٦ ساعتدر. قضانك مصنوعاتی (عبا)، (چوراب) کبی شیلردر. اورمانلری دخی چوق ایسه‌ده ساحلدن اوزاق اولدیغندن کراسته اخراج اولنه‌مامقده‌در.

﴿ آنقره ولایتی ﴾

حدود — سکنه — تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه
وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — اناطولیٔ شاهانه‌نك وسط ولایتندن بری اولان (انقره) ولایتی (سیواس)، (خداوندکار) ولایتلری بیننده و (قسطمونی)، (قونیه) ولایتلری آره‌سنده‌در. ولایتك شمال غربیسنده (ازمید) متصرفلغی وجنوب شرقیسنده آطنه ولایتی کائندر.

سکنه — آنقره ولایتنك مقدار سکنه‌سی ٨٣٠ ٠٠٠ اسلام ومتباقیسی ملل سائره‌دن عبارت اوله‌رق ٨٥٠,٠٠٠ قدر نفوس ذکور واناث تخمین ایدلمکده‌در.

تعریفات طبیعیه — ولات مذکوره‌نك سمت شمالیسنده و قسطمونی ولایتی ایله اولان حدودی اوزرنده (ایشیق)، (آلاطاغ)، (قوش طاغی) نامنده‌کی جبال بولندیغی کبی سیواس ولایتی جهتنده (قرق دلیم) ومعدنی ایله مشهور (آق طاغ) و قونیه ولایتی حدودی جوارنده و(پاشاطاغی)، (قره‌جه‌طاغ) و (قیصریه) قربنده اوچ تپه‌دن متشکل و ذروه‌سی قار ایله مستور (ارجیاس) طاغی و (یوزغاد) ایله (قیر شهری) آره‌سنده (چیچك)، (بوزوق) طاغلری و (آنقره) نك جنوب سمتلرنده (الما) و(قرتال) طاغلری و(آیاش)، (آنقره)،

(بيان آباد) قصبه‌لرى آراسنده طقوز درلو طوپراغى بولنان (صارى بل) طاغى واردر . فقط ولايتك مذكور الاسامى (آق طاغ) و (آلا طاغ) حواليسندن ماعدا اولان محلارى عموميتله آغاجدن عاريدر . خصوصيله (حايمانه) ياپلاسنده بر تك آغاجه بيله تصادف اولنماز .

ولايت مذكوره (سقاريه) ، (قزل ايرمق) اسملرنده‌كى نهرلرك مجراى وسطالرينه مالكدر . بونلردن (سقاريه) نهرينك (آنقره) صويى و (پورسوق) صوينك قسم اسفلى و (قزل ايرمق) ك (دليجه) چايى ولايتك باشليجه نهرلرندن معدوددر .

محصولات ارضيه وصناعيه — آنقره ولايتنك هواسى كوزل واراضيسى فوق العاده محصولدار ومنبت اولوب سكنهٔ ولايتدن اكثريسى زراعت و فلاحتله مشغول اولدقلرندن هر نوع حبوبات وافيون وجهرى وميوه يتشديرر . (ايپك) ، (پاموق) محصولى مشهور و (تفتيك) تعبير اولنور كچيلرى (آنقره كچيلرى)ناميله معروف ومرغوبدر .

محصولات صناعيه‌سى دخى تفتيكدن معمول قاليچه‌لر و (انكورى صوفى) ناميله تسميه ايديلن صوف وكشمير شالنه مشابه شاللر و (عبا) ، (سجاده) وامثالى شيلردن عبارتدر . (آنقره) نك (يوزغاد) سنجاغنده كزن عشيرتلر طرفندن دخى كرد جنسندن بر خيلى باركير يتشديريلير .

— صورت اداره —

انقره ولایتی اداره خصوصنده (انقره)، (قیر شهری)، (یوزغاد)، (قیصریه)، (چوروم) اسملرنده بش عدد سنجاغه تقسیم اولنمشدر. مقرولایتی (انقره = انکوری) شهری اولوب حاوی اولدیغی سنجاقلرك مرکز اداره‌لری همنامی اولان قصبه‌لردر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر آتیده‌کی جدولده کوسترلمشدر.

نمره	انقره سنجاغی	
نمره	قضالر	مرکز اداره‌لره
٢	آیاش	=
٢	بکبازاری	=
٢	سفریحصار	=
٢	نعللوخان	=
٢	خیمانه	بیان حمامی
٣	بالاحصار	قره‌علی
٣	زیر	استانوس
٣	جبق آباد	جبق اووه
٣	یبان آباد	حاجی یوزغاد
٣	میخالیج جق	قویوجق
٣	قلعه‌جك	کسکین قلعه‌جق
	قیصریه سنجاغی	
٣	دوه‌لو	اوه‌رك
١	اینجه‌صو	=

نمره	قیرشهر سنجاغی	
نمره	قضالر	مرکز اداره‌لری
٣	کسکین	دنك معدنی
٣	مجیدیه (چیچك طاغی	بویالق
٣	آوانوس	=
	یوزغاد ویا بوزاوق سنجاغی	
٣	آق طاغ معدنی	معدن
٣	بوغازلیان	اوزونلی
	ارزنجان سنجاغی	
٣	عثمانجق	=
٣	اسکلیب	=
٣	سنغورلی	=

— احوال بلاد مشهوره —

آنقره شهرى — بوكا (انكورى) دخى ديرلر. بو شهر بر تپه‌نك اتكنده مبنى واطرافى بر سور وقلعه ايله چورلمش وازميده بر تيموريول خطى واسطه‌سيله اتصال كسب ايتمش تجارتكاه بر بلده‌در. شهرك هواسى كوزل وشمال وغرب وجنوب جهتلرى انواع اشجار مثمره‌يى حاوى باغ وباغچه‌لر ايله مزين اولوب سوقاقلرى كنيش وقالديرملرى منتظمدر. مذكور باغلرده انواع آرمود والما وجويز حجمنده ويشنه‌لر يتيشير. غايت بياض ورايحه‌لى بالى دخى واردر. درون شهرده آثار عتيقه‌دن اوله‌رق ايكى هيكل موجوددر. (حاجى بيرام ولى) حضرتلرينك تربهٔ منوره‌لرى دخى اوراده‌در.

(آنقره) نك شمال جهتنده يكرمى دقيقه بعدنده برى برينه ملاصق ايكى باب قشلهٔ همايون وايكيسنك آره‌سنده بر باب حمام واردر.

(آنقره) ده بولنان (اولوجق)، (اوكسوزجه)، (جبه‌جه) صولرى لذت وصافيتجه برنجى درجه‌ده‌در. (الما) طاغندن (آت بازارى) موقعنه اجرا ايديلن ماءلذيذ (آنقره) شهرينى احيا ايتمكده‌در.

(آنقره) شهرنده تفتيكدن غايت اينجه ونفيس قادين واركك چورابى والديونلرى ايله بويون شالى وقاريوله اورتولرى وسجاده وقادين وچوجقلره مخصوص چاكت وسائره نسج اولنمقده‌در.

(آنقره) نك صوفی دخی مشهوردر. بوصوفلر دستگاهلر واسطه‌سیله وجوده کلیر .

(آنقره) ده کیل معدنی واردر. بو معدن صابون کبی استعمال اولنور .

قیر شهری قصبه‌سی — مقر ولایتك جنوب شرقیسنده و ٣٣ ساعت بعدنده و (قزل ایرمق) توابعندن (قالیجلی) صویی کنارنده‌در . قصبه‌نك اطرافی باغلق و هواسی لطیفدر . قصبه‌نك جهت شمالیه‌سنده‌کی باغلره (اوز) و غرب طرفنده‌کیلره (چقور چایر) دیرلر . بو باغلرده اشجار مثمره‌نك انواع واردر. قصبه اهالیسی یاز کونلرینی مذکور باغلرده امرار ایدرلر. چارشوسنده دخی اللی قدر دکانی مشتمل کارکیر و عتیق برباب بدستان موجوددر. (حاجه بك جامعی) دینمکله معروف مصنع وکارکیر جامعی شریف مذکور چارشی قربنده‌در .

قصبه‌یه بر چاریك ساعت محلده کائن (تربه) نامیله معروف اولان قاپلیجه‌نك صویی عندالاطبا (ویشی) صویی کبی نافعدر. ایکی ساعت مسافه‌ده بولنان (قره قورت حمامی) اسمنده‌کی قاپلیجه‌نك صویی دخی عوارض داخلیه‌یه فائده ویردیکندن اوراده زوارك اسکانه مخصوص بر خان یاپلمشدر .

قصبه‌یه منسوب قریه‌لرده منقش و غیر منقش (سجاده) ،

(قاليچه) ، (اوطه دوشه‌ملری) و (قپو پرده‌لری) و قنبـه وصنداليه ويصـديق يوزلری و اورته بوی كليم وچوال وهگبه اعمال اولنور .

(قير شهری) قضاسـنك (مجور) ، (حاجی بكتاش) ناحيه‌لری مشهوردر. (حاجی بكتاش) ناحيه‌سـنده غايت مجلا بلغمی طاشـدن اعلا يازی و سـيغاره طاقملری و اوروپانك هر نوع بارداق وكاسه‌لرينه تقليـداً غايت مصنع صو بارداقلری وچوربا كاسه‌لری و بيضی الشكل بيوك وقـپاقلی طباقلر وماصه طاشلری وشمعدانلر اعمال ايدلمكده اولوب بونلر هر طرفده فوق العاده مظهر رغبت اولمقده‌در . مملحه‌سی دخی معروفدر.

بوزغاد قصبه‌سی — ولايتك شرق جنوبيسنده و(آنقره) يه ٣٦ ساعت مسافه‌ده (دليجه) صوبی توابعندن بری كنارنده‌در . قصـبه‌نك هواسی لطيف وخانه‌لری اولدقـجه منتظم واسـواق وبازاری معمور و (جامع كبير) ناميله ياد ايديلن جامعی بغايت رعنا وبی نظيردر. حكومته مخصوص اولان قوناق دخی سكسان اوطه‌يی مشتملدر. (شكر پيكاری) ، (صغوق اولوق) نامنده‌كی صـولری غايت لذيذ ولطيفدر . اطرافنی چاملق احاطه ايتمش اولان (صـغوق اولوق) موقعی دخی (يوزغاد)ك الك هوادار يريدر . (يوزغاد) قصبه‌سـنده حزيران ابتداسـندن تموزك بشـنه قدر (كهنه پنايری) ناميله كشـاد ايديلن بازار يك رواجليدر .

قیصریه شهری — مقر ولایتك ٦٥ ساعت قدر جنوب شرقیسنده و (ارجیاس) طاغنك اتكنده وكنیش بر اووه‌ده‌در. قیصریه قربنده‌ن (قزل ایرمق) توابعندن (قره صو) نامنده‌كی چای جریان ایتمكده‌در. شهرك اسكی قلعه دیدكاری سوری خراب ایسه‌ده ایچ قلعه‌سی الحالة هذه معمور واطرافی باغ وباغچه‌لر ایله محاطدر. اهالیٔ قصبه ایام صیفده اكثریتله مذكور باغ و باغچه‌لره نقل ایله یاز موسمنی اوراده امرار ایدرلر. مذكور قصبه‌نك هواسی غایت لطیف و (ارجیاس) طاغندن نبعان ایدن صولری ایسه فوق العاده براق ولذیذدر. درون شهرده سلطان محمود خان ثانینك احیا كرده‌سی اولان جامع شریف موجوددر. بوندن باشقه سواری قشله‌سی و منتظم چارشی وبدستان ومتعدد خان وطلبهٔ علومك تحصیلنه مخصوص مدرسه‌لر ومكتبلر ومغازه‌لر واردر.

(قیصریه) شهری ۵۰،۰۰۰ نفوسلی تجارتكاه بر بلده اولوب باشلیجه تجارتی قالیچه ومنسوجات قطنیه وبصدیرمه یوزندندر. (ججیم) تعبیر اولنان بر نوع اینجه كلیملری دخی نفاست و لطافتده بی‌نظیردر. (قیصریه) نك طوپراغنده اكثریتله كهرجله معدنی بولنور. شهره التی ساعت مسافه‌ده واقع (سازلق) دنیلن محلده آجی ومسهل بر نوع معدن صویی نبعان ایدر. (یالكز كوز) تعبیر اولنور. قاپلیجه دخی كذا شهره ٦ ساعت مسافه‌ده‌در.

چوروم قصبه‌سی — مذکور قصبه سنجاغی مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٥٤ ساعت شرق شمالیسنده و دوز بر اووه‌ده و (یشیل ایرمق) توابعندن (چکه‌رك) صوینه دوکیلن بر ایرمق کنارنده‌در .

(چوروم) ك اطراف ونواحیسی اوفاق طاغلر وتپه‌لر ایله محاط اولدیغی حسبیله هواسی جید ومنظره‌سی لطیفدر. باغ و باغچه‌لرنده هر نوع اشجار و فواکه مبذول بر صورتده یتشمکده‌در . قصبه‌نك اسکی بر قلعه‌سی وقلعه درونده یکرمی خانه‌یی مشتمل برده قلعه محله‌سی ویکرمی دقیقه خارجنده ویوزغاد جاده‌سنده مکمل بر باب قشله‌سی واردر . (چوروم) اهالیسی قرمزی وسیاه سختیان اعمال ایدرلر وجهری یوزندن دخی مستفید اولورلر .

آیاش قصبه‌سی — (آنقره) سنجاغنی تشکیل ایدن قضالردن برینك اداره مرکزی اوله‌رق مقر ولایتك ٩ ساعت شمال غربیسنده وایکی طاغك آره‌سنده و (سقاریه) نهری توابعندن بری کنارنده‌در . درون قصبه‌ده (قره‌قیا) محله‌سنده کارکیر ومعمور وامراض جلدیه‌یی دافع و تزیید قوای بدنیه‌یه نافع جلیکلی بر قاپلیجه واردر . قصبه‌یه بر ساعت مسافه‌ده واقع (الحان) قریه‌سندن نبعان ایدن صو آغزلرنده سولوك یاپشان انسان وحیوانه ایچیریلیر ایسه درحال سولوکاری دوشورمك خاصه‌سنه مالکدر.

بکبازاری قصبه‌سی — بو دخی آنقره سنجاغی قضا

مرکزلرندن بری اولەرق مقر ولایتك غربنده و١٦ ساعت
بعدنده وبر تپه اوزرنده‌در . بکبازارینك میوه‌سی وخصوصیله
بالی وقاوونی مشهوردر. قضا داخلنده جاری (کیرمیر) صویی
بکبازاری اووه‌سنه اوغرایەرق چفتلکات و پرنجلکاری اسقا
وقاوون بوستانلرینی اروا ایتمکده‌در .

قصبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌ده واقع (قزل سرای) قریه‌سنده
جد آل عثمان اولان (کوندزالب) ك مرقد شریفلری موجوددر.

کذا قصبه‌یه بر ساعت مسافه‌ده (ویشی) صوینه فائق
وطعمی لطیف بر معدن صویی بولندیغی کبی قضایه ایکی ساعت
مسافه‌ده دخی (ایچمه‌جه) و (طوتلی حمام) تعبیر اولنان
قاپلیجه‌لر واردر . (بکبازاری) قصبه‌سنك ٦ ساعت بعدنده
(میخالیچ) قریه‌سنده چیقان (کیل) صابون یرینه قوللانیلیر .

(بکبازاری) قصبه‌سنده بروسه حولیلرینه مشابه صورتده
(قرمزی آلاجه) ، (بیاض حولیلر) وآیدین کاری (آلاجه‌لر)
وطوسیه منسوجاتنه مشابه یوندن (قوشاق) ، عادی کلیملر
نسج واعمال اولنمقده‌در .

(بکبازاری) ایله (آیاش) آره‌سنده وبکبازارینه ایکی ساعت
مسافه‌ده (کیرمیر) نهری اوزرنده اون کوزلی (کوملکسز
کوپریسی) نامیله کبیر برکوپری ایله اوزرنده ایکی اوطه والتنده
بر دربندجی اوطه‌سی وبر کبیر آخور انشا اولنمش اولان
(کوملکسز دربندی) وکذا بکبازارینه ایکی ساعت مسافه‌ده

و (يورك) و (سفرى حصار) ميانندە وقاوون اووسندە (تقصير كوپريسى) ناميله ديكر بر كوپرى موجوددر .

نعللو خانه قصبه سى — (آنقره) لواسنك قضا مركزلرندن بريدر . بو قصبه (آنقره) نك ٢٧ ساعت مسافه سنده وايكى طاغ آره سنده ودرسعادت جاده سى اوزرنده در . (سقاريه) نهرى توابعندن اولان (نعللو خان) چايى قصبه نك باغ و باغچه لرينى و برنج ترلالرينى احيا ايدر .

حايمانه قضاسى — (آنقره) سنجاغنك قضالرندن برينى تشكيل ايدن (حايمانه) قضاسى (حايمانه اووه سى) دينلان محلدن عبارتدر. مذكور اووه ايسه (قزل ايرمق) ، (سقاريه) نهرلرى بيننده بولنه رق (آنقره) شهرى ايله (سفريحصار) جوارندن (قونيه) ولايتى حدودينه قدر ممتد اولور . بو اووه ده هواسنك لطافتى وطوپراغنك قوهٔ انباتيه سى جهتله كرد عشيرتلرى ايام صيفده چادرلرينى قوره رق حيوانلرينى رعى ايدرلر . مذكور قضانك اداره مركزى اولان (يبان حمامى) قصبه سى مقر ولايتك جانب جنوب غربيسنده و١٢ ساعت بعد ومسافه سنده در .

قصبه نك كوكرد معدنلى حمامى مشهور اولوب حزيران وآغستوس آيلرنده شيش وصيزى كبى علتلرى اولانلر مراجعت ايتدكلرنده فائده مند اولورلر .

حايمانه قضاسنده (كليم) ، (سجاده) ، (خالى) ، (چوال)

و (چوراب) و قیلدن بر نوع کرد چادری نسج واعمال ایدلمکده‌در .

چبوق آباد قصبه‌سی — آنقره سنجاغی ملحقاتندندر . مذکور قصبه مقر ولایتك ٨ ساعت شمال شرقیسنده و (چبق) صوینه منصب اولان بر چای کنارنده‌در . (چبق آباد) قصبه‌سی (یلدیرم بایزید خان) حضرتلرینك (تیمورلنك) ایله ایتدیکی محاربه‌نك محلی وقوعی اولدیغی جهتله مشهوردر .

منسوب اولدیغی قضانك سمت شمالیسنده (آیدوس) اسمنده بر طاغ واردر . بو طاغ بر جهتدن مرکزه مربوط (قره بازار) ناحیه‌سنك (ایشیق) طاغنه ودیکر جهتدن (یبان آباد) ك (سمر اوزی) ، (ییلدیرم) طاغلرینه التصاق کسب ایتمشدر . (آیدوس) طاغنك جهات مختلفه‌سندن نبعان ایدن صولر قصبه‌نك جانب شمالیسنده جریان ایدن (چبق) چاینی حصوله کتیرمشدر .

(کسکین) ، (مجیدیه) ، (آوانوس) قضالری (قیرشهری) لواسنه مربوطدر . بونلردن (کسکین) قضاسنه (دنك معدنی Denek Madene) و (مجیدیه) نام دیکرله (چیچك طاغی) قضاسنه (بوبالق) و (آوانوس) قضاسنه (آوانوس) قصبه‌لری مرکز اولمشدر . مذکور قصبه‌لردن (دنك معدنی) (قیرشهری) قصبه‌سنه ١٤ و (چیچك طاغی) قصبه‌سی ٨ ساعت اوزاقدر . (کسکین) قضاسنك حاوی اولدیغی قرانك کافه‌سنده یك

چوق باغ وباغچه‌ موجود اولوب بو باغچه‌لرده اشجار مثمره وغير مثمره‌نك انواعى وباغلرنده اوزومك بر قاچ جنسى پك نفيس ومبذول بر صورتده يتشديكندن قضا اهاليسى محصولات مذكوره‌نك (يوزغاد) ، (كنغرى) كبى جوار محللره نقل ايله بو يوزدن بر خيلى انتفاع ايتمكده‌در .

(آوانوس) قضاسنده لوله چامورندن غايت كوزل و اينجه بارداق ، صو دستيسى و بوكا مماثل اوانئ ترابيه اعمال اولنور .

مذكور الاسم (آوانوس) قصبه‌سى دخى (اركوب) طريقى اوزرنده و قزل ايرمغك كچيد موقعنده بولنمق ملابسه‌سيله كثرتلى بولنان مارين وعابرينه بر توقفگاهدر .

(دوه‌لو) ، (اينجه صو) قصبه‌لرى — (قيصريه) سنجاغى ملحقاتى اولوب همنامى اولان قضالرك اداره مركزلريدر . بونلردن (دوه‌لو) قصبه‌سى مركز لوايه ٧ وديكرى ٦ ساعت بعد ومسافه‌ده كائندر .

اسكليب قصبه‌سى — كندى اسمنده‌كى قضانك مركز اداره‌سى اوله‌رق مقر ولايتك جنوب شرقيسنده ٢٤ ساعت بعدنده‌در . مذكور قصبه موقعاً مدور الشكل جبال ايله محاط بر محله تصادف ايتديكندن دره‌لرك يوقارى و آشاغى‌يه طوغرى محللرنده ابنيه و باغچه‌لر بولنمغله منظره‌سى لطيف

وهواسی معتدلدر . مذکور باغچه‌لر انواع اشـجار مثمره‌یی جامعدر . قصبه‌نك (قزل ایرمق) جوارنده‌کی باغ وباغچـه‌لری مشهوردر .

(اسکلیب) قصبه‌سـنده ماء جاری و چشـمه‌لر واردر . قصبه‌یه یارم ساعت مسـافه‌ده ویر طـاغ اتکنده‌کی چشـمه‌دن براق بر صو آقمقده‌در . اشبو صو غایت صغوق اوله‌رق ارباب مراق فوچی ودسـتیلر ایله اورادن قصبه‌یه کتیروب ایچرلر . مذکور صو یارم ساعت یولدن کلدیکی حالده آنجق ایچیله‌جك درجه‌یه کلوب شدت برودتی بوندن آکلاشـیلیر . بو صویك منبعنده یاز موسملرنده طاش آره‌لرندن بوزپارچه‌لری چیقاریلیر .

(اسکلیب) قصبه‌سنك اوچ ساعت مسافه‌سـنده بش عدد طوزله وبش یوزی متجاوز کول واردر . بونلردن کلیتلی طوز حصوله کلیر واطرافه نقل ایله فروخت اولنور .

(اسکلیب) ك محصولات ارضیه و معمولات صـناعیه‌سی جوار قصبه وشهرلره نقل اولنور .

جزيرة العربده كائن ولايات

﴿ حجاز ولايتى ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — آسياى عثمانينك حاوى اولديغى ولاياتدن برى دخى (جزيرة العرب)ك برقسم مهم و مقدسندن تركب ايدن (حجاز) ولايتيدر. بوولايت جليله شمالاً (سوريه) ولايتى و(قدس) سنجاغى و(العريش)، (عقبه) محافظلقلرى اراضيسى ايله محاط وشرقاً بلاد نجد وجنوباً (يمن) ولايتنك (عسير) سنجاغى ايله محدود وغربى (بحراحمر)ه ساحلدر.

سكنه — حجاز ولايتى اهاليسى عموماً اهل اسلام اولەرق عربان ايله برابر ٢,٥٠٠,٠٠٠ قدر اولمق اوزره تخمندر. بونلردن برقسمى شهروقصبه وقريەلرده اوطورر وبرطاقمى دخى خيمه نشيندر.

تعريفات طبيعيه — حجاز ولايتنك غربى بروجه مشروح (بحر احمر)ه ساحلدر. (قلزم غربى) ويا (شاب دكزى) دينلن اشبو (بحراحمر) ك حجاز ساحلى (مكه دكزى) ناميله دخى ياد اولنمقدەدر. مذكور ساحلده برطاقم كوچك آطەلر و (رأس البارده) ، (رأس الحاطبه) نامرنده برونلر

و (لیت) ، (جده) ، (رابغ = رابق) ، (ینبع البحر) ، (الوجه) ، (مویلح) کبی مشهور اسکله‌لر واردر .

داخل ولایتده ایسه قوم وطاشدن مرکب جبال وصحاری موجوددر. باشلیجه طاغلری (عقبه) جوارندن بدأ ایله ساحلدن ٤٠ میلدن ٨٠ میله قدر بعد ومسافه‌ده (عدن) ه دکین امتداد ایدن (سراة) نامنده‌کی صره طاغدر. (سراة) سلسلهٔ جبالنك (حجاز) قطعه‌سنده‌کی قسمنه (تهامة الحجاز) اسمی ویرلمشدر. بوصره طاغك اك یوکسك نقطه‌سی (مکهٔ مکرمه)نك شرقی طرفنده و١٢ ساعت اوزاقلغنده واقع (جبل کرا) اولوب ذروه‌سی سطح بحردن ٢٠٠٠ مترو مرتفعدر . مذکورالاسم (سراة) سلسلهٔ جبالنك اکثر محلی اوتدن و آغاجدن عاری یالچین قیالقلردن مرکب ایسه‌ده (جبل کرا)نك آقار صولری وخوش منظر اورمانلری واردر. (کرا) جبلنك ذروه‌سنده (هدی) اسمنده غایت لطیف بر قریه موجود وبوقریه اك صیجاق زمانلرده بیله هواسنك سرینلکی ایله مشهوردر. (مدینهٔ منوره)نك جانب شرقیسنده برقاچ شعبه‌دن مرکب اولان (طی) صره طاغلرینك دخی اورمانلری نادر دکلدر. تاریخده اهمیت کسب ایدن (احد) طاغی (مدینهٔ منوره) نك سمت شمالیسنده‌در. (جبل عرفات) دخی (مکهٔ مکرمه) نك بش ساعت شمال شرقیسنده اولوب ٥٥ مترو ارتفاعی واردر.

ولايت مذكوره داخلنده نهر اطلاقنه شايسته جسيم صو يوقدر. هرنه‌قدر (سيل كبير) كبى بعض اوفاق دره‌جكلر وار ايسه‌ده بونلردن بعضيسى باغچه‌لره مخصوصدر. بعضيسى دخى قوملر التنده غائب ونهان اولور. ولايتك ايام شتاسى روم ايلى وآناطولى قطعه‌لرينك ايلك بهارى كبيدر.

محصولات ارضيه وصناعيه — اراضىٔ حجازيه‌نك قسم اعظمى يوقاروده ذكر اولنديغى اوزره قوملق وطاشلق طاغ وصحرالردن عبارت اولديغندن اويله كليتلى اكين واوت يتشديرمكه صالح دكل ايسه‌ده طاغلر اوزرنده و (تهامه) ايچنده بعض واديلرده هر درلو محصولات واشجار حاصل اولور. (مكهٔ مكرمه) جوارنده‌كى قومسال واديلرده ياز وقيش (قارپوز) و (قاوون) يتيشير.

حجازده بر باران وبرده يبوست فصلى اولوب ياغمورلر ياغمسى متعاقب اورته‌لق يشيللنير وآز مدت صوكره شدتلى وسوركلى صيجاق روزكارلر وزان اولمغه باشلايه‌رق او كوزل يشيللكلر محو اولور.

حنطه‌نك اعلاسى حجازده حصوله كلير ايسه‌ده دفع احتياجه كافى اولمديغندن اهالى (بصره)، (نجد) ، (مصر) جهتلرندن جلب ذخائر ايتمكه مجبور اولورلر. (طائف) طرفنده هر نوع ميوه و (ليمون) ، (آغاج قاوونى) ، (ترنج) (فرنك انجيرى) ، (نار) ، (شفتالى)، (اوزوم) حاصل اولور.

(مكهٔ مكرمه) نك سمت جنوبیسنده و (ثور) طاغنك آرقه‌سنده حسینیه دینلن محلده صولو بولندیغی جهتله (قارپوز) ، (لیمون) ، (خرما) ، (یونجه اوتی) وهر نوع سبزه حصوله كلیر .

برده (مكهٔ مكرمه) نك مدینه طریقی اوزرنده و(جده)نك طقوز ساعت بعدنده (وادیٔ فاطمه) نامیله غایت محصولدار بر اووه اولوب اشبو اووه‌ده متعدد قریه وباغچه‌لر واردر . مذكور اووه‌ده هر نوع سبزه واشجار یتشیر . مكه وحوالیسنه كوندریلیر .

مكهٔ مكرمه‌نك ١٠ ساعت قدر شرقنده واقع (صوله) ، (مضیق) موقعلرینك هواسی لطیف و آقار صولری كثیر و (موز) ، (ترنج) ، (خرما) آغاجلری مبذولدر .

داخل ولایتده عربان (دوره) ، (دخن) زرع ایده‌رك آنلر ایله تعیش ایدرلر .

بحر احمرك غریب الشكل بالقلری و جسیم جسیم قاپلومبغه‌لری واردر . جده وسائر سواحل اهالیسی دكزدن صدف چیقاروب تجارلره صاتارلر . بو صدفلرده نادراً اینجو دخی بولنور . تسبیح وصغاره‌لق و سائره اعمال ایدیلن (یسر = یوزسوری) دخی جده دكزی ساحللرندن چیقاریلیر .

— صورت اداره —

حجاز ولایتی (مكهٔ مكرمه) ، (مدینهٔ منوره) ، (جده)

نامنده اوچ سنجاقدن مركبدر. مركز ولايتى (مكهٔ مكرمه) ومقر صيفيسى (طائف) شهرلريدر. (مدينهٔ منوره) ايله (جده) سنجاق مركزلريدر. (ينبع البحر)، (الوجه) قضالرى (مدينهٔ منوره) سنجاغنه و (معمورة الحميد)، (سوارقيه) قضالرى (جده) متصرفلغنه ملحقدر. بونلردن (مدينهٔ منوره) سنجاغنه مربوط قضالر برنجى و (جده) متصرفلغنه ملحق قضالر اوچنجى صنف قائممقاملريله اداره اولنمقده‌در.

— احوال بلاد مشهوره —

مكهٔ مكرمه — بو بلدهٔ معظمه (جده) اسكله‌سنك شرق طرفنده ودوه آياغى يورويشيله ١٨ ساعت بعدنده برطاقم جبال وتلالك آره‌سنده طولانى و مقوس بر واديده كائن و مجاورين دخى داخل اولديغى حالده ١١٠,٠٠٠ دن زياده نفوسى حاويدر.

بو بلدهٔ طيبه‌نك اطرافى يالچين وصعب المرور قياللردن عبارت اولوب شرقنده (جبل ابو قبيس = جبل احمر) و بر ساعت شمالنده (جبل نور = حرا طاغى) وغربنده (قعيقعان = جزل) طاغى و ايكى ساعت جنوبنده غار شريف بولنان (جبل ثور) بولنور.

(مكهٔ مكرمه) نك (معلا)، (شيخ محمود)، (بركة الماجيه) نامرنده اوچ مدخل طبيعيسى واردر. شهر لطيفك اطرافنده

تك توك خرما وسبزه باغچه‌لری موجوددر. هرنه‌قدر حرارتی زائد ویبوستی غالب ایسه‌ده هواسی غایة الغایه صاغلمدر .

(مكهٔ مكرمه) سلطان الانبیا علیه السلام افندمز حضرتلرینك مسقط رأس سعادتلری اولدیغی كبی قبل النبوه مركز اقامتلری وبعثتدن صوكره اون اوچ سنه قرارگاه نبوتلری اولدیغی كبی قرآن جلیل الشانه‌ده مبدأ نزول اولمشدر. (كعبهٔ معظمه) شهرك نقطهٔ مركزیه‌سنده اولان (مسجد الحرام)ك اورته‌سنده‌در. بیت اللهك زمین مطافدن اعتباراً ٢٧ آرشون ١ پرمق ارتفاعی اولوب بر كوشه‌سنه (ركن حجراسود) ودیگر كوشه‌لرینه (ركن یمانی)، (ركن شامی)، (ركن عراقی) دینیر. درت دیوار و اوچ خط اوزرینه مؤسس قبه‌لر ایله محاط اولان (مسجد حرام) ١٩ قپویی و ایكیشر شرفه‌لی ٧ مناره‌یی و ٥٠٠ قبه‌یی حاویدر. مشهور قپولری (باب السلام)، (باب العمره) ، (باب الصفا) ، (باب الزیاده) در.

بیت شریفك شرق جنوبیسنده و (حجرالاسود) ك ٣٩ آرشون قدر بعدنده اوزری عالی بر قبه ایله قپالی اولان (زمزم قویوسی) واردر. بئر مذكورك آغزی ایكی آرشون قطرنده بر بلازیك ایله چورلمشدر . مكهٔ مكرمه‌ده شیخ محمود جوارنده ١٤٠٠ كشیلك بر باب مسافرخانه یاپلمشدر .

مدینهٔ منوره — نام قدیمی (یثرب) اولان (مدینهٔ منوره) قبلهٔ قبائل السلام بولنان (مكهٔ مكرمه) نك شمال جهتنده و ١٠ قوناق بعدنده‌در. اشبو بلدهٔ طیبه دوز بر اووه‌ده اولوب شمالی

(احد) وجنوبی (ثبیر) طاغی احاطه ایتمش وجهت شرقیه‌سی اووه‌یه ناظر بولنمشدر .

(مسجد شریف نبوی) شهرك اورته‌سنده ومدفن قدسیت روشن جناب محمدی علیه الصلاة والسلام مسجد شریفك جهت شرقیه‌سنده در .

بو بقعهٔ مقدسه‌نك بالاسنی تتویج ایدن (قبهٔ خضرا) قصد زیارتله شتابان اولانلره التی، یدی ساعتلك مسافه‌ده شرف تقربه موفقیت تبشیر ایدر .

روضهٔ مطهره داخلنه دفن شرفنه مظهر اولان (ابوبکر الصدیق) و (عمر الفاروق) رضی الله عنهما حضراتیدر .

(مدینهٔ منوره) ایله جوارنده دها بك چوق مساجد شریفه موجود وایچلرنده جناب رسالتپناه افندمز حضرتلرینك تأسیس و انشا بیوردقلری (مسجد قبا) مشهوردر .

جده شهری — بحر احمر ساحلنده (مکهٔ مکرمه) نك اسکله‌سیدر .

شهرك آرقه‌سنده وایکی ساعت بعدنده اوتدن و آغاجدن عاری اوفاق اوفاق طاغلر واردر. بوطاغلر ایله نفس شهر بیننده‌کی اراضیٔ مستویه‌ده (نبك) تعبیر ایدیلن یبانی عناب آغاجلری ایله حرماالقلر کورینور .

اهالیسی ٢٥,٠٠٠ راده‌سنده اولوب همان جمله‌سی مسلم وعربدر . برمقدار هندلی، انکلیز وفرانسز، روم تجاری دخی بولنور. حج شریف زماننده اهالیٔ شهر ٦٠,٠٠٠ ی تجاوز ایدر

شهرك اطرافی برسور ایله محاط اوله‌رق (باب المدینه) ، (باب المکه) . (باب الشریف) ، (باب البحر) ، (باب المغاربه) ، (باب الشهدا) نامنده التی قپوسی واردر . سورك جهت شرقیه‌سنده (قبر حوا) اولمق اوزره براوزون مزار اولوب باش و آیاق طرفنده بر علامت سنکین ومزارك اورته‌سنده برقبهٔ لطافت قرین موجوددر .

(جده) قطعهٔ مقدسهٔ حجازیه‌نك اك جسیم و ایشلك اسکله‌سی اولمغله تجارت فوق العادیه مالکدر . لیمان ، ریختیم ، رسومات دائره‌سی دخی انشا ایدلمشدر .

لیمانی بر طاقم شاپلرك وضعیت طبیعیه‌سندن متشکل اولوب هرنه‌قدر واسع وامین ایسه‌ده مدخل منفردی اولان (شاپ کبیر) و (مسماریه) بوغازلری زیاده‌سیله عارضه‌لی اولدیغندن ایکندیدن صوکره صولرك قرارمغه باشلادیغی صره‌ده هیچ برکمی دخول وخروجه جسارت ایده‌ماز .

بحر احمرده و (جده) ساحلنده مدوجذر شدتله اجرای احکام ایتمسندناشی هرکون صولر بربچق انکلیز قدمی ترفع وتنزل ایتمکده‌در .

(جده) نك باشلیجه اخراجاتی (قهوه) ، (ضمغ عربی) ، (دوره) ، (قنه) ، (انواع عطریات) ، (بلسنك یاغی) کبی شیلردر . (جده‌نك) خانه‌لری یارم کارکیر اولمق اوزره ایکی قاتدن التی قاته قدر هند طرزنده‌در . سوقاقلری دخی اولدقجه واسع وفقط هواسی صیجاق ورطوبتلیدر .

طائف بلده سى — (وادى العباس) دخى دينلن (طائف) بلده سى (مكهٔ مكرمه) نك ١٨ ساعت قدر بعد شرقيسنده و سلسلهٔ سراة شعباتندن (جبل غزوان) ك اتككنده مبنيدر . (جبل غزوان) ايسه سطح بحردن ١٥٧٥ مترو مرتفعدر .

طائفك هواسى لطيف وسرين وسوقاق وبازارلرى كنيش و صولرى لذيذ و ديش طيانميه جق درجه ده صغوق اولوب اطرافنده آقار صولى باغچه لر وباغلى باغچه لى قريه لر موجوددر. طائفده تخميناً ٤٠٠ خانه وتقريباً ٨٠٠٠ نفوس واردر . مكه اهاليسندن اغنيانك صيفيه لرى دخى اوراده در .

(طائف) قطعهٔ حجازيه نك مواقع منبته سندن برى اوله رق ارضى اعلا چاوش اوزومى وانواع ميوه وهر نوع سبزه يتشديرر.

ينبع البحر قصبه سى — مدينهٔ منوره نك جهت غربيه سنده و (بحر احمر) ساحلنده در . بو قصبه (مدينهٔ منوره) نك اسكله سى اولوب بينلرى ٥٣ ساعتدر . ليمانى دخى كوزلدر . قصبه نك ماء جاريسى بولنمديغندن صهرنجلرى چوقدر .

(ينبع) ك اطرافى بر سور ايله چورلمش اولوب داخلنده ١ حكومت قوناغى، ٣ جامع، ٨٠٠ خانه، ٣٠٠ دكان، ٥٠٠٠ قدر نفوس واردر . مندينهٔ منوره نك شمال طرفنده اقار صويى كثير اولان (خيبر) ناحيه سى واردر. بو ناحيه ده كايت اوزره (خرما) ، (بغداى) ، (آربه) حصوله كلير .

الوجه قصبه سى — مندينهٔ منوره سنجاغى داخلنده و (شاب دكزى) ساحلنده در. (مدينهٔ منوره) يه اولان بعدى دخى ٨٠ ساعتدر.

سوارقیه قصبه‌سی — (مکهٔ مکرمه) ایله (مدینهٔ منوره) آره‌سنده بر چوق قویولری شامل بر یردر . (سوارقیه) نك باغ و باغچه‌لری چوق و میوه‌لری لذیذدر .

لیت قصبه‌سی — جده‌نك جنوب جهتنده‌یلکن کمیسی ایله اوچ کونلك مسافه‌سنده اولوب ایچنده خرماقلر وصویی طاتلی قویولر وار ایسه‌ده هواسی مخل صحت بدندر. هردم متحرك اولان توزی انسانه کوز آچدیرمیه‌جق درجه‌ده کثیردر. لکن (لیت) ك اینك یاغی مشهوردر . نفس قصبه‌ده بر حکومت قوناغی و بر جامع شریف و ٥٤٠ خانه و ٥٠ دکان موجوددر. قصبه‌نك یارم ساعت شمالنده مشهور (لیت) لیمانی واردر . مذکور لیمان شاپلرك وضعیت طبیعیه‌سندن تشکل ایتمش مقوس بر خط ایله محدود و محفوظ اولوب هر روزکاردن امیندر . مذکور لیمان (حجاز) ایله (عسیر) قطعه‌لرینك آره‌سنده اولوب هر ایکی قطعه‌نك توسیع دائرهٔ تجارتنه مساعددر. خصوصیله (عسیر) ك اسکله‌سیدر .

بو لیمان حائز اولدیغی اهمیت موقعیه‌سندنناشی اطرافی خانه و دکانلر ایله تزیین ایدیله‌رك قصبه حالنه کتیرلمش و شو صورتله وجوده کتیریلان قصبهٔ جدیده‌یه (معمورة الحمید) نام عالیسی ویریله‌رك (جده) سنجاغنه ملحق اولان (لیت) قضاسی هیئت حکومتی مذکور قصبه‌یه نقل اولنمشدر .

﴿ يمن ولايتى ﴾

حدود — سكنه — محصولات ارضيه وصناعيه — صورت اداره — احوال بلادِ مشهوره .

حدود — يمن ولايتى (عربستان) شبه جزيره‌سنك جنوب غربيسنده (يمن) ،، (عسير) قطعه‌لرندن عبارت اوله‌رق غربى (بحر احمر)ه ساحلدر . شمالنده (حجاز) ولايتى وشرقنده عربستان باديه‌سى وجنوبنده (عدن) قطعه‌سى واردر .

سكنه — ولايت مذكوره‌نك مقدار سكنه‌سى مسلم اوله‌رق عربان داخل اولديغى حالده ٢,٥٠٠,٠٠٠ راده‌سنده تخمين ايدلمكده‌در . داخل ولايتده اخذ واعطا ايله مشغول برمقدار موسوى دخى واردر .

تعريفات طبيعيه — يمن ولايتنده (عدن) اراضيسندن بدا ايله (جده) يه قدر (بحر احمر) ساحلى بوينجه امتداد ايدن اراضى وصحرالر ايله اوزرنده بولنان جبال صغيره‌يه (تهامه) تسميه اولنوركه ٤٠٠ ساعت قدر طولى چكر .

(سراة) دينان جبال متسلسله دخى (عدن) اراضندن بدأ ايله جنوبدن شماله طوغرى غرب اتكارى ساحل بحردن ٢٠٠

کیلومترو قدر اوزاق اولەرق ممتد اولمشدر. سلسلهٔ مذکوره ۲۵۰۰ الی ۳۰۰۰ مترو ارتفاعنده اولوب (طائف)ه قدر ۳۷۰ ساعت طولی حاویدر. جبال مذکوره مختلف اسملر ایله یاد اولنور. برچوق طاغلردن مرکب اولوب یمنده شعبه وقوللر دخی براقمشدر.

بوولایتك انهاری همان یوق کبیدر. موجود اولان صولر دخی اوفاق دره وچای صورتنده جریان ایتمکدەدر. بو صولر جبال موجوده اوزرندەکی منبعلردن چیقەرق قوم ایله یموشاق طوپراقدن مرکب اولان اراضیده تحت‌الارض مجرالر پیدا ایدەرك نهان اولورلر.

حاصلات ارضیه و معمولات صناعیه — یمن ولایتنك باشلیجه حاصلاتی (قهوه) اولوب حاصلات سائرەسی دخی (بغدای)، (آرپه)، (دوره)، (بقله)، (مصر) وسائرەدر. هرنەقدر (تهامه) تعبیر اولنان ساحل دریاده واقع اراضیسنده زراعت اولنور ایسەده حرارت شمسك شدتی مناسبتیله (بغدای)، (آرپه) کبی محصولات یتشدیریلەمامکدەدر.

ولایتك معمولات ومصنوعاتی داخلنده صرف اولنور. باشلیجه معمولاتی اهالینك کیمکده اولدیغی (فوطه) وقادینلره مخصوص برنوع جار واوطه دوشمەسی کبی شیلردر. قیومجیلق ایله

ابنيه ايچون آلچيدن اوی‌ه‌لر وكموشدن طبقه‌لر ياپمق يهوديلره مخصوص صنعتلردندر. اهالئ سائره‌سی ايچنده معمارلقده كسب ملكه ايتمش اولانلرده موجوددر. آنلر غايت يوكسك ديوارلری وحتی جامع وحمام قبه‌لری كبی جسيم بنالری ومناره‌لری اسكله‌سز ياپارلر . بنايی بش قات دخی چيقارلر . بو وجه ايله ياپلمش اولان ابنيه‌نك اوست طرفنه بر خلل ايراث ايتمكسزين سطح ارضه قريب اولان خراب بريرينی يقوب ابنيه‌يی بوصورتله تعمير ايدرلر .

— صورت اداره —

يمن ولايتی اراضئ طبيعيه اصولنجه (يمن)،(عسير) قطعه‌لرينی وبو قطعه‌لر (سراة) ، (تهامه) قسملرينی و ادارۀ ملكيه‌جه (يمن) ، (حديده) ، (عسير) ، (تعز) ، سنجاقلرينی حاوی اوله‌رق مقر ولايتی (صنعا) شهريدر . مذكور سنجاقلرك مركز اداره‌لری همنامی اولان قصبه‌لر ايسه‌ده (عسير) سنجاغنك مقر اداره‌سی (ابها) بلده‌سيدر . بو ولايتك متصرفلقلرينه تابع اولان قضالر بروجه آتی جدولدن مستبان اولور .

مرتبه	قضالر	مرکز اداره‌لری
صنعا سنجاغی		
١	کوکبان	طویله
١	آنس	ضوران
٢	زمار	=
٢	یریم	=
٢	عمران	=
٢	رداع	=
١	جبل حراز	مناخه
٢	حجه	=

مرتبه	قضالر	مرکز اداره‌لر
حدیده سنجاغی		
١	زبید	=
١	لحیه	=
٢	زیدیه	=
١	جبل ریمه	=
١	حجور	=
٢	بیت الفقیه	=
٢	باجل	=
٢	ابوعریش	

مرتبه	قضالر	مرکز اداره‌لری
عسیر سنجاغی		
١	مخائل	=
٢	رجال المع	بتیل
١	قنفده	=
١	بنی شهر	سدوان
١	غامد	رغدان
١	صبیا	

مرتبه	قضالر	مرکز اداره‌لر
تعز سنجاغی		
١	آب	=
٢	عدین	=
١	قعطبه	=
٢	حجریه	تربه
١	مخا	

— احوال بلاد مشهوره —

صنعا شهری — یمن ولایتنك مقر اداره‌سی اولان مذکور شهر بر وادینك وسطنده والتی قپولی برسور ایچنده ومرتفعجه بر محلده‌در. (مکهٔ مکرمه) یه دخی قرق کونلك مسافه‌ده‌در. (حدیده) یه اولان بعدی دخی ٥٩ ساعتدر.

(صنعا) ولایتك اك بیوك ومشهور شهری اولوب اطرافی

باغ وباغچەلر ایله مزیندر . درونندە اوتوزی متجاوز جسیم
وصنعت معماریەجە کوزل جامعلر ویکرمی قدر حمام ومنتظم
چارشی و بازارلر و (کاروان سرای) تعبیر اولنور جسیم خانلر
وبر عسکری خستە خانەسی وسورك خارجندە متعدد قشلەلر
واردر . باغچەلرندە دخی انواع میوە و (قارپوز) ، (قاوون) ،
(آغاج قاوونی) حاصل اولور .

(صنعا) نك وسطندە (غیل الاسود) نامندە بر صو جریان
ایتمکدە و باغچەلرینك بر قسمی بو صو ایلە اروا واسقا
اولنمقدەدر . مذکور شهرە جوار اولان (روضە) ، (وادیٔ
ظهر) . (حدە) نامندەکی قریەلر برر تفرجکاه بولنملری حسبیلە
اغنیا موسم صیفدە قرای مذکورەدەکی صیفیەلرینە نقل
ایدرلر . (صنعا) دە جسیم و متین بنالر موجود و بونلرك
اکثریسی طاشدن وبر قسمی طوغلەدن معمولدر .

مقر ولایتك ٤٠ ساعت بعد شرقیسندە پك چوق آثار
عتیقەیی حاوی (مأرب) بلدەسی واردر .

(سبأ) قربندە (عدن) ە ١٥ و (صنعا) یە (رداع)
طریقیلە (١٢) قوناق مسافەدە (بیجان) قصبەسی واردر . بو
قصبەنك (حدیدە) سنجاغی داخلندە کائن (زبید) قصبەسی
کبی چوید محصولی مشهوردر . اورادە چویدلی بز اعمال
ایدەرك (صنعا) یە کتیررلر .

حدیده مدینه‌سی — (حدیده) سنجاغنك اداره مرکزی اولان (حدیده) مدینه‌سی ساحل بحر احمرده ولایتك ایکنجی شهری اولوب مقرولایت اولان (صنعا) یه ٥٥ ساعت مسافه‌ده‌در . (حدیده) بلده‌سنده ماء جاری اولمدیغندن اهالی یارم ساعت مسافه‌ده بولنان التی عدد قویونك صویله اداره اولنمقده‌در . بو قویولرك صویی کرچه عادتا دکز صویی کبی طوزلوجه ایسه‌ده هضم طعامه یاردم ایدر . (حدیده) نك خرما یتشدیرر آغاجلری ومنبت ومزروع تارلالری کثیردر. (حدیده) جنوب روزکارلرندن محفوظ غایت الویرشلی بر لیمانه مالك اولمسیله تجارتکاهدر .

مدینهٔ مذکوره سور ایله محاط اولوب ٥ قپوسی وبر قاچ طابیه‌سی وسورك داخلنده جوامع عدیده ومساجد کثیره وحکومت قوناغی وفرقهٔ عسکریه اداره‌سنه مخصوص بر دائره ومسافر خانه و اهالینك اسکانینه مخصوص خانه‌لر وبوکا مانند بنالر واردر . سورك خارجنده دخی عساکر شاهانه‌نك اقامتنه مخصوص بر قشله ایله برده خسته خانه و جبخانه و بلدیه دائره‌سنه عائد بر غازخانه و بش آلتی بیك خانه موجوددر . و (حدیقیه) ، (حکمیه) ، نامنلرنده‌کی ایکی باب متین برج عساکر شاهانه‌نك اقامتنه ترك وتخصیص قلنمشدر .

تعز مدينه‌سى — مقر ولايت اولان (صنعا) نك جهت جنوبيه‌سنده ٤٥ ساعت بعد ومسافه‌سنده وغايت محصولدار اولان (جبل صبر) اسمنده‌كى يوكسك بر طاغك اتكنده‌در . اسكله‌سى اولان (مخا) يه دخى ٢٤ ساعت اوزاقدر . مدينهٔ مذكوره سور ايله محاط اولوب (باب‌الشرق) ، (باب‌اليمن) ، (باب الغرب) نامنده اوچ قپوسى وبو قپولرده عساكرشاهانه‌نك اقامتنه مخصوص برر نظاميه قره‌غول خانه‌سى واردر .

شهرك عارضه‌لى برزمين اوزرنده اولمسى وجهت شماليه‌سنده (هشمه) دينلن محلده اوفاق بر كول بولنمسى جهتلريله هواسى وخيم ونفوس موجوده‌سى قليلدر .

ابها مدينه‌سى — عسير سنجاغنك اداره مركزى اولان (ابها) مدينه‌سى اسكله‌سى بولنان (قنفده) قصبه‌سندن ٤٢ ساعت ايچرووده و (جبل سراة) اوزرنده‌در .

مخا قصبه‌سى — بو قصبه ساحل بحرده و (حديده) نك ٩٠ ميل بعدنده و (باب المندب) نامنده‌كى بوغازه قريب بر محلده‌در . مذكور قصبه ازمنهٔ ماضيه‌ده يالكز يمنك دكل بتون جزيرة العربك ادخالات واخراجات مركزى ايدى . بوكونكى كونده (مخا) قضاسنه مركز اولمش وفقط اعتبار سابقنى غائب ايتمشدر . قضانك ابنيه‌سى منتظم وساحلده‌كى ريختمى كوزلدر . (زبيد) قصبه‌سى ايله آره‌سى دخى اوچ مرحله‌در .

لحیه قصبه‌سی — (حدیده) دن صوکره (صنعا) نك بر اسکله‌سی اولوب خرما حاصلاتی وقارشوسنده‌کی (جزیرهٔ طیر) ساحلندن اخراج ایدیلن (شاب) تجارتیله مشهوردر. (قران) آطه‌سی (لحیه) نك جنوب ساحلی قربنده‌در .

جزانه قصبه‌سی — ساحل بحرده بر بندر اولوب اول حوالینك مهم بر اسکله‌سیدر . قارشوسنده ایسه (فرسان) جزائری واقعدر .

قنفده قصبه‌سی — عسیرك برنجی تجارت اسکله‌سی اولوب اولدقجه منتظم سوقاق و بازارلری و ابنیهٔ لازمه‌یی مشتملدر.

پوسته وعادی یوللر وتیمور یوللر

بوسته وعادی یوللر

آسیای عثمانی داخلنده عربه قوللانلمسنه مساعد اولان یوللر ایله اسکله شهرلرندن ایچرولره کیدن جاده‌لر بروجه آتی بیان اولنور .

حیدر پاشا — ازمید [۹۱ کیلومترو طول]

(حیدر پاشا) دن (ازمید) ه ٤ ساعتده کیدر شمندوفر موجود اولدیغی کبی عربه‌مرورینه مساعد برده جاده واردر . مذکور جاده ایله (حیدر پاشا) دن (ازمید) ه ١٨ ساعتده کیدیلیر .

(ازمید) دن (بولی) یه اوغرایه‌رق (قسطمونی) یه کیدن طریق [۸۹ ساعت طول]

(ازمید) دن صوکره ۲ کیلومترو امتدادنده اولان (طوزله‌لر) کنارینی تعقیب و منبت بر وادی‌یی قطع ایده‌رك ٦ ساعتده (صبانجه) قصبه‌سنه وارر. اورادن (صبانجه) کولی ساحلنی طولاشه‌رق ٦ ساعتده (آطه‌پازاری) قصبه‌سنه وبوراده ١٠٠ مترو عرض پیدا ایدن (سقاریه) نهرینی کوپری واسطه‌سیله کچه‌رك ٦ ساعتده (خندق) ه و (میلان) صویی کنارنده واقع (دوزجه) اوزرندن (بولی) یه وارر . [(خندق)

ایله (دوزجه) آره‌سی ۱۲ ساعت اولدیغی کبی (دوزجه) ایله (بولی) آره‌سی دخی ۱۲ ساعتدر] . بو صورتده (ازمید) ایله (بولی) آره‌سی ٤٤ ساعتدن عبارتدر.

(بولی)دن صوکره ۱۲ ساعتده (کره‌ده)یه و(کره‌ده)دن (صوغانلی) صوینی قطع ایده‌رك ۸ ساعتده (بایندر) قصبه‌سنه وبعده (بایندر)ه ۲ ساعت بعدده اولان (حماملی)یه وصوکره (چرکش) موقعنه وارر. (حماملی) ایله (چرکش) آره‌سی ٤ ساعتدر. بوراده برقاچ یول تلاقی ایدر. آندن صوکره طریق(حماملی)دن ۸ ساعت اوزاق اولان (حاجی عباس) موقعنك روزکار طرفنده (صوغانلی) صوینی تکرار کچوب ۱۰ ساعت مسافه قطع ایده‌رك (آراج) قصبه‌سنه و(آفشار) یایلاسنی آشه‌رق (کوك ایرمق)وادیسنده و(آراج)دن ۹ ساعت بعدده واقع (قسطمونی) شهرینه واصل اولور.

(قسطمونی)دن ۱۸ ساعتده اسکله‌سی اولان (اینه‌بولی)یه و ۲۸ ساعتده (طاش کوپری) طریقی ایله (سینوب) ه و(زغفرانبولی) دن ۱۵ ساعتده (بارطین) ه و(بولی) دن ۲٤ ساعتده (ارکلی)یه و ۱۸ ساعتده (آقجه‌شهر)ه کیدر یوللری واردر .

ازمید — آنقره [٦۷ ساعت طول]

(ازمید)دن (صبانجه)یه واردقدن صوکره (بولی)یولندن آیریله‌رق ٦ ساعتده (کیوه) یه و(قره قیا) طاغنی آشوب ٦

ساعتده (طراقلی)یه و (كوينك) صويى بوينجه كيدەرك ٦ ساعتده دخى (كوينك = طوربالى)يه و (قره‌حاجيلر) دربندينى آشەرق ٦ ساعتده (نعللوخان)ه و (جادەلر كوپريسى) ايله (آلا طاغ) صوينى كچەرك ١١ ساعتده (بكبازارى) واخشاب بر كوپرى واسطه‌سيله (امير)چاينى وبوكا آقان (قره بوغاز) صوينى كچەرك ٧ ساعتده (آياش) قصبه‌لرينه اوغرايوب مرتفع بر يول واسطه‌سيله (كوك طاغ)ى (واستانوس) قصبه‌سى جوارنده بر كوپرى ايله (چار) صوينى قطع ايتدكدن صوكره (انكورى) چاينك صاغ ساحلنى تعقيب ايدەرك ٥ ساعتده (آنقره)يه وارر.

مذكورالاسم (طوربالى) دن (مدرنى) طريقى ايله ٢٤ ساعتده (بولى)يه كيدر بريول دها واردر.

ازميد — بروسه [٢٣ ساعت طول]

(ازميد)دن (بروسه)يه (ازنيق)، (يكيشهر) قصبه‌لرينه اوغرادقدن صوكره (اولفر) صوينى كچەرك كيدر. [(ازميد) ايله (ازنيق) آره‌سى ٩ و(ازنيق) ايله (يكيشهر) بينى ٤ ساعتدر].

قسطمونى — سيواس [٩٠ ساعت طول]

(قسطمونى)دن (دورك) واديسنده كائن(طوسيه) قصبه‌سنه ١٢ ساعتده كلوب بر مدت مذكور چايك جريانى استقامتنى تعقيب ايدەرك ٨ ساعت بعده اولان (حاجى حمزه) قصبه‌سندن بالمرور (عثمانجق) قصبه‌سنده (قزل ايرمق)ى برطاش كوپرى

ایله کچوب وبر سلسله‌یی آشه‌رق (کموش حاجی کوی)، (مرزیفون) قصبه‌لرینه‌وبعده (ترس آقان) صویی بونجه‌کیدوب و(صولی‌اووه)یی قطع ایده‌رك (آماسیه)، (طورحال)، (توقاد) قصبه‌لرینه واصل وبعده (چاملی بل) طاغنی آشه‌رق و (یکی‌خان) قصبه‌سنی کچه‌رك (سیواس)ه داخل اولور. [(حاجی‌حمزه) ایله (عثمانجق) آره‌سی ۱۰ و(عثمانجق) ایله (مرزیفون) بینی ۱۲ و(مرزیفون)ایله (آماسیه) بیننده‌کی مسافه ۸ و(آماسیه) ایله (توقاد) آره‌سی ۲۰ ، (توقاد) ایله (سیواس) بیننده‌کی بعد دخی ۲۰ ساعتدر.]

مذکورالاسامی قصباتدن (حاجی حمزه) قصبه‌سندن (بوی آباد) طریقی ایله ۳۲ ساعتده (سینوب)ه و (آماسیه)دن(قواق) یولی ایله ۲۲ ساعتده (صامسون)ه و(توقاد)دن (نیکسار) طریقی ایله ۲۷ ساعتده (اونیه)یه (وعثمانجق)دن (چوروم)، (آلاجه)، (یوزغاد) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق (قیصریه)یه کیدر منتظم‌یوللروار‌دردر. [(عثمانجق) ایله چوروم آره‌سی ۱۲ ساعتدر.]

قسطمونی — آنقره [٤٨ ساعت طول]

(قسطمونی)دن (طوسیه)، (کنغری)، (قلعه‌جك) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رك و(ادریس) طاغنی آشه‌رق(آنقره‌یه)یه کیدر یول موجوددر. [قصبات مذکوره‌دن بهرینك آره‌سی اون ایکیشر ساعتدر.]

آنقره — قيصريه [٦٢ ساعت طول]

(آنقره)دن (قيصريه)يه كيدن يول (قزل ايرمق) نامنده‌كى نهرى بر كوپرى ايله كچه‌رك ١٤ ساعتده (كوپرى كوى) قريه‌سنه وبعده (قيرشهرى)، (مجور)، (حاجى بكتاش)، (آوانوس) قصبه‌لرينه اوغرار . [(كوپرى كوى) ايله (قيرشهرى) آره‌سى ١٨ و (قيرشهرى) ايله (حاجى بكتاش) بينى ٨ و (حاجى بكتاش) ايله (آوانوس) آره‌سى دخى ٦ ساعتدر .]

قيصريه — معمورة العزيز [٧١ ساعت طول]

مذكور يول (قصريه)دن ٦ ساعتده (صارمساقلى)يه كلدكدن صوكره (كچى) طاغنى آشه‌رق (عزيزيه) قصبه‌سنه و(بيك بوغا) طاغنى كچه‌رك (كورون) قريه‌سنه و(دارنده) قصبه‌سنه و (آقچه طاغ) اوزرندن كيدوب (آرغه) قصبه‌سنه و(سلطان) صوينى بر كوپرى ايله كچه‌رك (ملاطيه) شهرينه و(ايزولى) اوكندن (فرات) نهرينى كچوب (خان كوى) واسطه‌سيله (خرپوت)، (معمورة العزيز)ه كلير. [مذكور الاسامى قصباتدن (عزيزيه) ايله (كورون) آره‌سى ١٢ و(كورون) ايله (دارنده) بينى ٦ و(دارنده) ايله (ملاطيه) آره‌سنده‌كى مسافه ٢٢ و(ملاطيه) ايله (خرپوت) آره‌سى دخى ١٨ ساعتدر.]

سیواس — طربزون [٧٥ ساعت طول]

(سیواس) دن (قزل ایرمق) ك صـول وادیسنی تعقیب ایده‌رك ١٤ ساعتده (زارا) موقعنه و (حبش) طاغنی آشه‌رق (یشیل ایرمق) حوضه‌سـنده واقع (اندراس) قصبه‌سـنه و (کلکیت) صوینی کوپریلر ایله کچه‌رك (قره حصار شرقی) ، (الوجره) قصـبه‌لرینه اوغرادقدن صـوکره (آردسه) ده برلشمك اوزره یول ایکی‌یه آیریلیر . بری (آغاج باشی) دن ودیکری (اولوشیران) ، (کمشخانه) دن کچر . (آردسه) دن صوکره یول (جویزلك) موقعنه اوغرایه‌رق (طربزون) ه واصل اولور . [قره‌حصار ایله الوجره آره‌سی ٦ و آردسه ایله (طربزون) بینی ١٦ ساعتدر .]

طربزون — ارضروم [٥٧ ساعت طول]

(طربزون) دن (زیفانه) بیوتنی آشـه‌رق ٢٢ سـاعتده (کمشخـانه) یه واردقدن صوکره (واروق) بیوتنی آشـه‌رق ١١ سـاعتده (بایبورد) قصبه‌سنه اوغرایوب (قوپ) طـاغی وبیونی کچیله‌رك (ارضروم)ه کیدر . (بایبورد) ایله (ارضروم) آره‌سی ٢٤ ساعتدر .

سیواس — ارضروم [٩٦ ساعت طول]

بوطریق (قره حصار شرقی) قصبه‌سنه قدر (سیواس)دن (طربزون) ه کیدن یولی تعقیب ایدر . بعـده مذکور یولدن آیریلوب (بایبـورد) ه ویا (ارزنجـان) ه واررو . بونلردن (بایبورد) طریقی (طربزون) جاده‌سنی تعقیب ایدر . (ارزنجان)

دن كيدن يول اوزرنده دخى (قره كليسا) ، (مما خاتون) ، (يكى كوى) قصبه‌لرى واردر. [(قره حصار) ايله (ارزنجان) آره‌سى ٢٧ و (ارزنجان) ايله (ارضروم) بينى ٣٢ ساعتدر]

ارضروم — وانه [٦٥ ساعت طول]

(ارضروم) ايله (وان) بيننده عربه مرورينه مساعد اولان يول (ارضروم) ك جنوبنده‌كى (پلان دوكن) طاغنى آشوب (تركمان) ك مركزى اولان (تنوس) قصبه‌سنه وبعده (كوللى) يه واردر . بوراده (آراس) نهرينى قطع ايدوب (آق طاغ) ايله (چكمه طاغ) آره‌سنده‌كى بيوندن و (آغ ويرن = آق ويرن) قريه‌سندن بالمرور (خنس) قصبه‌سنه واوارادن (خنس) صويى بويجه اينوب (قرمزى طوزله) قريه‌سنه و (ملازكرد) قصبه‌سنه و (سبحان) طاغنك شمال اتكلرينى طولاشه‌رق (ارجيس) قصبه‌سنه و وان كولى ساحلنجه كيتمك اوزره (ارنيس) كويندن و (بند ماهى) كوپريسندن كچه‌رك (جانيك) قريه‌سنه وبعده ساحلدن آيريله‌رق (مارميت) چاينى كچوب (وان) شهرينه كان طريقدر. [مذكور الاسامى (ارضروم) ايله (كللى) بيننده ١٢ و (كللى) ايله (خنس) آره‌سنده ٦ و (خنس) ايله (طوزله) آره‌سنده ٨ ساعت مسافه واردر. (طوزله) ايله (ملازكرد) آره‌سى ٦ و (ملازكرد) ايله (ارنيس) قريه‌سى بينى ٢١ و (ارنيس) قريه‌سى ايله (وان) آره‌سى دخى ١٢ ساعتدر .]

ارضرومدن ارزنجانه طریقی ایله معمورةالعزیزه کیدن یول

(ارضروم) دن ٣٢ ساعتده (ارزنجان) ه کلدکدن صوکره (فرات) نهرینی کچوب ٤٢ ساعتده (خوزات) قصبه‌سنه وبعده (پرتك) اوزرندن ٦٨ ساعتده (معمورةالعزیز) ه کیدر. [(خوزات) ایله (معمورةالعزیز) آره‌سی ١٢ ساعتدر.]

سیواسدن ملاطیه طریقی ایله معمورةالعزیزه کیدن یول

(سیواس) دن (معمورةالعزیز) ه کیدن یول اوزرنده (دلیکلی طاش) ، (قنغال) ، (آلاجه خان) ، (حسن چلبی) ، (هکیم خان) ، (ملاطیه) ، (ایزولی) قصبه و قریه‌لری واردر. [(دلیکلی طاش) دن (قنغال) ه ٥ و (قنغال) دن (آلاجه خان) ه ٥ و (آلاجه خان) دن (حسن چلبی) یه ٦ و (حسن چلبی) دن (هکیم خان) ه ٤ و (ملاطیه) دن (معمورةالعزیز) ه ١٨ ساعتده کیدیلیر .]

(معمورةالعزیز) دن (موش) و (بتلیس) ه کیدن یول

(معمورةالعزیز) دن (موش) ه کیدن ایکی طریق واردر. بری (ارغنی معدن) قصبه‌سنه ١٢ ساعتده کلدکدن صوکره (خانی) ، (لیجه) ، (نرجیك) قریه‌لرندن و (قوپ) طاغی بیونندن کچه‌رك موش اووه‌سنه داخل و بعده (موش) شهرینه ٤٤ ساعتده واصل اولور. اورادن ١٢ ساعتده (بتلیس) ه کیدر یول واردر .

دیکری (معمورةالعزیز) دن ١٢ ساعتده (پالو) یه کلدکدن

صوكره (مرات) صوينك صاغ طرفندن مرور ايده‌رك ١٢ ساعتده دخى (چباقجور) ك مركزى اولان (چوره‌لى) موقعندن و (چاكلى كليسا) قصبه‌سندن و (مرات) صويندن كچوب (موش اووه‌سى) نك غرب طرفنى قطع ايده‌رك ٤٧ ساعتده شهر مذكوره كيدر .

مذكور الاسم (پالو) دن (مرات) صوينى كچه‌رك (قره پيكار) ه اوغرايوب بعده (ليجه) ده برنجى يول ايله برلشملك اوزره ١٢ ساعتلك برده مواصله يولى واردر .

معمورة‌العزيز — ارضروم [٥٠ ساعت طول] .

(معمورة‌العزيز) دن (ارضروم) ه كيدر برقاچ يول وار ايسه‌ده الك كسديرمسى (كيغى) طريقيدر .

بوطريق (معمورة‌العزيز) دن (پالو) قصبه‌سنه و (نمران)ه ويا (معمورة‌العزيز)دن (برى)، (كيغى) موقعلرينه اوغرايه‌رق ٢٦ ساعتده (نمران)ه وارر، اورادن ٢٦ ساعتده (ارضروم)ه كيدركه يول اوزرنده (باش كوى) ، (پرمقسز) موقعلرى واردر .

دياربكر — معمورة‌العزيز [٢٨ ساعت طول]

مذكور يول (دياربكر) دن (دجله) نهرينى ايكى محلده كوپرى ايله كچوب ١٦ ساعتده (ارغنى معدن) قصبه‌سنه وخفيف ميللى بر بيون آشوب تكرار (دجله) نهرينى كچوب (منلا كوى) موقعنه و (اولو اووه) يى قطع ايده‌رك (معمورة‌العزيز) ه وارر .

دیاربکر — ارضروم [٦٣ ساعت طول]

(دیاربکر) دن (ارضروم) ہ قدر یك چوق یول وار ایسه‌ده الك قیصه‌سی (پالو) طریقیدر .

بو طریق (دیاربکر) دن (معمورة العزیز) جاده‌سیله ١٦ ساعتده (ارغنی معدن) قصبه‌سنه کلدکدن صوکره (دجله) ایله (فرات) آره‌سنده‌کی سلسله‌یی آشه‌رق و (دجله)یی بر کوپری ایله کچه‌رك (پالو) قصبه‌سنه کلیر . اوراده (معمورة العزیز) دن (ارضروم) ہ کیدن طریقی تعقیب ایدر .

(دیاربکر)دن (بشیری)، (رضوان)، (سعرد) طریقی ایله ٤٩ ساعتده (بتلیس) ہ کیدر یول اولدیغی کبی (دیاربکر) دن (ماردین)، (نصیبین) یولی ایله ٧٠ ساعتده (موصل) ہ و اورادن (بغداد) ہ وارر یوللر دخی بولنور .

دیاربکر — حلب [٧٨ ساعت طول]

(دیاربکر)دن (سیوه‌رك)، (اورفه)، (بیره‌جك) طریقی ایله (حلب) ہ کیدر منتظم یول واردر . [(دیاربکر) ایله (سیوه‌رك) آره‌سنده ١٨ و (سیوه‌رك) ایله (اورفه) آره‌سنده کذا ١٨ و (اورفه) ایله (بیره‌جك) بیننده دخی ١٨ و (بیره‌جك) ایله (حلب) آره‌سنده ٢٢ ساعت مسافه واردر .]

حلب — اسکندرونه [٣٠ ساعت طول]

(حلب) دن (اسکندرون) ہ کیدن یول اوزرنده (عمیق اووه‌سی) ، (عفرین صویی) ، (آق‌دکز کولی) حوضه‌سی

و (آناطولى)، (سوريه) سلسله‌لرينى برى برينه ربط ايدن طاغلر و (بيلان) قصبه‌سى واردر .

حلب — معمورة العزيز [۸۸ ساعت طول]

(حلب) دن (معمورة العزيز) ه كيدر برقاچ طريق موجود وباشليجه‌سى بروجه آتى مذكوردر. بوطريق (حلب) دن بدأ ايله (كليس) ، (عينتاب) قصبه‌لرينه اوغرايوب ۳۸ ساعتده (بهسنى) وبعده (حصن منصور = آدى يمان)، (بولام) قصبه‌لرينه واردقدن صوكره (ملاطيه) يه واصل وبعده شوسه يول ايله (معمورة العزيز) ه داخل اولور. [(بهسنى) ايله (ملاطيه) بينى ۳۸ و (ملاطيه) ايله (معمورة العزيز) آره‌سى ۱۸ ساعتدر.]

حلب — بغداد [۱٦۹ ساعت طول]

بوطريق (حلب) دن ۱۸ ساعتده (باليس) دينلن (مسكنه) قصبه‌سنده (فرات) نهرى كنارينه واصل اولور. صوكره نهرك صاغ ساحلنى تعقيب ايده‌رك (سنجه)دن كچوب (مسكنه)دن ٤۱ ساعت بعدده اولان (دير) قصبه‌سنه كلير. بعده (صالحيه) ، (عنه) موقعلرينه و (دير) قصبه‌سنه ۷۷ ساعت مسافه‌ده اولان (هيت) قصبه‌سنه داخل اولور. بورادن يول نهرك صول طرفنه كچوب ۲۲ ساعتده (فلوجه) يه وبعده (فرات) ايله (دجله) يى تفريق ايدن چولاق اووه‌يى ۱۱ ساعتده قطع ايده‌رك (بغداد) شهرينه واصل اولور. [مذكور طريق كاربان يوليدر.]

(درسعادت) دن (بغداد) ه کیدن یوللر

بری درسعادتدن واپور ایله (طربزون) ه [درسعادت ایله طربزون بینی ٥١٨ میلدر] واورادن براً (ارضروم)، (وان) اوزرندن ٢١٠ ساعتده (موصل) ه واندن ٨٣ ساعتده (بغداد) ه کیدیلیر. دیکری درسعادتدن واپور ایله (صامسون) اسکله‌سنه چیقار. (درسعادت) ایله (صامسون) اسکله‌سی ٣٧٤ میلدر.] اورادن ٢٢ ساعتده (آماسیه) یه وارر. صوکره ١٢ ساعتده (طورحال) ، ٨ ساعتده (توقاد) ، ١٨ ساعتده (سیواس) . ٩ ساعتده (دیکیلی طاش) ، ١٦ ساعتده (حسن چلبی) ، ١٢ ساعتده (سورملی) ، ١٠ ساعتده (کبان معدنی) ١٢ ساعتده (خرپوت) ، ١٢ ساعتده (ارغنی) ، ١٦ ساعتده (دیاربکر) نامنده‌کی قصبه‌لره وارر . بعده یوقارووده مذکور (دیاربکر) دن (بغداد) ه براً کیدن یولی تعقیب ایدر .

حلب — شام [٧٥ ساعت طول]

(حلب) دن (شام) ه کیدن یول اوزرنده (سرمین) ، (معرة النعمان) ، (حما) ، (حمص)، (نبك)، (دومه) قصبه‌لری واردر . [مذکور قصبه‌لردن (حلب) دن (سرمین) ه ١٢، (سرمین) دن (معرة النعمان) ه ٦ و (معرة النعمان) دن (حما) یه ١٢، (حما) دن (حمص) ه ١٠، (حمص) دن (نبك)ه ١٨، (نبك) دن (دوما) یه ١٥، (دوما) دن (شام شریف) ه ٣ ساعتده کیدیلیر .]

(حلب) دن (لاذقيه) اسكله‌سنه دخی (ادلب) قصبه‌سنه اوغرایه‌رق ٣٤ ساعتده كیدر یول موجوددر .

بتلیس — وانه [٢٤ ساعت طول]

(بتلیس) دن (موش) ، (مما خاتون) طریقی ایله (ارضروم) و (ارزنجان) ه كیدر یول واردر .

(بتلیس) دن (وان) شهرینه كیدن یول (وان) كولنك جنوب ساحلنی تعقیب ایدر . یول اوزرنده دخی (المالی) ، (واسطان) قصبه‌لری واردر . [(بتلیس) ایله (المالی) آره‌سی ٤ و (المالی) ایله (واسطان) آره‌سی ١٤ ، (واسطان) ایله (وان) آره‌سی دخی ٦ ساعتدر .]

وانه — بایزید [٣٠ ساعت طول]

(وان) دن (بایزید) ه كیدن یول (ارضروم) دن (وان) ه كیدن طریقی (بندماهی) كوپریسنه قدر تعقیب ایدر . اورادن (باركیری) قصبه‌سنه اوغرار . [(باركیری) ایله (بایزید) آره‌سی ١٦ ساعتدر .]

بروسه — ازمیر [٧٠ ساعت طول]

(بروسه) دن (ازمیر) ه كیدن یول (كرماستی) قصبه‌سنه و (صوصورلی) نهرینی كچه‌رك (بالیكسری) شهرینه و (اوزونجه اووه) یی كچه‌رك (برغمه) ، (مغنیسا) ، (منمن) قصبه‌لرینه اوغرار . [(بروسه) ایله (كرماستی) آره‌سی ١٢ ، (كرماستی) ایله (بالیكسری) آره‌سی ١٤ ، (بالیكسری) ایله (برغمه)

آره‌سی ۲۰، (برغمه) ایله (مغنیسا) آره‌سی ۱۵، (منمن) ایله (ازمیر) آره‌سی ٦ ساعتدر .]

مذکور الاسم (بالیکسری) شهرندن مرمره دکزی ساحلنده کائن (باندرمه) یه ۱۸ ساعتده کیدر یول اولدیغی کبی کذا (بالیکسری) دن (بیغا) ویا (ایرامیج) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق (قلعهٔ سلطانیه) یه و (موصلق) طاغی اوزرندن ۱۸ ساعتده (ادرمید) ه کیدر یوللر واردر .

بروسه — قونیه [۹٦ ساعت طول .]

(بروسه) دن (قونیه) یه (اینه‌کول) ، (پازارجق) ، (بوز اوق) ، (این اوکی) قصبه‌لرینه اوغرایه‌رق (کوتاهیه) یه و اورادن (مرات) طاغنك شرقی طولاشه‌رق (آفیون قره حصاری) قصبه‌سنه اوغرایوب بعده (آقشهر) ، (ایلغین) مواقعندن کچه‌رك کیدر یول موجوددر . [(بروسه) ایله (اینه کول) آره‌سی ۸، (اینه‌کول) ایله (پازارجق) آره‌سی ۸، (پازارجق) ایله (بوز اوق) آره‌سی ٤، (بوز اوق) ایله (این اوکی) آره‌سی ۲ ، (این اوکی) ایله (کوتاهیه) آره‌سی ۱۰، (کوتاهیه) ایله (قره حصار) آره‌سی ۱۸، (قره حصار) ایله (آقشهر) آره‌سی ۱۹، (آقشهر) ایله (ایلغین) آره‌سی ۹ و (ایلغین) ایله (قونیه) آره‌سی دخی ۱۸ ساعتدر .]

مذکور الاسم (قره‌حصار) قصبه‌سندن (ازمیر) ه کیدن یول ایسه (عشاق) ، (قولا) ، (آلا شهر) قصبه‌لرینه

اوغرادقدن صوكره (كدوس) صوینی تعقیب ایده‌رك (مغنیسا)یه واصل و اوراده (بروسه) دن (ازمیر) ه كیدن یوله داخل اولور .

بروسه — آنقره [٨٥ ساعت طول]

(بروسه) دن (آنقره) یه (یكیشهر) ، (بیله‌جك) ، (سكود) ، (اسكیشهر) قصبه‌لرینه اوغرایوب (سقاریه) نهرینی كچه‌رك كیدر [(بروسه) ایله (یكیشهر) آره‌سی ١٠، (یكیشهر) ایله (بیله‌جك) آره‌سی ٩، (بیله‌جك) ایله (سكود) آره‌سی ٦، (سكود) ایله (اسكیشهر) آره‌سی دخی ٩ ساعتدر]

(ازمیر) دن (قونیه) یه كیدن یوللر

بری (قره حصار) دن (ازمیر) ه كیدن یولی تعقیب ایده‌رك (قره حصار) ه واصل واوراده (بروسه) دن (قونیه)یه كیدن یوله داخل اوله‌رق (قونیه) یه وارر. دیكری (ازمیر)دن جنوب شرقی‌یه طوغری كیده‌رك (كوچك مندرس) نهرینی كچوب (تیره) یه و (جمعه) طاغنی آشوب (آیدین) ه واوراده‌ن (آیدین) اووه‌سنی قطع ایده‌رك و (بیوك مندرس) نهرینی كچه‌رك (نازللی) ، (دكزلی) یه و (چوركصو) ، (كنجه‌لی) كوللرینك جنوبندن طولاشه‌رق (بوردور) ، (اسپارته) قصبه‌لرینه كلیر. بعده (اكردیر) كولنك جنوبندن و (بكشهری) كولنك شمال وشرقندن طولاشه‌رق (بك شهری) قصبه‌سنه اوغرایه‌رق (قونیه) یه كیدر .

قونیه — اطنه

(قونیه)دن (آطنه)یه کیدن طریق بیوك بتاقاغك جنوبندن کچەرك (ارکلی)نك ایلروسنده (اولو قشله)یه کلوب مشهور (کولك) بوغازینه و(طوروس) سلسلهٔ جبالی مذکور بوغاز واسطەسیله کچەرك (آطنه)یه داخل اولور.

(قونیه)دن (آنامور) اسکلەسنه دخی دوز بر اراضی کچەرك (قرەمان = لارنده) قصبەسنه واورادن (صلواة کوپریسی) بوغازی ایله (طوروس) طاغنی ومذکور کوپری ایله (بوزاقچه) صوینی کچوب (ارمناك) قصبەسنه اوغرایەرق کیدر.

(قونیه)دن (سلفکه) اسکلەسنه کیدن یول ۱۸ ساعتده (قرەمان)ە کلدکدن و(طوروس) سلسلەسنی (قارغەکچمز) بوغازی واسطەسیله کچدکدن صوکره (کستل)ە اوغرایەرق (موط) قصبەسی اوزرنده (سلفکه)یه وارر. [(قرەمان) ایله (سلفکه) آرەسی ۲۷ ساعتدر.

قونیه — آنقره [۵۳ ساعت طول]

(قونیه)دن (آنقره)یه ١٤ ساعتده (سیوەرك) قصبەسنه کلدکدن صوکره (این) صوینی کچەرك (حیمانه) اووەسندن و(قزلجه)، (قوج)، (امیرکوی) نامندەکی قریەلرندن بالمرور واصل اولور.

قونيه — قيصريه [٦٠ ساعت طول]

مذكور يول (قونيه) اووه‌سنى قطع ايده‌رك ٣١ ساعتده (اقسراى) واورادن ١٤ ساعتده (نوشهر) قصبه‌لرينه اوغرادقدن صوكره (اركوب)، (اينجه‌صو) قصبه‌لرندن دخى كچر. [مذكورالاسامى قصباتده (نوشهر) ايله (اركوب) آره‌سى ٤ و (اركوب) ايله (اينجه صو) بينى ٦ ساعتدر.]

قونيه — آنطاليه

بوطريق (قونيه) دن ١٥ ساعتده (بكشهرى) قصبه‌سنه كلوب (ديپ‌پويراز) طاغنك جنوبنده كائن (كسمه بوغازى) دينلن محلى و (كوپرى صوينى) و (تكه) اووه‌سنى كچدكدن صوكره (آنطاليه)يه كيدر.

(قونيه)دن (علائيه) اسكله‌سنه دخى (سيدى) قصبه‌سنه اوغرادقدن و (يولورن)، (بوزقير) ياپلالرينى قطع ايلدكدن صوكره ٤٢ ساعتده كيدر يول موجوددر.

اطنه — حلب [٥٩ ساعت طول]

(اطنه)دن (حلب)ه كيدن يول (سيحان)، (جيحان) نهرلرينى كچوب (اسكندرون) كورفزى ساحلنه اينه‌رك (پياس)، (اسكندرون) قصبه‌لرينه واورادن (بيلان) بوغازينى مرورايدر. [(اطنه) ايله (پياس) آره‌سى ٢١ و (پياس) ايله (اسكندرون) بينى ٨ و (اسكندرون) ايله (بيلان) آره‌سنده‌كى مسافه دخى ٣ ساعتدر.]

(اطنه)دن (مرسين)ه (طرسوس) چاينى بالمرور

(طرسوس) قصبه‌سنه اوغرایه‌رق ۱۵ ساعتده کیدر یول واردر .

(اطنه) دن (یمورطه‌لق) اسکله‌سنه دخی (سیحان) نهرینی و (چقور اووه) یی و (جیحان) نهرینی کچه‌رك کیدر یول بولنور .

اطنه — سیواس [۱۰۳ ساعت طول]

مذکور طریق (اطنه) دن چیقوب (سیحان) نهرینی کچدکدن و (سیس) قصبه‌سی اوزرندن ۳۸ ساعتده (مرعش) ه واردقدن صوکره (البستان) ه واصل واورادن (دارنده) ، (هکیم خان) ، (الاجه خان) ، (دلیکلی طاش) مواقعندن بالمرور (سیواس) ه داخل اولور. [مذکور الاسامی (مرعش) ایله (البستان) بینی ١٤ ، (البستان) ایله (دارنده) بینی ۹ ، (دارنده) ایله (هکیم حان) آره‌سی ۱۲ و (حکیم خان) ایله (الاجه خان) بینی ۱۰ و (الاجه خان) ایله (دلیکلی طاش) آره‌سی ۱۰ وانك ایله (سیواس) بینی دخی کذ ۱۰ ساعتدر]

اطنه — معمورة‌العزیز [۹۸ ساعت طول]

(اطنه) دن (سیواس) یولی اوزرنده‌کی (دارنده) یه ٦١ ساعتده کلیر . اوراده (قیصریه) دن (معمورة‌العزیز) ه کیدن یولی تعقیب ایدر .

بغداد — بصره [۱۰۰ ساعت طول]

(بغداد) دن (بصره) یه کیتمك ایچون (بغداد) دن

١٨ ساعتده (حله) قصبه‌سنه و آندن ١٤ ساعتده (ديوانيه) ، (سماوه) اوزرندن ٣٦ ساعتده (سوق الشيوخ) و اورادن (منتفك) عشايرى ايچندن براً (بصره) يه وياخود (بغداد) دن (دجله) نهرينك جانب يساريله (كوت الاماره) يه قدر براً ٢٩ ساعتده كيدوب آندن جزيره طريقى ايله نهراً ويا براً (سوق الشيوخ) ه واورادن كذلك نهراً ويا براً (بصره) يه كيديلير .

شام — بغداد [١٥٨ ساعت طول]

اشبو طريق (نبك) قصبه‌سنه دكين (حلب) ه كيدن طريقى تعقيب ايتدكدن صوكره آيريلوب (تدمر) قصبه‌سنه واصل و بعده شام چولنى قطع ايده‌رك (هيت) موقعنه داخل اولور . [(تدمر) ايله (هيت) بيننده‌كى مسافه ٨٨ ساعتدر] بعده (حلب) دن (بغداد) ه كيدن طريقى تعقيب ايدر . [(هيت) ايله (بغداد) بيننده‌كى مسافه ٣٣ ساعتدر]

(شام) دن (بلقا) طريقى ايله (قدس شريف) ه كيدن يول [٥٠ ساعت طول]

بوطريق (شام) دن ١٣ ساعتده (صنمين) ه كلوب (شيخ مسكين) ه اوغرادقدن و (حوران) اووه‌سنى قطع ايلدكدن صوكره (قلعة المزيرب) اوكندن و طاغلق بر اراضيدن كچه‌رك (رمثه) قريه‌سندن و (جبل عجلون) ك شرقندن و (جراش) موقعندن بالمرور (عجلون) اراضيسنى

و (زرقه) وادیسنی قطع ایدوب (سلط) قصبه‌سنه و (شریعه) وادیسنه داخل و (شریعه) نهرینی كچه‌رك (قدس شریف) بلده‌سنه واصل اولور .

یافه — قدس [١٢ ساعت طول]

اشبو شوسه (رمله) دن كچه‌رك بر برینه نسبتله دها صرپ طاغلری ودره‌لری قطع ایده‌رك (قدس شریف) ه واصل اولور .

غزه — قدس [١٨ ساعت طول]

بو یول (غزه) دن شمال شرقی‌یه متوجهاً (اسـتید) وادیسنی قطع ایده‌رك (بیت جبرین) قریه‌سی واسطه‌سیله (قدس) یایلاسنه وبعده (قدس) شهرینه واصل اولور .

(سوریه) دن (مصر) كیدیله یوللر

(سوریه) قطعه‌سندن خطهٔ مصریه‌یه بری (غزه) دن ودیكری (قدس شریف) اوزرندن كیدیلیر یوللر واردر . (غزه) دن كیتمك ایچون ساحل بوینجه (راقه) ، (زاویه) موقعلرندن بالمرور (العریش) قصبه‌سندن صوكره آفریقای عثمانی حدودینی قطع ایله (مصر) اراضیسنه و (اصلاحیه) دن بالمرور ٨٢ ساعتده (قاهره) شهرینه كیریلیر .

(قدس شریف) اوزرندن كیدن یول ایسه (قدس شریف) دن ٧ ساعتده (خلیل الرحمن) ه واورادن عربستان چولنی صولنه ترك ایده‌رك (خلاصه) خرابه‌سندن كچه‌رك (سویش) قصبه‌سنه واصل اولور .

(شام) دن (عقبة الشام) طريقى ايله (حجاز) و (نجد) قطعه‌لرينه كيدن جاده‌لر

اشبو طريق (كسوه) ، (مزيريب) ، (كتيبه) ، (رمثه) ، (قلعة المفرق) نامنده‌كى مواقعدن كچوب (قلعة الزرقه) ده ايكى‌يه آيريلير . برى (حسبان) ، (كراك) ، (طفيله) ، (شوبك) موقعلرندن كچه‌رك و (وادئ موسى) يى غربنده براقه‌رق (معان) قصبه‌سنه واصل اولور . ديكرى (قلعة البلقا) ، (قطرانه) ، (الحسا) ، (عنيزه) اسكى كوچك قلعه‌لرندن كچه‌رك (معان) قصبه‌سنه كلير . بعده (مدوره) ايله (عقبة الشام) دن بالمرور ايكى‌يه آيريلير . برى شرق جنوبى استقامتنه كيده‌رك (حجاز) وديكرى شرقه طوغرى كيده‌رك (نجد) قطعه‌لرينه كيرر .

مذكور الاسم (عقبة الشام) اسمنده‌كى مرحله‌دن صوكره (حجاز) طريقى اوزرنده (ذات الحج) ، (قاع الصغير = قاع البسيط) ، (عاصى خرما = تبوك) ، (احضر) ، (معظم) ، (دار الحمره) ، (مداين صالح = حجر) ، (بيار الغنم) ، (بئر الزمرد) ، (بئر الجنيد) ، (هديه) ، (فخلتين) (بيار نصيف) نامنده مرحله‌لر واردر . الحاصل (شام شريف) ايله (مدينهٔ منوره) بيننده ٢٧ مرحله اولوب بعد ماينلرى ٢٤٧ ساعتدن عبارتدر .

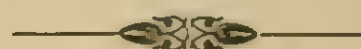
مكهٔ مكرمه — مدینهٔ منوره [١٠٠ ساعت طول ١٠ مرحله]
مكهٔ معظمه ایله مدینهٔ منوره آره‌سنده (سلطانی)، (فُرعی)، (شرقی) نامیله باشلیجه اوچ طریق بولندیغندن آنلردن هر بری بروجه بیان اولنور.

طریق سلطانی [١٠ مرحله] — (١) وادیٔ فاطمه (٢) بئر عُسفان = بئرالتفله (٣) خلیص (٤) بئر قضیمه (٥) رابغ = رابق [مكهٔ مكرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه كیدن یوللر بوراده تعدد ایدر] (٦) مستوره [میمون اووه‌سنده‌در. رابغك ٦ ساعت بعدنده‌در.] (٧) بدر ویا بئر الشیخ (٨) صفرا (٥) بئر عباس [صفرا ایله بئر عبـاس بیننده (حمرأ)، (حوبه‌جیه) قریه‌لری واردر] (١٠) بئر شریوفی نامنده‌كی محللردر. [شریوفی مرحله‌سندن درت سـاعت مسافه‌ده (شهدا) موقفی واردر. بو مرحله ایله مدینهٔ منوره آره‌سی ١٤ ساعتدر. مدینه اهالیسی مكهٔ مكرمه‌دن كلن زوار وحجاجی مدینهٔ منوره‌نك ایكی سـاعت مكه جهتنده بولنان (بیارعلی) نامنده‌كی بوستاندن استقبال ایدرلر.]

فُرعی طریقی [١٠ مرحله] — (١) وادیٔ فاطمه (٢) عُسفان (٣) خلیص (٤) قضیمه (٥) رابغ (٦) بئرشیوخ = بئر رضوان [بعض دوه‌جیلر بو مرحله‌یی ایكی‌یه بولوب (ظهرالعقبه) یی برنجی و(بئررضوان)ی ایكنجی قوناق صایارلر] (٧) ابوضباع = امضباع (٨) ریان [ام ضباغ ایله ریان آره‌سنده (امالعیال)

و(مضيق)قريه‌لری واردر.](٩) غدیر = مجز [ریان ایله‌غدیر آره‌سنده (صمد) مرحله‌سی واردر.] (١٠) بئر ماشی دینلن موقعلردر. [فرعی یولی مدینهٔ منوره‌نك ایكی ساعت خارجنده بولنان (بیار علی) موقعنه وارمزدن اول طریق سلطانی ایله كسب اتصال ایدر.]

شرقی طریقی [١٠ مرحله] — (١) مَضیق ویا وادی اللیمون (٢) ضریبه (٣) بركهٔ زبیده (٤) حاده (٥) صبحه (٦) سُوارقیه (٧) سفینه (٨) مجریه (٩) وادی‌الغراب (١٠) غَدیر اسمنده‌كی محللردر.

آسیای عثمانیده بولنان بلاد مشهوره‌نك درسعادتدن
قاچر ساعت اولدیغنی کوسترر جدوللر

ساعت	بلده
٢٠٤	آطنه
٣٦	آطه‌بازاری
١٥٥	اقسرای
١١٣	آلاشهر
١٢٥	آنطالیه
١٠٤	اقشهر
١٤٤	آماسیه
٢٤٥	آنطاکیه
٨٧	آنقره
٧٨	آیاش
١١٨	آیدین
١٥٨	ارضروم
٢٦٧	ارغنی‌معدنی
١٤٨	ارزنجان
١٦٣	ارکلی
١٢٤	اسکلب
١٣٧	ارکوب
١٨	ازمید
٧٢	الحصار
٩٣	ازمیر
٢٤	ازنیق
٢٥٨	اکین
١١٠	اسپارته
٢٠٣	اسکندرون

ساعت	بلده
٦٣	اسکی شهر
١١٢	اکردیر
٣٠٩	اورفه
١١٦	اولو بورلو
١١٣	ایلغین
١٤٣	اینجه‌صو
٢٠٠	بایزید
١٣٤	باییورد
١٠٥	بایندر
٦٠	بالیکسری
٣٨	بیله‌جك
٩٥	بوی آباد
٣٢	بروسه
١٦٤	بتلیس
٤٦٤	بغداد
٧١	بکبازاری
٥٦٤	بصره
١١٦	بوردور
٥٨	بولی
٣٦٤	بقاع‌العزیز
٣٧٤	بیروت
١٤٩	بکشهری
٢٩١	بیره‌جك
٢٣٦	بیلان

ساعت	بلده
١٠١	بولوادین
١٦٤	توقاد
١٥٦	تورحال
١٠٩	تیره
٨٤	چرکش
٢٣٤	جزره
١٣٦	چورم
٢٦٧	حلب
٣٠٥	حما
٣١٧	حمض
٢٥٠	خرپوت
١٣٨	دکزلی
٢١٦	دیوریك
٤٨	دوزجه
٢٨٢	دیرالقمر
٢٨٠	دیاربکر
١٩٥	دیادین
٣٩٦	رواندز
٣٤٦	زاحو
٩٠	زغفرانبولی
١٥٦	زیله
١٣٤	سرای کوی
٤٣٥	سلیمانیه
٤٤	سکود

١٤٩	سيدی شهری	٨٣	قره حصار	٤٢	كوينك
٢٩٧	سيوه رك	٩٠	قره جه وبران	٣٠	كيوه
٧٧	سيوری حصار	٤٣٣	قدس شريف	٢٩١	لازقيه
١٩٢	سيواس	١٤٩	قره مان	٣٠	لفكه
٣٥٠	شام شريف	١٣	قره مرسل	٢٩٨	ماردين
٢٤	صبانجه	١٢٠	قسطمونی	٥١	مدرنی
٩٥	صندقلی	١٦٧	قوزان	٢٢٦	مرعش
١٠٠	طربزون	١١٧	قير شهری	١٣٦	مرزيفون
١١٨	طاش كوپری	٩٨	قوچحصار	١٩٠	مغله
٣٩٢	طرابلس شام	١٠٧	قوله	٢٦٨	ملاطيه
٢١٤	طرسوس	١٣١	قونيه	١٨٢	موش
١٨٢	طوپراق قلعه	١٤٩	قيصريه	٤٤	ميخاليج
٣٦	طراقلی	٢٤٠	كبان معدنی	٨٥	مغنيسا
١٠٨	طوسيه	٧٩	كدوس	٣٦٦	موصل
١٢٤	عثمانجق	٤٠٣	كركوك	١٢٦	نازللی
٢٥٢	عربكير	٧٠	كرهده	١٣٣	نوشهر
٤٠١	عكا	١٢٢	كمشخانه	١٨٤	نيكده
١٧٠	علائيه	٢٦	كمليك	٢١٨	وان
٢٩١	عينتاب	٢٧٩	كليس	١٢٧	يوزغاد
٨٧	عشاق	١٠٥	كنغری	٩٩	يخشی خان
١٥١	قره پيكار	٦٥	كوتاهيه		

استانبولدن ممالك عثمانيه سواحلنده كی مشهور ليمانلره اولان

اميال بحری

اميال		اميال		اميال	
١١٩	اركلی	٢٣١	اينه بولی	٣٧٤	صامسون
١٦٤	اماصره	٣٠٥	سينوب	٤١٣	اونيه

٤٢٥	قاتسه
٤٤٠	اردو
٤٦٢	کره‌سون
٤٧٧	تیره‌بولی
٥١٨	طربزون
٥٣٣	سورمنه
٥٥٢	ریزه
٥٩١	باطوم
٧٠	مدیه
٨١	اینه آطه
١٢٦	برغوس
١٤٦	وارنه
١٩٤	کوستنجه
٢٦١	سنه
٣٣٥	اوده‌سه
٤١٣	نیقولایف
٣٠٠	سیواستپول
٣٧٠	کفه
٤١٦	کرچ
٥٦٥	صخوم قلعه
٥٨٨	پوتی
٣٩	سلوری
٧٠	تکفورطاغی
١١٠	کلیبولی
١٩٦	دده آغاجی
٢٢٤	قره‌آغاج
١٤٩	قواله
٣١٠	چای آغزی
٣٣٥	سلانیك
٣٢٧	غلوص

٦٥١	پروزه
٧٠٧	ایاسرانده
٧٦٣	آولونیه
٨٠٩	دراج
٨٤٣	شنکین
٨٤٦	اولکون
٥٥	ازمید
٥٣	کملیك
٤٣	مدانیه
٧٩	اردك
١٣٥	قلعهٔ‌سلطانیه
١٥٦	بوزجه‌اطه
١٤٦	اصروز
٢٢٠	لمنی
٢١٩	مدللو
٢٢٧	ادرمید
٢٨٠	ازمیر
٢٥٥	ساقز
٣٠٧	سیسام
٣٥٩	استانکوی
٤٠١	سومبکی
٢٣٢	لریوز
٢٩٣	قارپوط
٢٢٩	قاشوط
٣٢٠	کریه
٢٧٦	ایپصاره
١٧٨	یوندن
٢٧٥	بودروم
٤٢١	ردوس
٤٢٨	مرمریس

٤٦٣	مکری
٥٧٥	آنطالیه
٦٠٥	علائیه
٧١٢	سلفکه
٧٤٦	مرسین
٨٠٦	اسکندرون
٧٨٤	لازقیه
٨١٢	طرابلس‌شام
٨٠٤	بیروت
٨٠٩	صیدا
٨١٢	صور
٨١٩	عکا
٧٣٩	یافه
٧٨٦	پورت‌سعید
٨٧٦	سویش
٧٣٢	اسکندریه
٤٥٦	سوده[کرید]
٦٢٧	درنه
٧٢٢	بنغازی
١٠٧١	طرابلس‌غرب
٩٠١	مالطه
١١١٧	تونس
١٣٥٦	ینبع‌البحر
١٥١٦	جده
١٦٩٦	قنفده
١٩٤١	قمران
١٩٧١	حدیده
٢٠٥٦	مخا
٢١٩١	عدن
٤١٠١	بصره

﴿ تیمور یوللری ﴾

حیدر پاشا — ازمید خطی [۹۱ کیلومترو ۲۷۰ مترو طول ۱۷ موقف]

مذکور طریق (حیدر پاشا) دن بدأ ایله ساحل بوینجه (قزل طوپراق)، (کوزتپه)، (ارن کوی)، (بوستانجی باشی)، (مالتپه)، (قرتال)، (پندك)، (طوزله)، (ککبوزه)، (دیل اسکله سی)، (طوشانجیل)، (هرکه)، (یارمجه)، (توتون چفتلك)، و (درینجه) مواقعنه اوغرایه رق (ازمید) ه واصل اولور .

مذکور الاسم (قزل طوپراق) دن (فنار باغچه) یه ۱ کیلو مترو طولنده آیریجه برشعبه واردر .

بوطریقك استانبولی دیار بکره وبغداد و بصره یه یعنی قره دکزی عمان دکزینه وصل ایتمك اوزره تمدیدی متصور اولدیغندن ازمیددن اوته طرفی یاپلمقده در . هنوز یاپلمش اولان محللری دخی بروجه آتی بیان اولنور .

ازمید — آنقره [٤۸۵ کیلومترو ۵٦۵ مترو طول و ۲٦ موقف]

(ازمید)دن بدأ ایله (بیوك دربند) ، (صبانجه)،[(حمیدیه)، (آطه بازاری)]،(کیوه)، (آق حصار)، (مکیجه)،(لفکه)،(وزیرخان)، (بیله جك)، (قره کوی) ، (بوزاوق) ، (این اوکی) ، (چقور حصار) مواقعنه اوغرایه رق (اسکی شهر) ه واصل اولور .

[قونیه خطی بورادن آیریلیر] . اورادن دخی (آق پیکار)،

(تاپی کوی) ، (بکلك آخور) ، (صاری کوی) ، (بیچر) ، (سازیلر) ، (بکلك کوپری) ، (پولاتلی)، (ماللی کوی) ، (سنجان کوی) استاسیونلرینه اوغرایه‌رق (آنقره) یه داخل اولور .

اسکیشهر — قونیه [٤٤٠ کیلومترو طول ٢١ موقف]

(اسکیشهر) دن بدأ ایله (کوکجه‌قصبق)، (صابونجی پیکار) (الایونده) [بورادن کوتاهیه شعبه‌سی آیریلیر.] ، (کویلر) ، (دور Duver) ، (احسانیه)، (غازی کول حمامی) ، (آفیون قره حصار) مواقعنه اوغرار [بوراده ازمیرك قصبه خطی ایله برلشیر] آندن صوکره (بیوك چوبانلر)، (چای)، (اسحاقلو)، (یاصیان Yassian)، (آق شهر)، (آزاری کوی)، (چاوشجی کویی)، (ایلغین)، (قادین‌خانی)، (میدان)، (پیکار باشی) استاسیونلرینه اوغرایه‌رق (قونیه) یه داخل اولور.

بوخطك (الایونده) موقفندن (کوتاهیه)یه ١٠ کیلومترو ٣٣ مترو طولنده برشعبه‌سی موجوددر.

ازمیر — آلاشهر [١٦٩ کیلومترو طول ١٩ موقف]

١٣٠٢ سنه‌سنده کشاد اولنان بوطریق (ازمیر) دن (قارشو یقا)یه واورادن (چیلی)، (اولوجق)، (منمن)، (امیرعالم) (حمیدیه)، (خروس کویی)، (مغنیسا)، (چوبان عیسی)، (قصبه)، (اورغانلی)، (احمدلی)، (سارد)، (صالحلو)، (مونواق قهوه‌سی)، (دره کوی)، (الخان) نامنده‌کی قصبه وقریه‌لره اوغرایه‌رق (آلا

شهر)ه کیدر. اوراده دخی (عشاق) طریقیله (آفیون قره حصار) قصبه‌سنده (اسکیشهر — قونیه) خطی ایله برلشیر.

(مغنیسا)دن (صوما)یه دخی (۹۲) کیلومترولق ۱۲ موقفلی یول واردر. بویول اوزرنده (مغنیسا)دن صوکره (قره آغاجلی) ، (صارحولی) . (میشه‌لی). (کیخالر). (قپاقلی) ، (اقحصار) ، (سامانلی) . (خرطه) ، (قرق آغاج) ، (بوغاز)، (صوما) موقفلری موجوددر .

(ازمیر)دن (بیرون آباد = بیرون اووه) نامنده‌کی محله قدر ٥ کیلومترو ۱٤۸ مترو طولنده اوفاق برشعبه دخی یاپلمشدر.

ازمیر — دینار [۳۷٦ کیلومترو ٥۰۹ متروطول ۳۹ موقف]

بوطریق (ازمیر)دن بدأ ایده‌رك (کمر). (پرادیسو). [بورادن (بوجه) خطی آیریلیر.] (غازی‌عمر) [بورادن (سودی کوی) خطی آیریلیر.]، (جمعه آباد = جمعه اووه‌سی) (دوه‌لی کوی)، (قیاس)، (تریانده)، (طوربالی) [بورادن (تیره) خطی آیریلیر] . (جلاد)، (قوزپیکار)، (آیاثلوغ)، (عزیزیه)، (بالاجق) [بورادن (سوکه) خطی آیریلیر]، (دکرمنجك)، (هیبه‌لی)، (قره‌پیکار)، (آیدین)، (امورلو)، (کوشك)، (چفته قهوه)،(سلطان‌حصار)،(آچه)،(نازللی) (قیوجق Kouyoudjak) (طورسونلی)،(اورتاقچی)، (سرای کوی)، (شاملی)، (غنجه‌لی)، [بورادن (دکزلی) خطی تفریق اولنمشدر] (بوجه‌لی)،(قوجه‌باش) (قزل قاقلق)، (باش‌چشمه)، (چارداق)، (آپا Appa).

(آوجیلر)، (سودلاج) [بورادن (چوریل)ه برشعبه براقشدر] قصبه وقریه‌لرینه اوغرایه‌رق (دینار) ه کیدر .

بوخطك (پرادیسو) موقفندن (بوجه)یه قدر ۲ کیلومترو ۳۱۸ متروالق و (غازی عمر) موقفندن (سودی کوی Sevdi-keuï)ه قدر ۱ کیلومترو ٤٤٩ متروالق و (طوربالی) دن (تیره)یه قدر ٤٧ کیلومتر و٨٦٨ متروالق و(بالاجق)دن (سوکه)یه قدر ۲۲ کیلومترو ۱۳۰ متروالق و (غنجه‌لی) دن (دکزلی) یه قدر ۹ کیلومترو ٤٦٠ متروالق و (سودلاج) دن (چوریل) ه قدر دخی ۳ کیلومترو ٥٧١ متروالق شعبه‌لری واردر .

مذکور شعبه‌لردن (طوربالی) دن (تیره)یه کیدن خط اوزرنده (غورغور)، (عرق باشی Arc-Bachi)، (چبلاق)، (بایندر)، (چتال قره آغاج) موقفلری موجوددر .

(چتال) دن (اوده‌مش) ه کیتمك اوزره دخی ۲٥ کیلومترو ۳۹٥متروطوانده برخط واردر. بوخطك موقفلری (چتال)دن بدأ ایله (دره باشی)، (حاجی الیاس) نامنده‌کی محللردر .

(بالاجق)دن (سوکه)یه کیدن خط اوزرنده دخی (مراتلی قهوه)، (کمر) استاسیونلری بولنمقده‌در .

(سودلاج) ایله (چوریل) آره‌سنده دخی (صوندورلی) (اینجه کوی) موقفلری واردر .

مدانیه — [بروسه ٤١ کیلومترو ٢٨٠ مترو طول ٦ موقف]
(مدانیه) اسکله‌سندن (بروسه)یه قدر اولان شمندوفر خطی کذرکاهنده (یورغولی)، (قوری)، (عجملر)، (بروسه بکلمه‌سی) موقفلری بولنمقده‌در .

مرسین — آطنه [٦٧ کیلو مترو طول ٨ موقف]
(مرسین)دن (آطنه)یه کیدن تیمور یولی (مرسین) دن باشلایه‌رق (یقا کوی)، (حاجی طالب)، (طرسوس)، (کولك بوغازی)، (ینیجه)، (وانس اوغلی) مواقعنه اوغرار.

بیروت — شام شریف - حورانه [٢٤٦ کیلومترو ٨٣٧ مترو طول ٣٦ موقف].
مذکور طریق (بیروت)دن بدأ ایله (حدت Hadèt) ، (بعبدا Béabda)، (عاریه) [چاریك ساعت بورادە توقف ایدر]. (عالیه)، (بحمدون Bhamdoun)، (عین صفر Aïn-sofar)، (مریجات)، (جدیده-شتورا) [دیشلی جرح بورادن بدأ ایدر.]، (زحله-معلقه) [یارم ساعت بورادە توقف ایدر.] ، (ریاق)،(یعفوفه)، (سرغایه)، (زبدانی)، (التکیخ El-Téguieh)، (سوق وادی بردا)،(دیرقانون)،(عین فیجه)(جدیده J'deydeh)، (الهامه El-hameh) (دمر=دومار Deummar)،(شام برامکه)، (شام‌میدان)،مواقفنه اوغرار [(بیروت) ایله (شام‌میدان) آره‌سی ١٤٦ کیلومترو ٧٧٩ متروددر.] (شام میدان) موقفندن صوکره

خط اوزرنده (داریه)، (صحنایا Sahnaya)، (کسوه)، (خان دانون)، (ذراکه)، (غباغب)، (صنمین Sanoméin)، (کنیدیا Kénéia)، (قتیبه Kateibé)، (شیخ مسکین)، (داعل Dail)، (مزیریب) نامنده‌کی موقفلری واردر.

یافه — قدس شریف [٨٦ کیلومترو ٦٣٠ مترو طول ٧ موقف]

(یافه)دن (قدس)ه قدر یاپلمش اولان بوخطك دخی کذرکاهنده (یافه)دن بدأ ایله (لیدا Lydda)، (رمله)، (سجد Sedjed)، (دیر آبان Deir-aban) و (بیتر Bittir) موقفلری بولنمقده‌در.

﴿ آفریقای عثمانی ﴾

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك (آفریقا) قطعه‌سنده بولنان ممالکی (خدیویت مصریه) ایله (طرابلس غرب) ولایتی و (بنغازی) متصرفلغی و (تونس) ایالتنی حاویدر.

﴿ خدیویت مصریه ﴾

حدود — مساحه ونفوس تعریفات طبیعیه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره

حدود — مصر خدیویتی (آفریقا) قطعه‌سنك شمال شرقیسی نهایتنده بولنه‌رق شمالی (بحر سفید) ه ساحلدر. شرقنده (العریش) قصبه‌سندن (عقبه) کورفزینه قدر (تیه بنی اسرائیل)، (بحر احمر)، (باب المندب) و (عدن) کورفزی وجنوبنده (صومال) اراضیسی؛ (حبش) مملکتی خط استوا آلتنده‌کی بیوك کوللر وغربنده (وادای) مملکتی (لیبیا)، (برقه) چوللری واردر.

مساحه ونفوسی — بو حدود داخلنده بولنان خطهٔ وسیعه‌نك مساحهٔ سطحیهٔ ارضیه‌سی اوچ ملیون کیلومترو مربعنه قریب اولوب مقدار نفوسی اون یدی ملیونی متجاوزدر. بو نفوسدن التی بچق ملیونی (خطهٔ مصریه Egypte) ده‌در. (خطهٔ مصریه)نك

مساحهٔ سطحيهٔ ارضيه‌سى بر بچق مليو كيلومترو مربعندن زياده‌جه‌در .

تعريفات طبيعيه — مصرك (بحرسفيد) ساحلى دوز وصيغ اولوب (بحراحمر) ساحلى ايسه بالعكس يوكسك صرپ قيالقلردن حصوله كلمشدر . (بحراحمر) مصرك شمال شرقيسنده (عقبه) ، (سويش) كورفزلرينى و آره‌لرنده (سينا) شبه جزيره‌سنى حاصل ايتمش و (سويش) كورفزينك آغزنده (رأس الالف) نامنده‌كى برون بولنمشدر .

(بحراحمر) ك تشكيل ايتديكى (سويش) كورفزى ايله (بحر سفيد) بيننده‌كى طريق بحرى‌يه (سويش قنالى) اسمنى ويرمشلردر .

اشبو قنال (سويش) ايله (پورت سعيد) بيننده بولنه‌رق هجرتك ١٢٨٥ وميلادك ١٨٦٩ تاريخنده فرانسز مهندسلرندن موسيو (ده‌لسپس M. de Lessepes) طرفندن حفر وكشاد ايدلمشدر . قنالك طولى ١٨٤ كيلومترو اولوب عرض سطحنده ١٠٠ وقعرنده ٢٢ وعمقى ٨ مترودر . (تمساح) كولى قنالى داخلنده داخلى بيوك برليمان حالنده‌در . مصر قاهره‌نك اسكله‌سى حكمنده اولان (اسماعيليه) قصبه‌سى ساحلنده مبنيدر .

مذكور قنال (بحرسفيد) ى (بحراحمر) ه برلشديرديكى جهتله اوروپا تجارتنك بالسهوله (بحر محيط هندى) يه وآندن (هندستان) ؛ (چين) ؛ (ژاپونيا) يه و (اوقيانوسيه) قطعه‌سنه

مواصلت ایتمسنه واسطه اولدیغی کبی حج شریف بیننده بولنان اهل اسلام ایچون دخی برطریق بحری رونما اولمشدر .

(نیل) نهری مصر الکاسنی جنوبدن شماله طوغری اسقا واحیا ایتمکده وطقوز آغزله (بحر سفید) ه دوکلمکده درکه باشلیجه آغزلری (رشید) ؛ (دمیاط) در . بو آغزلرك تشکیل ایتدیکی دلتایه (ذالیهٔ نیل) و (مثلث النیل) دینیر . نهر مذکور (نیل ابیض) نامیله خط استوا التندهکی کوللردن نبعان وشماله طوغری جریان ایدهرك (خرطوم) شهرنده صاغ طرفدن (حبش) طاغلرندن کلن مشهور (نیل ازرق) ایله برلشیر . بوراده اسمی (نیل مبارك) ه تبدیل ایدر . بعده نیل وادیسی مرتفع ایکی جبال آره‌سنده منحصر قالیر .

مذکور جبالدن مصرك شرقنده بولنانی (عرب) طاغلری وغربنده اولانی (لیبیا) تپه‌لری اسمنی آلیر . بونلردن (عرب) طاغلری (بحر احمر) ه موازی اوله‌رق شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدر . بو ایکی سلسلهٔ جبالده قابل زراعت اولان محللری نادر ایسه‌ده مغاره وطاش معدنلری مشاهده اولنمقده‌در .

(نیل) نهری منبعنده یاغان یاغمورلرك صولری سببیله حزیرانك اواخرینه طوغری طغیانه باشلایه‌رق ایلول نهایتنه دکین تزاید وبعده تناقصه یوز طوتار و نهایت اسکی حالنه کلیرکه ارضك اوزرینه براقدیغی یاغلی چامور مصرك طوپراغنی محصولدار بر هیئته تحویل وتبدیل ایدر .

فیضان اثناسنده یعنی یازوصوك بهارده نیل وادیسی برکول شکلنی آلوب خوش منظر لطیف بر حال کسب ایدر . صولرك چکلمسنی متعاقب آز مدت ظرفنده یشیللنوب جسیم بر چمنزار صورتنده کورینور . قیش اثناسی بولطیف حالده مرور ایدر . ایللك بهارده ایسه ارض قوراقدر . حتی شدت یبوستدن طوپراق درین درین یاریقـلر پیدا ایلر . اومدتده (ریح الخمسین) نامیله وزان ایدن صیجاق جنوب روزکاری هوایی وخیم ایلر .

(نیل) ك هرسنه طغیانندن طولایی براقدیغی طورطو ایله اراضیٔ مصریه حس اولنمیه جق درجه‌ده یوکسلمکده وبحرسفیده طوغری ایلری لمکده‌در .

نهر مذکور قناللر واسطه‌سیله دخی طغیان میاهك واصل اوله‌مدیغی محللری قابل زراعت برحاله کتیرر . بوقناللر ایچنده اك مشهوری (قنال یوسف) درکه نیلك صوینی برخیلی مسافه‌یه کوتوردیکی جهتله برایکنجی نیل عد اولنمقده‌در .

ارتفاع ماء نیلی اولچمك ایچون (قاهره) شهری قربنده (مقیاس النیل Nilomètre) نامنده برمقیاس واردر . بومقیاس اوزرنده نیلك صوینی ۲۲ درجه‌یه یعنی ۱۰ مترویه قدر واصـل اولور ایسه‌ده اول سنه فیض وبرکت مطلوب وجهله اوله‌جنی آکلاشیلیر . اکر ارتفاع ماء نیل مذکور درجه‌یی تجاوز ایدر ایسه حوالیٔ نیلی صو باصـه‌رق وقتیله چکله‌میه‌جکندن خستـه‌لق تهلکه‌سی ملحوظ اولور .

نيلك دلتاسنده بتاقلق حالنده (ماريوت) كولى كبى كوللر موجوددر . (فيوم) اقليمنده دخى اسكيدن (موريس) دينلان (بحيرهٔ قارون) واردر .

(اقليم) مصر وسطندن نيل مباركك مرور ايتمسى حسبيله محصولات ارضيه‌سنده دركار اولان فيض وبركتدن واهاليسنك من القديم مدنيتده كسب ايتمش اولديغى مهارت وترقيدن و آديم باشنده تصادف اولنان آثار عتيقه‌دن طولايى مشهوردر .

محصولات — خطهٔ مصريه‌نك مرعالرى آز ايسه‌ده حاصلاتى كثير ومحصولات زراعيه‌سى بركتليدر. يالكز اراضىٔ غربيه‌سى (واح كبير) ، (واح صغير) كبى واحه‌لرى استثنا ايدلديكى حالده غير منبت چوللردن عبارتدر .

حاصلات ارضيه‌سى هر نوع حبوبات ايله (پرنج) ، (بموق) ، (خرما) دن عبارت اولوب (ليمون) ، (پورتقال) ، (قايصى وامثالى آغاجلر دخى واردر. خطهٔ مذكوره‌نك ارضى (قارپوظ)، (قاوون) يتشديرديكى كبى بعض محللرنده (توتون) حاصل ايدر . مصرك شكر قامشى دخى مشهوردر .

— صورت اداره —

مصر مملكتى دولت عليهٔ عثمانيه‌نك ايالات ممتازه‌سندن اوله‌رق (خديو مصر) عنوانى حائز بر وزيرك تحت اداره‌سنده‌در .

خديويت مصريه (مصر)، (نوبه) مملكتلرينه وسودان شماليك جهت شرقيه‌سى ايله خط استوا التنده‌كى كوللره قدر اراضى‌يه و(حبش) ساحلى ايله (عدن) كورفزى كنارينه و(بحراحمر) لك شمالنده‌كى (سينا) شبه‌جزيره‌سنه مالك و(مصراصلى)، (سودان مصرى) نامنده ايكى اداره‌نى مشتملدر.

— مصر اصلى —

مصراصلى (مصراسفل = مصربحرى)، (مصر وسطى = وسطانيه). (مصر عليا = صعيد) اسملريله اوچ قسم طبيعى‌يه واداره‌ٔ ملكيه‌جه (قاهره)، (اسكندريه) ، (رشيد) ، (دمياد) ، (پورت سعيد). (العريش)، (اسماعليه)، (سويش)، (قصير) نامنده‌كى طقوز محافظلق ايله آتيده‌كى جدولده كوستريلن اون التى مديرلكه تقسيم اولنمشدر.

مديرلكلر	مركز ادارەلری	سمتلری	مديرلكلر	مركزادارەلری	سمتلری
قليوبيه	بنها الاصل	مصر اسفل	بنى سويف	سويف	مصر وسطى
شرقيه	زقازيق		اطفهيه	=	
دقهليه	منصوره		فيوم	مدينهٔ فيوم	
غربيه	طنطه		مينية	=	مصر عليا
منوفيه	شبين الكوم		سيوط	=	
بحيره	دمنهور		جرجه	صماح	
جيزه	=		قنه	=	
			اسنه	=	
			آصوان	=	

— احوال بلاد مشهوره —

قاهره شهرى — مصراسفلك اك معمور بلده‌سى وخديوك مقر اداره‌سيدر. بتون آفريقا قطعه‌سنك اك بيوك بلده‌سى عد اولنان مذكور شهر (نيل) نهرينك صاغ كنارنده و(مقطم) اسمنده‌كى جبلك اتكنده مبنى و ٣٨٠،٠٠٠ قدر نفوسى محتويدر. درون شهرده (جامع ازهر) ايله (محمدعلى پاشا) جامعى و(اوزبكيه باغچه‌سى) وجسيم اوتللر وبوكا مانند بنالر واردر. (مصر قاهره)نك سمت شمالنده و(نيل) نهرى كنارنده بولنان (بولاق Boulak) بلده‌سى (قاهره‌نك) اسكله‌سى مقامنده‌در. مذكور بلده قربنده مصرك مطبعه‌لرى وجسيم بر كتبخانه‌سى ومنتظم برموزه خانه‌سى واردر.

اسكندريه شهرى — (بحر سفيد) ايله (بحيرهٔ ماريوت) دينلن كول بيننده‌كى دil اوزرنده مبنى وايكى ليمانى مشتمل و ٢٠٠،٠٠٠ دن زياده نفوسى محتويدر. (اسكندريه) شهرى بر تيموريول خطى واسطه‌سيله (مصرقاهره) يه و اورادن (سويش) ه متصل اولمغندن مصر ايله اوروپا بيننده مركز تجارتدر. درسعادتدن دخى بحراً ٢٩٧ فرسخ مسافه‌ده‌در.

(اسكندريه) قربنده (فاروس) اسمنده مقدما آطه وشمدى يارم آطه شكل وهيئتنده اولان محلده عجائب سبعهٔ عالمدن اولان مشهور منار قله‌سى بنا ايدلمشدر.

(اسكندريه) نك ٢٦ كيلومترو جانب شرقيسنده وساحل بحرسفيده محاربه‌لرى ايله مشهور (آبوقير Aboukir) قصبه‌سى واردر .

سويس شهرى — مذكور شهر (مصر قاهره) دن ١٣٥ كيلومترو بعد شرقيسنده و (سويش قنالى) مدخل جنوبيسنده ايشلك بر اسكله‌در .

اسماعيليه شهرى — داخلى ليمان خدمتى ايفا ايدن (اسماعيليه) شهرى (سويش) شهرينك ٧٢ كيلومترو شمالنده و قنالك وسطنده و (تمساح) كولى كنارنده‌در . شهر مذكور شمندوفر خطى واسطه‌سيله بر طرفدن (سويش) ه وديكر طرفدن (مصر قاهره) يه متصلدر .

پورت‌سعيد شهرى — (پورت‌سعيد) يعنى (باب‌السعيد) شهرى قنالك شمالنده بحر سفيد ايله برلشديكى محلده كائن وتجارتيله مشهوردر . (قاهره) يه اولان بعدى ١٧٤ كيلو - مترودر . شهرك ابنيه‌سى منتظم ، سوقاقلرى واسع وهواسى صاغلمدر .

دمياط شهرى — (قاهره)نك ١٩٠ كيلومترو شمال شرقيسنده ونيلك اك شرقى قولنك ساحل يميننده و (منزله) كولنك بر كيلومترو بعدنده (اسكندريه) دنصوكره ايشلك بر اسكله شهريدر. بوشهر دنيانك پرنج تجارتى مركزى اولوب كليتلى صيد ماهيسى دخى واردر. (دمياد) قصبه‌سى جوارنده (صان) اسميله معروف

برقریه واردرکه حضرت موسی علیه السلامك مولد سعادتلری ويد بيضالرنده شرف ظهور ايدن معجزاتك محليدر .

رشید قصبه سی — نیلك آغزلرندن بری کنارنده و (قاهره) نك ۱۷۲ کیلومتری شمال غربیسنده تجارتگاه براسکله‌در .

مذکور قصبه‌نك اطرافی (لیمون) ، (پورتقال) ، (خرما) ، (موز) آغاجلری ایله مزیندر .

قاهره‌نك شمال شرقیسنده (زقازیق) ونیلك دلتاسنده کشاد اولنان بنایری ایله مشهور (طنطه) قصبه‌لری واردر . اشبو (طنطه) قصبه‌سی خطهٔ مصریه‌نك منبت ومحصولدار براووه‌سنده بولنمسی و (اسکندریه) ایله (دمياط) و (قاهره) آره‌سنده وشمندوفر خطی اوزرنده اولمسی حسبیله تجارت فوق العاده‌یه مالکدر . درون قصبه‌ده (سید احمد بدوی) حضرتلرینك تربه‌سیله یاننده بربیوك جامع شریفی وطلبه‌سی بش بیکه بالغ اولان (احمدیه) اسمیله بیوك ومشهور برمدرسه‌سی واردر .

جیزه قصبه‌سی — مصر وسطانك سمت شمالیسنده ونیلك صول طرفنده وهمان قاهره‌نك قارشوسنده وقدیم (منف) خرابه‌لری اوزرنده مبنی والیوم باقی قالان اهراميله مشهوردر .

فیوم قصبه‌سی — همنامی اولان قطعه داخلنده و (بحیرهٔ فیوم) اسمنده‌کی کولك جوارنده‌در ، لطافت هواسندنناشی (مصر باغچه‌سی) ناميله مشتهردر .

مصر وسطانك حوالئ جنوبیه‌سنده (مینا) نامنده لطیف بر بلده واردر .

سیوط قصبه‌سی — (سیوط Seiout) قصبه‌سی مصرعلیاده ونیلك صول کنارنده‌در . بر تیمور یول خطی ایله دخی ۳۲۰ کیلومترو بعدنده اولان (مصر قاهره) یه مربوط و آفریقا داخلنه کیدن کاربانلرك آرام و مروركاهیدر. قصبه اطرافنده واسع باغچه‌لر واردر. نیلده‌کی اسکله‌سی (الحمرأ) قریه‌سیدر . قصبه‌نك آثار عتیقه‌سی چوقدر. یوزی متجاوز تألیفاتی اولان علامه جلال‌الدین سیوطی وسائر مشاهیرعلمانك مسقط رأسیدر.

داندرا قصبه‌سی — مصر علیاده آثار عتیقه‌نك کثرتی جهتیله معتنا ومعتبر برمحلدر .

مصر علیاده و (نیل) نهری کنارنده (قنه Kenek) ، (لوقسور) بلده‌لری ومنتهای جنوبیده (آصوان) نام قدیمی (سیان) قصبه‌لری واردر. بونلردن (آصوان) قصبه‌سنده (نیل) نهری برچاغلیان پیدا ایدر .

— سودان مصری —

(سودان مصری) (مصر اصلی) نك سمت جنوبیسنده بر قطعهٔ وسیعه‌دن عبارت اوله‌رق (نوبه) ، (قوردوفان) ، (دارفور Darfour) مملکتلری ایله (نیل) نهرینك مجرای علیاسنی حاوی و ادارهٔ ملکیه‌جه (سواکن)،(مصوع) محافظلقلری

ایله آتیده‌کی جدولده کوستریلن اون بر مدیرلکی مشتملدر.

مدیرلکلر	مرکز اداره‌لری	مدیرلکلر	مرکز اداره‌لری
خرطوم	=	قوردوفان	عبید
دونغله	=	دارفور	فاشر
بربره	در	علیای نیل	ابراهیمیه
طاقه	کساله	بحرالغزال	مشرأ الرك
صنعار	=	حرار	=
بحرالابیض	توفیقیه		

— احول بلاد مشهوره —

سودان مصرینك اك مشهور بلده‌سی (نیل ابیض) ایله (نیل ازرق)ك برلشدیکی محلده کائن (خرطوم) شهریدر. (دونغله)، (صنعار) بلده‌لری (نیل) نهری کنارنده وکندی اسملرنده‌کی اراضی ومدیرلکلر داخلنده‌در.

بحراحمر ساحلنه قریب بر آطه‌جق اوزرنده بولنان (مصوع) بلده‌سی ایله (جده) قارشوسنده‌کی (سواکن Souakin) شهری ساحل بحر احمرده مشهور بر اسکله‌در.

(دارفور) مدیرلکنك اداره مرکزی اولان (فاشر) و(قوردوفان) مدیرینك اوطوردیغی محل اولان (عبید) بلده‌لری و(عدن) کورفزی ساحلنده (زیلغ)، (بربره) و (حرار) اراضیسنده (حرار) و(نیل علیا)ده کائن (ابراهیمیه)، (توفیقیه) قصبه‌لری سودان مصرینك بلاد مشهوره‌سنده‌در.

طرابلس غرب ولایتی و بنغازی متصرفلغی

حدود — سکنه — محصولات ارضیه وصناعیه — صورت اداره — احوال بلاد مشهوره .

حدود — بلاد بربریه‌نك قسم شرقیسنی تشکیل ایدن (طرابلس غرب) ولایتی و (بنغازی) متصرفلغی اراضیسی حدود مصریه‌دن (تونس) ایالتنه قدر امتداد ایدر. بو قطعه‌نك شمالی (بحرسفید)، ساحل وجنوبی (صحرای کبیر) ه متصلدر . سواحل مذکوره‌ده (سدره)، (قابس) کورفزلری حاصل اولمشدر .

سکنه — قطعهٔ مذکوره‌نك اراضیسی هرنه قدر برملیون کیلومترو مربعندن زیاده ایسه‌ده اهالیسنك مقداری بربچق ملیونی تجاوز ایتمز . بو نفوسك کافه‌سی مسلم اولوب عربجه تکلم ایدرلر . مذکور نفوسدن ۳۰۰,۰۰۰ قدری بنغازی وقصوری طرابلس غرب ایله فزانده‌در .

تعریفات طبیعیه — قطعهٔ مذکوره‌نك ۱۶۰۰ کیلومترو امتدادنده اولان سواحلی لطیف اولوب داخلی متحرك قوملر ایله برطاقم تلال وجبالی حاویدر. طاغلری ایسه بری بحرسفیده موازی اوله‌رق غربدن شرقه طوغری امتداد ایدن (اطلس) طاغلرینك قسم شرقیسی ودیکری (فزان) چولنده (جبل السودا) اسمیله جنوب غربی‌یه وصحرای کبیره قدر کیدن سلسلهٔ جبالدر .

(اطلس) طاغلری اقسامنده داخل اولان (جبل غربیه) نك ارتفاعی دیکرلرندن زیاده‌در .

هرنه قدر صولری کثیر ایسه‌ده ساحله قدر وارەمیوب داخل قطعه‌ده قوملر التنده محو ونابدید اولورلر .

محصولات — ممالك معتدله‌ده نشوونما بولان هرنوع سبزه ومیوه قطعهٔ مذکوره‌نك سواحلی جهتنده یتشیر . خرماوزیتون آغاجلری هریرنده کثرتله بولنور . ارضنده (پورتقال) ، (لیمون) ، (آغاج‌قاوونی) دخی حصوله کلیر . سواحل مذکوره‌دن (سونکر) و (مرجان) اخراج و (بالق) صیدایدیلیر . حبوباتدن دخی (بغدای) . (مصربغدایی) ، (آرپه) . (داری) ، (فصولیه) کبی شیلر حاصل اولور .

— صورت اداره —

(طرابلس غرب) ، (فزان) ، (برقه) قسملرینی حاوی اولان بوقطعه‌ده (طرابلس غرب) ولایتی و (بنغازی) متصرفلغی واردر .

﴿ طرابلس غرب ولايتي ﴾

(طرابلس) (فزان) قسملرینی مشتمل اولان (طرابلس غرب) ولایتی ادارهٔ ملکیه‌جه (طرابلس) ، (جبل غربی) ، (خمس) ، (فزان) متصرفلقلرینه تقسیم اولنمشدر .

مقر ولایتی (طرابلس غرب) شهری اولوب حاوی اولدیغی سنجاقلردن (جبل غربی)نك مرکز اداره‌سی (قصریفرین= قصر جبل) و(خمس) سنجاغنك (خمس) و(فزان) سنجاغنك (مرزوق) قصبه‌لریدر. مذکور سنجاقلری تشکیل ایدن قضالر بروجه آتی جدولده کوسترلمشدر.

طرابلس سنجاغی		
نواحی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	زاویه	=
٣	عجیلات	=
١	عریان	=
٣	قول اوغلی باش اغالغی	=
١	اورقله	=
١	ترهونه	=

خمس سنجاغی		
نواحی	قضالر	مرکز اداره‌لری
٢	سرت	=
١	مصر اطه	=
٢	ظلتین	=
٢	مسلطه	=

جبل غربی سنجاغی		
نواحی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	غدامیس	=
٢	فساطو	=
٢	نالوت	=
٢	خوض	=

فزان سنجاغی		
نواحی	قضالر	مرکز اداره‌لری
١	غات	=
٢	سوکنه	=
١	شاطی	=
٢		
١		

— احوال بلاد مشهوره —

طرابلس غرب شهری — آفریقانك شمالنده وبحر سفید

ساحلنده همنامى اولان ولايتك مركز اداره‌سيدر . شهر مذكور اطرافى قديم بر سور ايله چورلمش كوچك بر برون اوزرينه مبنى و ۳۵,۰۰۰ قدر نفوسى محتويدر. جهت شرقيه‌سنده تطهيره وتعميره محتاج واسع بر ليمانه مالكدر. داخل سورده سوارى و طوپجى قشله‌لرى ايله و خسته‌خانه و منتظم باغچه‌لر وبرده بيوك بر چالار ساعت موجوددر. خارج سورده ياپيلان بنالر سايه‌سنده شهر كوندن كونه توسع وترقى ايتمكده‌در. (منشيه) ناميله ياد ايديلان محلى (پورتقال)، (ليمون) باغچه‌لرى و (خرما) آغاجلرى وبرچوق كوشكلرى حاويدر. (طرابلس غرب) اوروپا ايله سودان آره‌سنده مهم بر موقع اولديغندن تجارتى ايشلك اولوب سفائن تجاريه آمد وشد ايدر. شهردن (غداميس)، (فزان) طريقيله سودانك هر طرفنه منتظم صورتده كاربانلر ايشلر .

خمس قصبه‌سى — ساحل بحرسفيدده (طرابلس) قطعه‌سنك بر اسكله‌سيدر . سمت شرقيسنده (لپده Leptes) شهرى خرابه‌سى واردر.

قصر جبل قصبه‌سى — جبل غربى سنجاغنك اداره مركزى اوله‌رق مقر ولايتك جانب جنوب غربيسنده و ۳۳ ساعت بعدنده‌در.

مرزوق قصبه‌سى — (طرابلس)ك طرف جنوبيسنده ۲۳۰ ساعت قدر بعدنده كائن و (فزان) سنجاغنك اداره مركزيدر.

مذكور قصبه آفريقاى وسطايه كيدن كاربانلرك ارام ايتدكلرى محلدر. قصبه‌نك منسوب اولديغى (فزان) سنجاغى اراضيسى حار ايسه‌ده حسابسز خرمالقلر واشجار مثمره‌نى حاوى باغچه‌لرايله مزيندر.

غدامس قصبه‌سى — غايت كوزل واحه‌لرى حاوى اولان (جبل غربى) سنجاغنك قضا مركزلرندن برى اوله‌رق مقر ولايتك ١١٠ ساعت قدر جنوب غربيسنده‌در. قصبه‌نك دخى (مرزوق) كبى كاربانلرك مروركاهى بولنديغى جهتله تجارت داخليه‌سى واردر. قصبه‌نك منسوب اولديغى (غدامس)قضاسى جوارنده (تواريق) قبيله‌سى مسكوندر.

غات قصبه‌سى — فزان سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن برينك مركز اداره‌سى اوله‌رق مقر لوانك جانب غربيسنده وتقريباً ٢٠ ساعت قدر بعدنده‌در. (غات) قصبه‌سنك (پورتقال)، (ليمون) آغاجلرى كثير وصو منبعلرى چوقدر. كاربان اكثر اوقات مذكور قصبه‌يه اوغرايوب آرام ايدرلر.

سوكنه قصبه‌سى — بودخى (فزان) سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن همنام اولان قضانك اداره مركزيدر. مذكور قصبه (جبال السودأ) نامنده‌كى طاغلرك شرق اتكنده و (طرابلس) دن (فزان) ه كيدن كاربان طريقى اوزرنده‌در. (سوكنه) نك (طرابلس) ه اولان بعدى ١٢٠ ومركز لوايه اولان مسافه‌سى ١١٥ ساعتدر.

﴿ بنغازی سنجاغی ﴾

(بنغازی) سنجاغنی تشکیل ایدن اراضی (طرابلس غرب) ولایتی ایله خطهٔ مصریه بیننده و (بحر سفید) ایله (صحرای کبیر) آره‌سنده‌در .

متقدمینك (لیبیای بحری) ، (سیره نایق) تسمیه ایتدکلری (برقه) قطعه‌سی (بنغازی) متصرفلغنك بولندیغی محللردن عبارتدر . متصرفی آسیای عثمانیده ذکر و بیان اولنان (ازمید) ، (بیغا) متصرفلری مثللو متصرفلغی اداره ایتمکده و کندیسی دخی (بنغازی) قصبه‌سنده اوطورمقده‌در .

مذکور قصبه ساحل بحر سفیدده ۱۱۰۰۰ قدر نفوسلی تجارتگاه بر بلده‌در .

(بنغازی) متصرفلغنی تشکیل ایدن قضالر دخی (درنه) ، (مرج) ، (اوجله Oudjlah مع جالو) اسملریله بنامدر . مذکور قضالردن (درنه) قضاسی ایکنجی و دیگرلری اوچنجی صنف قائمقاملریله اداره اولنمقده‌در .

بونلردن (درنه) قضاسی متصرفلغنك سمت شمال شرقیسنده‌در . مرکز اداره‌سی مقر لوا اولان (بنغازی) نك ۵۲ ساعت شرقنده و بحر سفید ساحلنده (درنه) قصبه‌سیدر . مذکور قصبه ساده یاغ تجارتی ایله کسب شهرت ایلمشدر . (درنه) قصبه‌سی خارجنده و ساحل بحرده بر باب قشله واردر .

قصبه‌نك منسـوب اولدیغی قضـا ایله (مرج) قضـاسی آره‌سنده (جبل عقبه) نامنده بر طاغ موجوددر .

(طبرق) قصبه‌سی (درنه) قضـاسی ملحقاتندن اوله‌رق متصرفلغك منتهای شرقیسنده‌در . (درنه) یه اولان مسافه‌سی ۳۹ ساعتدر .

(اوجله) قصبه‌سی واحه‌لری ایله مشهور اولان (اوجله) قضاسنك اداره مرکزیدر . اشبو (اوجله) قصبه‌سی بنغازینك جنوب شرقیسـنده و ۸۵ ساعت بعدنده‌در . (جالو) قصبه‌سی بو اداره‌یه مربوطدر . مذکور قصبه (اوجله) نك ٦ ساعت سمت جنوب شرقیسنده دوز بر محلده‌در .

(بنغازی) ایله (درنه) آره‌سنده تشـکیل اولنان (عین‌الشهاده) قصبه‌سی کرید مهاجرینی ایله مسکوندر . مذکور قصبه‌ده جامع ، مکتب ، حمام بنا وانشا اولنمغه باشلامشدر .

﴿ تونس ايالتی ﴾

حدود — سكنه — تعريفات طبيعيه — محصولات — احوال بلاد مشهوره

حدود — آفريقـه‌ای عثمانيدن اولان بو ايالت (طرابلس غرب) ولايتی ايله (جزاير) مملكتی آراسـنده بولنـه‌رق (بحر سفيد) دن (صحرای كبير) ه قدر امتداد ايدر .

سكنه — تونس ايالتی ۱۲۰,۰۰۰ كيلومترو تربيعنده اولديغی حالده ۲,۵۰۰,۰۰۰ قدر نفوسی حاوی و بلاد بربريه‌نك اك غلبه‌لك محليدر .

تعريفات طبيعيه — تونس الكاسـنك شرق و شمال طرفی بحر سفيده ساحل اولمغله سمت شرقيسنده و (طرابلس غرب) جهتنده (قابس Cabès) كورفزی و بو كورفزك طرف جنوبيسی آچيغنده (جربه) آطه‌سی واردر . مذكور الكانك منتهای شرقيسنی (بون) و منتهای شماليسنی (رأس القرون) نامنده‌كی برونلر تشكيل ايدرلر. بوايكی برون آراسنده اسكيدن (قرتاج) و شمدی (تونس) دينـلن كورفز ايله (بيزرطه) ليمانی واردر . بونلردن (تونس) كورفزی ساحلنده (تونس) شهری و براز شمالنده و (رأس سيد علی المكی) نامنده‌كی برون جوارنده (اوتيك Utique) شهری خرابه‌سی بولنور .

(بیزرطه) لیمانی ساحلنده ولیمانه اتصال کسب ایدن و ۷ کیلومترو عرضنده و ۱۳ کیلومترو طولنده اولان (بیزرطه) کورفزی واردر . مذکورالاسم (رأس القرون) نامنده‌کی برونك غربنده و (سرات) برونی اچقلرنده (غالیت) ویا (غلطه) آطه‌سی موجود وبو آطه‌دخی (تونس) ه مربوطدر.

(تونس) الکاسنده (اطلس) طاغلری اقسام شرقیه‌سنده داخل اولان ایکی سلسلهٔ جبال واردر. بونلردن بری سلسلهٔ وسطیه تشکیل ایده‌رك جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری بعدالامتداد (بون) برونده نهایت بولنور. دیکری آنك شمالنده (رأس علی المکی) اسمنده‌کی برونده نهایت بولمق اوزره بحرسفیده موازی اوله‌رق امتداد ایدر .

سلسلهٔ وسطیه‌نك (بون) برونی جهتنده‌کی قسمنه (جبل زید) نامنی ویرمشلردر. سلسلهٔ مذکوره‌نك (جبل احمر) اسمنده منفرد برتپه‌سی واردر .

ایالت مذکوره داخلنده جاری انهارك باشلیجه‌سی ٤٠٠ کیلومترو مجراسی و ۸۰ متروقدر عرضی اولان (مجرده) نهریدر. بونهر (جزایر)دن ظهور و (تونس) الکاسی داخلندن مرور ایده‌رك (تونس) کورفزنده بحرسفیده دوکیلور . مذکورالکا داخلندن حین مرورنده طرفیندن برچوق قوللر آلیر .

تونسك سمت جنوبیه‌سی (شط) تعبیراولنور کول وبتاقلقلر

ایله مملودر . بو بتاقلقلرك باشلیجه‌سی (شط الجرید) نامیله موسومدر .

محصولات — تونسك هواسی ایلك بهارده غایت لطیف وموسم صیفده صیجاقدر . سلسلهٔ وسطیه‌نك شمالنه وخصوصیله (مجرده) نهری وادیسنه وتونس اووه‌سنه تصادف ایدن یرلری فوق العاده منبت ومحصولدار اولوب منطقهٔ معتدله‌ده حاصل اولان هر نوع اشجار مثمره اوراده حصوله کلیر . (تونس) قطعه‌سنك سمت جنوبیسنده واقع (جرید) قسمنده حاصل اولان خرما مشهوردر . آطه‌لرنده دخی سونکر چیقاریلیر .

— احوال بلاد مشهوره —

تونس ایالتی دردی شمال ساحلنده واونی سواحل شرقیه‌ده واونی دخی داخلده اولمق اوزره ٢٤ قدر قضایه تقسیم اولنمشدر . مقر ایالتی (تونس) شهریدر .

شهر مذکور بحر سفیده بر بوغاز ایله متصل اولان (البحیره) نك ساحلنده مبنی وخراب برایچ قلعه‌یی محتویدر . ١٣٠,٠٠٠ قدر اولان اهالیسی مسلم ، خرستیان ، یهودی اوله‌رق اوچ محله تشکیل ایدر . اهالئ شهر ایام صیفی شهرك سمت غربیسنده واقع تونس اووه‌سنده امرار ایدرلر . شهرك سوقاقلری طار وغیر منتظم ایسه‌ده منظره‌سی کوزلدر . اوزری اورتولی چارشوسی مشهوردر . داخل شهرده ایپك

قماشلری و اسلحه فابریقه‌لری واردر. نسیج اولنان فسلری دخی (تونس فسی) نامیله معروفدر. (قرطاج) خرابه‌سی اوزرینه مبنی (غولت Goulette) قصبه‌سی تونسك اسکله‌سی مثابه‌سنده‌در.
(حمامة الانف) قصبه‌سی کول حالنده اولان (تونس) کورفزینك ساحلندن بر قاچ کیلومترو اوزاق اولوب مقر ایالته بر شمندوفر خطی واسطه‌سیله مربوطدر. بو قصبه‌نك معدن صولری مشهوردر.

بیزرطه قصبه‌سی — تونسك شمال غربیسنده و آفریقا قطعه‌سنك اك شمالی محلنده و (رأس الابیض) قربنده اسکله موقعیدر.

قیروان قصبه‌سی — اسکیدن (آفریقیه) نامیله معروف ایدی. الیوم داخلی آفریقانك تجارت مرکزلرندن بری اوله‌رق مقر ایالتك سمت جنوبیسنده‌در. قصبه‌نك جامع کبیری وصو صهرنجلری شهرتلیدر. غرب وجنوب جهتلرنده دخی بتاقلقلر چوقدر. اسکله‌سی تجارتی ایله مشهور (سوسه) قصبه‌سیدر. بو قصبه ایله (قیروان) بینی بر شمندوفر خطی ایله متصلدر.
(حمامه) ، (مهدیه) ، (اسفاقس) ، (غابس) قصبه‌لری ایالتك شرقنده برر مهم تجارت اسکله‌لریدر.

(غاوصه) قصبه‌سی تونسك اك کوزل مواقعندن معدود

اولان (جريد) قسمنك مركزی اولەرق مقر ايالتك ٥ ساعت قدر جنوب غربيسندەدر .

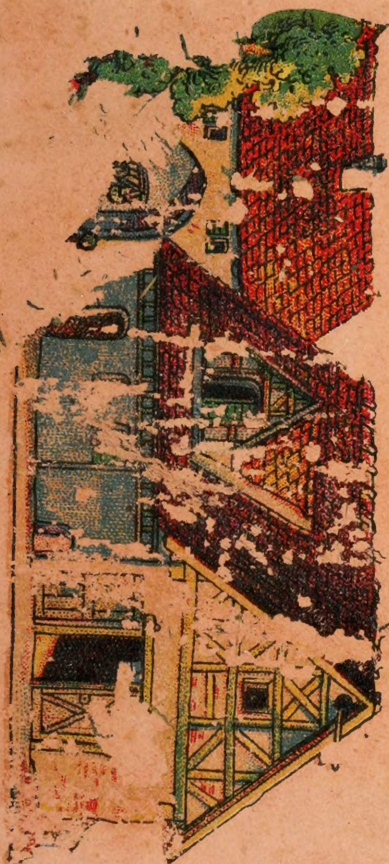
(بجا Bedja) ، (تباربه) ، (تستور Testour) قصبەلری داخل قطعەدە و (مجردە) نهری واديسندەدر . بونلردن (بجا) اراضيسی مواقع منبتەدن معدوددر . (مجردە) نهری منصبنه طوغری ممتد اولان (تباربه) اراضيسی زيتون آغاجلری ايله مزين و نهر مذكور اوزرندەكی كوپريسی مشهوردر . (تستور) قصبەسی اطرافی باغچەلر ايله محاط و مزيندر.

خاتمهٔ كتاب

اشبو مهر ايله مهرلنمامش نسخەلر ساختەدر

3 1761 06979751 2